

Hodnotenie implementácie
Školského programu
ovocie, zelenina, mlieko a mliečne
výrobky v SR

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
Slovak University of Agriculture in Nitra

Hodnotenie implementácie Školského programu
ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky v SR

Hodnotenie implementácie Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky v SR

Autor: Riešiteľský kolektív pracovníkov SPU v Nitre

Kontakt: ovociezeleninamlieko@gmail.com

<https://skolskeovocie.uniag.sk/>

PRÁVNE UPOZORNENIE

Tento dokument je pripravený pre Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky na základe jeho zadania. Je výsledkom výskumu autorov a prešiel recenzným konaním. Za obsah dokumentu zodpovedá výlučne jeho autor (autori) a akékoľvek názory v ňom vyjadrené, by sa nemali považovať za oficiálne stanovisko Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR ani SPU v Nitre.

Reprodukcia a preklad na nekomerčné účely sú povolené pod podmienkou uvedenia zdroja.

© SPU v Nitre, 2023

 facebook.com/SPUNitra/

 instagram.com/spunitra/

 youtube.com/spunitra

Obsah

Obsah.....	3
Zoznam tabuliek.....	5
Zoznam príloh.....	5
Zoznam použitých skratiek.....	6
1 Zhrnutie.....	7
1.1 Zistenia vyplývajúce z hodnotenia.....	7
1.2 Závery a odporúčania.....	7
1.3 Summary.....	12
1.4 Conclusions and recommendations.....	12
2 Úvod.....	17
2.1 Účel a rámec hodnotiacej správy.....	17
2.2 Krátky opis procesu hodnotenia.....	18
3 Metodika.....	19
3.1 Použité postupy a metódy hodnotenia.....	19
3.2 Hodnotiace otázky, kritériá posudzovania, ukazovatele.....	20
3.3 Použité zdroje údajov a techniky zberu údajov hodnotenia.....	20
3.4 Zistené problémy, obmedzenia a ich riešenia.....	22
4 Posúdenie fungovania Školského programu.....	23
4.1 Posúdenie intervenčnej logiky (prepojenie medzi identifikovanými potrebami, cieľmi stanovenými v stratégii a vykonanými činnosťami).....	23
4.2 Hlavné spoločensko-ekonomické tendencie alebo trendy zistené v školách/u detí zapojených do programu.....	29
4.2.1 Zdravé stravovanie detí, spotreba ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov.....	30
4.2.2 Spoločensko-ekonomické tendencie a trendy zistené v školách u detí zapojených do programu.....	32
4.3 Hodnotenie fungovania dodávok/distribúcie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov v školách a priority v oblasti konzumácie čerstvého ovocia, zeleniny a konzumného mlieka na základe ročných monitorovacích správ.....	37
4.3.1 Cieľová skupina detí a škôl.....	37
4.3.2 Deti zapojené do Školského programu.....	39
4.3.3 Školy zapojené do Školského programu.....	43
4.3.4 Sortiment produktov dodávaných v Školskom programe.....	47
4.3.5 Priemerná veľkosť porcie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov.....	51
4.3.6 Priemerné náklady na porciu ovocia, zeleniny.....	52
4.3.7 Frekvencia dodávok/distribúcie školského ovocia, zeleniny a mlieka a dĺžka trvania dodávok.....	53
4.3.8 Počet porcií dodaných/distribúovaných na dieťa za školský rok.....	54

4.3.9	Množstvo školského ovocia zeleniny dodaného/distribúovaného do škôl	55
4.3.10	Množstvá dodaného/distribúovaného mlieka a mliečnych výrobkov dodaného/distribúovaného do škôl	57
4.3.11	Schválení žiadateľa a ich činnosť dodávania produktov do škôl	59
4.4	Spríevodné vzdelávacie opatrenia	61
4.5	Komunikačné a informačné akcie	65
4.6	Výdavky Školského programu v SR	67
4.7	Hlavné opatrenia a ustanovenia týkajúce sa vykonávania programu	68
4.8	Logistika fungovania a administratívy Školského programu	70
4.9	Zapojenie orgánov zodpovedných za zdravie/výživu, ďalších orgánov verejnej správy a súkromných zainteresovaných strán v súvislosti s plánovaním, vykonávaním, monitorovaním a hodnotením programu	73
5	Odpovede na jednotné hodnotiace otázky	74
5.1	Do akej miery sa účasťou detí v Školskom programe zvýšila ich celková konzumácia ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov v súlade s vnútroštátnymi odporúčaniami týkajúcimi sa zdravého stravovania	74
5.1.1	Zmena priamej a nepriamej konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny u detí	75
5.1.2	Zmena priamej a nepriamej konzumácie konzumného mlieka u detí	82
5.1.3	Zmena podielu detí s odporúčaným denným príjmom ovocia a zeleniny	86
5.1.4	Zmena podielu detí stravujúcich sa v súlade s odporúčaniami vnútroštátnych orgánov zodpovedných za zdravie a výživu, pokiaľ ide o denný príjem konzumného mlieka a iných mliečnych výrobkov	87
5.2	Do akej miery sa vďaka Školskému programu podarilo vštepiť deťom zdravé stravovacie návyky?	89
5.2.1	Zmena postoja detí v otázkach konzumácie ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov v súlade s vnútroštátnymi odporúčaniami týkajúcimi sa zdravého stravovania detí	89
5.2.2	Zmena úrovne detských znalostí o zdravotných prínosoch konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny, konzumného mlieka a mliečnych výrobkov	91
6	Záver a odporúčania	93
6.1	Účinnosť programu	93
6.2	Získané skúsenosti	94
6.3	Odporúčania	95
7	Zoznam použitej literatúry	96
	Autorský kolektív a poďakovanie	101
8.	Prílohy	102

Zoznam tabuliek

Tabuľka 4-1: Matica hodnotenia Školského programu SR.....	23
Tabuľka 4-2: Deti zapojené do Školského programu, podľa typu škôl SR, 2017/2018 – 2021/2022 (počet, % z cieľovej skupiny, p.b.).....	39
Tabuľka 4-3: Deti zapojené do Školského programu, podľa typu škôl SR, 2017/2018-2021/2022 (počet, % z cieľovej skupiny podľa podprogramu ŠP, p.b.)	40
Tabuľka 4-4: Školy zapojené do Školského programu ovocie zelenina, mlieko a mliečne výrobky podľa typu škôl SR, 2017/2018-2021/2022 (počet, % z cieľovej skupiny, p.b.), zmena SŠ k šk. roku 2019/2020	46
Tabuľka 4-5: Počet druhov produktov dodávaných/distribovaných deťom v školách, prípadne ochutnaných deťmi v rámci vzdelávacích opatrení v SR, 2017/2018 / 2021/2022.....	47
Tabuľka 4-6: Počet dodaných/distribovaných porcií školského ovocia, zeleniny a mlieka na dieťa..	55
Tabuľka 4-7: Vykonávané komunikačné aktivity v SR	66

Zoznam príloh

Príloha 1: Schéma intervenčnej logiky Školského programu v SR.....	102
Príloha 2: Intervenčná logika Školského programu v podmienkach Slovenska.....	103
Príloha 3: Výdavky na dodávky/distribúciu produktov Školského programu, SR, 2017/2018-2021/2022 (EUR, % z celkových výdavkov ŠP podľa zdroja (EÚ; národné zdroje, z toho národný rozpočet a súkromné zdroje) v danom roku, zmena v p.b.) ovocie a zelenina.....	104
Príloha 4: Výdavky na dodávky/distribúciu produktov Školského programu, SR, 2017/2018-2021/2022 (EUR, % z celkových výdavkov ŠP podľa zdroja (EÚ, národný rozpočet) v danom roku, zmena v p.b.) mlieko a mliečne výrobky	104
Príloha 5: Výdavky Školského programu ovocie, zelenina podľa zdroja financovania (EÚ, národné, z toho verejné a súkromné), spolu dodávky, SVO, propagácia.....	105
Príloha 6: Výdavky Školského programu mlieko a mliečne výrobky podľa zdroja financovania (EÚ, národné, z toho verejné a súkromné), spolu dodávky, SVO, propagácia	105
Príloha 7: Výdavky na dodávky/distribúciu vybraných produktov Školského programu, SR, 2017/2018-2021/2022 (EUR, %, p.b.), podiel z výdavkov na dodávky spolu (OZ a ML) v danom roku podľa zdroja	106
Príloha 8: Administratívny proces implementácie Školského programu v SR	107
Príloha 9: Administratívny proces implementácie Školského programu v ČR.....	108
Príloha 10: Zapojenie verejných orgánov zodpovedných za Školský program a zainteresovaných strán v SR a EÚ.....	109
Príloha 11: Formulár dotazníka pre rodičov detí	
Príloha 12: Formulár dotazníka 24 hodinového monitoringu pre rodičov detí	
Príloha 13: Formulár dotazníka pre manažment škôl, učiteľov, vedúcich jedální, poverených pracovníkov zriaďovateľa	
Príloha 14: Formulár dotazníka pre schválených žiadateľov	
Príloha 15: Výsledky kontrafaktuálnej analýzy	
Príloha 16: Výsledky ekonometrických modelov panelových údajov	

Zoznam použitých skratiek

BA	Bratislavský kraj
BB	Banskobystrický kraj
BMI	Body Mass Index
ČR	Česká republika
DPH	Daň z pridanej hodnoty
EP	Európsky parlament
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
IP	Informačný plagát
KE	Košický kraj
ML	Podprogram ŠP mlieko a mliečne výrobky
MPRV	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MŠ	Materská škola
MŠVVŠ	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MZ	Ministerstvo zdravotníctva SR
NR	Nitriansky kraj
OZ	Podprogram ŠP ovocie, zelenina
p.b.	Percentuálny bod
PO	Prešovský kraj
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PSM	Propensity Score Matching
SR	Slovenská republika
SS	Stredné Slovensko
SŠ	Stredná škola
SVO	Sprievodné vzdelávacie opatrenia
SZČO	Samostatne zárobková činná osoba
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ŠP	Školský program ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky
ŠVPS	Štátna veterinárna a potravinová správa SR
TN	Trenčiansky kraj
TT	Trnavský kraj
ÚVZ	Úrad verejného zdravotníctva SR
VS	Východné Slovensko
ZA	Žilinský kraj
ZS	Západné Slovensko
ZŠ	Základná škola

1 Zhrnutie

1.1 Zistenia vyplývajúce z hodnotenia

Cieľom tejto štúdie bolo hodnotenie fungovania Školského programu ovocie, zelenina (OZ), mlieko a mliečne výrobky (ML) počas jeho implementácie v Slovenskej republike v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 v zmysle nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, s účinnosťou od 1. augusta 2017. Cieľovou skupinou detí v Školskom programe v SR sú deti od 3 do 18 rokov, ktoré navštevujú materské, základné a stredné špeciálne školy.

Analýza fungovania bola realizovaná na základe údajov z piatich školských rokov (2017/2018 až 2021/2022). Použité boli kvalitatívne a kvantitatívne primárne a sekundárne údaje a kvantitatívne a kvalitatívne metódy ich vyhodnotenia. Kvantitatívne hodnotenie bolo zamerané na odhad čistých efektov Školského programu na nepriamu priemernú spotrebu zvlášť ovocia, zeleniny a mlieka, mliečnych výrobkov, s využitím kontrafaktuálnej analýzy. Pri hodnotení efektov programu a iných faktorov na priamu priemernú spotrebu školských produktov boli použité ekonometrické modely panelových údajov.

V hodnotenom období fungovanie Školského programu významne ovplyvnili:

- od jari 2020 nástup pandémie COVID-19, ktorý sa prejavil aj v školskom roku 2020/2021;
- zmena štruktúry cieľovej skupiny detí v školskom roku 2019/2020;
- zmena financovania Školského programu a s ňou spojené poskytnutie podpory zahŕňajúcej DPH z národného rozpočtu (od školského roku 2021/2022) - distribúcia produktov deťom bezplatne.

Na stravovacie návyky detí počas hodnoteného obdobia vplývali aj vzdelávacie, propagačné aktivity orgánov štátnej správy (napr. ÚVZ, MŠVVŠ), neziskových organizácií (Skutočne zdravá škola), či komerčných firiem (Čerstvé hlavičky, a pod.). Okrem toho predpokladáme vplyv rastúceho povedomia verejnosti o potrebe zdravej výživy.

Cieľ Školského programu v SR je z dlhodobého hľadiska: zvýšenie spotreby ovocia, zeleniny, mlieka a výrobkov z nich v strave detí.

Špecifické ciele: Zvýšenie spotreby ovocia, zeleniny, mlieka a výrobkov z nich u detí v školách; prehĺbenie znalostí detí v školách v oblasti poľnohospodárstva, o poľnohospodárskych produktoch; výchova k zdravým stravovacím návykom a boj proti plytvaniu s potravinami.

Výsledky ukazujú, že implementácia Školského programu v Slovenskej republike má svoje opodstatnenie. Môžeme konštatovať, že ciele programu v SR sú v súlade s hlavnými cieľmi programu v Európskej únii, a darí sa ich postupne dosahovať.

1.2 Závery a odporúčania

V hodnotenom období 5 rokov, vzrástol počet detí cieľovej skupiny Školského programu z materských a základných škôl, v dôsledku rastu počtu detí a žiakov v týchto školách v SR. Počet detí v cieľovej skupine zo stredných škôl bol redukovaný len na školy pre deti so špeciálnymi potrebami.

Počet detí v cieľovej skupine v SR je viac ako 670 tis. čo kladie vysoké nároky na rozpočet programu. Užšie vymedzenie, redukcia cieľovej skupiny detí (na 6 až 10 ročné) mohla priniesť jeho vyššiu účinnosť a efektívnosť vynaložených zdrojov.

Počet zapojených detí v Školskom programe (aspoň v jednom podprograme) počas 5 rokov programu klesol o takmer 11 % v porovnaní s východiskovým rokom, pričom trend poklesu zapojenosti detí zo základných škôl začal už pred COVID-19 pandemiou. Zvýšil sa však podiel zapojených detí z počtu detí v cieľovej skupine.

Celkový počet zapojených detí do podprogramu ovocie, zelenina ako aj ich podiel z cieľovej skupiny sa zvýšil. Podiel zapojených detí z cieľovej skupiny materských (MŠ) aj stredných (SŠ) sa zvýšil, poklesol podiel zapojených detí z cieľovej skupiny základných (ZŠ) škôl.

Celkový počet zapojených detí do podprogramu mlieko a mliečne výrobky klesol, ale podiel detí zapojených v tomto podprograme z celkového počtu detí v cieľovej skupine vzrástol.

Podiel zapojených detí v Školskom programe po 5 rokoch v podprograme mlieko a mliečne výrobky je nižší ako v podprograme ovocie a zelenina, ale v oboch podiel (z cieľovej skupiny) zapojených detí za päťročné obdobie vzrástol a je vyšší ako 60 %.

V ZŠ rástol počet zapojených detí v podprograme mlieko a mliečne výrobky a počet týchto detí (škôl) zapojených v podprograme ovocie a zelenina sa významne nezmenil. Podiel zapojených detí z cieľovej skupiny ZŠ v podprograme OZ aj ML však klesol. Celkový počet škôl zapojených v Školskom programe sa v hodnotenom období zvýšil o 12 %, počet škôl v podprograme OZ vzrástol o 35 %, v podprograme ML o 10 %. K rastu zapojenia škôl do programu prispelo aj zrušenie príspevku na žiaka od školského roku 2021/2022, odkedy sú školské produkty poskytované deťom zdarma. Celkový počet detí aj počet škôl zapojených do Školského podprogramu OZ má rastúci trend. Počet škôl zapojených do podprogramu ML má rastúci trend, ale počet zapojených detí v nich klesá.

Realizácia distribúcie školských produktov deťom v školách zariadeniami školského stravovania je prevládajúcim režimom, v ktorom školy program realizujú. Mnohé z týchto zariadení distribuujú školské produkty iba svojim stravníkom v čase obeda. Príklady dobrej praxe však ukázali, že sú školy ktoré našli vhodné spôsoby ako rozdať/sprístupniť školské produkty všetkým deťom prítomným v škole, ak sa jedná o produkty OZ. Problémy s distribúciou mlieka a mliečnych výrobkov v školách sú však rozsiahlejšie, súvisia s infraštruktúrou, materiálno-technickým vybavením škôl, ich personálnymi a finančnými možnosťami.

Spotreba ovocia, zeleniny a výrobkov z nich, niektorých mliečnych výrobkov v kg na obyvateľa v SR sa v rokoch 2017 - 2021 zvýšila, avšak spotreba čerstvej zeleniny, konzumného mlieka a kyslomliečnych výrobkov v tomto období poklesla.

Priama, nepriama spotreba školských produktov deťmi

Rastúci trend dodávok čerstvého ovocia a zeleniny do škôl v prvých rokoch programu ovplyvnili negatívne protipandemické opatrenia COVID-19. Napriek tomu sa v hodnotenom období zvýšila priemerná priama spotreba na dieťa u všetkých skupín produktov ovocia a zeleniny. Počet zapojených detí do podprogramu ovocie a zelenina rástol rýchlejšie ako množstvo produktov dodávaných do zapojených škôl. Spracované OZ, predovšetkým ovocné šťavy majú významný podiel na dodanom množstve produktov OZ, zmena regulácie podielu čerstvých a spracovaných produktov v dodávkach pre školu za školský rok v prospech čerstvého ovocia a zeleniny je žiadúca. Výrazné sú regionálne rozdiely v priemernej priamej spotrebe čerstvého ovocia na dieťa, ktoré si žiadajú modifikáciu nastavenia programu. Významný rast bol v krajoch BA, NR, významný pokles v KE, PO.

Priemerná priama spotreba čerstvých druhov zeleniny na dieťa sa štatisticky významne zvýšila u mrkvy, kalerábu, hrachu, rajčín; z ovocia - hrušiek, jahôd a drobného bobuľového ovocia. Štatisticky významným bolo zníženie priamej spotreby na dieťa - jablák, broskýň a sliviek.

Nepriama spotreba (doma, mimo školy)

Ovocie

Deti zapojené do Školského programu zvýšili spotrebu ovocia a zeleniny doma, mimo školy viac, ako zvýšili túto spotrebu deti nezapojené do programu. Túto zmenu je možné považovať za strednodobý efekt účasti detí v Školskom programe na zmenu ich stravovacích zvyklostí. Deti vo veku od 11 rokov zo zapojených škôl konzumovali viac ovocia a častejšie, čo môže vyjadrovať určitý stupeň osvojenia si zdravých stravovacích návykov deťmi tejto vekovej skupiny. Deti žijúce v mestách, zvlášť deti vo veku od 6 do 10 rokov konzumáciu ovocia významne znížili. U detí z MŠ významne poklesla frekvencia konzumácie ovocia doma. Významne vyššiu konzumáciu ovocia mali chlapci zo zapojených škôl. Deti zo západného Slovenska, zvlášť deti z vidieka a dievčatá, deti vo veku do 5 rokov a od 11 rokov zapojené do programu z tohto regiónu, mali vyššiu nepriamu konzumáciu ovocia. Zapojené deti zo škôl na strednom Slovensku, predovšetkým na ZŠ vo veku od 6 do 10 rokov, dievčatá, deti z vidieka v tomto regióne štatisticky významne znížili konzumáciu ovocia oproti kontrolnej skupine. Deti zapojené do ŠP vo veku od 6 do 10 rokov však zvýšili frekvenciu konzumácie ovocia. Deti zapojené do programu z východného Slovenska znížili konzumáciu ovocia oproti kontrolnej skupine.

Zelenina

Aj keď nepriama spotreba zeleniny u detí zapojených do programu v hodnotenom období poklesla, deti veku od 6 do 10 rokov zo zapojených škôl do Školského podprogramu ovocie a zelenina štatisticky významne zvýšili konzumáciu zeleniny, kým deti vo veku do 5 rokov a vo veku od 11 rokov je znížili v porovnaní s kontrolnou skupinou, avšak nie významne. Chlapci aj dievčatá z vidieka zvýšili a deti z mesta znížili konzumáciu aj frekvenciu konzumácie zeleniny. Dievčatá na strednom Slovensku bez

ohľadu na vek významne znížili konzumáciu zeleniny. Deti, ktoré nedesiatujú a deti rodičov s nižším vzdelaním, znížili konzumáciu zeleniny.

Mlieko a mliečne výrobky

Aj keď v Školskom programe EÚ je pozorovaný klesajúci trend spotreby konzumného mlieka, v SR v hodnotenom období sa dodané množstvo konzumného mlieka do škôl zvýšilo o 14.4 % a priemerná priama spotreba konzumného mlieka na dieťa o 20 %. Významne vzrástla priama spotreba neochuteného jogurtu. Vplyvom pandémie COVID-19 došlo k dočasnému významnému poklesu priamej spotreby mlieka a mliečnych výrobkov. Množstvo dodaných produktov do škôl rástlo, zároveň počet zapojených detí do podprogramu mlieko a mliečne výrobky klesal, čím priemerná priama spotreba na dieťa zapojeného do programu rástla rýchlejšie. K rastu priemernej priamej spotreby konzumného mlieka na dieťa prispelo zrušenie príspevku žiaka od školského roku 2021/2022, od kedy výrazne rastie priemerná priama spotreba konzumného mlieka u detí v školách s distribúciou automatmi na mlieko. Distribúcia konzumného mlieka a mliečnych výrobkov deťom v školách týmto spôsobom má veľký potenciál a významne môže prispieť k plneniu cieľov Školského programu, aj keď sú s touto formou spojené určité obmedzenia (logistika zásobovania, technické, personálne, počet detí v škole a pod.). Relatívne najvyššia priemerná priama spotreba konzumného mlieka na dieťa bola na západnom (TN), najnižšia na východnom Slovensku.

Nepriama spotreba. Mlieko a mliečne výrobky

Kladné čisté efekty účasti detí v programe na nepriamu spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov boli odhadnuté pre špecifické skupiny detí. Chlapci v porovnaní s dievčatami aj deti vo veku do 5 rokov v materských školách, deti z vidieka zapojené v ŠP, zvýšili nepriamu konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov. Deti na východnom Slovensku, zvlášť z vidieka, zvýšili nepriamu konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov. Zapojené deti v školskom podprograme mlieko a mliečne výrobky na západnom a strednom Slovensku konzumovali mlieko menej často. Deti zo základných škôl vo vekovej kategórii od 6 do 10 rokov, chlapci z vidieka a hlavne staršie deti od 11 rokov častejšie konzumovali mlieko a mliečne výrobky doma, mimo školy, v porovnaní s kontrolnou skupinou. Deti zapojené do programu na strednom Slovensku frekvenciu nepriamej konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov znížili, predovšetkým deti z materských škôl do 5 rokov.

Odporúčaná denný príjem

Vyšší podiel chlapcov v monitorovacom súbore v porovnaní s dievčatami konzumoval 5 a viac porcií ovocia a zeleniny a 2 a viac porcií konzumného mlieka a mliečnych výrobkov denne v súlade s odporúčaniami. Viac ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov konzumovali chlapci v predškolskom veku a v mladšom školskom veku (6 - 10 rokov). Vyšší podiel detí zo zapojených škôl súčasne v oboch podprogramoch s realizovanými SVO v OZ konzumuje 5 a viac porcií ovocia a zeleniny, 2 a viac porcií mlieka a mliečnych výrobkov denne. Tento rozdiel bol pozorovaný pri všetkých typoch SVO. V súlade s odporúčaniami na konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov sa stravuje najviac detí zo stredného, nasledovali deti zo západného Slovenska najnižšiu konzumáciu týchto produktov mali deti z východného Slovenska.

Zmena postoja detí v otázkach konzumácie

27 % detí zvýšilo konzumáciu ovocia a zaraďuje ich častejšie do jedálneho lístka. Ako dôvod rodičia uviedli že dieťaťu ovocie začalo viac chutiť, má väčšie vedomosti o prospešnosti konzumácie ovocia a je zapojené v Školskom programe. 22 % rodičov detí zapojených v Školskom programe uviedlo, že ich dieťa zvýšilo konzumáciu zeleniny z dôvodu, že mu začala zelenina viac chutiť, je zapojené v Školskom programe a má väčšie vedomosti o jej prospešnosti. 26 % detí zapojených do programu konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov zvýšilo z dôvodu že im mlieko a mliečne výrobky začali viacej chutiť, sú zapojené v Školskom programe a majú väčšie vedomosti o prospešnosti konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov. Účasť dieťaťa v Školskom programe mala štatisticky významný vplyv na zmenu zvyklostí dieťaťa raňajkovať. Zmenu postojov detí a domácností v ktorých žijú, v otázkach zdravého stravovania ovplyvnili pozitívne aj protipandemické opatrenia. Účasť detí v Školskom programe sa podieľala na pozitívnej zmene stravovacích zvyklostí detí a domácností v ktorých tieto deti žijú. Rodičia detí a deti zo zapojených škôl na strednom a východnom Slovensku mali lepšie vedomosti o odporúčanom počte porcií ovocia a zeleniny ktoré má dieťa denne konzumovať. Výsledky prieskumu o zmene znalostí detí a ich rodičov o zdravotných prínosoch konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny, konzumného mlieka a

mliečnych výrobkov poukazujú na potrebu intenzívnejšej realizácie SVO na školách, formami do ktorých sa môžu zapojiť aj rodičia detí. Školský program však má niektoré limitujúce faktory, ktoré brzdia dosahovanie jeho vyššej účinnosti a efektívnosti použitých zdrojov. Rozšírenie sortimentu ponúkaných školských produktov v SR by zvýšilo účinnosť programu v dosahovaní cieľov, zvýšilo jeho atraktivnosť a mohlo by viesť k efektívnejšiemu využitiu zdrojov. SVO je podľa respondentov z radov rodičov aj učiteľov potrebné rozšíriť aj na Mlieko, mliečne produkty a rozšíriť ponuku produktov v rámci ochutnávok. Väčšina dodávateľov, hlavne malých o realizáciu SVO nemá záujem z dôvodu nedostatku personálnych, odborných, materiálno-technických kapacít, problémov s logistikou a podobne. Za najúčinnéjšie formy SVO z hľadiska cieľov považujú učelia ochutnávky produktov, vzdelávacie aktivity, súťaže, prácu v školskej záhrade. Priemerná veľkosť porcie školských produktov je v SR stanovená ako maximálna, čo negarantuje minimálnu veľkosť porcie, ktorú dieťa dostane a je obmedzujúca aj pre dodávateľov ovocia. Priemerné náklady na porciu ovocia, ale aj konzumného mlieka sú v SR relatívne vysoké v porovnaní s ČR alebo priemerom EÚ. Pre zjednodušenie administratívy a možnosť dodávateľov žiadať podporu plynule po ukončení kalendárneho mesiaca je vhodnejšie zmeniť počet realizačných období na 10 jednomesačných za školský rok. To predpokladá zavedenie elektronického portálu pre odosielanie údajov schválených dodávateľov a potvrdzovanie dodávok školami. Frekvencia dodávok na školy a dĺžka dodávania bola relatívne nízka. Priemerný počet porcií ovocia, zeleniny je v EÚ viac ako dvojnásobný v porovnaní so SR. Počet schválených dodávateľov v podprograme ovocie, zelenina bol vysoký, firmy boli heterogénne. V priemere v jednom realizačnom období len tretina z nich dodávala v produkty. Pri schvaľovaní žiadateľov treba zohľadniť ekonomiu z rozsahu a špecializáciu v zameraní ich hlavných činností. Zlepšenie propagácie programu a vysvetľovanie jeho cieľov je potrebné nielen vo vzťahu k širokej verejnosti, ale priamo aj k aktérom Školského programu – schváleným žiadateľom, manažmentu škôl, učiteľom, rodičom detí. Do riadiacich procesov súvisiacich so Školským programom by bolo vhodné zapojiť zainteresované strany z radov zväzov výrobcov, zástupcov združení miest a obcí, občianskych združení a neziskových organizácií. Ich zapojenie pomôže zviditeľneniu programu v širokej verejnosti a účinnejšej realizácii programu.

Odporúčania

Na základe výsledkov hodnotenia a záverov, hodnotiteľ odporúča:

- ❖ Zjednodušiť administratívne postupy
- 1. Vytvoriť portál Školského programu pre komunikáciu administrátora programu (PPA) a aktérov jeho realizácie tak, aby údaje získané cez portál umožnili priebežnú a detailnú analýzu fungovania programu.
- 2. Zabezpečiť online zasielanie údajov a dokumentov cez Portál, vrátane tých o dodávkach do škôl dodávateľmi; potvrdzovanie dodávok školami.
- 3. Zaistiť, aby sa od žiadateľov a škôl nežiadali duplicitne údaje a informácie, ktoré má verejná správa dostupné (napr. zoznam škôl a počet žiakov na začiatku roka).
- 4. Revidovať systém realizačných období pre administráciu podpôr z 3 viacmesačných na 10 jednomesačných a administrovať podanie žiadostí o poskytnutie podpory na produkty, ich kontrolu a vyplatenie podpôr priebežne po mesačných obdobiach (následne po vytvorení portálu).
- ❖ Revidovať financovanie aktivít programu, štruktúru podpôr
- 5. Revidovať spôsob výpočtu limitu na dodané produkty na jedného žiaka na rok a na mesiac (v nadväznosti na zmenu počtu realizačných období). Zmeniť limit z maximálnej na fixnú sumu (flat-rate system) na žiaka za rok. Úhrada SVO by mohla byť naďalej založená na nákladoch za uskutočnené aktivity (cost-based system).
- 6. Zaviesť systém fixnej pomoci na časť, ktorá sa má vyplatiť z rozpočtu programu na porciu tak, aby zahŕňala náklady na výrobky a súvisiace náklady.
- 7. V štruktúre rozpočtu zvýšiť podporu podprogramu mlieko a mliečne výrobky, s preferenciou na prioritné produkty – konzumné mlieko a neochutené mliečne výrobky.
- 8. Rozšíriť oprávnené náklady v prípade distribúcie mlieka a mliečnych produktov v školách automatmi.
- 9. Zaviesť selektívny distribučný plán školských produktov, alebo poskytovať diferencovanú (vyššiu)

úhradu dodávok oprávnených produktov do škôl s vysokým podielom detí zo sociálne slabšieho prostredia, malých a odľahlých škôl.

❖ SVO, komunikačné a informačné aktivity

10. Zmeniť systém riadenia realizácie SVO na školách a propagácie programu na centrálny, prostredníctvom delegovanej relevantnej inštitúcie, zabezpečujúcej vzdelávacie aktivity.
11. Podporiť priebežnú informovanosť a vhodné formy komunikácie s rodičmi, deťmi, manažmentom škôl, učiteľmi, vedúcimi jedální ale aj dodávateľmi o cieľoch a fungovaní programu a to v nezapojených, ale aj zapojených školách aj s cieľom zníženia plytvania potravinami, vrátane tých dodaných prostredníctvom Školského programu.
12. Podporiť realizáciu SVO na každej zapojenej škole a pre každého zapojeného žiaka.
13. Ponechať plánovacie a rozhodovacie činnosti Školského programu v kompetencii riaditeľov škôl (aj SVO), s možnosťou delegovania logistických činností na iných pracovníkov.
14. Zvážiť možnosť spojenia prostriedkov rozpočtu oboch podprogramov OZ a ML, určených na komunikačné a informačné akcie programu.
15. Zlepšiť popularizáciu programu v SR; zamerať propagáciu programu a vzdelávacie aktivity aj na problematiku skupiny detí podľa veku, pohlavia, zaostávajúcich regiónov SR z hľadiska účinnosti programu.
16. Rozšíriť zapojenie aktérov do programu o zainteresované strany - relevantné organizácie výrobcov, spotrebiteľov, neziskové organizácie so zameraním na relevantnú problematiku, s cieľom získať potenciálne užitočné vstupy a návrhy na zvýšenie účinnosti programu, a jeho efektívnejšie fungovanie a dosiahnutie synergického efektu.

❖ Cieľová skupina programu

17. Prehodnotiť možnosti redukcie cieľovej skupiny tak, aby sa zvýšila účinnosť programu, dosiahol sa maximálny efekt vzhľadom na ciele programu z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska, so zohľadnením možností rozpočtu programu.

❖ Školy v cieľovej skupine

18. Zlepšiť informovanosť manažmentu škôl o možnostiach a formách distribúcie školských produktov pre všetky deti v škole, nielen pre stravníkov – využiť napr. príklady dobrej praxe.
19. Na základe existujúcich poznatkov o možných umrtných stratách súčasného podávania školských produktov s obedom, zvážiť odporúčenie školám realizovať distribúciu školských produktov deťom v školách prednostne doobeda, resp. mimo obedňajších hodín.
20. V spolupráci s dodávateľmi a ďalšími zainteresovanými stranami podporiť relevantnými opatreniami (MPRV a spolupracujúce rezorty – školstva, zdravotníctva) dobudovanie infraštruktúry, materiálno-technického a personálneho zabezpečenie škôl bez vlastného zariadenia školského stravovania, alebo bez vlastnej jedálne tak, aby sa mohli zapojiť do oboch a zvlášť do podprogramu mlieko a mliečne výrobky.
21. Zvážiť použitie motivačných nástrojov pre vyššiu zapojenosť učiteľov do realizácie aktivít programu, alebo možnosti finančných kompenzácií za niektoré činnosti v programe.

❖ Sortiment, prioritné produkty

22. Maximálne rozšíriť sortiment oprávnených produktov na dodávky ovocia, zeleniny s dôrazom na čerstvé ovocie a zeleninu (max 25 % spracovaných), konzumné mlieko a neochutené mliečne výrobky s vymedzením tých ktoré budú distribuované len na SVO (ochutené mliečne len na SVO). Umožniť podporu dodávaných porcií zložených z kombinácie druhov čerstvého ovocia alebo zeleniny¹.
23. Zmeniť definovanie podporenej porcie školských produktov z maximálnej na garantovanú minimálnu.
24. Zmeniť limit oprávnených produktov v podprograme ovocie, zelenina v prospech dodávok porcií čerstvého ovocia a zeleniny, posilniť tak podporu konzumácie prioritných produktov programu.

¹ Príkladom je podpora poskytovaná v ČR, ak sa v jednej porcii nachádza 2 a viac druhov nekrájaného čerstvého ovocia, alebo zeleniny (Príloha č. 1 k Nariadeniu vlády č. 74/2017 zb.).

Limitovať podiel druhov dodaných produktov s pôvodom mimo EÚ² na maximálne 10 % z celkového počtu porcií dodaných do zmluvnej školy v danom roku³.

❖ Schválení žiadatelia, dodávatelia

25. Zvýšiť efektívnosť vynakladaných prostriedkov Školského programu na podpory dodávok produktov, s využitím ekonomie z rozsahu tak, že bude pre žiadateľov stanovená dolná hranica počtu škôl pre dodávky. Prioritne schvaľovať žiadateľov veľkých a schválené odbytové organizácie výrobcov.
26. Na začiatku školského roka, po zohľadnení finančných prostriedkov na realizáciu programu v danom školskom roku stanoviť minimálny počet dodávok produktov dodávateľom do každej zazmluvnenej školy za mesiac v priebehu celého školského roka.

1.3 Summary

The aim of this study was to evaluate the functioning of the School Programme Fruit, Vegetable, (FV) Milk and Milk Products (Milk & MP) to children in schools, during its implementation in the Slovak Republic over the school years 2017/2018 - 2021/2022, according to Regulation (EU) No 1308/2013, with effect from 1 August 2017. The target group in the School Programme in the Slovak Republic are children from 3 to 18 years of age attending kindergartens, primary and secondary special schools.

The analysis of the functioning was carried out based on data from five school years (2017/2018 to 2021/2022). Qualitative and quantitative primary and secondary data and quantitative and qualitative methods were used to evaluate the available data and information. The quantitative evaluation focused on estimating the net effects of the School Programme on indirect average consumption of fruit, vegetables, milk, and dairy, using counterfactual analysis. Econometric panel data models were used to estimate the effects of the program and other factors on direct average consumption of school products. During the evaluation period, the following factors significantly affected the operation of the School Program in the Slovak Republic:

- the onset of the COVID-19 pandemic from spring 2020 onwards, which also manifested itself in the 2020/2021 school year.
- the change in the structure of the target group of children in the 2019/2020 school year.
- a change in the funding of the School Programme and the associated provision of support including VAT from the national budget (from the school year 2021/2022) - distribution of products to children free of charge.

During the evaluation period, children's eating habits were also influenced by educational, promotional activities by state administration bodies (e.g., ÚVZ, MŠVVŠ), non-profit organisations (Really Healthy School), or commercial companies (Fresh Headers, etc.). In addition, we foresee the impact of growing public awareness of the need for healthy eating.

In the long term, the aim of the School Programme in the Slovak Republic is to increase the consumption of fruit, vegetables, milk, and dairy in children's diets.

Specific objectives: To increase the consumption of fruit/vegetables and milk and milk products by children in schools. To increase the knowledge of children in schools about agriculture, agricultural products. Education on healthy eating habits and the fight against food waste.

The results show that the implementation of the School Programme in the Slovak Republic is justified. It can be stated that the objectives of the programme in the Slovak Republic are in line with the main objectives of the programme in the European Union and are being progressively achieved.

1.4 Conclusions and recommendations

In the 5-year period under review, the number of children in the target group of the School Programme from kindergartens and primary schools has increased due to the growth in the number of children and pupils in these schools in the Slovak Republic. The number of children in the target group from secondary schools was reduced to schools for children with special needs only.

The number of children in the target group in the Slovak Republic is more than 670 thousand, which places high demands on the programme budget. Narrower definition, reduction of the target group of

² V súlade s čl. 23 odst. 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, v platnom znení.

³ Limit na podiel je stanovený napr. aj v Českej republike na 10 % (Nařízení vlády č. 74/2017 Sb.).

children (6- to10-year-olds) could have brought its higher effectiveness and efficiency of spent resources.

The number of children enrolled in the School Programme (at least in one sub-programme) has declined by almost 11 % over the 5 years of the programme compared to the baseline year, with the trend of declining enrolment of primary school children starting even before the COVID-19 pandemic. However, the proportion of children enrolled out of the number of children in the target group has increased.

The total number of children enrolled in the fruits, vegetables sub-programme as well as their share of the target group has increased. The proportion of children in the target group of both kindergarten and secondary schools has increased, while the proportion of children in the target group of primary schools has decreased.

The total number of children enrolled in the dairy sub-programme decreased, but the proportion of children enrolled in this sub-programme out of the total number of children in the target group increased. The proportion of children enrolled in the School Programme after 5 years in the dairy sub-programme is lower than in the fruit and vegetables sub-programme, but in both the proportion (of the target group) of children enrolled has increased over the 5-year period and is above 60 %. In primary schools, the number of children enrolled in the milk and milk products sub-programme increased and the number of these children (schools) enrolled in the fruit and vegetables sub-programme did not change significantly. However, the proportion of children from the target group of primary schools participating in both the F&V and milk & MP sub-programmes decreased. The total number of schools participating in the School Programme increased by 12 % in the period under review, the number of schools in the F&V sub-programme increased by 35 %, and in the milk & MP sub-programme by 10 %. The increase in the number of schools participating in the programme is also due to the abolition of the 'pupil's contribution' as from the 2021/2022 school year. Since then, the school products are provided free of charge to children. Both the total number of children and the number of schools participating in the F&V School Sub-Programme is on an upward trend. The number of schools participating in the milk & MP sub-programme is on an increasing trend, but the number of children participating in them is declining.

The implementation of the distribution of school products to children in schools by school catering establishments is the predominant mode in which schools implement the programme. Many of these facilities distribute school products only to their boarders at lunchtime. However, examples of good practice have shown that there are schools that have found appropriate ways to distribute/access F&V school products to all children present in the school. Nevertheless, the problems with the distribution of milk and milk products in schools are more extensive, related to the infrastructure, material and technical equipment of schools, their staffing and financial capacities.

Consumption of fruit and fruit products, vegetables, and vegetable products, and certain dairy products in kg per capita in the Slovak Republic has increased between 2017 and 2021, but consumption of fresh vegetables, drinking milk and sour milk products has declined over this period.

Direct, indirect consumption of school products by children

The upward trend in the supply of fresh fruit and vegetables to schools in the early years of the programme was affected by anti-pandemic measures of COVID-19. Nevertheless, average direct consumption per child increased for all fruit and vegetable product groups during the evaluation period. The number of children enrolled in the fruit and vegetables sub-programme grew faster than the quantity of products delivered to the participating schools. Processed F&V, especially fruit juices, have a significant share in the quantity of products supplied, a change in the regulation of the share of fresh and processed products in the school supply per school year in favor of fresh fruit and vegetables is desirable. There are significant regional differences in the average direct consumption of fresh fruit per child, which call for a modification of the setting of the programme. There was a significant increase in BA, NR, a significant decrease in KE, PO.

The average direct consumption of fresh vegetables per child increased statistically significantly for carrots, kohlrabi, peas, tomatoes; of fruits - pears, strawberries, and small berries. The decrease in direct consumption per child - apples, peaches and plums was statistically significant.

Indirect consumption (at home, outside school)

Fruit

Children involved in the School Programme increased their consumption of fruit and vegetables at home, outside school by more than the increase in consumption of children not involved in the programme. This change can be considered as a medium-term effect of children's participation in the

School Programme on changing their eating habits. Children aged 11 years and older from participating schools consumed more fruit and more frequently, which may reflect a certain degree of adoption of healthy eating habits by children in this age group. Children living in urban areas, especially those aged 6 to 10 years, significantly reduced their fruit consumption. For children in kindergartens, the frequency of fruit consumption at home decreased significantly. Boys from participating schools had significantly higher fruit consumption. Children from western Slovakia, especially rural children and girls, children aged under 5 years and 11 years and above participating in the programme from this region had higher indirect fruit consumption. Participating children from schools in central Slovakia, especially primary school children aged 6 to 10 years, girls, children from rural areas in this region had statistically significantly lower fruit consumption compared to the control group. However, children participating in the SP aged 6 to 10 years increased the frequency of fruit consumption. Children enrolled in the programme from eastern Slovakia decreased their fruit consumption compared to the control group.

Vegetables

Although the indirect consumption of vegetables among children participating in the programme decreased during the evaluation period, children aged 6 to 10 years from schools participating in the School Fruit and Vegetable Sub-programme increased their consumption of vegetables statistically significantly, while children aged under 5 years and aged 11 years and above decreased their consumption of vegetables compared to the control group, but not significantly. Both rural boys and girls increased, and urban children decreased both consumption and frequency of vegetable consumption. Girls, in central Slovakia, irrespective of age, significantly reduced vegetable consumption. Children who do not eat healthy snack and children of parents with lower education decreased vegetable consumption.

Milk and dairy products

Although the EU School Scheme shows a decreasing trend in the consumption of drinking milk, in Slovakia the quantity of drinking milk delivered to schools increased by 14.4 % and the average direct consumption of drinking milk per child increased by 20 % in the period under review. Direct consumption of plain yoghurt increased significantly. Due to the impact of the COVID-19 pandemic, there was a temporary significant decrease in direct consumption of milk and milk products. The quantity of products delivered to schools increased while the number of children enrolled in the dairy sub-programme decreased, thus the average direct consumption per child enrolled in the programme increased faster. The increase in average direct consumption of drinking milk per child was driven by the abolition of the 'pupil's contribution' from the 2021/2022 school year onwards. Since when the average direct consumption of drinking milk by children in schools with milk vending machines has been increasing significantly. The distribution of drinking milk and dairy products to school children in this way has great potential and can make a significant contribution to meeting the objectives of the School Programme, although there are limitations associated with this form of distribution (supply logistics, technical, staffing, number of children in school, etc.). Relatively, the highest average direct consumption of drinking milk per child was in western Slovakia (TN), the lowest in eastern Slovakia.

Indirect consumption

Positive net effects of children's participation in the programme on the indirect consumption of milk and milk products were estimated for specific groups of children. Boys compared to girls and children under 5 years of age in kindergartens, rural children participating in the SP increased their indirect consumption of milk and dairy products. Children in eastern Slovakia, especially those from rural areas, increased their indirect consumption of milk and milk products. Children enrolled in the school milk and dairy sub-programme in western and central Slovakia consumed milk less frequently. Primary school children aged 6 to 10 years, rural boys and especially older children aged 11 years and above were more likely to consume milk and dairy products at home, outside school, compared to the control group. Children participating in the programme in central Slovakia reduced the frequency of indirect dairy consumption, especially children from kindergartens up to 5 years of age.

Recommended daily intake

A higher proportion of boys in the monitoring population compared to girls consumed 5 or more servings of fruit and vegetables and 2 or more servings of dairy products per day in line with the recommendations. Boys of preschool age and younger school age (6 - 10 years) consumed more fruit, vegetables, milk, and dairy products. A higher proportion of children from participating schools in both sub-programmes with implemented AEMs in the F&V consumed 5 or more servings of fruit and

vegetables, 2 or more servings of milk and dairy products per day at the same time. This difference was observed for all types of AEMs. In accordance with the recommendations for the consumption of milk and dairy products, children from central Slovakia had the highest consumption of these products, followed by children from western Slovakia. Children from eastern Slovakia had the lowest consumption of these products.

Changing children's attitudes to consumption

27 % of children have increased their fruit consumption and include it more often in their diet; parents reported that their child has started to like fruit more, is more aware of the benefits of fruit consumption and is involved in the School Programme. 22 % of parents of children involved in the School Programme reported that their child has increased vegetable consumption because their child has started to like vegetables more, is more involved in the School Programme and is more aware of the benefits of vegetables. 26 % of children in the programme increased their consumption of dairy products because they started to like dairy products more, are involved in the School Programme and have more knowledge about the benefits of dairy products. The participation of a child in the School Programme had a statistically significant effect on changing the child's breakfast habits. Anti-pandemic measures also had a positive impact on changing attitudes of children and their households towards healthy eating. Children's participation in the School Programme contributed to a positive change in the eating habits of children and their households. Parents and children from participating schools in central and eastern Slovakia had a better knowledge of the recommended number of portions of fruit and vegetables to be consumed daily. The results of the survey on changes in children's and their parents' knowledge of the health benefits of consuming fresh fruit and vegetables and drinking milk and dairy products point to the need for more intensive implementation of AEMs in schools, in forms in which children's parents can also be involved.

However, the School programme has some limiting factors that hinder its effectiveness and the efficiency of the resources used. Expanding the range of school products offered in the SR would increase the effectiveness of the programme in achieving its objectives, increase its attractiveness and could lead to a more efficient use of resources. According to both parent and teacher respondents, the AEM needs to be extended to include milk and dairy products and to expand the range of products on offer in the tasting sessions. Most of the suppliers, especially the small ones are not interested in the implementation of the AEM due to lack of staff, expertise, material and technical capacity, logistics problems, etc. Teachers consider product tasting, educational activities, competitions, work in the school garden to be the most effective forms of the AEM in terms of objectives. The average portion size of school produce is set as a maximum in the Slovak Republic, which does not guarantee the minimum portion size a child will receive and is also restrictive for fruit suppliers. The average cost per portion of fruit, as well as of drinking milk, is relatively high in the Slovak Republic compared to the Czech Republic or the EU average. To simplify administration and to allow suppliers to claim aid continuously after the end of the calendar month, it is preferable to change the number of implementation periods to 10 one-month periods per school year. This implies the introduction of an electronic portal for uploading data of approved suppliers and confirmation of deliveries by schools. The frequency of deliveries to schools and the length of deliveries has been relatively low, the average number of portions of fruit, vegetables is more than double in the EU compared to the Slovak Republic.

The number of approved suppliers in the fruit, vegetables sub-programme was high, firms were heterogeneous. On average, only a third of them delivered products in a single implementation period. When approving applicants, the economy of scale and specialization of their main activities should be considered. Improvement of the promotion of the programme, explaining its objectives is necessary not only in relation to the public, but also directly to the actors of the School Programme - approved applicants, school management, teachers, parents of children. It would be appropriate to involve stakeholders from producer associations, representatives of associations of towns and municipalities, civic associations, non-profit organizations in the management processes related to the School Programme. Their involvement will help to raise the profile of the programme among the public and to implement the programme more effectively.

Recommendations

Based on the evaluation results and conclusions, the evaluator recommends:

- ❖ Simplify administrative procedures.

1. Establish a School Programme web Portal for communication between the Programme Administrator (PPA) and the actors involved in its implementation.
2. Ensure online submission of data and documents through the Portal, including those on deliveries to schools by suppliers, confirmation of deliveries by schools.
3. Ensure that applicants and schools are not asked to duplicate data and information available to the public administration (e.g. list of schools and number of pupils at the beginning of the year).
4. Revise the system of implementation periods for the administration of support from 3 periods of several months to 10 periods of one month, and administer the submission of product aid applications, their control, and the payment of aid on a rolling monthly basis (following the establishment of the portal).
- ❖ Revise the financing of the programme activities, the structure of the supports.
5. Revise the method for calculating the limit on products delivered per pupil per year and per month (following the change in the number of implementation periods). Change the limit from a maximum to a fixed amount (flat-rate system) per pupil per year. The reimbursement of AEMs could continue to be based on the cost of the activities carried out (cost-based system).
6. Introduce a fixed aid system for the portion to be paid from the programme budget per serving to include the cost of products and related costs.
7. Increase support for the dairy sub-programme in the budget structure, with a preference for priority products - drinking milk and non-flavored dairy products.
8. Extend the eligible costs for the distribution of milk and milk products in schools by vending machines.
9. Introduce a selective distribution plan for school products or provide differentiated (higher) reimbursement for the supply of eligible products to schools with a high proportion of children from disadvantaged backgrounds, small and remote schools.
- ❖ AEM, communication, and information activities
10. Change the management system for the implementation of the AEM in schools and the promotion of the programme to a centralized system, through a delegated relevant institution, managing and providing educational activities.
11. Promote ongoing awareness and appropriate forms of communication with parents, children, school management, teachers, canteen managers and suppliers about the objectives and operation of the programme in both non-participating and participating schools, with the aim of reducing food waste, including food supplied through the School Programme.
12. Support the implementation of AEM in each participating school and for each participating pupil.
13. Leave the planning and decision-making activities of the School Programme to the school principals (including the AEM), with the possibility of delegating logistical activities to other staff.
14. Consider the possibility of combining the budgets of the two sub-programmes F&V and milk & MP for communication and information actions of the programme.
15. Improve the popularisation and visibility of the programme in the Slovak Republic; target the promotion of the programme and educational activities also to problematic groups of children according to age, gender, lagging regions of the Slovak Republic in terms of the effectiveness of the programme.
16. Extend the involvement of actors in the programme to stakeholders - relevant producer organisations, consumers, NGOs focusing on relevant issues, to obtain potentially useful inputs and suggestions to increase the effectiveness of the programme and make it work more efficiently and achieve synergies.
- ❖ Target group of the programme
17. Review the possibilities of reducing the target group to increase the effectiveness of the programme, to achieve the maximum effect in relation to the programme objectives in the short and long term, considering the programme budget possibilities.
- ❖ Schools in the target group
18. Improve awareness of school management of the possibilities and forms of distribution of school products to all children in the school, not just boarders - e.g. use good practice examples.
19. Based on existing evidence on the potential deadweight loss of simultaneous school lunch provision, consider recommending schools to implement school product distribution to school children preferably in the morning or out of lunchtime.

20. In cooperation with suppliers and other stakeholders, support with relevant measures (MoARR and cooperating ministries - education, health) the completion of the infrastructure, material and technical and staffing of schools without their own school catering facilities or without their own canteen so that they can participate in both, and separately in the milk and milk products sub-programme.
21. Consider the use of incentive tools for greater teacher involvement in the implementation of program activities, or the possibility of financial compensation for some program activities.
  - ❖ Range, priority products
22. Maximize the range of eligible products for the supply of fruit, vegetables, with emphasis on fresh fruit and vegetables (max 25 % processed), drinking milk and unflavored dairy products, specifying those to be distributed only to AEMs (flavored dairy only to AEMs). To allow support for portions supplied consisting of a combination of fresh fruit or vegetables¹.
23. Change the definition of the supported portion of school products from a maximum to a guaranteed minimum.
24. Change the limit of eligible products in the fruit and vegetables sub-programme in favor of the supply of portions of fresh fruit and vegetables, thus strengthening the promotion of the consumption of the priority products of the programme. To limit the proportion of types of non-EU products² delivered to a maximum of 10 % of the total number of portions delivered to the contracting school each year³.
  - ❖ Approved applicants, suppliers
25. Increase the efficiency with which School Programme funds are spent to support the supply of products, using economies of scale, by setting a lower limit on the number of schools for applicants to supply. Prioritize approval of large applicants and approved producer marketing organizations.
26. At the beginning of the school year, after considering funding for the implementation of the program in that school year, establish a minimum number of deliveries of produce to suppliers to each contracted school per month throughout the school year.

2 Úvod

2.1 Účel a rámec hodnotiacej správy

Školský program Európskej únie ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky (School fruit, vegetables and milk scheme) podporuje distribúciu vybraných komodít do škôl a ich konzumáciu deťmi v školách vo všetkých členských krajinách EÚ. Od 1. augusta 2017 boli samostatný program pre ovocie, zeleninu a program mlieko a mliečne výrobky spojené do jedného právneho rámca (Školský program). V Slovenskej republike je Školský program implementovaný na základe právnych predpisov EÚ - ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007. Implementované sú ďalej vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/39 z 3. novembra 2016 o pravidlách uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 v súvislosti s pomocou Únie na dodávanie ovocia, zeleniny, banánov a mlieka vo vzdelávacích zariadeniach, a delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2017/40 z 3. novembra 2016, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 v súvislosti s pomocou Únie na dodávanie ovocia a zeleniny, banánov a mlieka vo vzdelávacích zariadeniach a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 907/2014.

V slovenskej legislatíve Školský program v skúmanom období rokov 2017-2022 vymedzovali: Nariadenia vlády č. 189/2017 Z. z. Nariadenie vlády Slovenskej republiky o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu mlieka, ovocia, zeleniny a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školských zariadeniach (účinné od 01.08.2017 do 31.07.2018, účinné 01. 08. 2018 do 31. 07. 2019); Nariadenie vlády SR 200/2019 z 3. júla 2019 o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia, zeleniny, mlieka a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školách a Stratégia Slovenskej republiky pre realizáciu Školského programu na školské roky 2017/2018 – 2022/2023.

Národná Stratégia Slovenskej republiky pre realizáciu Školského programu na školské roky 2017/2018 – 2022/2023 (Stratégia SR) predstavuje základný dokument, pre realizáciu Školského programu v podmienkach Slovenskej republiky.

Pre obdobie trvania Školského programu stanovila Národná stratégia (Stratégia, 2017) dva špecifické ciele: zvýšenie konzumácie ovocia a zeleniny, mlieka a výrobkov z nich u detí a prehĺbenie znalostí detí v školách v oblasti poľnohospodárstva a o poľnohospodárskych produktoch.

Gestorom Školského programu v Slovenskej republike je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (MPRV), do rozhodovaní o programe sú zapojení Úrad verejného zdravotníctva SR (ÚVZ), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVŠ) a realizáciu zabezpečuje PPA.

Na základe článku 9 ods. 2 Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2017/40 zo 17. júna 2020, Európska komisia (EK), sú členské štáty povinné vykonať hodnotiacu štúdiu programu v súlade s povinnosťou zabezpečiť monitorovanie a hodnotenie Školského programu. V hodnotení Školského programu v SR sa zameriavame na účinnosť dosahovania stanovených cieľov, ktorými sú zvýšenie konzumácie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov deťmi v školách a zlepšenie ich stravovacích návykov. Z hľadiska cieľov Školského programu v SR aj EÚ je práve podpora konzumácie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov jedným zo spôsobov ako vplývať na zmenu stravovacích zvyklostí detí a z dlhodobého hľadiska celej populácie.

2.2 Krátky opis procesu hodnotenia

Cieľom hodnotenia bolo zistiť, či realizácia Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky na Slovensku v rokoch 2017/2018 – 2021/2022:

- prispela k zvýšeniu spotreby ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov u detí zapojených do programu;
- prispela k zvýšeniu povedomia detí a ich rodičov o zdravotnom význame konzumácie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov u detí zapojených do programu;
- prispela k zlepšeniu vedomostí detí a rodičov o pôvode a spracovaní potravín.

Hodnotená bola nielen spotreba dodávaného ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov v rámci Školského programu do škôl, ale aj úroveň stravovacích zvyklostí detí, rodín a ich preferencií stravovania a postojov k zdravej výžive.

Hodnotenie bolo zamerané aj na to ako je Školský program realizovaný, vnímaný a akceptovaný školou, žiakmi, rodičmi a dodávateľmi.

Na základe odpovedí rodičov detí, učiteľov, pracovníkov škôl, jedální, dodávateľov bolo možné

- hodnotiť stravovacie návyky detí;
- hodnotiť úroveň a dopad sprievodných vzdelávacích opatrení;
- identifikovať oblasti na zlepšenie fungovania programu a zvýšenia zapojenosti škôl a detí do programu;
- poskytnúť podklad pre možnú reformu a úpravu Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky deťom do škôl.

Hodnotenie prebiehalo v mesiacoch September 2022 – Február 2023

Počas tohto obdobia riešiteľský kolektív spracoval a vyhodnotil:

- Údaje a informácie vyplnených online dotazníkových prieskumov zameraných na hodnotenie respondentmi Školského programu a faktorov ktoré vplývali na zapojenie, resp. nezapojenie detí a škôl do programu.

V dotazníkových prieskumoch boli získané:

- názory rodičov detí vekových skupín od 3 do 18 rokov, zapojených aj nezapojených do Školského programu z viac ako 150 škôl v SR;
- názory vedenia škôl, učiteľov a vedúcich školských jedální zapojených aj nezapojených škôl do programu;
- názory dodávateľov ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov do škôl;
- informácie a údaje z 24 hodinového monitoringu stravovacích zvyklostí detí.
- Použité boli primárne údaje z evidencie PPA o dodávkach ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov do vybraných zapojených škôl do oboch podprogramov ovocie, zelenina a mlieko, mliečne výrobky, a vybraných škôl zapojených aspoň do jedného z podprogramov.

- Údaje priebežných monitoringov Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky do škôl, ktoré realizoval dotazníkmi Úrad verejného zdravotníctva SR v rokoch 2017 a 2022 a na konci predchádzajúceho programového obdobia programu v r. 2016. Dotazníky vyplňali rodičia detí.
- Údaje ročných monitorovacích správ všetkých členských krajín Európskej únie k realizácii Školského programu;
- Informácie z prípadových štúdií v jednotlivých školách na základe osobných stretnutí s vedením škôl, učiteľmi, vedúcimi jedální a zástupcov pestovateľov ovocia.

3 Metodika

3.1 Použité postupy a metódy hodnotenia

Hodnotenie Školského programu bolo realizované na základe údajov z piatich školských rokov (2017/2018 až 2021/2022). Použité boli primárne a sekundárne údaje. Primárne údaje boli získané prieskumom názorov rodičov detí, ktoré navštevujú školy zapojené, alebo nezapojené do Školského programu. V ďalšom prieskume boli získané názory manažmentu škôl, zapojených aj nezapojených do programu a analyzované boli aj názory dodávateľov školských produktov na fungovanie programu. Okrem toho boli realizované prípadové štúdie, riadené rozhovory s manažmentom vybraných škôl lokalizovaných v meste a lokalizovaných na vidieku, s dodávateľmi ovocia a zeleniny, riadené rozhovory so zástupcami riadiacich orgánov. Na základe prieskumu 24 hodinového monitoringu stravovania sa detí bola tiež hodnotená štruktúra ich dennej konzumácie z hľadiska nutričnej hodnoty a konzumácie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov. Pri hodnotení nepriamych efektov Školského programu sme použili aj údaje dotazníkových prieskumov stravovacích zvyklostí detí (reportovali rodičia) realizovaných ÚVZ (2017, 2018, 2022). Pri hodnotení efektov na priamu (produktov Školského programu) spotrebu školských produktov boli použité spracovateľné údaje z evidencie PPA žiadostí žiadateľov o podporu dodávok školských produktov (Excel tabuľky) podľa troch realizačných období školského roka, dodávateľa, produktov a škôl do ktorých dodával za každý z piatich hodnotených rokov programu.

Pri vyhodnotení dostupných údajov a informácií boli použité kvantitatívne a kvalitatívne metódy. Kvantitatívne hodnotenie bolo zamerané na odhad čistých efektov Školského programu na nepriamu priemernú spotrebu zvlášť ovocia, zeleniny a mlieka, mliečnych výrobkov, s využitím kontrafaktuálnej analýzy. Pri hodnotení efektov programu a iných faktorov na priamu priemernú spotrebu školských produktov boli použité ekonometrické modely panelových údajov. Pri vyhodnocovaní dotazníkov boli použité aj ekonometrické modely s diskretnými závislými premennými.

Kontrafaktuálnou analýzou sme odhadli čistý efekt účasti detí v Školskom programe na zmeny vybraných ukazovateľov nepriamej spotreby ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov deťmi zo zapojených škôl do Školského programu v porovnaní s kontrolnou skupinou detí z nezapojených škôl. Pre vytvorenie kontrolnej skupiny párovaním (Caliendo, Copeinig, 2008) sme použili Propensity score matching (PSM) (*teffects psmatch*). Účasť detí cieľovej skupiny v Školskom programe je vyjadrená pravdepodobnosťou generovanou na základe pozorovateľných charakteristík resp. vysvetľujúcich premenných. Pomocou párovacích techník sme vytvorili z detí nezapojených v Školskom programe kontrolnú skupinu, na základe údajov ktoré poskytl rodičia tak, aby bola kontrolná skupina čo najpodobnejšia skupine zapojených detí. Aj keď sa pozorovateľné charakteristiky, ktoré ovplyvňujú spotrebu jednotlivých detí líšia, po párovaní, hodnotený ukazovateľ ovplyvňujú rovnaké charakteristiky detí v skupine zapojených ako detí v skupine nezapojených v programe (kontrolná skupina). Kontrafaktuálnou analýzou je preto možné vyjadriť čistý efekt účasti detí v Školskom programe vyjadrením rozdielu ich priemernej nepriamej spotreby.

Pre štatistické a ekonometrické spracovanie údajov sme použili ekonometrický softvér Stata 17.

3.2 Hodnotiace otázky, kritériá posudzovania, ukazovatele

Hodnotenie čerpá z množstva výsledkov aplikácie metód a nástrojov na analýzu kvantitatívnych a kvalitatívnych údajov, potrebných na zodpovedanie dvoch hlavných hodnotiacich otázok.

1. Do akej miery sa vďaka tomuto Školskému programu zvýšila celková konzumácia ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov u detí v súlade s vnútroštátnymi odporúčaniami týkajúcimi sa zdravého stravovania.

Ukazovatele:

- Zmena priamej a nepriamej konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny u detí (množstvo a/alebo frekvencia);
  - Zmena priamej a nepriamej konzumácie konzumného mlieka u detí (množstvo a/alebo frekvencia);
  - Zmena percentuálneho podielu detí, ktorých strava spĺňa odporúčaný denný príjem ovocia a zeleniny;
  - Zmena percentuálneho podielu detí stravujúcich sa v súlade s odporúčaniami vnútroštátnych orgánov zodpovedných za zdravie a výživu, pokiaľ ide o denný príjem konzumného mlieka a iných mliečnych výrobkov.
2. Do akej miery sa vďaka Školskému programu podarilo vštepiť deťom zdravé stravovacie návyky?

Ukazovatele:

- Zmena postoja detí v otázkach konzumácie ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov v súlade s vnútroštátnymi odporúčaniami týkajúcimi sa zdravého stravovania detí;
- Zmena úrovne detských znalostí o zdravotných prínosoch konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny, konzumného mlieka a mliečnych výrobkov.

3.3 Použité zdroje údajov a techniky zberu údajov hodnotenia

Použité zdroje a informácie

Použité boli primárne, sekundárne údaje a informácie pre kvantitatívne a kvalitatívne hodnotenie. Primárne údaje boli získané prieskumom názorov rodičov detí, ktoré navštevujú školy zapojené, alebo nezapojené do Školského programu. V ďalšom prieskume boli získané názory manažmentu škôl, zapojených aj nezapojených do programu a analyzované boli aj názory dodávateľov školských produktov na fungovanie programu. Okrem toho boli realizované prípadové štúdie, riadené rozhovory s manažmentom vybraných škôl v meste a na vidieku, s dodávateľmi ovocia a zeleniny, riadené rozhovory so zástupcami riadiacich orgánov. Na základe online dotazníkového prieskumu 24 hodinového monitoringu stravovania sa detí bola tiež hodnotená štruktúra ich dennej konzumácie z hľadiska nutričnej hodnoty a konzumácie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov.

Pri hodnotení nepriamych efektov Školského programu sme použili aj údaje dotazníkových prieskumov stravovacích zvyklostí detí (reportovali rodičia) realizovaných ÚVZ (2017, 2018, 2022). Pri hodnotení efektov na priamu (produktov Školského programu) spotrebu školských produktov boli použité údaje Ročných monitorovacích správ Školského programu SR a údaje z evidencie PPA o podporených dodávkach školských produktov podľa 3 realizačných období v každom z 5 školských rokov trvania programu; údaje a informácie od garanta Školského programu MPRV SR.

Techniky zberu údajov

Zber primárnych údajov sme realizovali dotazníkovými prieskumami. Údaje z evidencie podporených dodávok školských produktov nám poskytla PPA.

Online dotazníky boli zostavené pre vybrané relevantné skupiny:

- **Dotazník k hodnoteniu Školského programu pre rodičov detí**

Dotazníkového prieskumu rodičov, hodnotenia Školského programu ovocie a zelenina, mlieko a mliečne výrobky sa zúčastnilo 1673 rodičov, ktorí odpovedali na otázky s cieľom zistiť ako účasť v Školskom programe ovplyvnila stravovacie zvyklosti ich dieťaťa. Zapojenosť v programe bola hodnotená prostredníctvom spoločensko-ekonomických ukazovateľov - vzdelanie rodičov, čistý príjem rodiny, podiel výdavkov na stravu, sociálne dávky, bydlisko (mesto/dedina), domácnosť (počet členov, počet detí v domácnosti, domácnosť s jedným alebo oboma rodičmi), zdravotný stav dieťaťa, zmena

stravovacích návykov a znalostí o stravovaní v domácnosti. Z celkového počtu 1673 bolo 1442 detí zo zapojených škôl v Školskom programe a 231 detí z nezapojených škôl. V podprograme ovocie a zelenina bolo zapojených 1429 (85 %) detí a v podprograme mlieko a mliečne výrobky bolo zapojených 1109 (66 %) detí. Pričom súčasne v oboch podprogramoch ovocie a zelenina, mlieko a mliečne výrobky bolo zapojených 1096 (66 %) detí. Formulár dotazníka v Prílohe 11.

- **Dotazník 24 hodinového monitoringu stravovacích zvyklostí detí pre rodičov**

Dotazník sa skladal z protokolov pre jednotlivé dni pre zaznamenanie položiek stravovania dieťaťa v členení raňajky, desiata, obed, večera, druhá večera, konzumácia mimo uvedených jedál. Respondentom ktorí prejavili záujem o účasť na prieskume bol 6.12.2022 zaslaný elektronický dotazník s termínom akceptovania odpovedí do 15. januára 2023. Odpovede – protokoly záznamu stravovania dieťaťa počas jedného až štyroch dní odoslalo 65 respondentov – rodičov detí, s reprezentatívnym zastúpením podľa pohlavia detí, krajov, typov škôl. Formulár dotazníka v Prílohe 12.

Podiel detí podľa krajov: BB 5 %, BA 22 %, KE 11 %, NR 20 %, PO 8 %, TN 6 %, TT 12 %, ZA 17 %. Podiel detí podľa pohlavia: chlapci 55 %, dievčatá 45 %. Podiel detí podľa typu škôl: MŠ 20 %, ZŠ 78 %, SŠ 2 %. Podiel detí podľa zapojenia do Školského programu: nezapojené 14 %, zapojené aspoň v jednom podprograme 86 %, zapojené v OZ 85 %, zapojené v ML 69 %, zapojené v OZ s realizovanými SVO 32 %.

K spracovaniu nutričného protokolu sme použili program Mountberry – Nutrition & Fitness Software (2011, Version 1.1), ktorý poskytuje kompletnú analýzu potravín, jedál, receptúr podľa aktualizovanej databázy potravín z hľadiska príjmu nutričných živín, zdravotných indispozícií, zásad diétológie a individuálnych potrieb užívateľov. Pomocou tohto softvéru je možné po zadaní vstupných údajov vyhodnocovať energetickú a nutričnú bilanciu z prijatých pokrmov, dodržiavanie troj pomeru príjmu bielkovín, sacharidov, tukov a individuálne zhodnotenie plnenia OVD (odporúčaných výživových dávok) (Kajaba et al., 2015) u detí pre jednotlivé nutrienty. Tento nutričný softvér využíva databázu z potravinovej databanky Výskumného ústavu potravinárskeho, ktorá je doplnená a obsahuje približne 1500 potravinových surovín, pokrmov a nápojov, ktoré sú deklarované do 140 akostných znakov. Týmto programom je možné vyhodnotiť stravovacie návyky a prijať opatrenia pre ich zmenu, vyhodnocovať vhodnosť používaných jedál s cieľom úpravy výživy a stravovania dieťaťa, alebo dospelého. Na základe protokolov respondentov o stravovaní dieťaťa počas 24 hodín, sme softvérom vyhodnotili jeho celkový energetický príjem, základné nutrienty sacharidy, celkové tuky a bielkoviny, vybrané minerálne látky (vápnik, zinok, železo, jód) a vybrané vitamíny (vitamín C, vitamín B12 a vitamín D). Hodnotili sme plnenie odporúčaných výživových dávok podľa veku a pohlavia dieťaťa.

- **Dotazník k hodnoteniu Školského programu pre manažment škôl, učiteľov, vedúcich školských jedální, zriaďovateľov škôl.**

197 respondentov, z toho 8 (4.1 %) nesúhlasilo s vyplnením. V hodnotení boli spracované odpovede 189 respondentov z 35 škôl. Sprievodný list s linkom na online dotazník určený pre manažment škôl, ich učiteľov, vedúcich školských jedální a kompetentných zástupcov ich zriaďovateľov, bol 25.11.2022 zaslaný elektronickou poštou riaditeľom vybranej skupiny 156 škôl. Riaditelia distribuovali elektronicky link na dotazník v rámci školy, na vyplnenie a odoslanie mali respondenti jeden týždeň.

Školy boli vybrané tak, aby v súbore boli reprezentatívne zastúpené materské školy, základné aj stredné školy cieľovej skupiny Školského programu v SR, v členení nezapojení do Školského programu (počas celého hodnoteného obdobia) zapojení do programu (aspoň v jednom období) ovocie, zelenina, zapojení do programu mlieko a mliečne výrobky a zapojení do oboch programov, s reprezentatívnym zastúpením aj podľa krajov v SR.

Formulár online dotazníka (Google Forms) pozostával zo 113 otázok v členení: špecifické otázky pre riaditeľov o štruktúre skupín žiakov so zameraním na podiel žiakov z domácností v hmotnej núdzi, marginalizovaných skupín obyvateľstva, na infraštruktúru školy (vlastná jedáleň), všeobecné otázky, účasť školy a zapojenosť detí v školskom programe, dôvody neúčasti školy, nezapojenosti detí v programe. V prípade zapojených škôl otázky boli zamerané na informovanosť pedagógov o cieľoch programu, formách jeho fungovania na ich škole, rozdelení kompetencií realizácie, problémy, pozitívne a negatívne skúsenosti, vnímanie pracovníkov škôl účinnosti programu a jeho perspektívy. Formulár dotazníka v Prílohe 13.

- **Dotazník k hodnoteniu Školského programu ovocie zelenina, mlieko a mliečne výrobky, 2017/2018 - 2021/2022, pre schválených žiadateľov**

33 odpovedí spolu dodávateľov ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov

Link na online formulár dotazníka bol zaslaný 8.12.2022 všetkým kontaktným osobám schválených žiadateľov (dodávateľom) produktov ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov v rokoch 2017-2022, s termínom odoslania vyplneného dotazníka 20.12.2022. Zoznam kontaktov poskytlo MPRV SR. Návratnosť vyplnených dotazníkov: schválení žiadateľa OZ 61, počet respondentov 25 (41 %); schválení žiadateľa Mlieko a mliečne výrobky 13, počet respondentov 8 (62 %).

Formulár dotazníka mal 85 otázok. Bol štruktúrovaný s otázkami pre dodávateľov ovocia, zeleniny a dodávateľov mlieka a mliečnych výrobkov. Formulár dotazníka v Prílohe 14.

Dotazník sa skladal zo všeobecných otázok, otázok o zapojení firmy do činnosti Školského programu 2017-2022, otázok o fungovaní Školského programu a možnostiach jeho vylepšenia.

V prieskume dodávateľov OZ a ML spolu, dominovali respondenti firmami do 50 zamestnancov 24, (73 %). 12 % (4) boli respondenti dodávateľov s viac ako 250 zamestnancami. Rozpätie dĺžky praxe všetkých respondentov bolo od 0 do 30 rokov.

8 firmami dodávateľov mlieka a mliečnych výrobkov, ktoré odoslali odpovede, sú na trhu od 5 do 71 rokov. Ide prevažne o akciové spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným, 2 firmy majú poľnohospodársku prvovýrobu, 3 firmy sa zaoberajú spracovaním poľnohospodárskych produktov a 3 majú hlavnú činnosť obchod. 63 % dodávateľov v prieskume sú výrobcovia a spracovatelia poľnohospodárskych produktov. Dodávky produktov Školského programu tvorili u väčšiny dodávateľov mlieka a mliečnych výrobkov v priemere do 10 % ich obratu.

V skupine 25 respondentov dodávateľov ovocia a zeleniny 80,8 % dodávateľov sú mikro a malé podniky. 10 dodávateľov sú mikropodniky (do 10 zamestnancov); 11 sú malé podniky (11-50), tri firmy predstavujú stredné podniky (51-250) a dve firmy boli veľké (250+). Dĺžka pôsobenia firmami na trhu bola od 6 do 56 rokov, v priemere 21,3 roka. 56 rokov na trhu bola u jedného prvovýrobcu, poľnohospodárskeho družstva. Právnou formou väčšiny dodávateľov v prieskume je obchodná spoločnosť. 80 % z nich sú spoločnosti s ručením obmedzeným, ďalší traja sú živnostníci, dve družstvá a jeden samostatne hospodáriaci roľník. Na otázku aké hlavné činnosti vykonávala Vaša firma podľa Klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2 v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 uviedlo 32 % (8) firmami v prieskume, že sa zaoberalo prvovýrobou a spracovaním, 8 % (2) maloobchodom, sprostredkovaním, pôsobili v gastro sektore a 60 % (15) uviedlo veľkoobchod, z nich dve firmy sa zaoberali nešpecializovaným veľkoobchodom.

3.4 Zistené problémy, obmedzenia a ich riešenia

Vzhľadom na časové možnosti realizácie hodnotenia (4 mesiace), boli dotazníkové prieskumy pripravené a realizované online formou. Väčšina respondentov a riaditeľov škôl vo výberovom súbore, ktorí distribuovali informáciu o prieskume a poskytli link na dotazník rodičom, to aj zrealizovala elektronickou cestou. Problém bol v školách v ktorých je významný podiel detí zo sociálne slabšieho prostredia, ich rodičia nepoužívajú elektronickú komunikáciu a škola nemala EduPage portál pre komunikáciu s rodičmi. V riadených rozhovoroch s manažmentom týchto škôl sme spôsob spätnej väzby o školskom programe individuálne riešili.

Dotazník k 24 hodinovému monitoringu sme rodičom zasielali na základe ich vyjadrenia súhlasu o ďalšej spolupráci. Súhlas dalo viac ako 350 rodičov detí z rôznych častí Slovenska. Vzhľadom na časové obmedzenia a sviatky, ako aj na náročnosť 24 hodinového monitoringu stravovania sa dieťaťa, odpovede zaslalo len 65 respondentov. Táto vzorka je však s výnimkou detí na stredných školách reprezentatívna.

Pre hodnotenie efektov politik sa používajú metódy kontrafaktuálnej analýzy, ale je ich plne možné aplikovať ak okrem skupiny zapojenej do programu má hodnotiteľ k dispozícii údaje zo skupiny nezapojenej, aby bolo možné zostaviť kontrolnú skupinu. V tomto prípade neboli k dispozícii historické údaje nezapojených detí do programu, preto sme v našich dotazníkoch formulovali otázky rodičom tak, aby sa vyjadrili ako vnímajú zmeny u svojho dieťaťa za sledované obdobie. Oslovili sme rodičov zo 158 škôl zapojených aj nezapojených do Školského programu a ich odpovede o zmenách v stravovacích zvyklostiach detí ako aj ich domácností sme vyhodnotili kontrafaktuálnou analýzou.

Najrozsiahlejším bolo spracovanie údajov z evidencie PPA (2022) podporených dodávok školských produktov z Excel parciálnych súborov do panelu pre kvantitatívne hodnotenie⁴. Evidencia je vo forme

⁴ Okrem evidencie v Excel súboroch používa PPA pri administrácii Školského programu informačný systém IS AGIS SOT.

fragmentovaných súborov a listov v Exceli v nejednotnom formáte, čo neumožnilo priame hromadné spracovanie údajov a prípravu panelov údajov. Spracovanie prebiehalo programom v jazyku Python v dávkach, následným čistením panelu a agregáciou. Ďalším súvisiacim problémom bola zmena používania identifikačného kódu školy v evidencii PPA ku ktorej došlo v školskom roku 2020/2021, čo spôsobilo problém konzistentnosti údajov. Okrem toho, dodávky do spojených škôl sú evidované na jeden subjekt nie podľa typu škôl z ktorých spojená škola pozostáva. Preto ich zahrnutie do panelov údajov bolo problematické a v niektorých častiach analýzy sú v samostatnej skupine, alebo sú z výberového súboru vylúčené. Údaje piateho roku poskytla PPA ako predbežné, vzhľadom na prebiehajúci proces ich overovania.

Pri odhadoch vplyvu vybraných faktorov na priemernú priamu spotrebu na dieťa ekonometrickými modelmi, pri interpretácii a zovšeobecnení záverov je tieto skutočnosti treba zobrať do úvahy. Napriek tomu, výberové súbory údajov umožňujú identifikovať faktory vplyvu, smer ich pôsobenia, ale rozsah pôsobenia len v relatívnom vyjadrení.

4 Posúdenie fungovania Školského programu

4.1 Posúdenie intervenčnej logiky (prepojenie medzi identifikovanými potrebami, cieľmi stanovenými v stratégii a vykonanými činnosťami)

Fungovanie Školského programu, jeho intervenčnej logiky hodnotíme z pohľadu relevantnosti, koherencie a účinnosti. Hodnotiacu maticu EP (2022) modifikujeme na podmienky SR (Tab. 4-1).

Tabuľka 4-1: Matica hodnotenia Školského programu SR.

Oblasť	Otázka
Relevantnosť	<p>Do akej miery zostali ciele Školského programu SR relevantné počas obdobia implementácie v rokoch 2017/2018-2021/2022?</p> <p>Do akej miery zodpovedajú ciele Školského programu stanovené na začiatku hodnoteného obdobia súčasným potrebám?</p> <p>Do akej miery je fungovanie Školského programu SR relevantné vzhľadom na stanovené ciele?</p> <p>Do akej miery si potreby/problémy vyžadujú zásah na národnej úrovni?</p> <p>Aký bol vplyv COVID-19 na riešené potreby a problémy?</p>
Koherentnosť	<p>Do akej miery sú rôzne prvky podpory navzájom koherentné?</p> <p>Do akej miery je program v súlade so širšími politikami EÚ?</p> <p>Do akej miery je program koherentný s inými relevantnými intervenciami národnej politiky?</p>
Účinnosť	<p>Aké sú hlavné prínosy Školského programu v SR?</p> <p>Do akej miery program dosiahol svoje ciele?</p> <p>Čo hovoria dostupné údaje a informácie o kvantitatívnych/kvalitatívnych účinkoch programu?</p> <p>Aké vonkajšie faktory ovplyvnili mieru dosiahnutia cieľov?</p> <p>Ako administratívne postupy ovplyvnili účinnosť programu?</p> <p>Vyskytli sa nejaké neočakávané alebo úmyselné účinky (vrátane vplyvu COVID-19)?</p>

Zdroj: Modifikácia hodnotiace matice na podmienky SR (EP, 2022)

V analýze relevantnosti skúmame vzťah medzi potrebami, problémami a cieľmi tohto programu, teda do akej miery bol Školský program vhodným nástrojom na dosiahnutie stanovených potrieb a riešenie problémov. Z hľadiska správneho nastavenia cieľov programu je relevantnosť kľúčovou otázkou.

V hodnotení účinnosti Školského programu skúmame do akej miery boli stanovené ciele Školského programu dosiahnuté.

Skúmaním koherentnosti programu hodnotíme do akej miery bol Školský program v súlade s inými politikami, intervenciami s podobnými cieľmi na národnej a európskej úrovni. Zahŕňa taktiež zhodnotenie previazanosti iných politík, intervencií so Školským programom z hľadiska možných synergických efektov a prierezového prístupu k riešeniu identifikovaných problémov.

Dôležitou súčasťou hodnotenia bolo porozumieť zmyslu, príčinným súvislostiam a mechanizmom hodnotenej podpornej schémy. Intervenčná logika predstavuje systém (**Príloha 1**), akým malo v rámci podpornej schémy dôjsť v kontexte stanovených cieľov, identifikovaných potrieb a vložených zdrojov k dosiahnutiu očakávaných výsledkov. Zdôrazňuje a poukazuje na prepojenie stanovených potrieb, vstupov a aktivít s očakávanými výsledkami, dopadmi a ich príspevkom k splneniu cieľov Školského programu.

Podľa nariadenia (EÚ) č. 791/2016 Školský program má naplniť nasledujúce potreby:

1. Zvýšiť spotrebu čerstvého ovocia, zeleniny a mlieka v EÚ, pretože zvyklosti v spotrebe detí nespĺňajú odporúčaný výživový príjem na medzinárodnej ani národnej úrovni;
2. V kontexte klesajúcej konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny a mliečnych výrobkov, najmä medzi deťmi, a rastúcej obezity detí v dôsledku stravovacích návykov, v rámci ktorých sa uprednostňujú vysoko spracované potraviny, ktoré majú často vysoký obsah pridaného cukru, soli, tuku alebo prídavných látok, by preto mala pomoc Únie na financovanie dodávok vybraných poľnohospodárskych výrobkov deťom vo vzdelávacích zariadeniach vo väčšej miere prispievať k podpore zdravých stravovacích návykov a ku konzumácii miestnych produktov.

Identifikované potreby odrážajú existujúce problémy v danom prostredí súvisiace so stravovacími návykmi detí. Aktivity sú nástrojom ako tieto potreby naplniť.

Školský program má v európskom kontexte stanovené ciele, ktorými sú podľa hodnotiacej správy Európskeho parlamentu (2022):

1. Zlepšiť stravovacie návyky detí;
2. Opätovne vybudovať vzťah detí k poľnohospodárstvu;
3. Zvyšovať povedomie a vzdelávať deti v otázkach ako sú miestne potravinové reťazce, ekologické poľnohospodárstvo, udržateľnosť výroby potravín a plytvanie potravinami.

Stanovené ciele musia byť relevantné k identifikovaným potrebám. Sú naformulované tak, aby boli skutočne vhodné na ich riešenie.

Prostredníctvom vstupov zahŕňajúcich finančnú alokáciu, národnú stratégiu a právne normy na úrovni EÚ a SR sú realizované aktivity Školského programu. Práve realizácia aktivít prostredníctvom vstupov Školského programu má zásadný vplyv na to, do akej miery dôjde k dosiahnutiu jeho cieľov. Aktivity realizované v rámci Školského programu majú vo všeobecnosti formu realizácie dodávok a distribúcie ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov deťom v školách. Tieto činnosti sú doplnené vzdelávacími, informačnými a komunikačnými aktivitami.

Aktivity použitím vstupov generujú výstupy, výsledky a dopady Školského programu, ktoré je potrebné odlišiť. Dôležité je rozlišovať medzi výsledkami a dopadmi, ktoré predstavujú jeho skutočné efekty vplývajúce na cieľovú skupinu a celú spoločnosť.

Pod výstupmi sú chápané bezprostredné (krátkodobé) účinky, ktoré vznikli aplikovaním finančných a nefinančných vstupov. Nezahŕňajú kvalitatívnu dimenziu, týkajú sa cieľovej skupiny. Napríklad počet zapojených detí a škôl, množstvá distribuovaných produktov, počty implementovaných vzdelávacích opatrení a informačných aktivít.

Výsledky predstavujú efekty dosiahnuté zo strednodobého hľadiska, pozorovateľné po realizácii aktivít. V kontexte Školského programu je to zvýšená priama a nepriama spotreba podporovaných produktov deťmi a zvýšenie znalostí detí o zdravých stravovacích návykoch (EP, 2022). Majú odrážať priority stanovené v stratégii pri distribúcii produktov a realizovaní sprievodných opatrení (napr. pestrosť dodávaných produktov či zníženie potravinového odpadu) (Agrosynergie, 2022).

Kľúčovými sú dopady Školského programu - udržateľnú, dlhodobú zmenu v stravovacích zvyklostiach detí, teda zmenu pretrvávajúcu dlhodo po skončení realizácie Školského programu. Okrem toho má mať Školský program širšie dopady na spoločnosť, napríklad: dlhodobé zdravotné prínosy v podobe zníženia chorobnosti a lepšej fyzickej kondície obyvateľstva; nižšie zaťaženie zdravotného systému či prepojenie obyvateľov mestských oblastí s potravinami a ich výrobcami.

Intervenčná logika implementácie Školského programu v podmienkach SR pozostáva zo stanovených potrieb a cieľov, vstupov, realizovaných činností, výstupov, výsledkov, dopadov a vplyvajúcich externých faktorov. Základným dokumentom je Stratégia SR (2017), pričom schéma systému intervenčnej logiky Školského programu v SR (**Príloha 2**) je odvodená zo schémy intervenčnej logiky Školského programu v EÚ (Agrosynergie, 2022, s. 11) a EP (2022; s. 32).

Potreby a stanovené ciele

Stratégia Slovenskej republiky pre realizáciu Školského programu (2017) definuje jeden všeobecný a dva špecifické ciele, ktoré sú previazané s identifikovanými potrebami. Všeobecným cieľom je: „Zvýšenie spotreby ovocia / zeleniny / mlieka a výrobkov z nich v strave detí“. Špecifické ciele sú:

- Zvýšenie spotreby ovocia / zeleniny a spotreby mlieka a výrobkov z nich u detí v školách.
- Prehĺbenie znalostí detí v školách v oblasti poľnohospodárstva, o poľnohospodárskych produktoch. Výchova k zdravým stravovacím návykom a boj proti plytvaniu s potravinami.

Stanovený všeobecný cieľ je naformulovaný pomerne jasne, týka sa dopadu Školského programu na celkovú spotrebu – priamu a nepriamu, teda v škole aj doma, mimo školy. Kým priama spotreba predstavuje efekt programu z krátkodobého, strednodobého hľadiska. Nepriama spotreba vyjadruje zmenu stravovacích zvyklostí, teda dopad Školského programu zo strednodobého až dlhodobého. Prvý špecifický cieľ sa viaže na spotrebu školských produktov deťmi v škole, teda na priamu spotrebu, efekt z krátkodobého a strednodobého hľadiska. Všeobecný cieľ by mal integrovať aj zámer dlhodobej udržateľnej zmeny stravovacích návykov detí, zvýšenie ich vedomostí o zdravotných účinkoch podporovaných produktov, dosiahnutie a udržanie ďalších identifikovaných potrieb. K definovaným cieľom sa viažu identifikátory, ktoré merajú, kvantifikujú zmeny.

Vstupy

Vstupy podpornej schémy tvorí finančná alokácia, národná stratégia a právne normy na úrovni EÚ a SR umožňujúce realizáciu aktivít Školského programu.

Implementácia programu podpory spotreby ovocia, zeleniny a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školských zariadeniach je upravená právnymi predpismi Európskej únie a právnymi predpismi Slovenskej republiky:

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013 v platnom znení, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami;
- Nariadenie Rady (EÚ) č. 1370/2013 zo 16. decembra 2013 v platnom znení, ktorým sa určujú opatrenia týkajúce sa stanovovania niektorých druhov pomoci a náhrad súvisiacich so spoločnou organizáciou trhov s poľnohospodárskymi výrobkami;
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2017/40 z 3. novembra 2016, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 v súvislosti s pomocou Únie na dodávanie ovocia a zeleniny, banánov a mlieka vo vzdelávacích zariadeniach, v platnom znení;
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/39 z 3. novembra 2016, o pravidlách uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 v súvislosti s pomocou Únie na dodávanie ovocia, zeleniny, banánov a mlieka vo vzdelávacích zariadeniach, v platnom znení;
- Stratégia Slovenskej republiky pre realizáciu Školského programu na školské roky 2017/2018 – 2022/2023 v platnom znení;
- Zákon č. 280/2017 Z. z. o poskytovaní podpory a dotácie v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov;
- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 200/2019 Z. z. o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia a zeleniny, mlieka a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školách v platnom znení.

Pred hodnoteným obdobím školských rokov 2017/2018 – 2021/2022, bol Školský program v EÚ a na Slovensku realizovaný formou samostatných školských programov a uvedené legislatívne vstupy nadväzujú na predchádzajúce právne úpravy.

Financovanie programu v SR bolo od školského roku 2017/2018 podľa Stratégie (2017) trojzložkové. Okrem finančnej pomoci Európskej únie na Školský program pre obdobie 2017 až 2023 bolo fungovanie programu financované z národných (štátny rozpočet SR a súkromné zdroje). Súkromné zdroje predstavoval „príspevok žiaka“ do výšky DPH, pričom mohol byť hrazený rodičom dieťaťa, školou,

alebo inými subjektami. Tento príspevok sa stal brzdiacim faktorom rastu účinnosti programu až do svojho zrušenia v školskom roku 2021/2022.

Strategickým dokumentom vytvárajúcim rámec pre implementáciu Školského programu v podmienkach SR je Stratégia Slovenskej republiky pre realizáciu Školského programu na školské roky 2017/2018 – 2022/2023 v platnom znení (Stratégia, 2017).

Aktivity

Realizácia aktivít prostredníctvom vstupov Školského programu má zásadný vplyv na to, do akej miery dôjde k dosiahnutiu jeho cieľov. Aktivity realizované v rámci Školského programu majú formu realizácie dodávok a distribúcie ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov deťom vo vzdelávacích zariadeniach. Tieto činnosti sú doplnené vzdelávacími a informačnými aktivitami.

V podmienkach SR boli tieto aktivity definované nariadeniami vlády SR (Nariadenie vlády 189/2017 a Nariadenie vlády 200/2019). Aktivity zahŕňali:

1. dodávanie, distribúciu mliečnych výrobkov,
2. dodávanie, distribúciu ovocia a zeleniny,
3. sprievodné vzdelávacie opatrenia,
4. propagáciu Školského programu.

Tieto aktivity sa viazali na definované cieľové skupiny a dodávané typy produktov. Podľa Stratégie (2017) v platnom znení z augusta 2021, v SR boli od školského roku 2017/2018 v cieľovej skupine deti vo veku 3 až 18 rokov⁴. Cieľová skupina detí a škôl v SR zahŕňala aj špeciálne školy (s deťmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami). Počas implementácie programu došlo v roku 2019/2020 k zmene cieľovej skupiny.

Systém realizácie dodávok fungujúci v podmienkach Slovenska má charakter centralizovaného systému, kedy sú dodávatelia schvaľovaní centrálnym orgánom (PPA). Žiadateľom je dodávateľ, ktorý je po splnení kritérií schválený a následne môže kontaktovať a uzatvárať zmluvy so školami.

Výstupy

Výstupy predstavujú bezprostredné priame účinky, ktoré vznikli aplikovaním finančných a nefinančných vstupov podpornej schémy. Výstupy Školského programu sú podľa Stratégie (2017) definované nasledovne:

1. Počet detí zúčastňujúcich sa na programe školské ovocie a zelenina za školský rok.
2. Počet detí zúčastňujúcich sa na programe školské mlieko za školský rok.
3. Počet škôl zapojených do Školského programu za školský rok.
4. Priemerná spotreba ovocia a zeleniny na dieťa a jeden školský rok (množstvo v kg/l).
5. Počet škôl zapojených do Školského programu za školský rok.
6. Priemerná spotreba mlieka na dieťa a jeden školský rok (množstvo v kg/l)
7. Počet detí zapojených do sprievodných vzdelávacích opatrení za školský rok.
8. Výdavky na sprievodné vzdelávacie opatrenia za školský rok.
9. Počet aktivít za školský rok.

Výsledky

Výsledky predstavujú strednodobé efekty programu pozorovateľné po realizácii aktivít. Výsledky závisia od toho aké produkty mali byť v rámci Školského programu dodávané, vrátane kritérií a priorít pre ich výber zvolených v Stratégii (2017). Taktiež by mali kvantifikovať efekt sprievodných vzdelávacích opatrení. Mali by hodnotiť zmenu spotreby ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov a zlepšenie stravovacích návykov u detí. Výsledky v porovnaní s výstupmi do istej miery obsahujú aj zmenu v kvalite.

V Stratégii (2017) boli definované ukazovatele krátkodobých až strednodobých výsledkov Školského programu za šesť rokov jeho pôsobenia:

1. 40 % detí zapojených do programu školské ovocie a zelenina za školský rok z celkového počtu detí v cieľovej skupine.

⁴ Napríklad v ČR cieľovú skupinu detí od roku 2018/2019 tvoria deti od 6 do 10 rokov. Redukcia cieľovej skupiny je odôvodnená dosiahnutím vyššej efektívnosti Školského projektu vo vekovej kategórii detí, v ktorej je najväčšia možnosť ovplyvniť zdravé stravovanie zvyklostí detí. Ďalším faktorom sú limitované finančné možnosti ČR (Stratégia, 2017)

2. 40 % detí zapojených do programu školské mlieko za školský rok z celkového počtu detí v cieľovej skupine.
3. 40 % škôl zapojených do programu školské ovocie a zelenina za školský rok z celkového počtu škôl v cieľovej skupine.
4. 40 % škôl zapojených do programu školské mlieko za školský rok z celkového počtu škôl v cieľovej skupine.
5. 20 % počet detí zapojených do sprievodných vzdelávacích opatrení v školskom roku z celkového počtu detí v cieľovej skupine.

Z hľadiska stredno- až dlhodobého, by ciele Školského programu mali byť orientované na zmeny v spotrebe a stravovacích zvyklostiach detí. Samotný podiel zapojených detí či škôl nemusí vplývať na spotrebu a zmenu stravovacích zvyklostí. Podľa Agrosynergie (2022, s. 11) a EP (2022; s. 32) by mali byť ukazovatele výsledku zamerané na hodnotenie zmeny (zvýšenia) spotreby školských produktov a zlepšenie stravovacích návykov u detí. Okrem toho, by mali odrážať napr. prínos pre životné prostredie v podobe napr. zníženého množstva obalového materiálu, alebo v prípade čerstvého ovocia a zeleniny - pestrý výber produktov (Stratégia, 2017).

Dopady

Majú predstavovať dlhodobé efekty, teda dlhodobú zmenu v spotrebných zvyklostiach detí a zlepšenia ich stravovacích návykov. Ukazovateľmi dopadov - ukazovateľmi vplyvov (Stratégia, 2017) sú zvýšenie priamej a nepriamej spotreby, merajú strednodobý efekt programu. Priama spotreba je viazaná na dodávky v rámci Školského programu, nie na preferencie detí. Priama spotreba však môže ovplyvniť nepriamu spotrebu. Nepriama spotreba sa formuje s časovým posunom. Ukazovateľmi dopadu je možné kvantifikovať dlhodobú udržateľnú zmenu v stravovacích návykoch detí v širšom národnom kontexte.

Školský program má aj širšie spoločenské dopady z dlhodobého hľadiska, napr. všeobecné zdravotné prínosy pre populáciu, alebo príspevok k dosiahnutiu cieľov Spoločnej poľnohospodárskej politiky ktoré by mohli byť explicitnejšie v stratégii formulované.

Externé faktory

Na možnosť dosiahnuť očakávané výsledky a dopady Školského programu mali vplyv národné, Európske, medzinárodné politiky a ďalšie externé faktory.

V hodnotenom období došlo pri realizácii Školského programu v Slovenskej republike k zmenám ktoré ovplyvnili jeho implementáciu, pričom mohli mať vplyv najmä na počet zapojených škôl a žiakov a dodávky produktov. Napríklad:

- Zmeny v štruktúre cieľovej skupiny Školského programu (od školského roku 2019/2020).
- Protipandemické opatrenia COVID-19 (primárne rok 2020).
- Distribúcia produktov deťom bezplatne. Zmena financovania Školského programu a s ňou spojené poskytnutie podpory zahŕňajúcej DPH z národného rozpočtu (od školského roku 2021/2022).

Na stravovacie návyky detí počas hodnoteného obdobia vplývali aktivity ďalších verejných orgánov a tretích strán. Okrem toho predpokladáme vplyv rastúceho povedomia verejnosti o potrebe zdravej výživy. V hodnotenom období Školského programu boli realizované rôzne osvetové a vzdelávacie aktivity, súťaže orgánmi verejnej správy (napr. ÚVZ, MŠVVŠ), neziskovými organizáciami (Skutočne zdravá škola), či komerčnými firmami (Čerstvé hlavičky – Kaufland, a pod.). V čase realizácie Školského programu sa na školách realizovali ďalšie projekty a iniciatívy napr. program „Viem, čo zjem“, ktorého odborným partnerom je ÚVZ a realizuje sa s odporúčaním MŠVVŠ. Jeho zámerom je osвета v oblasti zdravej výživy a vyváženého životného štýlu, pričom cieľovou skupinou sú deti od 8 do 11 rokov. Je zrejme, že tieto programy plošne zasiahli aj deti v školách zapojených do Školského programu, aj keď spoločné a koordinované pôsobenie aktivít so Školským programom mohli priniesť väčší synergický efekt na zmenu stravovacích zvyklostí detí.

Koherentnosť s národnými politikami a politikami EÚ

Požiadavka koherentnosti programu s národnými a politikami EÚ vyplýva z potreby zosúladenia a previazanosti Školského programu s týmito inými politikami a podpornými schémami a s ich cieľmi. Vzhľadom na ciele Školského programu sú predovšetkým relevantné politiky týkajúce sa verejného zdravia a výživy obyvateľov. Školský program úzko súvisí so Spoločnou poľnohospodárskou politikou

EÚ, Európskym ekologickým dohovorom a Stratégiou „z farmy na stôl“. Okrem toho Školský program reflektuje aj environmentálne aspekty súvisiace so znižovaním potravinového odpadu a odpadu z obalov.

Ciele Školského programu úzko súvisia s cieľmi Akčného plánu pre potraviny a výživu na roky 2017 – 2025, ktorý obsahuje cielene zamerané úlohy rezortov zdravotníctva, pôdohospodárstva, školstva, kultúry, práce, sociálnych vecí a rodiny a rezortu obrany na podporu a povzbudzovanie prijatých cieľov zameraných na rizikové faktory výživy a potravín, ako aj na podporu a rozvíjanie zdravej stravy, potravín a stravovacích návykov u obyvateľov SR. Školský program je koherentný najmä s nasledujúcimi jeho cieľmi:

- Znižovanie celkového vplyvu všetkých foriem výživy a potravín s vysokým obsahom energie, nasýtených tukov, trans-mastných kyselín, pridaných cukrov a soli.
- Nástroje na podporu zdravého stravovania, osobitne s ohľadom na zraniteľné populačné skupiny.
- Podporu zmeny zloženia výživy, zlepšenie nutričnej kvality potravín, označovanie potravín a zdravého prostredia predaja a reklamy potravín.
- Zapojenie sa do medzirezortnej spolupráce s cieľom uľahčiť zdravší výber potravín prednostne v zariadeniach, ako sú školy, škôlky, nemocnice, verejné inštitúcie a pracoviská, sociálne zariadenia.

V Stratégií (2017) je uvedené priame prepojenie na Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Jedným z cieľov tohto dokumentu je „znižiť mieru obezity populácie zo súčasných 16.9 % obéznych z celej populácie Slovenskej republiky na 15.8 %“. V kontexte zdravej výživy detí sa v dokumente uvádza dôležitá úloha zdravého prostredia v školách pri riešení otázky nadhmotnosti a obezity u detí a mladých ľudí. Pozornosť by sa podľa dokumentu mala zamerať na to aby jedlá poskytované v rámci Školského stravovania spĺňali kritériá kladené na vyváženú výživu. Školský program je priamo v súlade so stanovenými prioritami tohto dokumentu:

- Ustanoviť zdravie ako prioritu na školách.
- Zabezpečiť širokú dostupnosť zdravej voľby potravín pre deti.
- Informovať a vzdelávať rodičov detí o vyváženom spôsobe stravovania a tzv. správnej voľbe potravín.

Školský program nadväzuje na ďalšie strategické dokumenty týkajúce sa verejného zdravia a výživy, napr.: Národný program podpory zdravia v Slovenskej republike; Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 - 2030.

Školský program je priamo v súlade so Spoločnou poľnohospodárskou politikou EÚ (Agrosynergie, 2022), pričom má prispievať aj k jej širším cieľom, čo sa priamo prenáša aj do Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2022. Školský program potenciálne prispel najmä k nasledujúcim špecifickým cieľom stanoveným v tomto dokumente:

- Podpora predaja domácej produkcie cez odbytové organizácie výrobcov a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov.
- Zvýšiť účinnosť všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty poľnohospodárstva, potravinárstva a lesných podnikov.
- Vytváranie nových pracovných miest a posilnenie ekonomickej stability/životaschopnosti malých podnikov na vidieku.

Súlad s Programom rozvoja vidieka je zjavný. Školský program podporuje dodávky poľnohospodárskych produktov deťom v školách. Zlepšenie stravovacích návykov taktiež prispieje k dlhodobému dopytu po týchto produktoch. Má teda z dlhodobého hľadiska priamy vplyv na príjmy farmárov.

Európsky ekologický dohovor je novou stratégiou, ktorej cieľom je transformovať EÚ na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom, ktoré efektívne využíva zdroje, kde budú do roku 2050 čisté emisie skleníkových plynov na nule a kde hospodársky rast nezávisí od využívania zdrojov. Jeho súčasťou je stratégia „Z farmy na stôl“, ktorá presadzuje udržateľnú spotrebu potravín a podporu cenovo dostupných zdravých potravín pre všetkých. Jej cieľom je taktiež znížiť vplyv spracovania potravín a maloobchodného predaja na životné prostredie prostredníctvom opatrení prijatých v oblasti dopravy, skladovania, balenia a plytvania potravinami.

V Stratégií (2017) je špecifickým cieľom boj proti potravinovému odpadu. Potravinový odpad je zadeninovaný aj v rámci Programu predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025. Cieľom je predchádzanie vzniku potravinového odpadu, ktorý vzniká v maloobchode a u spotrebiteľa, a znížiť potravinové straty v celom reťazci výroby a distribúcie potravín. Špecificky však v ňom nie je zadeninovaná potreba znižovania potravinového odpadu v zariadeniach Školského stravovania. Školský program však implicitne prispieva k dosiahnutiu cieľov tohto dokumentu.

Školský program nadväzuje na ciele spomínaných národných a európskych politik. Prevláda však sektorový prístup a národné politiky sú relatívne málo prepojené so Školským programom, čo znižuje možné synergické efekty politik. Pre ďalšiu realizáciu Školského programu, zvýšenie jeho účinnosti a zviditeľnenia, by bolo vhodné posilnenie prepojenia strategických dokumentov, zainteresovaných rezortov, aktérov zapojených do jeho implementácie, koncepcií rezortov so Školským programom. S týmito prepojeniami na Školský program SR, sa môže vytvoriť synergický efekt ktorý prispeje k rýchlejšiemu a účinnejšiemu dosiahnutiu cieľov programu s dosahom na celú spoločnosť.

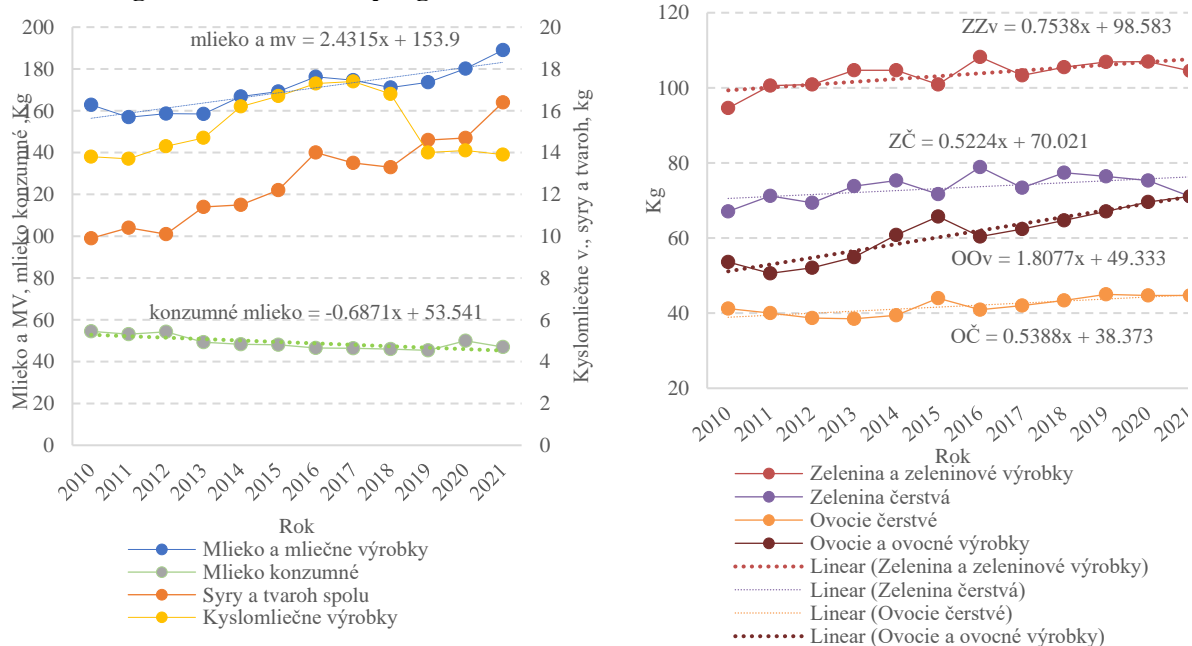
4.2 Hlavné spoločensko-ekonomické tendencie alebo trendy zistené v školách/u detí zapojených do programu

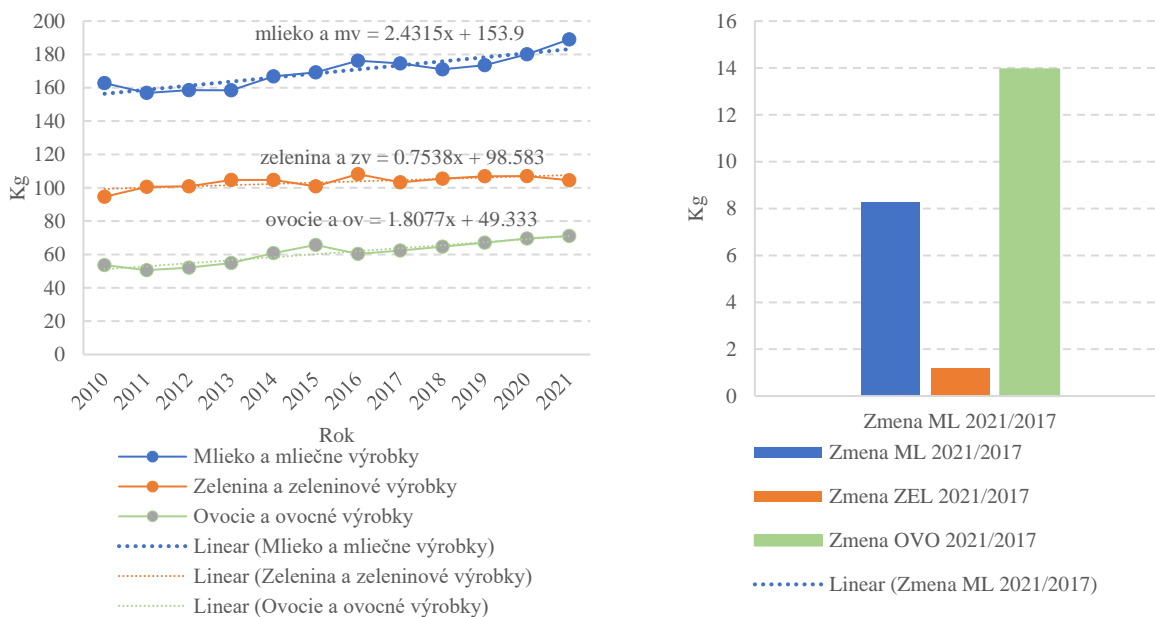
Spotreba ovocia a ovocných výrobkov v kg na obyvateľa v SR sa v rokoch 2017 do 2021 zvýšila o 13.9 %. Spotreba čerstvého ovocia rástla pomalším tempom a zvýšila sa o 6.4 %. Trend rastu spotreby čerstvého ovocia by mal byť pozorovaný aj v zmene stravovacích zvyklostí detí doma a v škole (Obr. 1).

Spotreba zeleniny a zeleninových výrobkov v kg na obyvateľa v SR sa od roku 2017 – začiatku hodnotiaceho obdobia Školského programu do roku 2021 zvýšila o 1.16 %, avšak spotreba čerstvej zeleniny v tomto období poklesla o 3.13 %. Tento vývoj sme pozorovali aj v zmene nepriamej spotreby zeleniny deťmi v cieľovej skupine Školského programu. Pozitívnym trendom je však rastúca priama spotreba zeleniny deťmi zapojenými do programu.

Spotreba mlieka a mliečnych výrobkov v kg na obyvateľa v SR v rovnakom období 4 rokov vzrástla o 8.25 %, rast spotreby syrov a tvarohu bol 21.5 % a vzrástla aj spotreba konzumného mlieka o 1.5 %. Pokles bol však zaznamenaný v spotrebe kyslomliečnych výrobkov o 20.1 %.

Obrázok 1: Vývoj spotreby mlieka, mliečnych výrobkov, ovocia, ovocných výrobkov, zeleniny a zeleninových výrobkov v kg na obyvateľa v SR, 2010 -2021, Zmena spotreby v 2021 k 2017 – začiatok fungovania Školského programu

Zdroj: Spotreba potravín v SR, Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2014, 2018, 2021.

Podľa EuroFresh Distribution (2023), z odhadov organizácie Freshfel Europe Consumption Monitor vyplýva, že v roku 2022 klesla priemerná spotreba čerstvých produktov spotrebiteľmi v EÚ o 10 % z 364 g na obyvateľa a deň v roku 2021. Znepokojujúce je to, že je výrazne pod minimálnou hodnotou odporúčanou Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO) 400 g. Podľa autorov, tieto údaje sú spôsobené nízkou úrovňou spotreby najmladších generácií, ktoré sú spotrebiteľmi zajtrajška. Vzhľadom na zložité hospodárske podmienky v roku 2022-2023, vzbudzuje osobitné obavy aj spotreba medzi obyvateľstvom s nízkymi príjmami. Spotrebiteľia majú mylnú predstavu o cenách ovocia a zeleniny na regáloch v supermarketoch. Ovocie a zelenina sú najdostupnejšie výrobky a majú tiež nesporné zdravotné a environmentálne výhody. V porovnaní s inými kategóriami potravín bol v rokoch 2020 - 2022 nárast cien ovocia a zeleniny nižší ako priemerná inflácia. Podľa prieskumu Eurostatu len 12 % spotrebiteľov v celej EÚ konzumuje 5 porcií čerstvého ovocia a zeleniny denne a alarmujúce je, že 33 % nekonzumuje ovocie a zeleninu každý deň.

4.2.1 Zdravé stravovanie detí, spotreba ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov

Školské prostredie zohráva dôležitú úlohu vo vývoji stravovacích zvyklostí detí (Kachútová et al., 2019). Viacero štúdií potvrdzuje účinnosť preventívnych a zdravie podporujúcich intervencií v školskom prostredí ako u mladších detí tak aj u adolescentov, čo napomáha k zníženiu rizika rozvoja chronických ochorení (Liu et al., 2019). Ip et al. (2017) uvádzajú, že škola má významný vplyv na reguláciu hmotnosti študentov. Počas školského roka študenti pribrali omnoho menej na hmotnosti ako počas letných prázdnin, pravdepodobne kvôli lepšej výžive (napr. pravidelná vyvážená strava) a fyzickej aktivite (napr. viac príležitostí na cvičenie) v škole. Tento účinok sa však medzi školami výrazne líši.

Podľa WHO je detská obezita a obezita v dospelosti jednou z najzávažnejších globálnych výziev 21. storočia. Často začína už v ranom detstve počas predškolských rokov a pokračuje až do neskoršieho adolescentného obdobia a dospelosti (WHO, 2018). V závislosti od závažnosti obezity dochádza k zvyšovaniu zdravotných rizík a zvýšeniu chorobnosti.

Obezita je výsledkom pozitívnej energetickej bilancie. Podľa WHO (2018) od roku 1975 bol zaznamenaný rastúci trend BMI (Body Mass Index) u detí a adolescentov (5 - 19 rokov). Až 73 % prípadov sa pripisuje nárastu výskytu obezity a nie populačnému rastu. Globálny nárast hodnôt BMI predstavuje 0.32 kg.m⁻² pre dievčatá a 0.40 kg.m⁻² pre chlapcov za dekádu, ale regionálne výsledky poukazujú na najmenšie zmeny BMI u oboch pohlaví v európskej oblasti. Úroveň telesnej aktivity u

adolescentov je celosvetovo slabá, pričom u približne 81 % (78 % chlapcov, 84 % dievčat) klesá pod minimálne odporúčané úrovne aktivity.

Podľa odhadov WHO Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI) trpelo v roku 2010 jedno z troch detí v EÚ vo veku 6 – 9 rokov nadhmotnosťou alebo dokonca obezitou. To predstavuje znepokojujúci nárast od roku 2008, keď malo v priemere jedno dieťa zo 46 nadváhu alebo obezitu (EU Action Plan on Childhood Obesity 2014-2020).

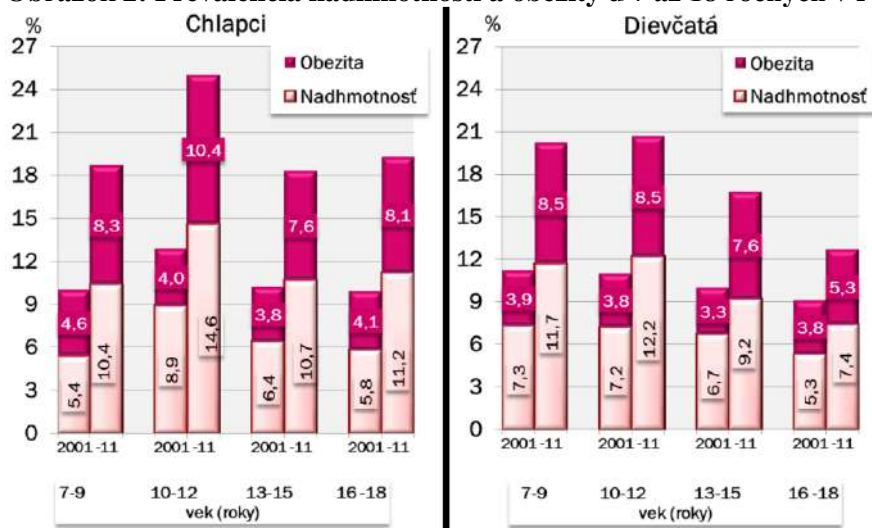
Nadváha a obezita u detí a dospelujúcich má vážny nepriaznivý dopad na ich zdravie. Viac ako 60 % detí s nadváhou alebo obezitou si zachová nadváhu a obezitu aj v rannej dospelosti. Detská obezita je rizikovým faktorom pre viacero chronických ochorení, ako sú najmä kardiovaskulárne ochorenia, diabetes mellitus 2. typu, ortopedické ťažkosti, ale aj duševné poruchy, zhoršený školský prospech a nižšie sebavedomie (Branca et al., 2007).

Deti prijímajú podstatnú časť svojho denného energetického príjmu v škole, približne 35 – 47 % (Briefel et al., 2009).

Aj na Slovensku má obezita a nadhmotnosť u detí a adolescentov rastúcu tendenciu. Potvrdzujú to výsledky VII. celoštátneho antropometrického prieskumu z roku 2011 realizovaného ÚVZ, podľa ktorého došlo k štatisticky významnému nárastu priemernej telesnej hmotnosti u chlapcov aj u dievčat v porovnaní s údajmi z roku 2001. Rovnako boli zaznamenané výraznejšie rozdiely nárastu telesnej hmotnosti medzi rokmi 2001 a 2011, ako v predchádzajúcom desaťročí (1991 - 2001) (ÚVZ, 2012) (Obr. 2).

V roku 2007 bola na Slovensku zaznamenaná u chlapcov prevalencia nadhmotnosti 9.9 % a obezity 8.8 % podľa národných kritérií. Medzi dievčatami prevalencia nadhmotnosti dosiahla 15.1 % a obezity 11.1 %. (Tichá, et al., 2018).

Obrázok 2: Prevalencia nadhmotnosti a obezity u 7 až 18 ročných v roku 2001 a 2011

Zdroj: Klasifikácia hodnôt indexu telesnej hmotnosti u detí a adolescentov (Regecová, et al., 2018).

Z oboch prieskumov vyplývalo, že po 12. roku sa prevalencia obezity aj nadmernej hmotnosti znižuje. Napriek tomu malo na prahu dospelosti primeranú hmotnosť len necelých 80 % chlapcov a vyše 8 % bolo obéznych, čo je o 4.2 % viac než v roku 2001. Zatiaľ čo v roku 2001 bol podiel obéznych chlapcov a dievčat približne rovnaký, v roku 2011 už bol vo vekových skupinách nad 10 rokov signifikantne vyšší u chlapcov (Regecová, et al., 2018).

Podľa národnej správy o zdraví školákov za obdobie rokov 2017/2018 bol výskyt nadhmotnosti a obezity u 11-ročných dievčat 3 %, chlapcov 9 %, u 13-ročných dievčat 7 % a chlapcov 12 % a u 15-ročných dievčat 13 % a 17 % u chlapcov, čo poukazuje na stúpajúci výskyt nadhmotnosti a obezity so stúpajúcim vekom, tak u dievčat ako aj u chlapcov. Pričom výskyt nadhmotnosti a obezity je výraznejší u chlapcov (HBSC, Slovensko 2017/2018).

Jedinou stratégiou v boji proti stúpajúcej hmotnosti mládeže je osvojenie si správneho životného štýlu, pretože z obézneho dieťaťa sa pravdepodobne stane obézny dospelý človek, čo so sebou prináša patológie, následné sociálne problémy a zvýšené náklady v zdravotníctve (Müllerová, 2018). Včasné zavedenie preventívnych opatrení a podporných aktivít je najlepším prístupom k prevencii nadhmotnosti a obezity a s nimi súvisiacich zdravotných aj ekonomických následkov, ktoré sa vyskytujú pri starnutí detí s nadhmotnosťou a obezitou. Účinnosť preventívnych opatrení je u adolescentov výrazne nižšia ako v mladších vekových skupinách (Beňo, 2008).

Podľa odporúčaní WHO sa denne odporúča konzumovať minimálne 5 porcií ovocia a zeleniny, mali by sa uprednostňovať bio a sezónne produkty. Čerstvé ovocie a zelenina by mali tvoriť 1/3 dennej spotreby. (EC, 2021). Zelenina by mala byť v strave zastúpená 3 až 5 porciami denne, ovocie 2 až 4 porciami. Jedna porcia predstavuje 200 g čerstvého ovocia, zeleniny alebo 200 ml ovocnej či zeleninovej šťavy (EC, 2021).

Ovocie a zelenina sú neoddeliteľnou súčasťou zdravého jedálneho lístka dospelých i detí. Vo výžive majú nezastupiteľné miesto vďaka vysokému obsahu vitamínov, minerálnych látok, vlákniny a ďalších dôležitých látok, priaznivo ovplyvňujúcich fyziologické procesy organizmu. Ovocie a zeleninu sa odporúča konzumovať v piatich porciách denne, najmä v čerstvom stave.

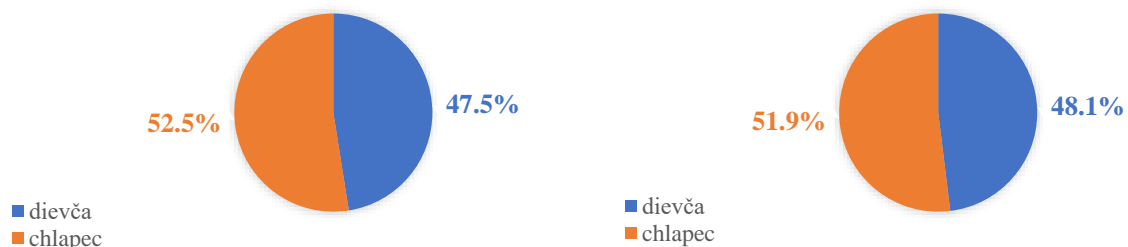
Veľmi dôležitou zložkou výživy detí sú mlieko a mliečne výrobky, ktoré sa odporúča konzumovať minimálne v 2 porciách denne, pričom porcia predstavuje 1 pohár minimálne polotučného (1.5 %) mlieka (250 ml), alebo 1 jogurt (150 ml), alebo 2 hrubšie plátky syra (50 g). (ÚVZ, 2015).

Mlieko a mliečne výrobky sú pre deti dôležitým zdrojom plnohodnotných bielkovín, vitamínov A, D, vitamínov skupiny B a minerálnych látok, hlavne vápnika a fosforu, ale tiež horčika a jódu.

4.2.2 Spoločensko-ekonomické tendencie a trendy zistené v školách u detí zapojených do programu

Údaje sú spracované z nášho dotazníkového prieskumu názorov rodičov (2022), ktorého sa zúčastnilo 1673 respondentov. Odpovedali na otázky dotazníka s cieľom zistiť ako účasť v Školskom programe ovplyvnila stravovacie zvyklosti ich dieťaťa. Spoločensko-ekonomické trendy boli hodnotené na základe vybraných ukazovateľov: vzdelanie rodičov, čistý príjem domácnosti, podiel výdavkov na potraviny, podiel sociálnych dávok na príjme, bydlisko (mesto/dedina), domácnosť (počet členov, počet detí v domácnosti, domácnosť s jedným, alebo oboma rodičmi), zdravotný stav dieťaťa, zmena stravovacích návykov a znalostí o stravovaní v domácnosti. Z celkového počtu 1673 bolo 1442 detí zo zapojených škôl v Školskom programe a 231 detí z nezapojených škôl. V Školskom podprograme ovocie a zelenina bolo zapojených 1429 (85 %) detí a v podprograme mlieko a mliečne výrobky 1109 (66 %) detí. Pričom súčasne v oboch podprogramoch ovocie a zelenina, mlieko a mliečne výrobky bolo zapojených 1096 (66 %) detí (Obr.3).

Obrázok 3: Štruktúra súboru detí podľa pohlavia; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

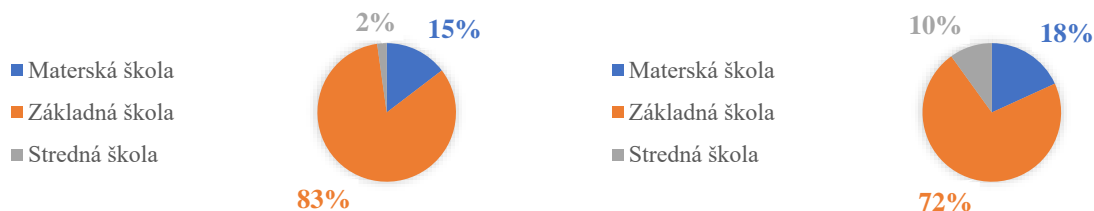

Výberový súbor bol založený na reprezentatívnom výbere respondentov. Z celkového počtu zapojených detí bolo 48 % dievčat a 52 % chlapcov a z celkového počtu nezapojených detí bolo 48 % dievčat a 53 % chlapcov. 18 % detí bolo z materských škôl nezapojených do programu a 15 % detí z materských škôl zapojených do programu. Zo základných škôl nezapojených do programu bolo 72 % detí a 83.6 % detí bolo zo zapojených základných škôl. Z nezapojených špeciálnych stredných škôl bolo 10 % a zo špeciálnych stredných škôl zapojených do programu bolo len 2 % detí (Obr. 4). V štruktúre súborov detí zo zapojených vs. nezapojených škôl do Školského programu podľa typu škôl nebol štatisticky

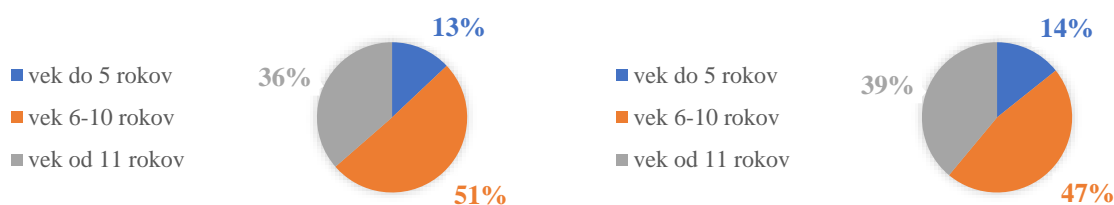
významný rozdiel. Výberový súbor detí zo zapojených a súbor detí z nezapojených škôl považujeme za reprezentatívne.

Obrázok 4: Štruktúra súboru detí podľa typu školy; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

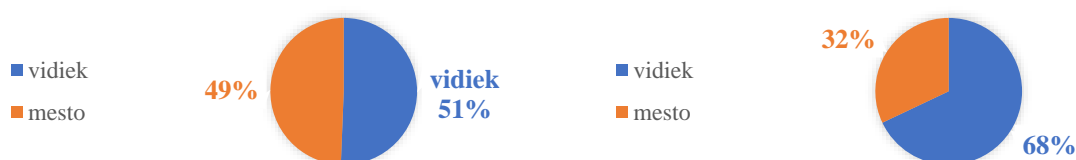
Vo veku do 5 rokov bolo 13 % zapojených a 14 % nezapojených detí, vo veku od 6 do 10 rokov bolo 51 % zapojených a 46.6 % nezapojených detí a vo veku od 11 rokov bolo 36 % zapojených a 39 % nezapojených detí (Obr. 5). V štruktúre súborov detí zo zapojených vs. nezapojených škôl v Školskom programe, podľa veku detí neboli štatisticky významné rozdiely.

Obrázok 5: Štruktúra súboru detí podľa veku; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

V štruktúre súborov detí zo zapojených vs. nezapojených škôl podľa miesta bydliska detí (mesto vs. vidiek) boli významné rozdiely. V oboch skupinách detí prevažovali deti žijúce na vidieku. V skupine detí zo zapojených škôl do programu bolo 51 % detí žijúcich na vidieku, v skupine detí z nezapojených škôl to bolo 68 % (Obr. 6).

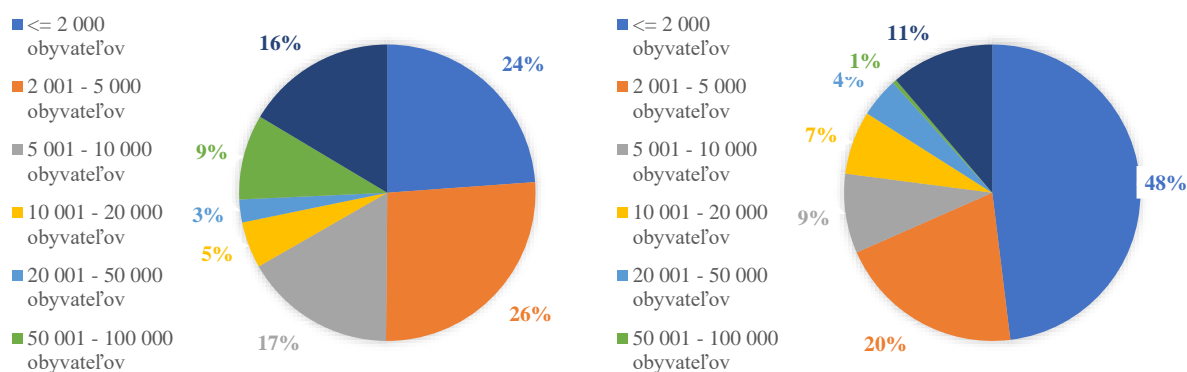
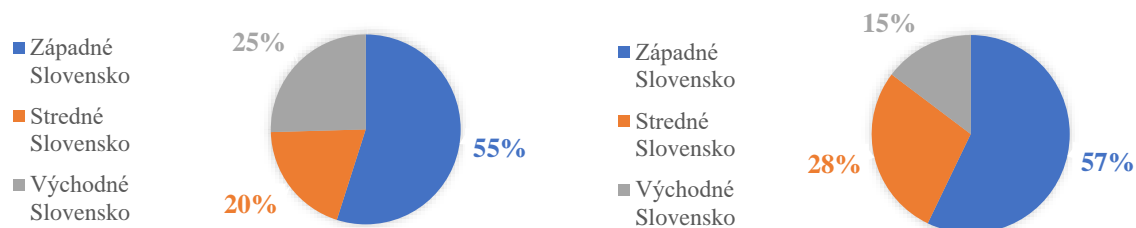
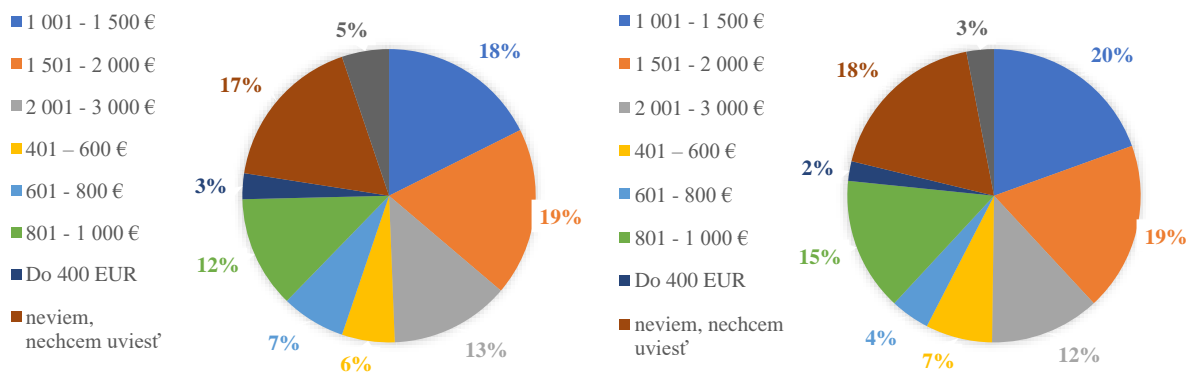
Obrázok 6: Štruktúra súboru detí podľa ich bydliska; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Významné rozdiely v štruktúre súborov detí zo zapojených a nezapojených v Školskom programe boli aj podľa veľkosti obce v ktorej žijú. Najvyšší podiel detí v oboch skupinách bol z obcí do 2000 obyvateľov (48 %) (Obr. 7)

V štruktúre súborov detí zo zapojených vs. nezapojených škôl podľa regiónu Slovenska kde žijú, prevažovali deti zo západného Slovenska. 55 % detí zo zapojených škôl do Školského programu bolo zo západného, 20 % zo stredného a 25 % z východného Slovenska. V skupine detí z nezapojených škôl bolo 57 % zo západného, 28 % zo stredného a 15 % z východného Slovenska (Obr. 8).

Podľa počtu osôb v domácnosti, najvyšší podiel detí zo zapojených škôl do Školského programu žije v domácnosti 4 osôb (uviedlo 47 % rodičov detí) ako detí z nezapojených škôl (41 % rodičov detí). Podľa počtu osôb do 18 rokov v domácnosti, žijú deti najčastejšie v domácnosti s dvomi osobami do 18 rokov, uviedlo 49 % rodičov detí zo zapojených škôl a 39 % rodičov z nezapojených škôl (Obr. 9). Priemerný čistý mesačný príjem domácnosti skupiny detí zo zapojených a skupiny detí z nezapojených škôl sa významne nelíšil.

Obrázok 7: Štruktúra súboru detí podľa počtu obyvateľov obce kde žijú; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu**Obrázok 8: Rozdelenie detí podľa regiónu; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu****Obrázok 9: Štruktúra súboru detí podľa príjmu domácnosti v ktorej žijú; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu**

Najviac 27 % z 1442 rodičov detí zo zapojených škôl do Školského programu a 32 % rodičov detí zo škôl nezapojených vynakladá mesačne na potraviny 301 - 400 € z čistého príjmu domácnosti. Štruktúra súboru detí podľa výdavkov domácností v ktorých žijú sa v skupine detí zo zapojených vs. nezapojených škôl do Školského programu významne nelíši.

Dosiahnuté vzdelanie otca dieťaťa bolo vo väčšine prípadov stredné s maturitou. V skupine detí zo zapojených škôl 39 %, v skupine detí z nezapojených škôl do Školského programu 40 %, rozdiel nebol významný. Vzdelanie matky detí bolo vo väčšine prípadov vysokoškolské. Vysokoškolské vzdelanie dosiahlo 46 % matiek detí zo zapojených škôl do ŠP, 47 % matiek z nezapojených škôl a tento rozdiel nebol významný. Ekonomická aktivita otca detí zo zapojených škôl do ŠP bola vo väčšine prípadov zamestnaný (70 %), samostatne zárobkovo činná osoba – SZČO (23 %) a nezamestnaný (6 %). V skupine detí z nezapojených škôl bola podobne prevažná ekonomická aktivita otca zamestnaný (66 %), SZČO (28 %), nezamestnaný (2 %). Rozdiel v ekonomickej aktivite otca detí v skupinách podľa

účasti na Školskom programe nebol štatisticky významný. Naopak, štatisticky významné rozdiely boli v ekonomickej aktivite matky dieťaťa. Najčastejšími ekonomickými aktivitami matiek detí zo zapojených škôl do ŠP boli: zamestnaná (62 %), na materskej/rodičovskej dovolenke (21 %) a nezamestnaná (8 %). Ekonomická aktivita matiek detí z nezapojených škôl do programu bola vo väčšine prípadov zamestnaná (57 %), na materskej/rodičovskej dovolenke (28 %) a nezamestnaná (7 %).

Na základe váhy a výšky dieťaťa v r. 2022 ktoré rodič v odpovediach dotazníka uviedol, bol vypočítaný index telesnej hmotnosti (BMI) dieťaťa. Pre vekové kategórie detí podľa pohlavia sa vyhodnotenie uskutočnilo individuálne porovnaním BMI a percentilových pásiem podľa veku a pohlavia dieťaťa. Pre účely hodnotenia Školského programu sme BMI detí podľa veku a pohlavia použili pre porovnanie medzi skupinou detí zo zapojených a nezapojených škôl do programu. Ak bolo BMI dieťaťa v referenčnom pásme do 3. percentilu – dieťa malo neprimerane nízku hmotnosť, BMI v intervale 3-10 percentilu – dieťa malo mierne nízku hmotnosť, BMI v intervale 10 – 90 percentilu – dieťa malo normálnu hmotnosť, BMI v intervale nad 90 - 97 percentil – dieťa malo nadváhu a v intervale nad 97. percentil – dieťa bolo obézne.

Podiel detí s BMI v intervale od 10. percentilu do 90. percentilu, teda s normálnou hmotnosťou bol 72 % u detí zo zapojených škôl a 66 % u detí z nezapojených škôl. Približne o 6 % viac detí zo škôl zapojených do ŠP malo normálnu hmotnosť v porovnaní s deťmi zo škôl nezapojených do ŠP. Podobne v skupine detí zo zapojených škôl bol nižší podiel detí s nadmernou hmotnosťou, ako aj nižší podiel detí s neprimerane nízkou priemernou hmotnosťou (Obr. 10). Rozdiely však neboli štatisticky významné. Vzhľadom na absenciu údajov BMI na začiatku hodnoteného obdobia, resp. pred zapojením dieťaťa do Školského programu, nie je možné tieto rozdiely pripísať pôsobeniu Školského programu, ale nie je to vylúčené.

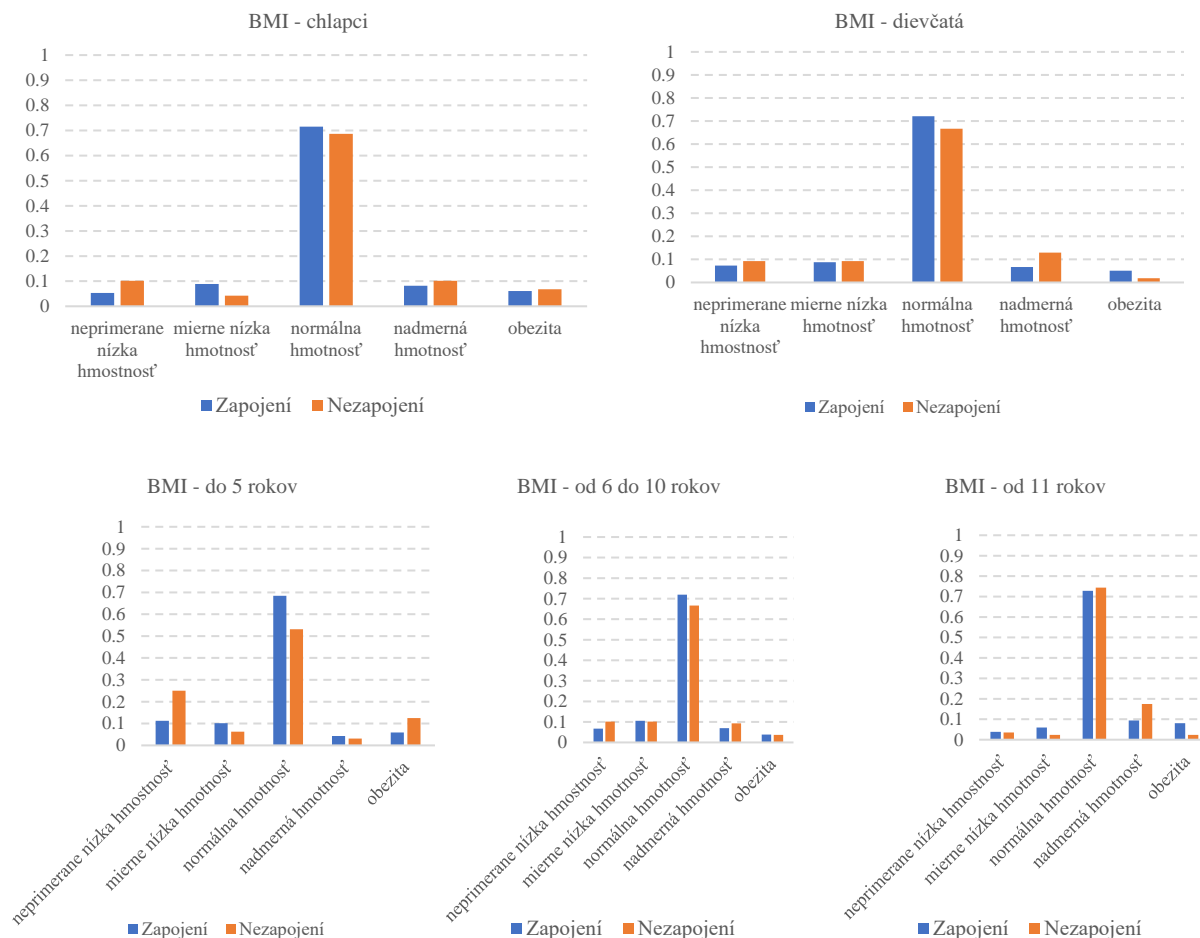
Na základe percentilových limitov stanovených z údajov Celoštátneho antropometrického prieskumu v roku 2001 zistili Regecová a kol. (2018), že **na Slovensku spĺňalo kritériá pre normálnu hmotnosť 75 % populácie detí a adolescentov, 11 % malo nadmernú hmotnosť a 8 % bolo obéznych.** Neprimerane nízku hmotnosť malo 6 % jedincov, z ktorých 1/3 mohla byť ohrozená podvýživou.

Rodičia v dotazníku odpovedali aj na otázku o hodnotení zdravotného stavu ich dieťaťa. Dobrý zdravotný stav uviedlo 90 % rodičov detí zo zapojených a 87 % rodičov detí z nezapojených škôl do ŠP. Zdravotný stav uspokojivý až neuspokojivý malo podľa rodičov 10 % detí zo zapojených a 13 % z nezapojených škôl do ŠP. 68 % rodičov detí zo zapojených a 65 % rodičov detí z nezapojených škôl uviedlo, že ich dieťa netrpí žiadnym ochorením. Deti zo zapojených škôl do ŠP najčastejšie trpia alergiami/intoleranciami, chorobami imunitného systému a pohybového aparátu. Deti zo škôl nezapojených do ŠP najčastejšie trpia alergiami/intoleranciami, chorobami imunitného systému a tráviaceho traktu.

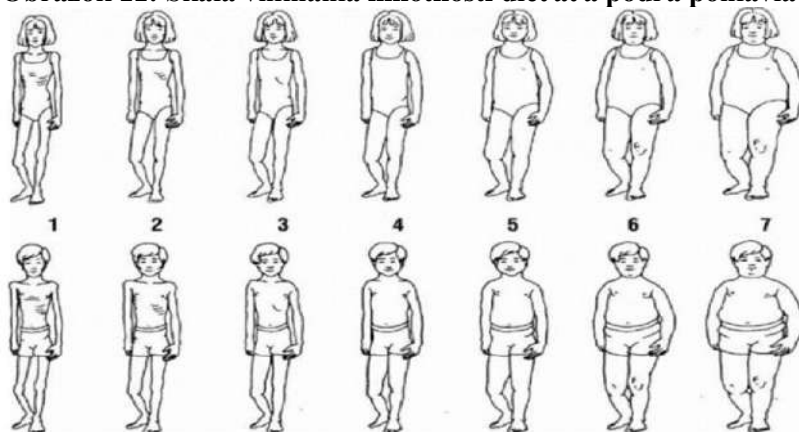
Podľa obrázku vnímania hmotnosti dieťaťa podľa pohlavia (Obr. 11), mali v dotazníku rodičia uviesť ako vnímali hmotnosť svojho dieťaťa v roku 2017 a ako ju vnímali v roku 2022. Rodičia detí mladších ako 6 rokov uvádzali ako vnímali ich hmotnosť pred nástupom do materskej školy. Rozdiel vo vnímaní hmotnosti dieťaťa rodičmi bol pre rok 2017 v skupine detí zo zapojených vs v skupine detí z nezapojených škôl do ŠP štatisticky významne rozdielny. Rozdiel vo vnímaní hmotnosti dieťaťa rodičmi na konci hodnoteného obdobia v roku 2022 bol štatisticky nevýznamný. Počas sledovaného obdobia, **u 60 % detí zo zapojených škôl do Školského programu nedošlo podľa ich rodičov k žiadnej zmene.** Žiadnu zmenu vo vnímaní hmotnosti dieťaťa reportovalo len 52 % rodičov detí z nezapojených škôl. Rozdiel v zmene hmotnosti dieťaťa vnímaný rodičmi detí zo zapojených vs. nezapojených škôl bol štatisticky významný. **Zvýšenie telesnej hmotnosti svojich detí registrovalo 30 % rodičov detí zo zapojených škôl a až 39 % rodičov detí z nezapojených škôl do ŠP** (Obr. 12).

Obrázok 10: Rozdelenie relatívnych početností BMI detí zo zapojených a nezapojených škôl v Školskom programe. Hodnotené z údajov súboru respondentov online dotazníkového prieskumu pre rodičov detí

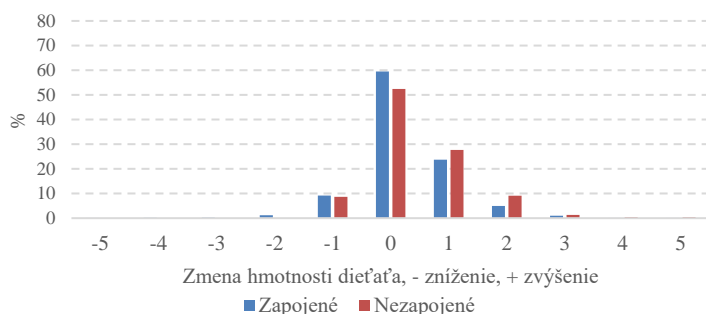

Obrázok 11: Škála vnímania hmotnosti dieťaťa podľa pohlavia

Zdroj: Maximova et al. (2008)

Obrázok 12: Zmena hmotnosti dieťaťa vnímaná jeho rodičmi v roku 2022 vs. v roku 2017 podľa škály na Obr. 11; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

4.3 Hodnotenie fungovania dodávok/distribúcie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov v školách a priority v oblasti konzumácie čerstvého ovocia, zeleniny a konzumného mlieka na základe ročných monitorovacích správ

V hodnotenom období Školského programu rámec fungovania Školského programu – dodávok, distribúcie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov v školách a priority v oblasti konzumácie čerstvého ovocia, zeleniny a konzumného mlieka boli vymedzené v Stratégii Slovenskej republiky pre realizáciu Školského programu na školské roky 2017/2018 – 2022/2023, schválenej v júli 2017 a aktualizovanej v roku 2019, 2021.

Súčasťou vykonávania programu v SR bolo jeho monitorovanie formou ročných správ na základe realizovaných aktivít Školského programu, dostupných elektronicky na Európska komisia (2022), z údajov ktorých vychádza nasledovné hodnotenie fungovania programu v piatich rokoch.

Stratégia Školského programu v Slovenskej republike

Základným rámcom pre realizáciu Školského programu v Slovenskej republike je jeho Stratégia (2017). Stratégia Slovenskej republiky na školské roky 2017/2018 – 2022/2023 formuluje potreby a očakávané výsledky, rozpočet programu, cieľovú skupinu, zoznam výrobkov distribuovaných v Školskom programe, sprievodné vzdelávacie opatrenia a režim vykonávania Školského programu v SR.

4.3.1 Cieľová skupina detí a škôl

V Školských programoch, ktoré v SR fungovali samostatne pre ovocie, zeleninu a mlieko, mliečne výrobky do školského roka 2017/2018 boli v cieľovej skupine deti vo veku 3 – 15 rokov, pozostávajúcu z detí v materských školách (3 – 5), detí na základných školách (6 – 15) a detí zdravotne postihnutých a nadaných.

Od roku 2017/2018 Školský program integroval Školské ovocie a zelenina a Školské mlieko a mliečne výrobky. Národná stratégia SR pre hodnotené obdobie spojeného Školského programu prijatá v roku 2017 definovala cieľovú skupinu rozdielne pre podprogram Školského programu. Pre poskytovanie ovocia, zeleniny bola cieľovou skupinou detí vo veku 3 – 15 rokov, a to detí v materských školách (3 – 5 rokov), žiakov na základných školách (6 – 15 rokov) a detí materských škôl a žiaci základných škôl so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Pri poskytovaní mlieka a mliečnych výrobkov definovala Stratégia SR cieľovú skupinu detí vo veku 3 - 18 rokov, a to detí v materských školách (3 – 5 rokov), žiakov na základných školách (6 – 15 rokov), žiakov na stredných školách (15 – 18 rokov) a deti materských škôl a žiaci základných škôl so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

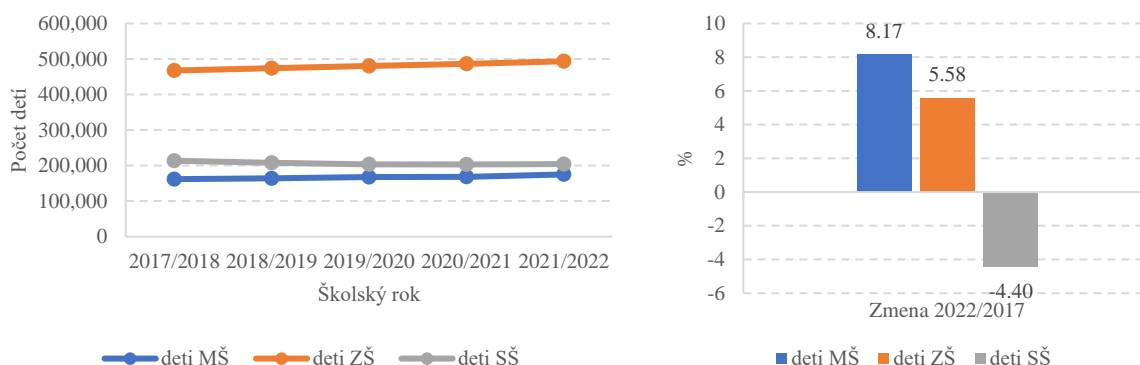
Cieľové skupiny boli vymedzené podľa predchádzajúcich skúseností SR realizácie samostatných programov Školského programu. Špecifické cieľové skupiny mali byť počas trvania Školského programu monitorované a vyhodnocované a prípadne upravené.

Počas hodnoteného obdobia došlo od školského roka 2019/2020 k zmene v cieľovej skupine. V podprograme školské mlieko bola cieľová skupina redukovaná o študentov stredných škôl, okrem detí alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V podprograme školské ovocie a zelenina bola cieľová skupina rozšírená o deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na stredných školách (Stratégia SR, 2019).

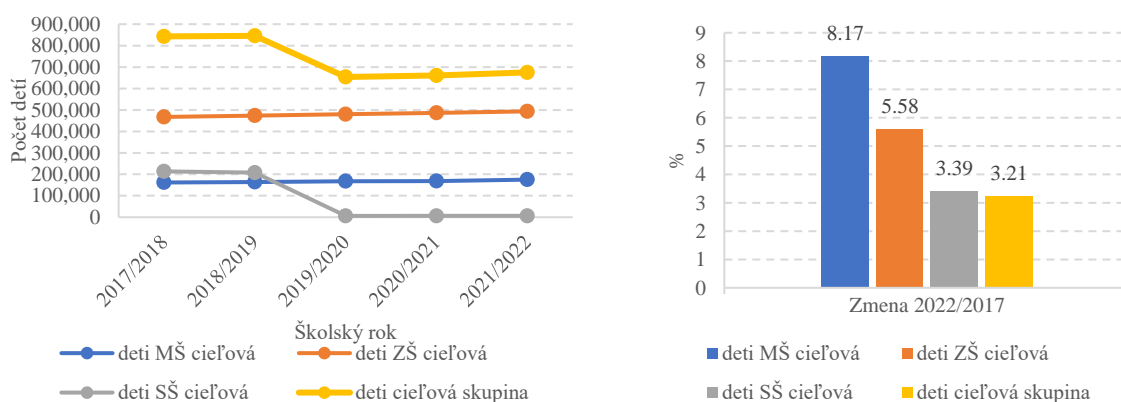

V hodnotenom období 5 rokov, v dôsledku rastu počtu detí a žiakov v materských a základných školách SR (Obr. 13), vzrástol počet detí cieľovej skupiny z materských škôl o 8.1 %, základných škôl o 5.6 % (Obr. 14). V dôsledku redukcie cieľovej skupiny študentov v stredných školách, ak zmenu v cieľovej skupine detí zo SŠ vyjadríme k šk. roku 2019/2020, tak celkový počet detí cieľovej skupiny sa v SR od roku 2019/2020 zvýšil o 3.2 %. Počet detí v cieľovej skupine v SR je viac ako 670 tis. čo kladie vysoké nároky na rozpočet programu. Vzhľadom na rozpočet programu a z hľadiska jeho dlhodobých cieľov, by užšie vymedzenie - **redukcia - cieľovej skupiny detí** mohla priniesť jeho vyššiu účinnosť a efektívnosť vynaložených zdrojov.

Obrázok 13: Počet detí v školách SR podľa typu škôl 2017/2018-2021/2022, Zmeny počtu detí 2021/2022-2017/2018, %.

Obrázok 14: Počet detí cieľovej skupiny Školského programu, podľa typu škôl SR 2017/2018 - 2021/2022, Zmeny počtu detí MŠ, ZŠ v cieľovej skupine 2021/2022 - 2017/2018, %, Zmena počtu detí v cieľovej skupine 2022/2021

Cieľová skupina je v porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ relatívne rozsiahla, čo má vplyv na čerpanie rozpočtu programu a možnosti úhrady dodávok dostatočného množstva porcií a frekvencie pre zmluvného žiaka⁵. Cieľová skupina môže byť počas trvania programu modifikovaná na základe údajov priebežného hodnotenia programu.⁶ **Veková skupina detí od 6 do 10 rokov sa označuje za najefektívnejšiu z hľadiska formovania základných stravovacích návykov, ktoré následne ovplyvňujú zdravotný stav nielen v detstve, ale najmä v dospelosti.**⁷

Stravovacie zvyklosti špecifických podskupín detí v materských a špeciálnych stredných školách zapojených do programu neboli počas trvania programu hodnotené, preto efekt programu na ich nepriamu spotrebu

⁵ V auguste 2018 sa napr. Stratégia školského projektu v Českej republike zmenila, od školského roka 2018/2019 bola cieľová skupina znížená o žiakov stredných škôl v sekcii Školské mlieko. V roku 2022 došlo najmä k zmene frekvencie dodávok výrobkov, cieľová skupina sa zredukovala len na žiakov prvého stupňa základných škôl (deti 6-10 ročné), upravili sa sprievodné vzdelávacie opatrenia podľa nariadenia ES a doplnili sa druhy ovocia a zeleniny, ktoré možno použiť v kontexte sprievodných vzdelávacích opatrení pri príprave jedál (Stratégia ČR, 2017).

⁶ Delegované nariadenie (2017/40).

⁷ Strategie ČR (2017). Agrosynergie (2022)

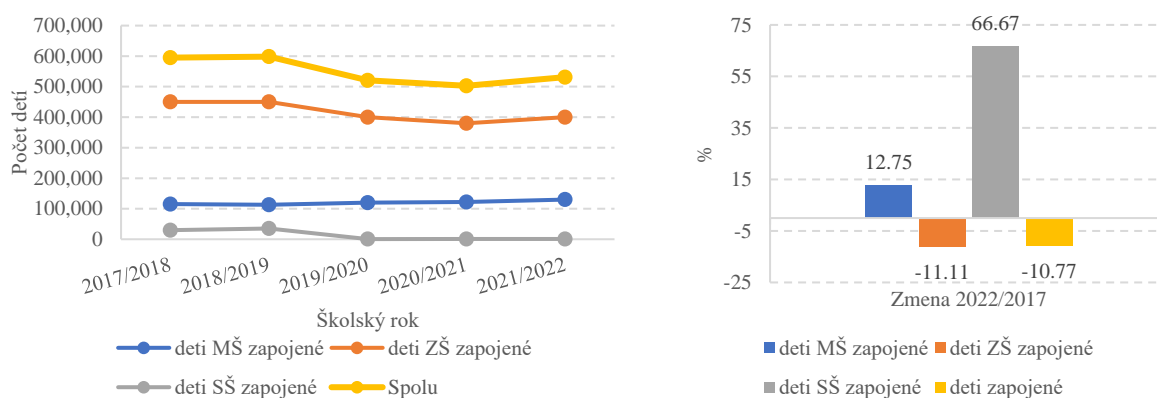
môžeme posúdiť len proxy hodnotením na základe vnímania rodičov detí z materských škôl o ich stravovacích zvyklostiach. Efekt programu na podskupinu žiakov stredných špeciálnych škôl je aj v prípade proxy hodnotenia zložitý. Táto cieľová podskupina je relatívne málo početná. V niektorých prípadoch sa jedná o deti umiestnené v špeciálnych stredných školách internátneho typu. Deti často nie sú schopné vyjadriť sa k otázkam prieskumu z dôvodu zdravotného postihnutia.

4.3.2 Deti zapojené do Školského programu

Počet zapojených detí v Školskom programe (aspoň v jednom podprograme) počas 5 rokov programu klesol o takmer 11 % v porovnaní s východiskovým rokom, pričom trend poklesu zapojenosti detí zo základných škôl začal už pred COVID-19 pandemiou. O 8 p.b. sa však zvýšil podiel zapojených detí z počtu detí v cieľovej skupine. Kým podiel zapojených detí z počtu detí cieľovej skupiny sa zvýšil v MŠ (3 p.b.) a SŠ, podiel detí zapojených do programu z počtu detí v cieľovej skupine ZŠ sa znížil o 15 p.b. Zmenu zapojenosti v SŠ vyjadrujeme k roku zmeny 2019/2020 tejto cieľovej skupiny detí. Kým počet detí zo základných škôl klesol o 11 %, zapojenosť detí z materských škôl sa zvýšila takmer 12.75 % (Obr. 15, Tab. 4-2).

Stratégia SR (2017) predpokladá ako výsledok pôsobenia programu v 6 ročnom období dosiahnutie 40 % podielu detí zapojených do Školského programu z cieľovej skupiny, jednotlivo v jeho členení Ovocie, zelenina aj Mlieko a mliečne výrobky.

Obrázok 15: Počet detí zapojených do Školského programu, podľa typu škôl SR, 2017/2018-2021/2022. Zmeny počtu zapojených detí 2021/2022-2017/2018, %, SŠ zmena k 2019/2020

Tabuľka 4-2: Deti zapojené do Školského programu, podľa typu škôl SR, 2017/2018 – 2021/2022 (počet, % z cieľovej skupiny, p.b.)

	Deti MŠ zapojené		Deti ZŠ zapojené		Deti SŠ zapojené		Deti zapojené	
	Počet detí	%	Počet detí	%	Počet detí	%	Počet detí	%
2017/2018	115300	71	450000	96	29763	14	595063	71
2018/2019	113000	69	450000	95	35281	17	598281	71
2019/2020	120000	72	400000	83	600	10	520600	80
2020/2021	122000	72	380000	78	800	13	502800	76
2021/2022	130000	74	400000	81	1000	16	531000	79
Zmena 2022/2017	12.75	3.01	-11.11	-15.22	66.67	2.46	-10.77	8.10

Tabuľka 4-3: Deti zapojené do Školského programu, podľa typu škôl SR, 2017/2018-2021/2022 (počet, % z cieľovej skupiny podľa podprogramu ŠP, p.b.)

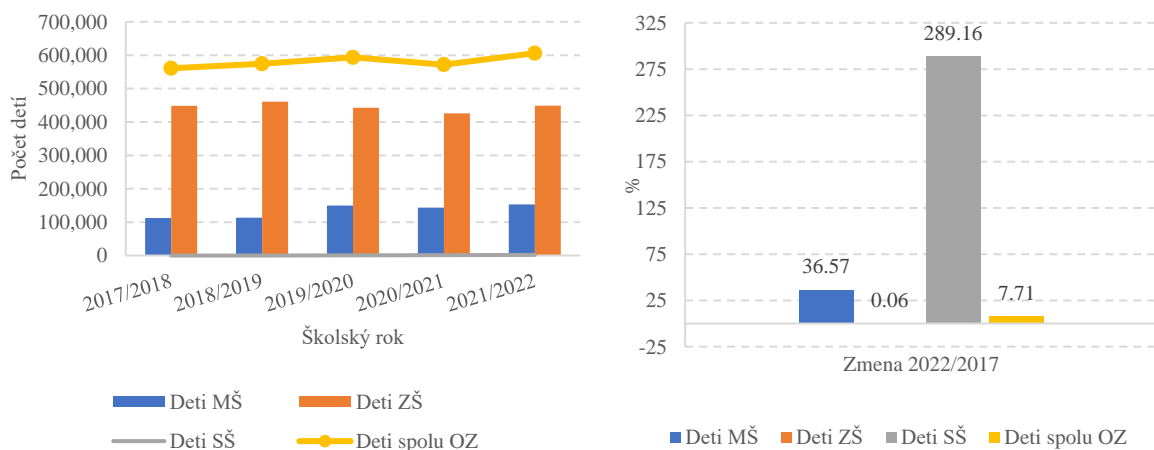
Školský rok	Ovocie zelenina							
	deti MŠ		Deti ZŠ		Deti SŠ		Deti spolu OZ	
	Počet detí	%	Počet detí	%	Počet detí	%	Počet detí	%
2017/2018	112248	69	448659	96	0	0	560907	67
2018/2019	113511	69	460930	97	0	0	574441	68
2019/2020	149782	89	442732	92	489	8	593003	91
2020/2021	143343	85	426005	88	1259	21	570607	86
2021/2022	153301	88	448934	91	1903	31	604138	90
Zmena 2022/2017	36.57	18.21	0.06	-5.02	289.16	22.92	7.71	22.99

Školský rok	Mlieko a mliečne výrobky							
	Deti MŠ		Deti ZŠ		Deti SŠ		Deti spolu ML	
	Počet detí	%	Počet detí	%	Počet detí	%	Počet detí	%
2017/2018	115273	71	321677	69	29763	14	466713	55
2018/2019	101673	62	340915	72	35281	17	477869	57
2019/2020	108252	65	354678	74	882	15	463812	71
2020/2021	101385	60	337332	69	598	10	439315	66
2021/2022	114883	66	329745	67	563	9	445191	66
Zmena 2022/2017	-0.34	-5.60	2.51	-2.00	-36.17	-5.72	-4.61	10.61

Podiel zapojených detí v Školskom programe po piatich rokoch v podprograme mlieko a mliečne výrobky je nižší ako v podprograme ovocie a zelenina, ale v oboch podiel (z cieľovej skupiny) zapojených detí za 5 ročné obdobie vzrástol a je vyšší ako 60 %, aj keď sa počet zapojených detí v OZ zvýšil a v ML klesol.

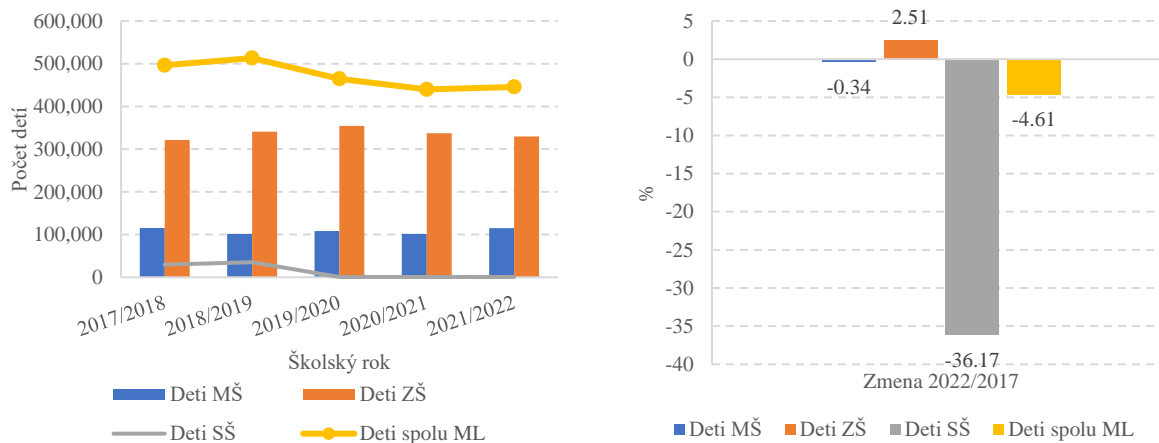
Počas 5 rokov hodnoteného obdobia došlo k rastu počtu zapojených detí v MŠ do podprogramu ovocie zelenina o takmer 37%, aj k rastu podielu zapojených detí z cieľovej skupiny MŠ o 18 p.b. Zmena počtu zapojených detí zo ZŠ v tomto podprograme v školskom roku 2021/2022 ku počtu v školskom roku 2017/2018 je zanedbateľná, podiel zapojených detí z cieľovej skupiny detí zo ZŠ však poklesol o 5 p.b. Po dočasnom poklese počtu zapojených detí zo ZŠ v treťom a štvrtom roku sa dá očakávať rast počtu zapojených aj v šiestom roku programu. Rástol aj počet zapojených detí z cieľovej skupiny SŠ. Ak zmenu počtu týchto detí ako aj celkovú zmenu počtu zapojených detí vyjadríme k roku zmeny v cieľovej skupine, celkový počet zapojených detí do podprogramu ovocie, zelenina sa zvýšil o 7.7 % a podiel zapojených detí do podprogramu o 23 p.b. Podiel zapojených detí z cieľovej skupiny MŠ aj SŠ sa zvýšil, poklesol podiel zapojených detí z cieľovej skupiny ZŠ (Obr. 16, Tab. 4-3).

Obrázok 16: Deti zapojené do Školského programu ovocie zelenina podľa typu škôl SR, MŠ, ZŠ 2017/2018-2021/2022, SŠ zmena k 2019/2020

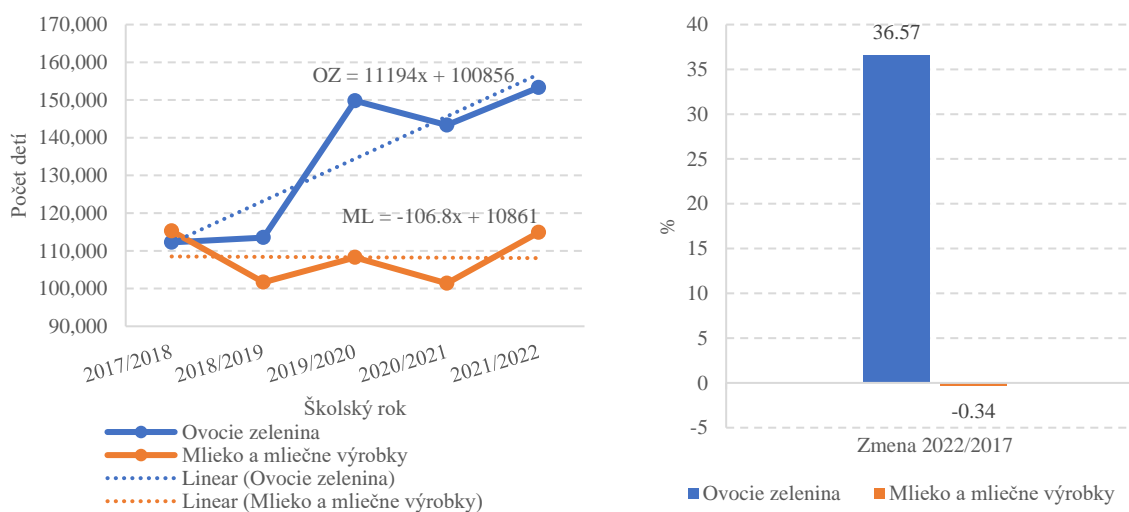

Počas 5 rokov došlo k miernemu poklesu počtu zapojených detí v MŠ do podprogramu mlieko a mliečne výrobky o 0.34 %. Počet zapojených detí zo ZŠ v tomto podprograme sa počas 5 rokov zvýšil o 2.5 %. Počet zapojených detí z cieľovej skupiny SŠ klesol k roku zmeny tejto cieľovej podskupiny. Ak zmenu počtu týchto detí vyjadríme k roku zmeny v cieľovej skupine, celkový počet zapojených detí do podprogramu mlieko a mliečne výrobky klesol o 4.6 %, ale podiel detí zapojených v tomto podprograme z celkového počtu detí v cieľovej skupine vzrástol o 10.6 % (Obr. 17).

Obrázok 17: Deti zapojené do Školského programu Mlieko a mliečne výrobky podľa typu škôl SR, 2017/2018-2021/2022, SŠ zmena k 2019/2020

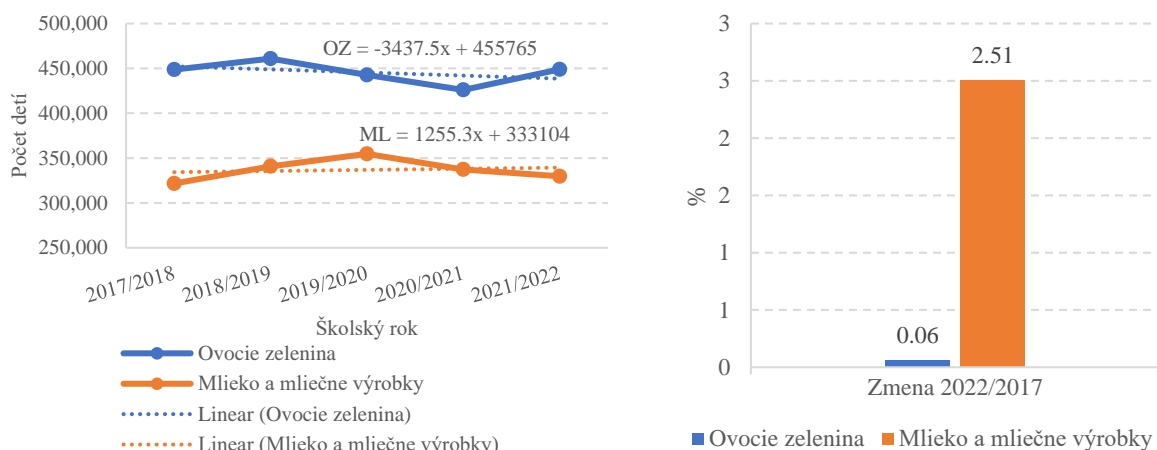

Obrázok 18: Deti v materských školách zapojené do Školského programu Ovocie a zelenina, Mlieko a mliečne výrobky 2017/2018-2021/2022

Preferencie zapojenia detí (škôl) do podprogramov sú rozdielne podľa typu škôl. Kým v MŠ rástol počet aj podiel zapojených detí v podprograme ovocie a zelenina, trend počtu zapojenia týchto detí (škôl) v podprograme mlieko a mliečne výrobky je mierne klesajúci, ale s optimistickou prognózou rastu (Obr. 18).

Opačný trend zapojenia detí do podprogramov je v ZŠ kde rástol počet zapojených detí v podprograme mlieko a mliečne výrobky a počet týchto detí (škôl) zapojených v podprograme ovocie a zelenina sa významne nezmenil. Podiel zapojených detí z cieľovej skupiny ZŠ v podprograme OZ aj ML však klesol (Obr. 19).

Obrázok 19: Deti zo základných škôl zapojené do Školského programu Ovocie a zelenina, Mlieko a mliečne výrobky 2017/2018-2021/2022

Pre dosahovanie dlhodobých cieľov programu vo vzťahu k celej populácii, je zapojenie detí v cieľovej skupine zo ZŠ do oboch častí ŠP rozhodujúce. Podpora rastu zapojenosti týchto detí do podprogramu mlieko a mliečne výrobky aj rastu zapojenosti do podprogramu ovocie a zelenina by sa mohla odraziť v zmene nastavenia stratégie Školského programu.

Na základe uskutočnených dotazníkových prieskumov v skupine rodičov detí, manažmentu škôl, medzi príčinami poklesu zapojenosti detí je vplyv pandémie COVID-19, a do istej miery aj nastavenie realizácie programu v školách.

Vzhľadom na dodatočnú záťaž pracovníkov škôl, finančné a materiálové obmedzenia, školy na Slovensku mohli delegovať právomoci spojené s realizáciou Školského programu na zariadenia školského stravovania, ktoré okrem bežného školského stravovania, zabezpečovali rozdávanie produktov programu deťom.

Podľa Nariadenia vlády 200/2019 môže škola distribuovať školské produkty spolu s jedlami poskytovanými v zariadení školského stravovania. Táto možnosť je pre školy z hľadiska im dostupných zdrojov personálnych a finančných najúspornejšia a využili ju tie, ktoré takéto zariadenia majú. V mnohých základných školách však zariadenia školského stravovania distribuovali produkty len deťom – svojim stravníkom v čase obeda. Nezanedbateľná je tiež skutočnosť, že podávanie školských produktov deťom v jedálňach k jedlu, systematicky vytvára tzv. umrtné straty, pretože tieto produkty by v jedálňach deťom podávali aj keby neboli školskými produktami.^{8 9}

Pomoc Únie v Školskom programe stanovená v článku 23 Nariadenia EÚ (2016/791) sa môže použiť na rozšírenie pôsobnosti alebo účinnosti akýchkoľvek existujúcich vnútroštátnych školských programov alebo školských programov distribúcie školského ovocia a zeleniny a školského mlieka, ale nemôže nahradiť financovanie uvedených existujúcich vnútroštátnych programov, s výnimkou bezplatnej distribúcie jedál deťom vo vzdelávacích zariadeniach. Ak sa členský štát rozhodne rozšíriť rozsah existujúceho vnútroštátneho Školského programu alebo zvýšiť jeho účinnosť prostredníctvom žiadania pomoci Únie, vysvetlí v stratégii uvedenej v článku 23 ods. 8, ako sa to dosiahne.

⁸ European Court of Auditors (2011): Z auditu efektívnosti programu Mlieko a mliečne výrobky ak sa podporovali Mliečne výrobky zahrnuté do jedál v jedálňach vyplynulo, že vyplácanie pomoci na výrobky zahrnuté do jedál v jedálňach systematicky vytvára umrtné straty (deadweight loss). Dospeli k zisteniu, že a) hoci typické jedlo často zahŕňa mliečne výrobky (môžu byť dokonca povinné), v súčasnosti neexistuje spôsob, ako zabrániť jedálňam, aby dostávali platby za výrobky (v prípade Školského programu dostávali produkty pre deti bezplatne), ktoré by aj tak podávali; b) nezistil sa žiadny dôkaz o tom, že pomoc má akýkoľvek vplyv na množstvo mliečnych výrobkov zahrnutých v jedálnych lístkoch; prakticky všetky zodpovedné osoby, s ktorými sa uskutočnili rozhovory, výslovne uviedli, že pomoc žiadnym spôsobom neovplyvnila objem mliečnych výrobkov, ktoré podávali žiakom.

⁹ Umrtné straty (deadweight loss) nastávajú, keď sa opatrenie používa na podporu príjemcov, ktorí by sa v prípade neposkytnutia pomoci rozhodli rovnako. V takýchto prípadoch nemožno výsledok pripísať politike a pomoc vyplatená príjemcovi nemala žiadny vplyv. Podiel výdavkov, ktoré vytvárajú umrtné straty, je teda vo svojej podstate neúčinný, pretože neprispieva k cieľom politiky (programu). Je veľmi ťažké presne zmerať umrtnú stratu, pretože by to znamenalo vyhodnotenie hypotetickej situácie – neexistencie dotácie z verejných zdrojov. Táto strata sa však dá odhadnúť.

Z našich prípadových štúdií aj z odpovedí respondentov v dotazníkoch vyplýva, že niektoré školy a ich zariadenia školského stravovania našli vhodný spôsob distribúcie produktov pre deti v škole. Pracovníci jedálne produkty pripravili, distribuovali ich do tried počas prestávok doobeda, alebo poobede, kde k nim deti mali prístup. Takáto distribúcia však bola možná len v prípade ovocia a zeleniny. Niektoré školy ju kombinovali s distribúciou mlieka a mliečnych výrobkov automatom.

4.3.3 Školy zapojené do Školského programu

V hodnotenom období 5 rokov sa celkový počet materských škôl v SR zvýšil o 4.4 %, počet základných poklesol o 0.5 % a stredných škôl približne o 6.4 %. Tieto zmeny sa plne premietli aj do zmien počtu škôl v cieľovej skupine MŠ a ZŠ. Počet stredných škôl cieľovej skupiny z dôvodu revízie cieľovej skupiny v roku 2019/2020 poklesol o 82 % a ovplyvnil pokles celkového počtu škôl cieľovej skupiny o 10 % (Obr. 20, Obr. 21).

Zapojenosť materských škôl do Školského programu počas 5 rokov rástla rýchlejšie (rast o takmer 9 %) ako rástol počet materských škôl v SR. Zapojenosť MŠ do podprogramu ovocie zelenina sa zvýšili o 31 %, do podprogramu mlieko a mliečne výrobky o 34 % (Obr. 22).

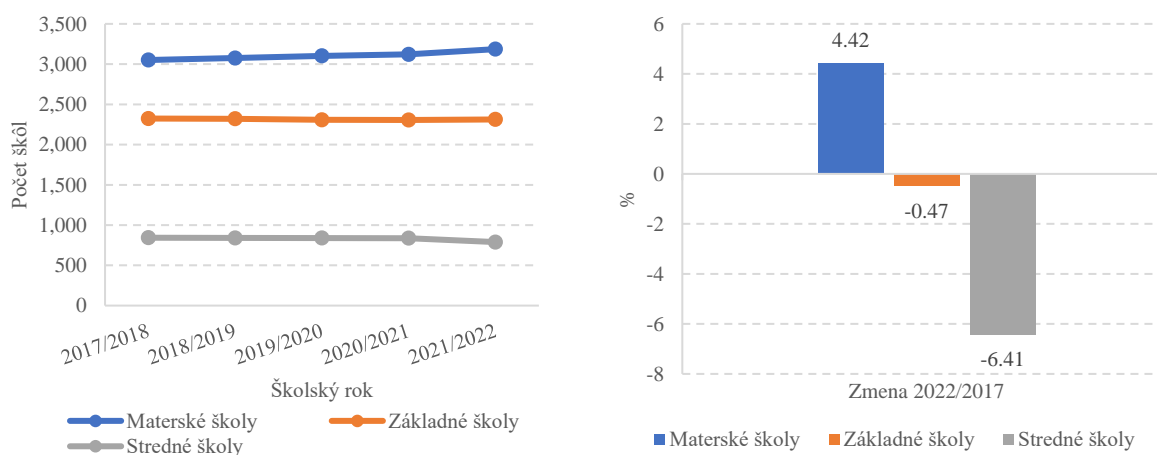
Zapojenosť základných škôl do Školského programu sa zvýšila o 13 %. Významne o 36 % sa zvýšila ich účasť v podprograme ovocie, zelenina a vzrástla aj ich zapojenosť v podprograme mlieko a mliečne výrobky (22 %).

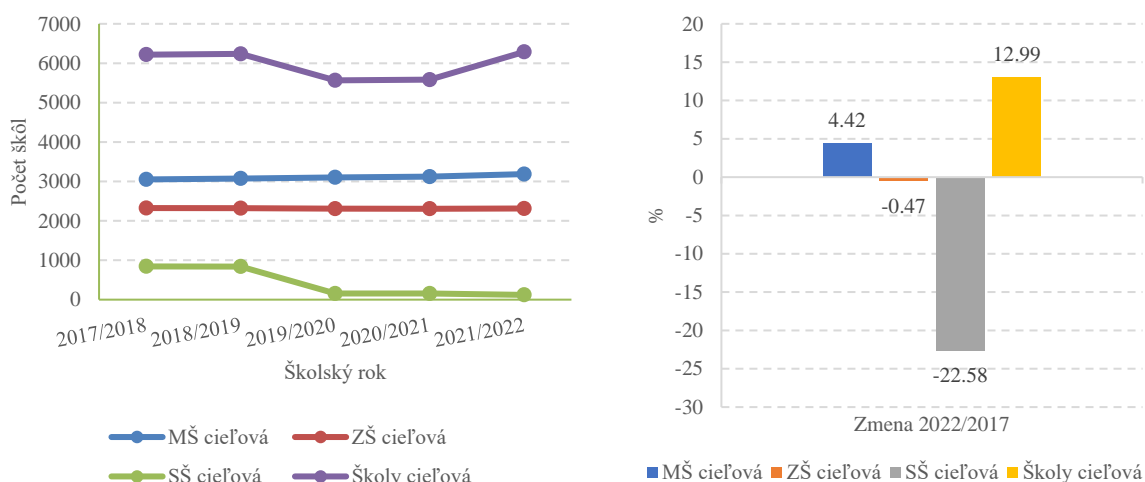
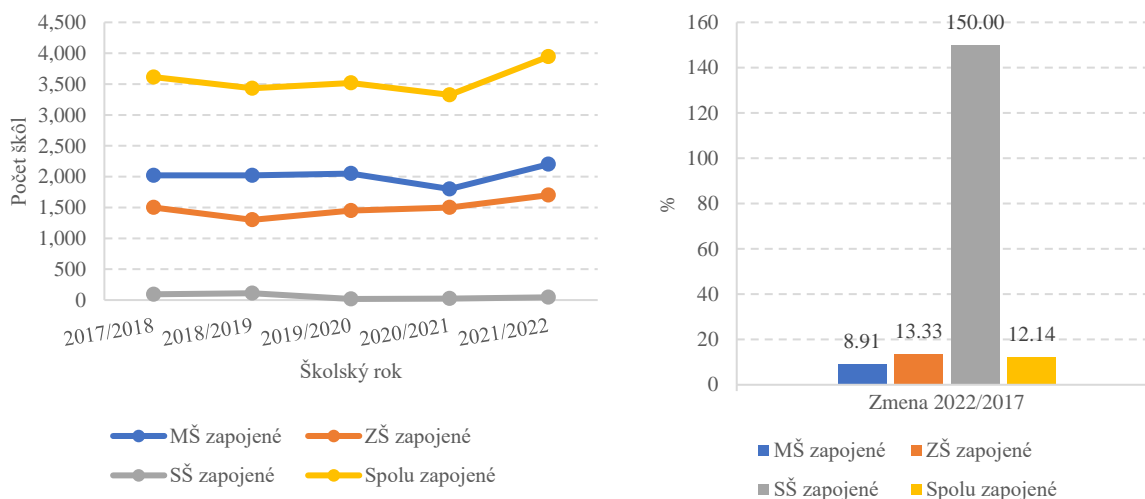
Po zmene cieľovej skupiny sa zvýšila aj zapojenosť špeciálnych stredných škôl, ale ich počet je nízky. Ich počet rástol v oboch podprogramoch, pomalším tempom v podprograme mlieko a mliečne výrobky.

Celkový počet škôl v Školskom programe sa v hodnotenom období piatich rokov zvýšil o 12 %, počet škôl v podprograme OZ vzrástol o 35 %, v podprograme ML len o 10 % (Obr. 23, Obr. 24).

Stratégia SR (2017) predpokladá ako výsledok pôsobenia programu v 6 ročnom období dosiahnutie 40 % podielu škôl zapojených do Školského programu z cieľovej skupiny, jednotlivo v jeho členení Ovocie, zelenina aj Mlieko a mliečne výrobky.

Obrázok 20: Celkový počet škôl v SR, podľa typu, 2017/2018-2021/2022

Obrázok 21: Školy cieľovej skupiny Školského programu**Obrázok 22: Školy zapojené do Školského programu ovocie zelenina, mlieko a mliečne výrobky podľa typu škôl SR, 2017/2018-2021/2022, zmena SŠ k šk. roku 2019/2020**

Tento podiel prekračovala zapojenosť škôl aj pred hodnoteným obdobím. Podiel zapojených škôl v Školskom programe bol po piatich rokoch v podprograme mlieko a mliečne výrobky nižší ako v podprograme ovocie a zelenina, ale v oboch podiel zapojených škôl za 5 ročné obdobie vzrástol a bol vyšší ako 50 % (Tab. 4-4).

Celkový počet detí aj počet škôl zapojených do Školského programu ovocie, zelenina má rastúci trend. **Počet škôl zapojených do podprogramu mlieko a mliečne výrobky má rastúci trend, ale počet zapojených detí v nich klesá (Obr. 25).**

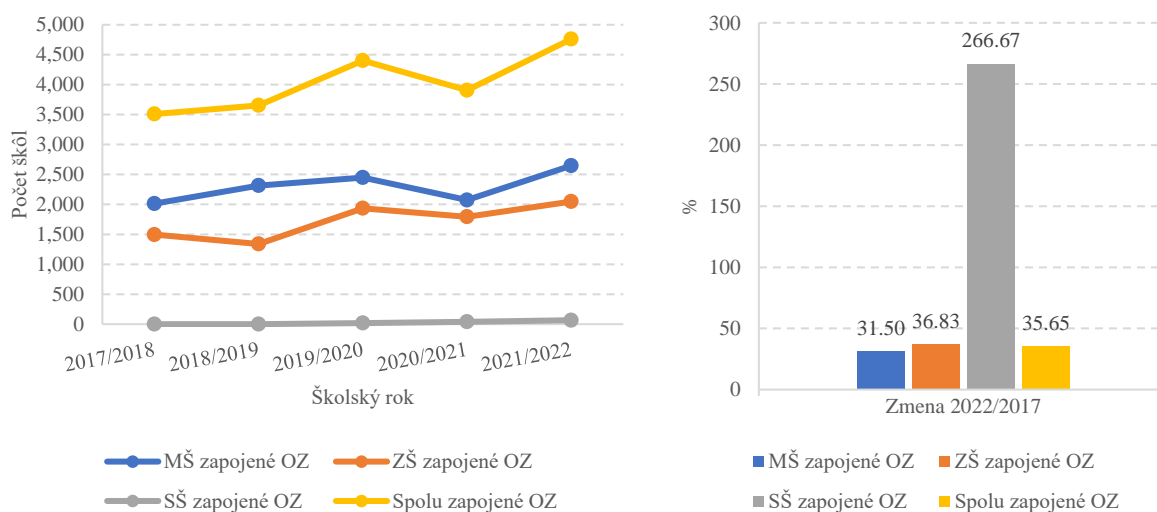
Disproporcia v raste/poklese zapojenosti základných škôl a zapojených detí v nich v Školskom programe potvrdzuje, že nie všetky školy boli úspešné v logistike distribúcie školských produktov všetkým deťom, ktoré ich navštevujú a časť detí v školách školské produkty nedostávala. Zlepšenie informovanosti o možnostiach logistiky distribúcie, upresnenie podmienok distribúcie produktov deťom v zapojených v školách zariadeniami školského stravovania a informovanosť, podpora logistiky programu v školách kde takého zariadenie, alebo ani jedálne nemajú, môže viesť **k zvýšeniu dosahu a účinnosti Školského programu¹⁰.**

¹⁰ 64% respondentov nášho prieskumu názorov manažmentu škôl, učiteľov (2022) uviedlo, že majú zariadenie školského stravovania, 5% že majú jedáleň ktorá slúži len ako výdajné miesto. 28% respondentov uviedlo že škola nemá jedál (14% škôl v prieskume). Zo zapojených škôl do Školského programu boli respondenti 6 zapojených škôl do programu bez jedálne. 77%

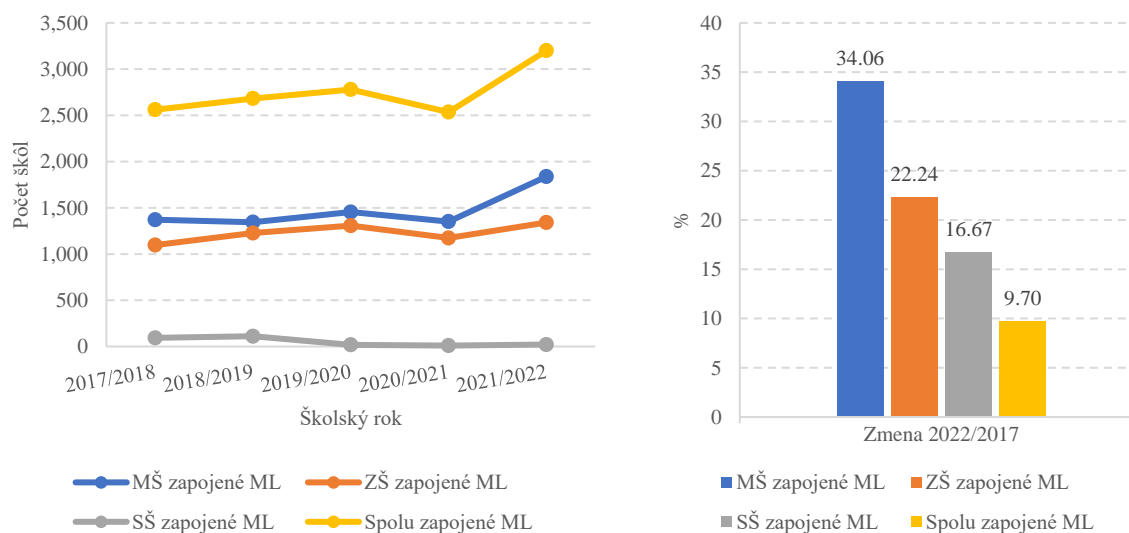

Podľa § 6 ods. 8 Nariadenia vlády (200/2019) môže materská škola, základná škola alebo škola pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami poľnohospodárske výroby ovocia a zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny, mlieka alebo mliečnych výrobkov deťom alebo žiakom v rámci programu poskytovania pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia a zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov distribuovať spolu s jedlami poskytovanými v zariadení školského stravovania. Týmto ustanovením teda Slovenska republika vyživa možnosť, ktorú členským štátom Európskej únie poskytuje čl. 11 Delegovaného nariadenia (EÚ) 2017/40, podľa ktorého môžu členské štáty v riadne odôvodnených prípadoch povoliť školám distribúciu poľnohospodárskych výrobkov, na ktoré sa poskytuje pomoc EÚ v rámci Školského programu, aj v spojení s riadnymi školskými jedlami, ak to považujú za účinnejší spôsob dosiahnutia cieľov svojej stratégie.

Obrázok 23: Školy zapojené do Školského programu ovocie zelenina podľa typu škôl SR, 2017/2018-2021/2022, zmena SŠ k šk. roku 2019/2020

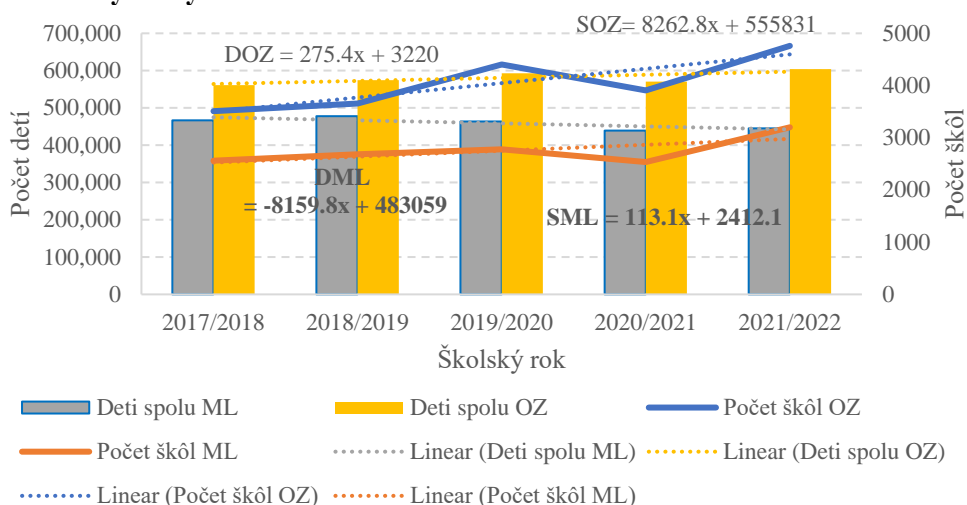
Obrázok 24: Školy zapojené do Školského programu mlieko a mliečne výrobky podľa typu škôl SR, 2017/2018-2021/2022, zmena SŠ k šk. roku 2019/2020

(20 z 26 zapojených v OZ) škôl distribuuje deťom ovocie a zeleninu iba počas obeda ich stravníkom. Ostatné školy uviedli rôzne formy ako všetkým deťom v škole ovocie a zeleninu rozdávať (počas vyučovania, cez prestávky a pod.). 13 škôl (60%) z 22 zapojených v ML distribuuje v školských jedálňach mlieko a mliečne výrobky len svojim stravníkom. 5 škôl má automaty, deti si môžu kedykoľvek produkt vybrať. 6 škôl v prieskume má vyšší ako 40% priemerný ročný podiel detí z rodín zo sociálne vylúčených spoločností a 7 (25%) škôl má vyšší ako 20% podiel detí z rodín v hmotnej núdzi. Respondenti (riaditelia) z piatich škôl uviedli, že v ich školách sa v jedálni stravuje menej ako 40% detí.

Obrázok 25: Počet detí a počet škôl zapojených do Školského programu ovocie a zelenina, mlieko a mliečne výrobky 2017/2018-2021/2022

Vysvetlivky: DML počet detí zapojených do podprogramu mlieko a mliečne výrobky

SML počet škôl zapojených do podprogramu mlieko a mliečne výrobky

DOZ počet detí zapojených do podprogramu ovocie, zelenina

SOZ počet škôl zapojených do podprogramu ovocie, zelenina

Tabuľka 4-4: Školy zapojené do Školského programu ovocie zelenina, mlieko a mliečne výrobky podľa typu škôl SR, 2017/2018-2021/2022 (počet, % z cieľovej skupiny, p.b.), zmena SŠ k šk. roku 2019/2020

Školský rok	Zapojené školy						Školy zapojené			
	MŠ zapojené	%	ZŠ zapojené	%	SŠ zapojené	%				
2017/2018	2020	66	1500	65	93	11	3613	58		
2018/2019	2020	66	1300	56	111	13	3431	55		
2019/2020	2050	66	1450	63	18	12	3518	63		
2020/2021	1800	58	1500	65	25	16	3325	60		
2021/2022	2200	69	1700	73	45	38	3945	63		
Zmena 2022/2017		8.91	2.84	13.33	8.95	150.00	25.89	12.14	4.63	

Školský rok	Školy Ovocie zelenina						Školy OZ			
	MŠ OZ	%	ZŠ OZ	%	SŠ OZ	%				
2017/2018	2013	66	1496	64	0	0	3509	56		
2018/2019	2315	75	1339	58	0	0	3654	59		
2019/2020	2449	79	1935	84	18	12	4402	79		
2020/2021	2073	66	1793	78	40	26	3906	70		
2021/2022	2647	83	2047	88	66	55	4760	76		
Zmena 2022/2017		31.50	17.10	36.83	24.13	266.67	43.39	35.65	19.27	

Školský rok	Školy Mlieko a mliečne výrobky						Školy ML			
	MŠ ML	%	ZŠ ML	%	SŠ ML	%				
2017/2018	1371	45	1097	47	93	11	2561	41		
2018/2019	1344	44	1227	53	111	13	2682	43		
2019/2020	1454	47	1307	57	18	12	2779	50		
2020/2021	1351	43	1174	51	10	6	2535	45		
2021/2022	1838	58	1341	58	21	3	3200	51		
Zmena 2022/2017		34.06	12.75	22.24	10.77	16.67	-8.95	24.95	9.70	

Z hľadiska cieľov definovaných v Stratégii programu na 2017/2018 – 2022/2023 je distribúcia produktov v spojení s riadnymi školskými jedlami spôsobom, ktorý hlavne na základných školách znižuje účinnosť dosahovania týchto cieľov. Pričom problematiku nie je realizácia distribúcie týmito zariadeniami, ale čas ich distribúcie, rozsah distribúcie deťom, a v akom rozsahu sa realizujú SVO. Zariadenie školského stravovania, ak škola deleguje realizáciu programu na neho, vystupuje ako zariadenie, prostredníctvom ktorého škola produkty Školského programu deťom distribuuje. Účinnejší spôsob a čas z **hľadiska cieľov a zníženia rozsahu znehodnocovania produktov je ponúkať deťom produkty v čase mimo školských jedál (obed na základnej škole) – teda doobeda, poobede, všetkým žiakom v škole.**

Zapojenie škôl do Školského programu je ich iniciatívou ktorá presahuje štandardné funkcie škôl. Zapojením sa do programu školy a ich manažment tak nad rámec svojich povinností vyjadrujú, že im záleží na deťoch v škole, formovaní ich zdravých stravovacích zvyklostí a na vedomostiach detí o zdravých potravinách.

V riadených rozhovoroch so zástupcami škôl ktoré neboli zapojené do programu, na základe nových informácií o programe, prejavovali záujem o okamžité zapojenie. Dodávateľia by im radi vyšli v ústrety, avšak nastavenie fungovania programu **neumožňuje zapojenie školy v priebehu školského roka.**

4.3.4 Sortiment produktov dodávaných v Školskom programe

Zoznam podporovaných produktov v podprograme ovocie, zelenina schválených EK obsahuje 21 druhov ovocia a 33 druhov zeleniny, z ktorých si členské krajiny EÚ môžu vybrať podľa svojich priorit (Obr. 26 – Obr. 28).¹¹

Tabuľka 4-5: Počet druhov produktov dodávaných/distribúovaných deťom v školách, prípadne ochutnaných deťmi v rámci vzdelávacích opatrení v SR, 2017/2018 / 2021/2022

Školský rok	Čerstvé ovocie	Čerstvá zelenina	Spracované OZ	Mlieko a mliečne výrobky	Ďalšie produkty
2017/2018	8	6	4	6	0
2018/2019	8	6	4	8	0
2019/2020	8	6	3	7	0
2020/2021	8	6	3	6	0
2021/2022	8	6	3	5	0

Výber sortimentu ovocia v SR definovaný podľa Stratégie SR (2017) sa v hodnotenom období výrazne nemenil (Tab. 4-5). Pestrosť sortimentu ovocia a zeleniny je podľa Stratégie SR jednou z priorit programu. V porovnaní s možnosťami výberu druhov ovocia v členských krajinách EÚ a výberom v SR je ponuka sortimentu deťom v SR obmedzená a v skutočnosti ponuku dodávateľa ešte počas roka z dôvodu sezónnosti znižujú.

Z možnosti dodávať 8 druhov produktov čerstvého ovocia a 6 druhov zeleniny dodávali schválení žiadatelia v priemer na obdobie len 3 druhy čerstvého ovocia a zeleniny (Spracované údaje evidencie PPA, 2022). Najčastejšie dodávali jablká. Pričom sortiment menších dodávateľov bol v priemere bohatší v porovnaní s veľkými dodávateľmi. Len jeden schválený žiadateľ dodával viac ako 10 druhov produktov tri obdobia po sebe na začiatku skúmaného obdobia programu, neskôr aj ten ponuku redukoval.

Dodávateľia v priemere dodávali v školách 4 druhy čerstvého a spracovaného ovocia a zeleniny. V priebehu 5 rokov Školského programu došlo k redukcii sortimentu ovocia a zeleniny o približne 26 %. Limitovaný sortiment bol jedným z dôvodov, ktorý školy uvádzali ako dôvod zmeny dodávateľa.

Členskými krajinami EÚ boli v rámci programu deťom najčastejšie distribuované jablká, hrušky, slivky, citrusové ovocie, jahody, broskyne, nektárinky, často boli v ponuke banány, lesné ovocie, čerešne.

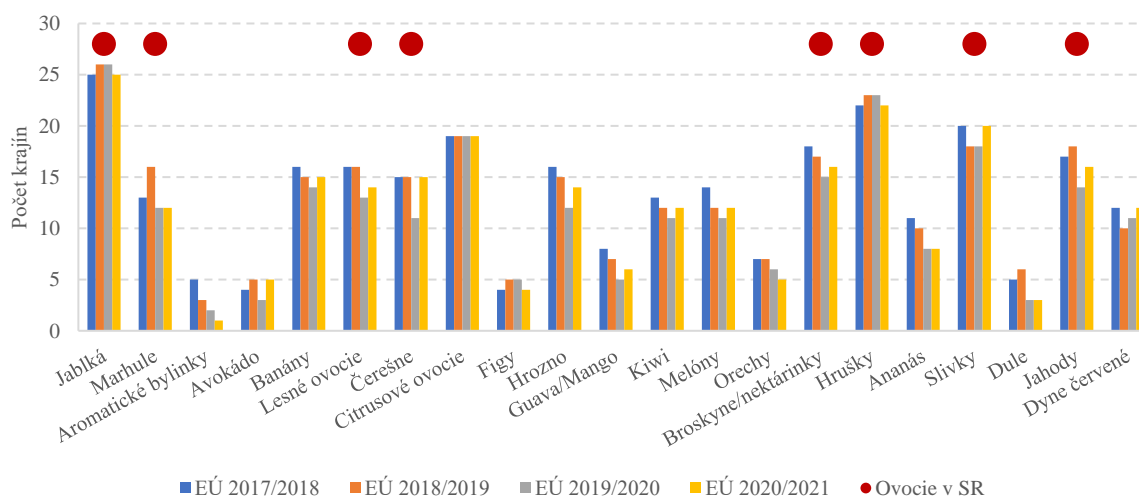
¹¹ „Pri výbere produktov, ktoré majú byť distribuované alebo zahrnuté do sprievodných vzdelávacích opatrení, vychádzajú členské štáty z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí jedno alebo viaceré z týchto kritérií: **zdravotné a environmentálne aspekty, sezónnosť, rôznorodosť a dostupnosť miestnych alebo regionálnych produktov, pričom dajú v čo najväčšej možnej miere prednosť produktom s pôvodom v Únii.** Členské štáty môžu nabádať na uprednostňovanie predovšetkým miestnych alebo regionálnych nákupov, produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, krátkych dodávateľských reťazcov alebo environmentálnych prínosov a, ak je to vhodné, aj výrobkov uznaných na základe systémov kvality ustanovených v nariadení (EÚ) č. 1151/2012“ (Nariadenie (EÚ), 2016/791).

Selekcia ponúkaných druhov ovocia na Slovensku je **limitovaná**, zahŕňa len niektoré druhy produkované v SR. Deti napr. nemajú možnosť ochutnať nové druhy ovocia, alebo zeleniny. Dodávky a ponuka ovocia a zeleniny v hodnotenom období podliehali značnej sezónnosti, ponuka produktov do škôl nebola rovnomerne distribuovaná počas roka. Rodičia detí v prieskume uviedli, že je **jednotvárna a deti dostávali prevažne jablká**. Dodávateľia sa v dotazníku nášho prieskumu vyjadrovali podobne. **Radi by dodávali deťom hrozno, ale aj banány a iné ovocie pre spštenie ponuky.**

Podľa štúdie Agrosynergie (2022) hodnotenia Školského programu v EÚ, z údajov členských krajín EÚ o školských produktoch ovocia a zeleniny na národnej úrovni vyplýva nepriamy vzťah medzi počtom produktov a výdavkami na distribúciu produktov (ako proxy pre náklady distribúcie). V druhej regresii medzi počtom produktov a syntetickým indexom efektívnosti. Nepriame vzťahy boli štatisticky nevýznamné. Závety štúdie nie sú jednoznačné. Redukcia sortimentu však nie je v súlade s cieľmi programu - poskytnúť pestrú ponuku produktov.

Rozšírenie sortimentu ponúkaných školských produktov v SR by zvýšilo účinnosť programu v dosahovaní cieľov, zvýšilo jeho atraktivnosť a mohlo by viesť k efektívnejšiemu využitiu zdrojov.

Obrázok 26: Druhy čerstvého ovocia dodávané/distribúované deťom a ochutnávajúce ako súčasť vzdelávacích opatrení

V riadených rozhovoroch s manažmentom škôl a vedúcimi jedální títo uviedli, že produkty **zeleniny objednávajú v menšej miere než ovocie, pretože ich deti neobľubujú**. Podobne to uvádzali aj dodávateľia školských produktov. O sprievodných vzdelávacích aktivitách mnohí členovia manažmentu škôl, vedúci jedální, učitelia oboznámení neboli a podobne ani o cieľoch programu. **Sprievodné vzdelávacie opatrenia** by mali byť využité na to, aby sa deti vhodnou formou **ooboznámili s produktami ktoré nepoznajú, vyskúšali si robiť šaláty a naučili sa ich konzumovať**. Niektorí učitelia škôl v dotazníku nášho prieskumu navrhujú práve tento prístup osvojovania si zdravých stravovacích návykov.

Podiel porcií spracovaného ovocia a zeleniny na celkovom množstve ovocia a zeleniny, ktoré žiadateľ dodáva jednej škole, nesmie v žiadnom z období podľa § 2 písm. i) NV č. 200/2019 Z. z. prekročiť 50 %. Výber sortimentu spracovaného ovocia a zeleniny v SR reprezentoval do školského roku 2021/2022 takmer všetky druhy podporované EÚ. Od školského roku 2021/2022 bol sortiment redukovaný o zeleninové šťavy. Aj keď v SR je pre dodávateľov školského ovocia a zeleniny stanovený limit dodávok spracovaného ovocia a zeleniny ktorý nesmie prekročiť 50 %, niektoré krajiny EÚ ich pre deti neponúkajú vôbec. V Českej republike je tento limit stanovený na 25 %.

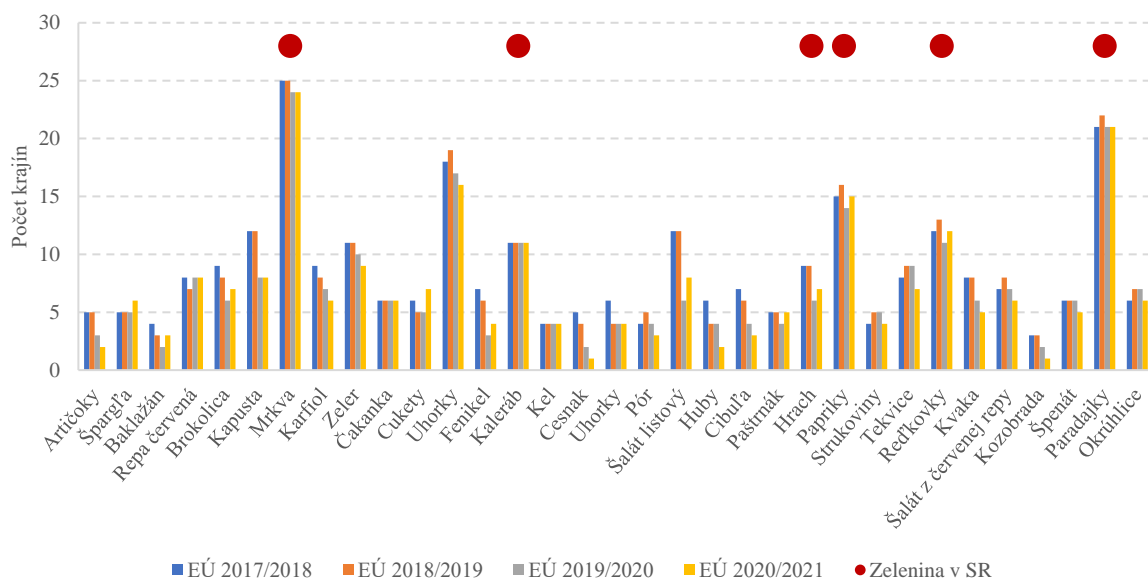
Podiel tohto sortimentu z objektívnych dôvodov významnejšie vzrástol počas pandémie COVID-19, keď dodávateľia dodávali produkty do škôl v balíčkoch. Aj keď mimo obdobia dištančného vzdelávania, dodávateľia vo väčšine prípadov neprekročili 50 % limit, dodávky **druhov sortimentu tejto skupiny v ponuke dodávateľov do škôl by mali byť redukované v súlade s cieľmi programu**. Prioritu má

čerstvé ovocie a zelenina a analýzou údajov o dodávkach do škôl z výberového súboru vyplýva **klesajúci trend dodávok čerstvého ovocia a zeleniny v prospech rastu podielu spracovaných produktov** z nich, s výraznými regionálnymi rozdielmi, keď najvyšší podiel dodaného množstva produktov spracovaného ovocia a zeleniny do škôl je distribuovaný v školách na východnom Slovensku (KE, PO), kým v Bratislavskom a Trnavskom kraji je výrazný rast priemernej priamej spotreby čerstvého ovocia na dieťa.

Ponuku produktov pre Sprievodné vzdelávacie aktivity je podobne potrebné rozšíriť, aby deti mohli **spoznávať nové druhy ovocia, zeleniny**, naučili sa ich konzumovať. SVO je podľa respondentov z radov rodičov aj učiteľov potrebné **rozšíriť aj na mlieko, mliečne produkty** a o ponuku týchto produktov v rámci ochutnávok.

Obrázok 27: Sortiment čerstvej zeleniny dodávaný/distribuovaný deťom a ochutnávaný ako súčasť vzdelávacích opatrení v SR a v EÚ

Obrázok 28: Sortiment spracovaného ovocia a zeleniny v Školskom programe SR a v EÚ

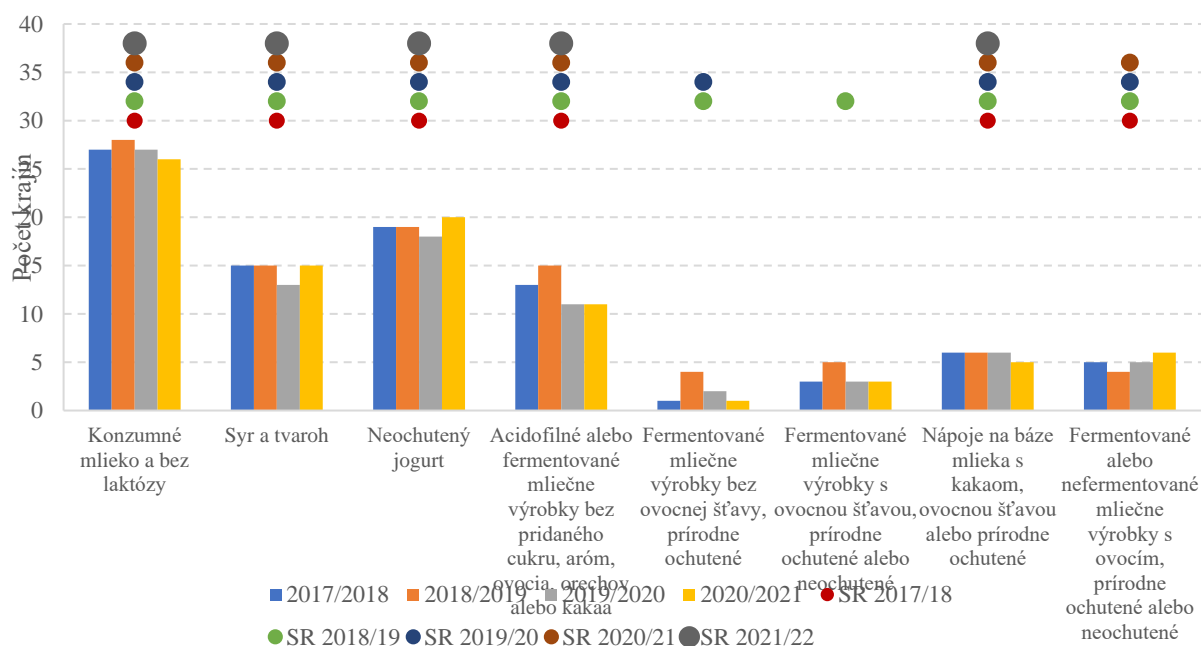
Počty dodávaných druhov produktov v SR boli identifikované na základe údajov o podporených dodávkach do škôl (výberového súboru údajov PPA, 2022)¹² V hodnotenom období dodávali do škôl schválení žiadatelia pre produkty mlieko a mliečne výrobky prevažne produkty skupiny A a B¹³. Veľkí dodávatelia dodávali počas obdobia školského roka v priemer 2-3 druhy produktov skupiny A. Najširšiu ponuku z produktov skupiny B mal jeden z veľkých dodávateľov, dodával priemerne 5-6 druhov týchto produktov počas realizačných období školských rokov. Produkty z kategórie C dodávali primárne veľkí dodávatelia, vrátane distribúcie prostredníctvom automatov. Produkty kategórie D veľkí dodávatelia ponúkali zriedkavo. Možnosť **dodávať viac druhov výrobkov je spojená s úsporami z rozsahu, výrobnými možnosťami firiem, technológiami** umožňujúcimi vyrábať napr. bezlaktózové varianty či varianty so zvýšeným obsahom bielkovín.

Sortiment mliečnych výrobkov v SR (Obr. 29) preferuje neochutené mliečne výrobky. Niektoré členské krajiny umožňujú ponúkať deťom celý sortiment, ale napr. syry a tvaroh majú výlučne pre ochutnávky v rámci SVO. Stratégia SR stanovuje prioritu pre minimálne 65 % podiel konzumného mlieka na dodávkach, distribúcii mlieka a mliečnych výrobkov, čo aj bolo v hodnotenom období dodržané.

Priority pre výber produktov

Na základe Stratégie SR sa pri výbere dodávateľov školského ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov majú okrem zdravotného hľadiska, environmentálnych aspektov, sezónnosti, druhov/rozmanitosti výrobkov, dostupnosti miestnych alebo regionálnych výrobkov, zohľadňovať priority na dodávané produkty: Lokálny/regionálny nákup; Produkty ekologického poľnohospodárstva; Krátke dodávateľské reťazce; Fair Trade. Respondenti z radov manažmentu škôl, školských jedální uvádzali príklady niektorých dodávateľov s ekologickým balením produktov, dodávkami lokálnych produktov, krátkych dodávateľských reťazcov. Absentovali dodávky **produktov ekologického poľnohospodárstva**, alebo informácia o nich, čo uvádzali v odpovediach aj rodičia detí.

Obrázok 29: Sortiment mlieka a mliečnych výrobkov v Školskom programe SR a EÚ

¹² Podľa prílohy č 1. nariadenia vlády č. 200/2019 Z. z. za unikátne produkty sa považujú produkty vymedzené v danej prílohe bez ohľadu na typ balenia.

¹³ **A** konzumné mlieko a jeho bezlaktózové variácie) (l, kg)

B syr, tvaroh, jogurt a iné fermentované alebo acidoфильné mliečne výrobky bez pridaných ochucujúcich látok, ovocia, orechov alebo kakaá) (l, kg)

C fermentované mliečne výrobky neobsahujúce ovocnú šťavu, prírodne ochutené, fermentované mliečne výrobky obsahujúce ovocnú šťavu, prírodne ochutené alebo neochutené, mliečne nápoje obsahujúce kakaó, ovocnú šťavu alebo prírodne ochutené) (l, kg)

D fermentované alebo nefermentované mliečne výrobky obsahujúce ovocie, prírodne ochutené alebo neochutené) (l, kg)

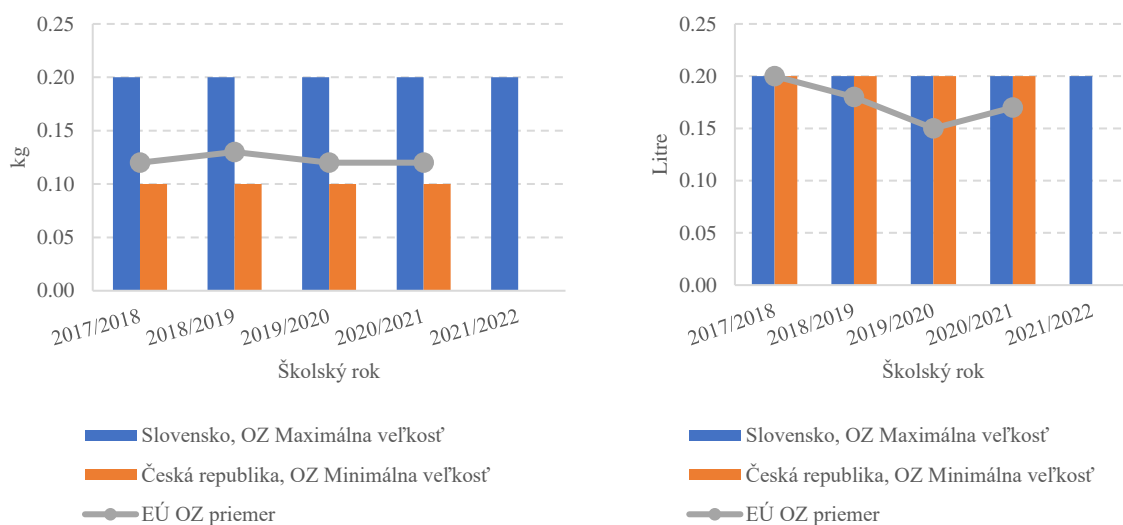

4.3.5 Priemerná veľkosť porcie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov

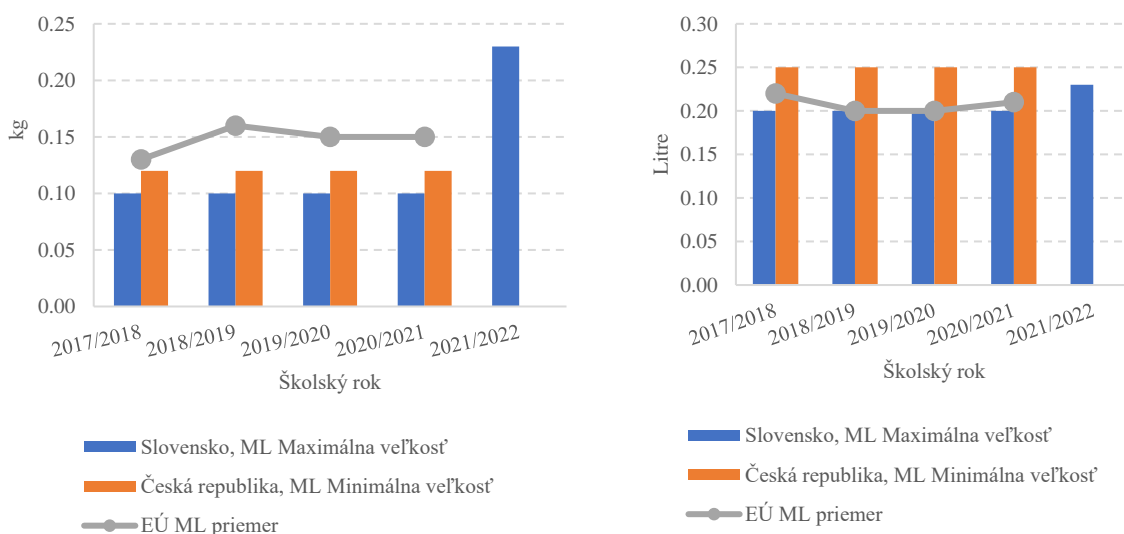
Nariadenie vlády č. 200/2019 stanovuje **maximálnu veľkosť** jednej porcie ovocia a zeleniny pre jedného žiaka na deň. V porovnaní s Českou republikou, kde je stanovená minimálna veľkosť porcie na dieťa, veľkosť porcie ovocia a zeleniny ale aj mlieka a mliečnych výrobkov je **v SR obmedzujúca** (Obr. 30). Stanovenie hornej hranice negarantuje, že dieťa dostane produkt v dostatočnom množstve. Maximálna veľkosť môže viesť k podávaniu porcií, ktoré sú nepostačujúce pre dosahovanie cieľov programu. Z hľadiska cieľov je žiadúce stanoviť minimálnu (garantovanú) veľkosť porcie na žiaka. Okrem toho stanovenie maximálnej veľkosti predstavuje problém pre dodávateľov ovocia a zeleniny, ktorí v dotazníkoch uvádzali, že produkty ovocia a zeleniny nie sú typizované, kusové produkty, ktoré distribuujú má často väčšiu hmotnosť (jablká, hrušky).

Priemerná veľkosť porcie ovocia, zeleniny v kilogramoch v EÚ je vyššia ako priemerná porcia v ČR (minimálna) a je menšia ako priemerná veľkosť porcie v SR (maximálna). Priemerná porcia ovocia a zeleniny v EÚ v litroch okrem prvého roku hodnoteného obdobia nedosahovala ani minimálnu úroveň v ČR, ktorá bola maximálnou v SR.

Obrázok 30: Priemerná veľkosť porcie ovocia a zeleniny, SR, ČR, EÚ (kg, l)

Priemerná veľkosť porcie mlieka a mliečnych výrobkov v kilogramoch v EÚ na základe údajov monitoringu Školského programu v členských krajinách EÚ bola do školského roku 2021/2022 vyššia ako minimálna stanovená v ČR, aj maximálna veľkosť stanovená v SR (Obr. 31). Priemerná reportovaná veľkosť porcie mlieka a mliečnych výrobkov v SR bola v školskom roku 2021/2022 0.23 kg, a značne prevyšovala priemer EÚ aj ČR. Zvýšila sa aj priemerná veľkosť porcie mlieka v litroch (0.23) (údaje 2021/2022 za EÚ a ČR nie sú dostupné) a blíži sa k priemeru EÚ, ale je nižšia ako minimálna porcia v ČR.

Obrázok 31: Priemerná veľkosť porcie mlieka, SR, ČR, EÚ (kg, l)

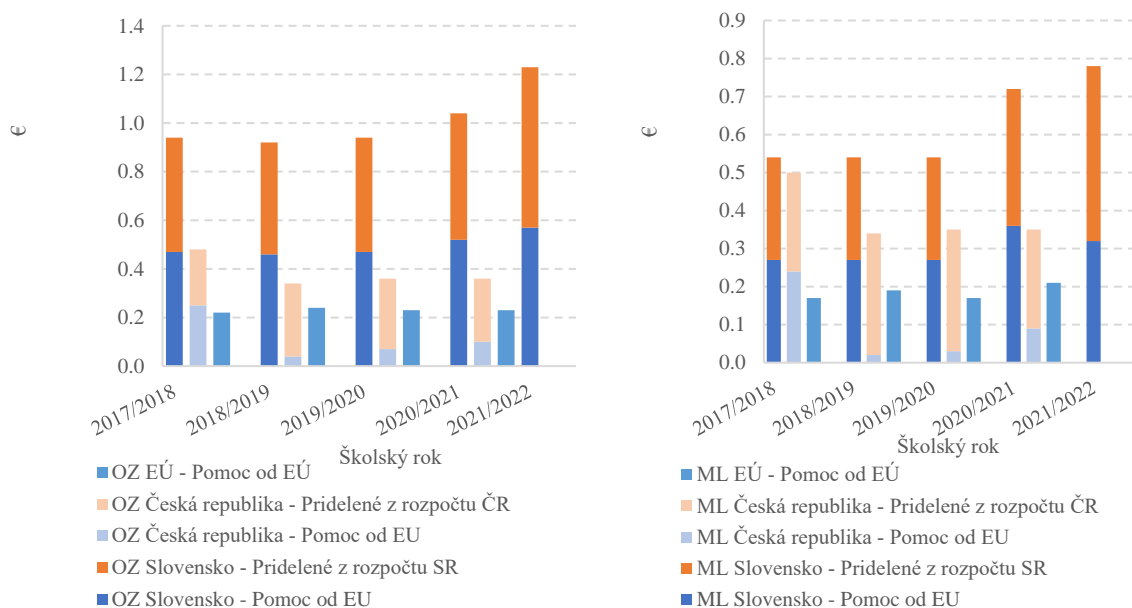
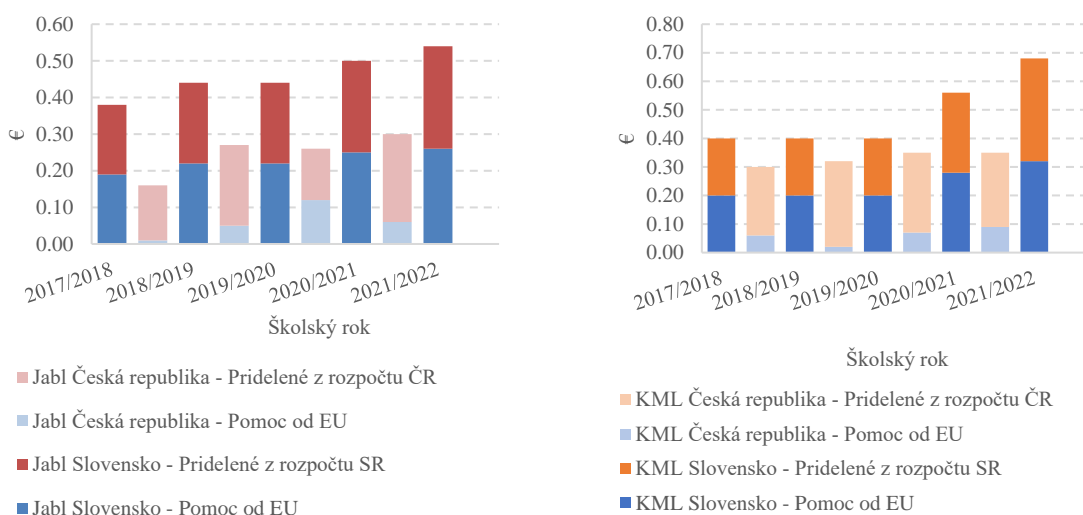
4.3.6 Priemerné náklady na porciu ovocia, zeleniny

Priemerné náklady na porciu ovocia v SR hradené parciálne z rozpočtu národného a prostriedkov podpory z EÚ, niekoľkonásobne prevyšujú priemerné náklady na porciu ovocia v Českej republike ako aj priemerné náklady na porciu ovocia a zeleniny hradené z EÚ (Obr. 32, Obr. 33). Vysvetlením môže byť, že nejde o skutočnú priemernú porciu, ale do databázy EÚ bol poskytnutý údaj **maximálnej veľkosti porcie na dieťa ktorá je podporovaná v SR a minimálna veľkosť porcie**, ktorá je podporovaná v ČR. Vyššie náklady v SR oproti ČR a priemeru v EÚ - na rovnakú veľkosť porcie môžu súvisieť s limitovanou ponukou sortimentu ovocia zeleniny a zisteniami negatívneho (aj keď nevýznamného) vzťahu medzi počtom ponúkaných produktov a priemernými nákladmi na porciu (Agrosynergie, 2022). Preferencia lokálnych produktov, krátkych dodávateľských reťazcov, podpora domácich výrobcov je namieste, ale nie so súčasným limitovaním sortimentu školských produktov.

K zvýšeniu účinnosti fungovania, dosahovania cieľov Školského programu a **efektívnosti vynaložených prostriedkov, môže rozšírenie sortimentu dodávaných produktov** v rámci Školského programu významne prispieť. V menšej miere bola neefektívnosť a nízka konkurencieschopnosť pozorovaná v nákladoch na porciu mlieka a mliečnych výrobkov, so zvýšenou dynamikou rastu nákladov od r. 2020/2021.

Náklady na porciu mlieka boli do roku 2020 porovnateľné s nákladmi v ČR, od školského roku 2020/2021 majú rastúci trend a disproporcija medzi úrovňou v SR a ČR je analogická ako v nákladoch na porciu ovocia a zeleniny.

Vyšší podiel nákladov na porciu pokrýva ČR s úhradou z národného rozpočtu a prostriedky z rozpočtu EÚ sú len komplementárne. Takmer rovnaké sú podiely prostriedkov, ktoré SR vynakladá z národného rozpočtu a prostriedkov z rozpočtu EÚ. Priemerné náklady na porciu v členských štátoch EÚ hradené z prostriedkov EÚ predstavovali v školskom roku 2020/2021 štvrtinu až pätinu priemerných nákladov na porciu produktu SR. V piatom hodnotenom roku Školského programu ďalej rástli.

Obrázok 32: Priemerné náklady na porciu ovocia, zeleniny a na porciu mlieka, SR, ČR (EUR)**Obrázok 33: Priemerné náklady na porciu jabĺk, na porciu konzumného mlieka SR,ČR (EUR)**

4.3.7 Frekvencia dodávok/distribúcie školského ovocia, zeleniny a mlieka a dĺžka trvania dodávok

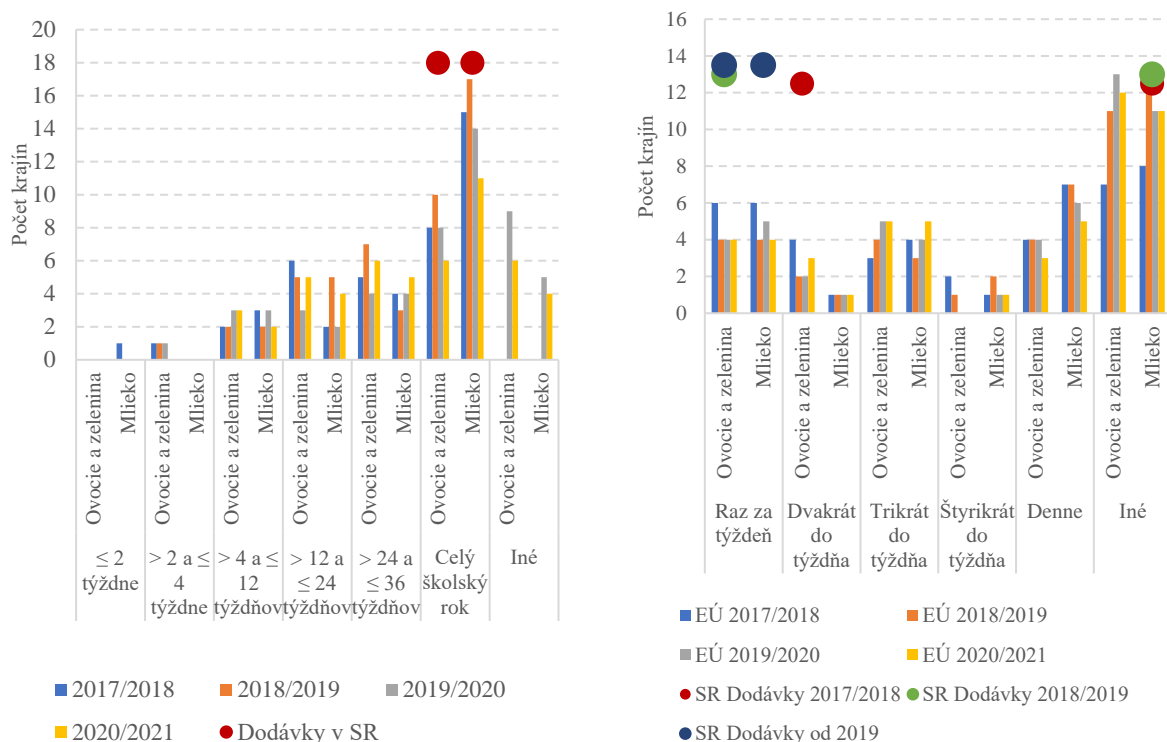
Dodávky produktov Školského programu sa v hodnotených školských rokoch realizovali v troch realizačných obdobiach školského roka: 1. obdobie od 1. septembra do 31. decembra, 2. obdobie od 1. januára do 31. marca, 3. obdobie od 1. apríla do 30. júna (Stratégia, 2017; PPA (2022)).

Termíny pre predkladanie žiadosti o poskytnutie podpory na dodané produkty boli stanovené na národnej úrovni a nariadenia EK vymedzenie ponechávajú na rozhodnutí členského štátu. Termíny predkladania žiadostí v SR v hodnotenom období stanovené po ukončení príslušného realizačného obdobia: za obdobie september až december (I. obdobie), od 1. januára do 28. februára; za obdobie január až marec (II. obdobie), od 1. mája do 30. júna; za obdobie apríl až jún (III. obdobie), od 1. júla do 31. augusta.

V dotazníkovom prieskume sa tomuto nastaveniu respondenti vyjadrili kriticky. Možnosť žiadať a dostávať podpory za realizované dodávky až po ukončení viacmesačného realizačného obdobia má zvlášť pre menšie firmy likvidačný charakter. Príkladom fungovania priebežného, plynulého toku podávania žiadostí a realizácie úhrad podpôr schváleným žiadateľom je Česká republika, kde žiadosť o poskytnutie podpory na dodané produkty podáva schválený žiadateľ za každý kalendárny mesiac

(dodávkové obdobie) školského roku v ktorom realizuje dodávky do škôl. To však predpokladá **fungujúci elektronický portál**, ktorý umožňuje **online odosielanie** údajov schválených dodávateľov a online potvrdzovanie dodávok školami.

Obrázok 34: Frekvencia a dĺžka dodávok/distribúcie školského ovocia, zeleniny a mlieka v EÚ

Dĺžka obdobia za ktoré žiadateľ môže požiadať o podporu je kritická vo vzťahu k administratívne podania, spracovania žiadostí o podpory za vykonané aktivity (dodávky) schváleným žiadateľom a vyplatenia týchto podpôr. Možnosť požiadať o podporu až po viacmesačnom realizačnom období školského roku je nepostačujúce. Podávanie žiadostí o poskytnutie podpory by mal byť na mesačnej báze, pri zachovaní 3 období pre podávanie žiadostí o podporu realizovaných SVO.

V hodnotenom období, boli dodávané a distribuované do škôl v SR oprávnené produkty školského ovocia a zeleniny uvedené v zozname druhov ovocia, zeleniny a výrobkov z nich v prílohe č. 2 Nariadenia vlády (200/2019) pre deti a žiakov v školách, na ktorých dodávanie pre žiakov bolo možné poskytnúť pomoc.

Schválený žiadateľ musel upraviť frekvenciu dodávok tak, aby bol schopný zabezpečiť zásobovanie minimálne počas dvoch realizačných období. Zároveň bol povinný zabezpečovať realizáciu dodávok pre všetky školy, pre ktoré mu bola na zabezpečovanie pridelená maximálna výška pomoci, najmenej počas jedného realizačného obdobia.

V rámci financovania Školského programu bolo dodávanie limitované nárokom žiaka na jednu porciu školského ovocia a zeleniny denne. Denná frekvencia dodávok však nebola realizovaná v SR ani v jednom podprograme. V EÚ dennú dodávku produktov mlieka a mliečnych výrobkov zabezpečovali dodávateľia mlieka a mliečnych výrobkov v 5-7 členských štátoch, ovocia a zeleniny v 3-4 členských štátoch. V SR sa požiadavka na frekvenciu v jednotlivých rokoch programu menila, od školského roku 2019/2020 bola v oboch podprogramoch stanovená frekvencia dodávok raz za týždeň (Obr. 34).

4.3.8 Počet porcií dodaných/distribuovaných na dieťa za školský rok

Priemerný počet dodaných/distribuovaných porcií na dieťa za rok je jeden z najnižších v EÚ. Vysvetlením je nejednotná veľkosť porcie v jednotlivých členských krajinách EÚ a jej stanovená maximálna veľkosť v SR. Maximálna veľkosť porcie v SR predstavuje dvojnásobok minimálnej porcie v ČR v školskom ovocí a zelenine, ale nedosahuje priemernú EÚ úroveň v mlieku a mliečnych výrobkov. Počet porcií sleduje Európska komisia len od školského roku 2019/2020. Priemerný počet

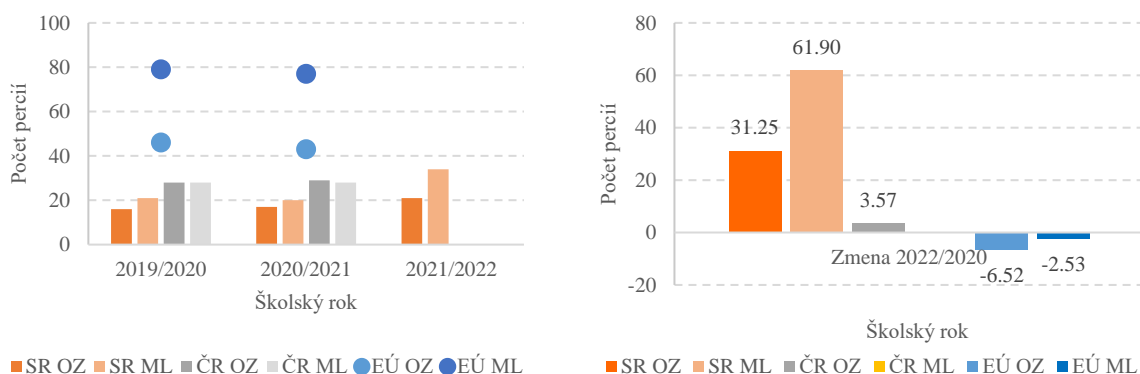

porcií ovocia, zeleniny v EÚ je viac ako dvojnásobný v porovnaní so SR, aj keď počet porcií v SR rastie. Priemerný počet porcií mlieka a mliečnych výrobkov v EÚ je v porovnaní so SR takmer štvornásobný. Počet dodaných porcií ovocia a zeleniny do škôl v SR v školskom roku 2021/2022 v porovnaní s počtom v školskom roku 2019/2020 vzrástol o 31 %. Počet dodaných porcií mlieka a mliečnych výrobkov sa s prechodným poklesom v dôsledku pandémie COVID-19 zvýšil o 62 %. Zmeny v počte porcií v ČR a v EÚ sú vyjadrené len ako medziročná zmena, z dôvodu absencie údajov. V EÚ došlo medziročne v priemere k poklesu počtu dodaných porcií ovocia a zeleniny o takmer 7 % a mlieka a mliečnych výrobkov o 2.5 % (Tab. 4-6, Obr. 35).

Tabuľka 4-6: Počet dodaných/distribovaných porcií školského ovocia, zeleniny a mlieka na dieťa

Školský rok	Slovensko		Česká republika		EÚ	
	SR OZ	SR ML	ČR OZ	ČR ML	EÚ OZ	EÚ ML
2019/2020	16	21	28	28	46	79
2020/2021	17	20	29	28	43	77
2021/2022	21	34				
Priemer	18.0	25.0	28.5	28.0	44.5	78.0
Zmena 2022/2019	31.25	61.90	3.57	0.00	-6.52	-2.53

Obrázok 35: Počet dodaných/distribovaných porcií školského ovocia, zeleniny a mlieka na dieťa

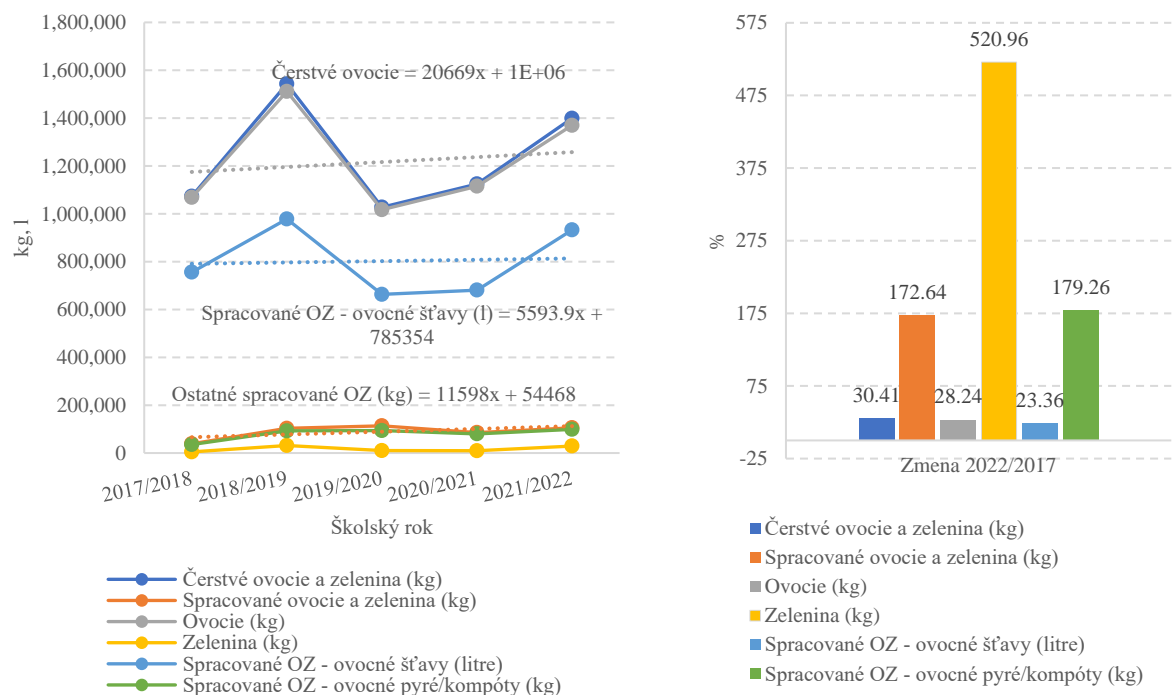
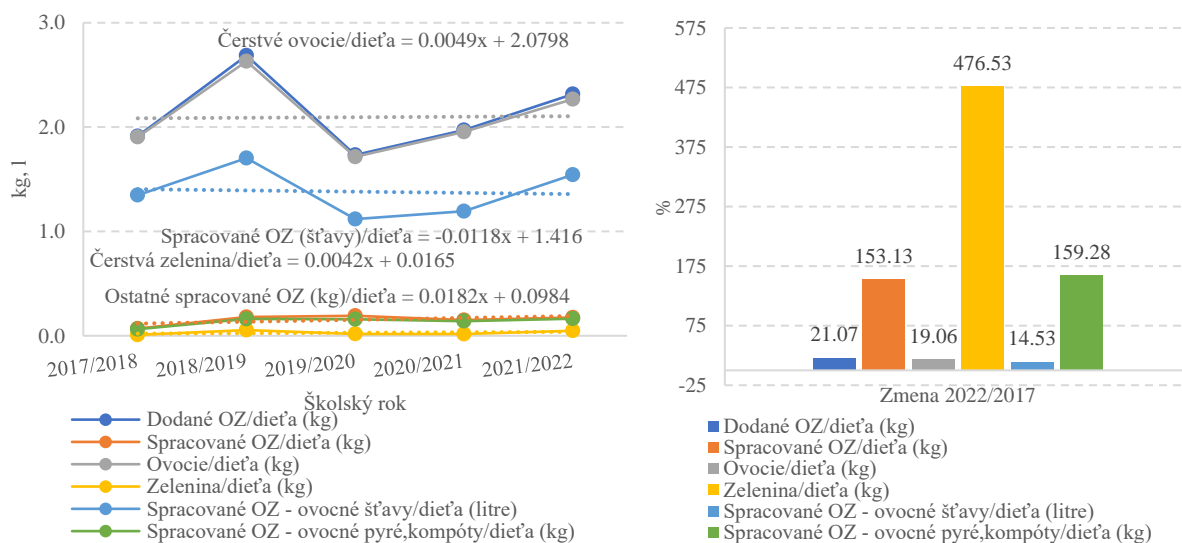

Medzi návrhmi Agrosynergie (2022) na zmenu organizácie Školského programu v EÚ, ktoré majú zvýšiť prínosy, alebo znížiť náklady s ním spojené, bol návrh aby sa podpora dodávok školských produktov vyplácala podľa dodaných kilogramov (podľa množstva dodaných produktov) nie na základe počtu porcií, čo môže zjednodušiť výpočty, ušetriť čas a redukovať administratívu škôl.

4.3.9 Množstvo školského ovocia zeleniny dodaného/distribovaného do škôl

Dodané množstvo čerstvého ovocia a zeleniny mal prvé dva roky programu rastúci trend. Rástli aj dodávky ovocných štiav, zeleniny a ovocného pyré. V treťom roku programu sa na poklese množstiev na nižšiu úroveň než bola vo východiskovom roku, podieľal **vplyv protipandemických opatrení COVID-19**. V tomto období rástli dodávky ostatného spracovaného OZ (ovocné pyré, sušené ovocie). V roku 2020/2021 dochádza k miernemu oživeniu dodávok. V porovnaní s dodanými množstvami vo východiskovom školskom roku 2017/2018 počas štvorročného obdobia došlo k rastu dodávok čerstvého ovocia a zeleniny o takmer 5 %, ale priemerné množstvo čerstvého ovocia a zeleniny na dieťa sa zvýšila len o 3 %. Podobne množstvo dodaného čerstvého ovocia sa zvýšilo o 4 %, rast priemerného množstva na dieťa bol len 2.6 %. Množstvo dodanej zeleniny sa zvýšilo o 103 % ale bolo nízke.

Údaje o množstve dodaných produktov Školského programu v piatom hodnotenom školskom roku 2021/2022 ukazujú na **pokračovanie oživenia a rastúcich trendov** dodávok pred pandemiou a to vo všetkých skupinách produktov ovocia a zeleniny. V porovnaní s rokom 2017/2018 došlo k 30 % rastu dodaného množstva čerstvého ovocia a zeleniny, **28 % rastu dodaného množstva ovocia** (kg), až 520 % rastu dodaného množstva zeleniny (Obr. 36).

Obrazok 36: Množstvá dodaného/distribúovaného ovocia a zeleniny, a toho, ktoré deti ochutnali v rámci vzdelávacích opatrení (kg, l)**Obrazok 37: Priemerná priama spotreba ovocia a zeleniny na dieťa (dodaného/distribúovaného v školách), a toho, ktoré deti ochutnali v rámci vzdelávacích opatrení (kg, l)**

Podobne sa v hodnotnom päťročnom období zvýšila aj priemerná priama spotreba na dieťa u všetkých skupín produktov ovocia a zeleniny. **Priemerná priama spotreba čerstvého ovocia a zeleniny na dieťa** sa za päťročné obdobie **zvýšila o 21 %**, **ovocia o 19 %**, **zeleniny o 476 %** (Obr. 37). Nižšie relatívne prírastky priamej spotreby na dieťa poukazujú na to, že počet zapojených detí do programu ovocie a zelenina rástol rýchlejšie ako množstvo produktov dodávaných do zapojených škôl.

Aj keď dodané množstvá spracovaného ovocia a zeleniny (pyrė, sušené ovocie v kg) a ich priemerná priama spotreba na dieťa predstavujú nízke hodnoty, oproti množstvu dodanému v školskom roku 2017/2018, sa dodané množstvo spracovaného ovocia a zeleniny (kg) do škôl zvýšilo o takmer 173 %, ich priemerná priama spotreba na dieťa o 153 %. Dodávky spracované OZ - ovocného pyrė sa zvýšili o 179 % a jeho priemerná priama spotreba na dieťa o 159 %. Spracované OZ, predovšetkým **ovocné šťavy majú významný podiel na dodanom množstve produktov OZ**. V hodnotenom období sa dodané množstvo ovocných štiav zvýšilo o 23 %, ich priemerná priama spotreba na dieťa o 14.5 %. Aj keď

trend dodávok ovocných štiav aj ich priemerná priama spotreba na dieťa bol po piatich rokoch programu mierne klesajúci. Rastúci trend a **vyššie tempo rastu má priemerná priama spotreba ovocného pyré na dieťa v porovnaní s tempom rastu priemernej priamej spotreby čerstvého ovocia aj zeleniny na dieťa.**

Na základe ekonometrického modelu (Príloha 16), ktorého parametre sme odhadli z výberového súboru údajov z evidencie PPA o podporených dodávkach školského ovocia a zeleniny, sme za päťročné analyzované obdobie 2017/2018 a 2021/2022 zistili štatisticky **významný rast priemernej priamej spotreby spracovaného ovocia na dieťa zapojené do programu, kým rast priemernej priamej spotreby čerstvého ovocia bol nevýznamný.** Pokles priemernej priamej spotreby ovocných štiav na dieťa v hodnotenom päťročnom období bol štatisticky významný, ale jeho úroveň spotreby na dieťa je vysoká.

Priemerná priama spotreba ovocných štiav na dieťa sa znížila vo všetkých typoch škôl a bez ohľadu na región Slovenska. Z celkovo 41 dodávateľov, ktorí v sledovanom období dodávali školám ovocné šťavy, u deviatich sa priemerná priama spotreba na žiaka štatisticky významne znížila, u piatich sa štatisticky významne zvýšila a u ostatných zmena nebola štatisticky významná.

Priemerná priama spotreba **spracovaného ovocia** (ovocné pyré, sušené ovocie - jablká) na dieťa sa významne zvýšila v materských a základných školách. Zvýšenie tejto spotreby bolo v školách vo všetkých krajoch okrem Nitrianskeho a Trnavského, kde došlo k významnému poklesu. Významný rast tejto spotreby na dieťa bol v Bratislavskom a Banskobystrickom kraji. V použítom výberovom súbore 22 dodávateľov zo 41 dodávalo školám spracované ovocie (ovocné pyré, sušené ovocie). V školách s dodávkami šiestich dodávateľov sa priama spotreba spracovaného ovocia na žiaka významne znížila a v školách troch dodávateľov sa významne zvýšila.

Mierny rast priemernej priamej spotreby čerstvého ovocia na dieťa bol zaznamenaný v materských a základných školách. K významnému rastu tejto spotreby došlo iba v Bratislavskom a Nitrianskom kraji. V **Košickom, Prešovskom kraji došlo k významnému,** Trenčianskom a Žilinskom k miernemu **poklesu** priemernej priamej spotreby čerstvého ovocia na dieťa zapojené v programe.

Priemerná priama spotreba čerstvých druhov zeleniny na dieťa sa štatisticky významne zvýšila u mrkvy, kalerábu, hrachu, rajčín. Nevýznamné zníženie bolo v spotrebe papriky na dieťa. Z druhov ovocia, štatisticky významným je **zníženie priamej spotreby na dieťa - jablk, broskýň a sliviek,** pričom významné **zvýšenie priamej spotreby na dieťa** bolo za sledované obdobie zistené u **hrušiek, jahôd a drobného bobuľového ovocia.**

Priemerná priama spotreba čerstvého ovocia, zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny štatisticky významne rástla s rastúcim počtom (sortimentom) dodávaných produktov. Pozitívny vplyv aj keď nevýznamný mal aj počet realizačných období dodávok do školy v hodnotených rokoch.

4.3.10 Množstvá dodaného/distribúovaného mlieka a mliečnych výrobkov dodaného/distribúovaného do škôl

Množstvo dodaného/distribúovaného konzumného mlieka podobne ako dodaného ovocia a zeleniny rástol v prvých dvoch rokoch programu. **Vplyvom pandémie COVID-19 došlo k významnému poklesu.** Negatívny trend sa v podprograme mlieko a mliečne výrobky v SR sa na rozdiel od podprogramu ovocie, zelenina podarilo zvrátiť až v piatom hodnotenom roku Školského programu. Množstvo dodaného konzumného mlieka poklesol v roku 2020/2021 o 43 %, ale pokles zapojených detí do podprogramu mlieko a mliečnych výrobkov bol výraznejší, preto priemerné množstvo konzumného mlieka na dieťa pokleslo miernejšie o 39,5 % v porovnaní s jeho úrovňou v roku 2017/2018. **Trend poklesu dodaného množstva školského konzumného mlieka v EÚ však bol ešte výraznejší a začal už pred pandemiou COVID-19.**

Vývoj dodávok syra a tvarohu v SR a EÚ bol v štvorročnom hodnotenom období analogický ako konzumného mlieka, s negatívnym trendom čiastočne spôsobeným COVID-19 pandemiou. Rozdielny vývoj **dodaného množstva neochuteného jogurtu** do škôl bol pozorovaný v SR a EÚ.

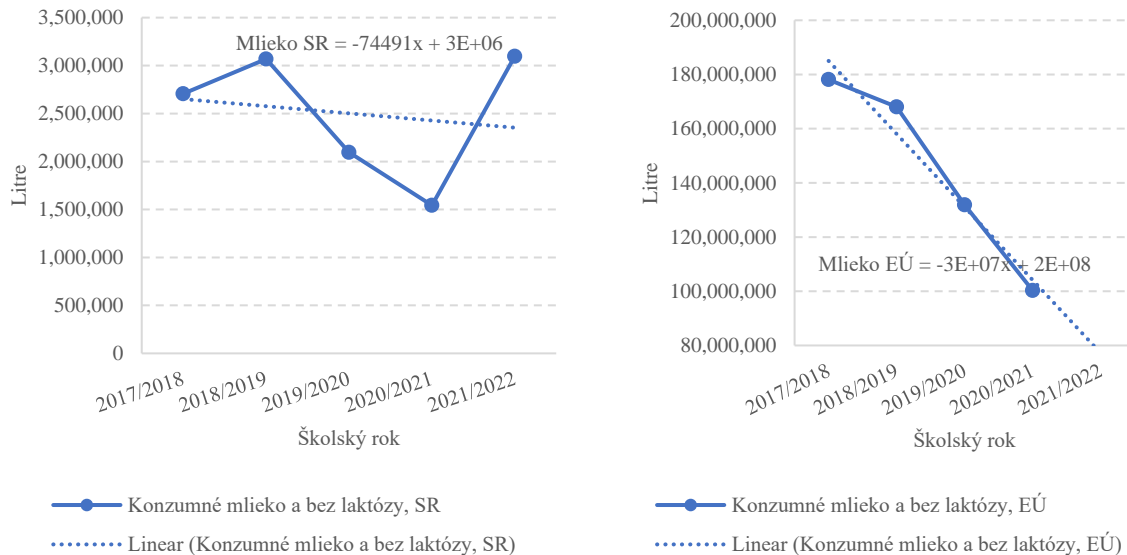
Zvrat vo vývoji dodaného množstva školského mlieka a mliečnych výrobkov v SR priniesol piaty rok programu (Obr. 38, Obr. 40). **Dodané množstvo konzumného mlieka do škôl v školskom roku 2021/2022 bolo o 14,4 % vyššie. Priemerná priama spotreba konzumného mlieka na dieťa sa za päťročné obdobie zvýšila o 20 %. Dodané množstvo neochuteného jogurtu bolo v piatom roku**

programu o 131 % vyššie ako v školskom roku 2017/2018 a priemerná priama spotreba neochuteného jogurtu na žiaka vzrástla o 142 % (Obr. 39). Táto rozdielna dynamika rastu vyplýva z rastu množstva dodaných produktov do škôl a zároveň klesajúceho počtu zapojených detí do podprogramu mlieko a mliečne výrobky, čím priemerná priama spotreba na dieťa zapojeného do programu rastie rýchlejšie.

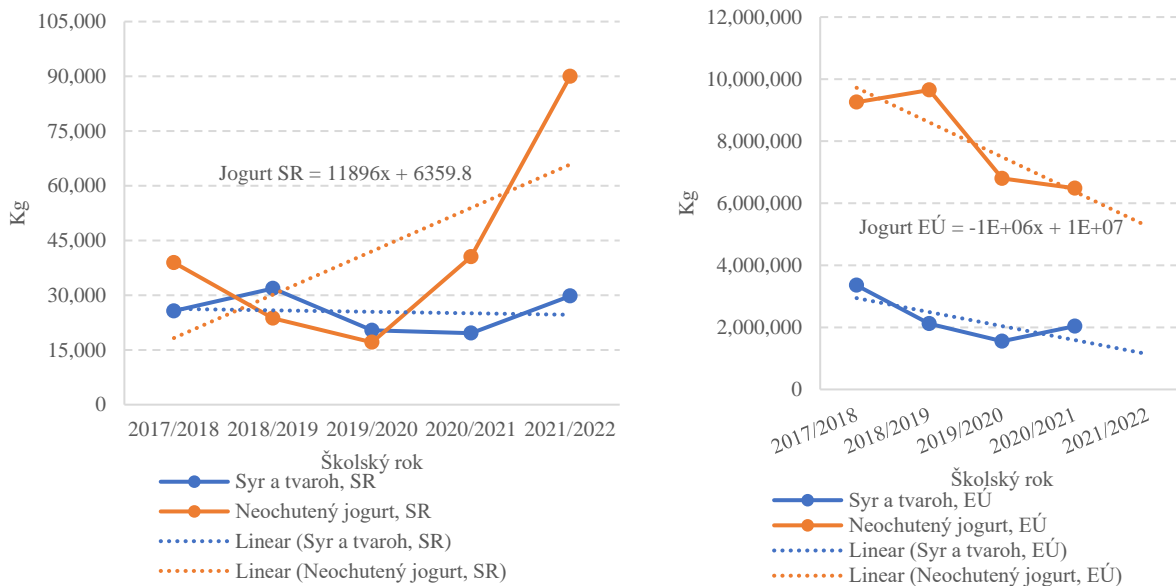
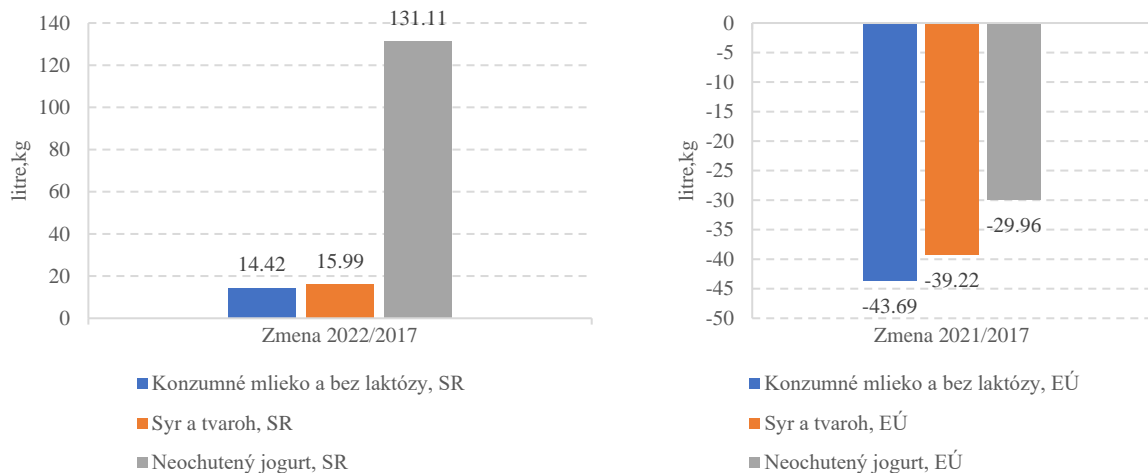
Dá sa očakávať rastúci trend dodávok aj priemernej priamej spotreby na dieťa mlieka a vybraných mliečnych produktov aj v ďalšom období.

Obrázok 38: Množstvá dodaného/distribúovaného konzumného mlieka (litre), SR, EÚ

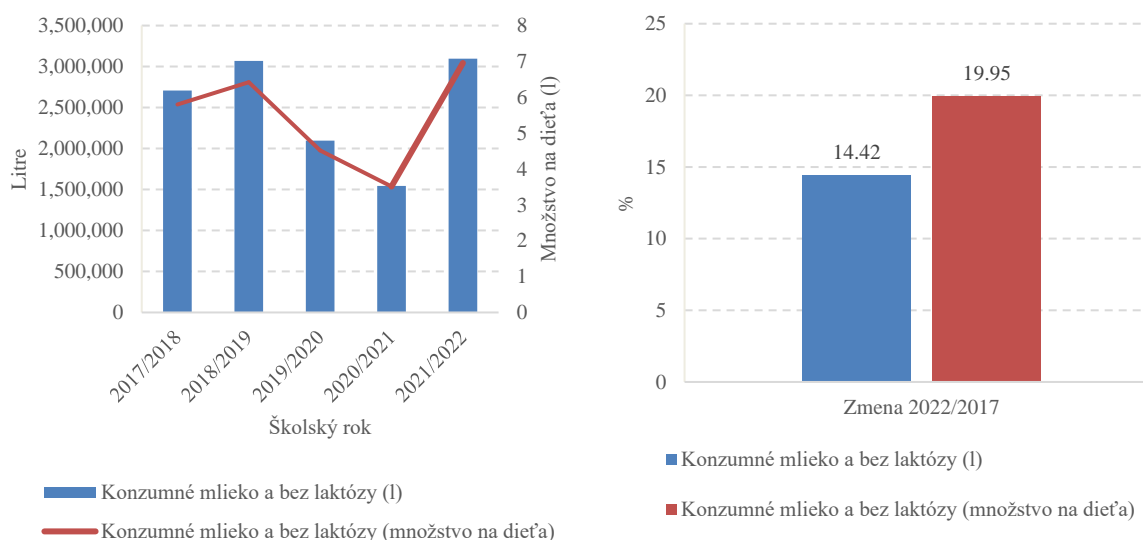
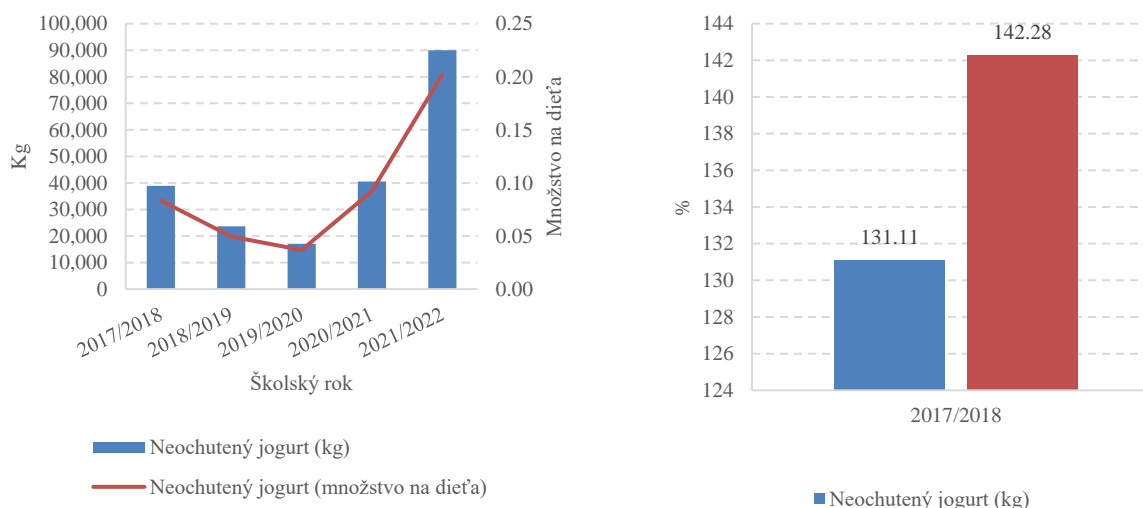
K prudkej zmene trendu a rastu dodávok neochutených jogurtov do škôl v SR došlo od roku 2020/2021, a rast **pokračoval aj v piatom roku** (Obr. 39, Obr. 42), kým v EÚ sa pokles dodaného množstva neochuteného jogurtu v štvrtom roku prehlboval a pretrvával. Údaje o vývoji v EÚ za piaty rok neboli k dispozícii. Na základe ekonometrického modelu sme zistili významný negatívny vplyv protipandemických opatrení COVID-19 na priemernú spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov na dieťa v 3. období školského roku 2019/2020. Od 1. obdobia školského roku 2020/2021 došlo k rastu dodaného množstva mliečnych produktov skupiny B.

K rastu priemernej priamej spotreby konzumného mlieka na dieťa (Obr. 40, Obr. 41) prispelo zrušenie príspevku žiaka od školského roku 2021/2022. Od tohto školského roku rastie výrazne priemerná priama spotreba konzumného mlieka v školách u detí ktoré si porciu vyberajú z automatov na mlieko (Obr. 43). Distribúcia konzumného mlieka a mliečnych výrobkov deťom v školách týmto spôsobom má **veľký potenciál a významne môže prispieť k plneniu cieľov Školského programu**, aj keď sú s touto formou spojené určité obmedzenia (logistika zásobovania, technické, personálne, počet detí v škole a pod.).

Obrázok 39: Trend vývoja dodaného/distribúovaného množstva syra, tvarohu a neochuteného jogurtu (kg), SR, EÚ**Obrázok 40: Zmena dodaného/distribúovaného množstva konzumného mlieka, syra, tvarohu a neochuteného jogurtu (litre, kg) 2020/2021 - 2017/2018, SR, EÚ.**

4.3.11 Schválení žiadateľa a ich činnosť dodávania produktov do škôl

V podprograme mlieko a mliečne výrobky bolo v prvých dvoch rokoch schválených 7 žiadateľov a títo dodávky školských produktov aj zabezpečovali. Od roku 2019/2020 sa počet schválených dodávateľov zvýšil na 10, ale počet tých ktorí dodávky do škôl skutočne zabezpečovali, klesol na 6. Z toho 4 operovali na západnom, 1 na strednom a 1 na východnom Slovensku. Medzi dodávateľmi boli veľké firmy s vybudovanými skladovými kapacitami a sieťou distribútorov, aj malí „lokálni“ producenti. Rozdiely boli aj v dĺžke ich zapojenia počas sledovaného obdobia 5 rokov. Štyri väčšie subjekty boli zapojené počas všetkých období všetkých pozorovaných školských rokov. Ďalší subjekt mal v realizácii dodávok výpadok jedno obdobie. V ostatných prípadoch subjekty buď postupne prestali s dodávkami alebo začali dodávať až neskôr počas sledovaného obdobia. Jeden subjekt dodával len počas troch období.

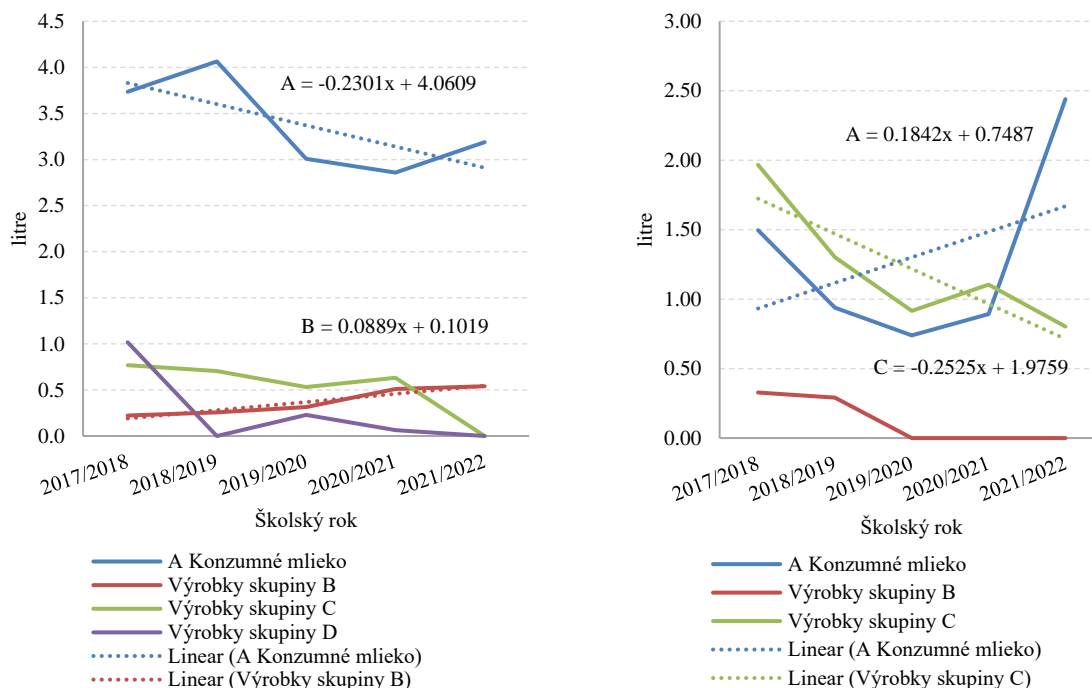
Obrázok 41: Množstvá dodaného/distribúovaného konzumného mlieka (litre), priemerné množstvo na dieťa, SR a ich zmena 2021/2022 - 2017/2018**Obrázok 42: Množstvá dodaného/distribúovaného neochuteného jogurtu (kg), priemerné množstvo na dieťa, SR a ich zmena 2021/2022 - 2017/2018**

Počet schválených dodávateľov v podprograme **ovocie, zelenina bol v päťročnom období v priemere 41**, z nich v priemere na obdobie dodávalo 28 %. V školskom roku 2021/2022 bolo schválených 43 dodávateľov, ale dodávky do škôl zabezpečovalo len 60 % z nich. Okrem toho bola aj u dodávajúcich veľká fluktuácia dodávok počas období školských rokov. Najvyšší podiel schválených dodávateľov sídli a operuje na západnom Slovensku, len štyria dodávatelia operujú na strednom Slovensku.

Zabezpečovanie aktivít Školského programu veľkými firmami a odbytovými združeniami malých výrobcov umožní dosahovanie ekonomie z rozsahu a môže viesť k efektívnemu využitiu prostriedkov podpory z verejných zdrojov.¹⁴

¹⁴ V ČR v školskom roku 2022/2023 bolo v podprograme Školské mlieko schválených 10 žiadateľov. V tom istom školskom roku dodáva produkty v programe podpory konzumácie ovocia a zeleniny do škôl 17 schválených žiadateľov, vrátane odbytových družstiev (uznaných organizáciách výrobcov, alebo združení organizácií výrobcov) podľa nariadení vlády č. 74/2017 Zb., o stanovení niektorých podmienok poskytovania pomoci na dodávanie ovocia, zeleniny, mlieka a výrobkov z nich do škôl a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré súvisiace nariadenia vlády v znení neskorších predpisov, Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 v znení zmien, delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2017/40 a vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2017/39. V podprograme Školské ovocie a zelenina bol v ČR celkový ročný limit na žiaka na školský rok 2022/2023 stanovený na 208,80 Kč, v podprograme Školské mlieko, bol tento limit 220,80 Kč..

Obrázok 43: Priemerná ročná priama spotreba mlieka a mliečnych výrobkov na dieťa podľa skupín produktov a školského roku, 2017/2018 - 2021/2022, v litroch, vľavo bez automatov (jedálne), vpravo distribúcia automatmi

4.4 Sprievodné vzdelávacie opatrenia

Hlavným cieľom Školského programu je povzbudiť deti, aby sa zdravo stravovali a mali zdravý životný štýl, prostredníctvom distribúcie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov do vzdelávacích zariadení, spolu s organizáciou sprievodných vzdelávacích opatrení ¹⁵

„Na to, aby bol Školský program účinný pri dosahovaní svojich krátkodobých a dlhodobých cieľov zvýšiť spotrebu vybraných poľnohospodárskych výrobkov a formovať zdravšie stravovacie návyky, sú potrebné sprievodné vzdelávacie opatrenia na podporu distribúcie.“ (Nariadenie (EÚ), 2016/791) ¹⁶.

Sprievodné vzdelávacie opatrenia (SVO) sú neodlučiteľnou súčasťou Školského programu. Tak ako to uvádzajú aj ustanovenia vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2017/39, delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2017/40 ktoré stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Ustanovenia uvádzajú požadované prvky stratégií členských štátov, proces žiadania o pomoc Únie, povinnosti monitorovania a hodnotenia a doplnujúce informácie a pravidlá organizácie sprievodných vzdelávacích opatrení.

Účinnosť programu pri dosahovaní cieľa zlepšenia stravovania detí z dlhodobého hľadiska **môže byť zvýšená realizáciou SVO.**

Na základe dostupných štúdií bolo zistené, že hlavný cieľ realizácie Školského programu - zvýšenie povedomia detí o dôležitosti zdravého stravovania, zmena ich stravovacích zvyklostí sa účinnejšie dosahujú keď sa školské produkty distribuujú spolu so sprievodnými vzdelávacími opatreniami (Agrosynergie, 2022). Z toho vyplýva potreba ich rozšírenia a účinného poskytovania v zapojených školách a všetkým deťom zapojeným do programu, **ale aj zapojenie do týchto aktivít rodičov detí.**

¹⁵ Európska komisia, 'School scheme explained' https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/market-measures/school-fruit-vegetables-and-milk-scheme/school-scheme-explained_en#legalbases

¹⁶ Vzhľadom na ich význam by tieto opatrenia mali byť zamerané na podporu distribúcie školského ovocia a zeleniny a školského mlieka. Sprievodné vzdelávacie opatrenia predstavujú kľúčový nástroj na to, aby si deti vytvorili vzťah k poľnohospodárstvu a rôznorodým poľnohospodárskym výrobkom Únie, najmä k tým, ktoré sa vyrábajú v ich regióne, napríklad s pomocou odborníkov na výživu a poľnohospodárov. Na splnenie cieľov, ktoré sa školský program snaží dosiahnuť, by členské štáty mali mať možnosť zahrnúť do svojich opatrení širšiu škálu poľnohospodárskych výrobkov, ako aj iné miestne, regionálne alebo národné špeciality, napríklad med, stolové olivy a olivový olej. (Nariadenie (EÚ), 2016/791)

Historicky, v samostatnom Školskom programe ovocie, zelenina ktorý fungoval pred školským rokom 2017/2018, realizácia SVO na rozdiel od samostatného Školského programu Mlieko a mliečne výrobky, bola spolučasť členských štátov v rámci programu podpory konzumácie ovocia povinná. Zdroj týchto vnútroštátnych príspevkov bol ponechaný na uváženie členského štátu a mohol byť založený na verejnom, súkromnom alebo rodičovskom financovaní. Organizovanie SVO bolo povinné, distribúcia ovocia a zeleniny bola podmienená SVO.

V novom programovom období od školského roku 2017/2018 v spojenom Školskom programe je SVO súčasťou oboch podprogramov. Schválení žiadateľa zabezpečujúci dodávky v SR však nemali povinnosť SVO v zazmluvnených školách organizovať. **V SR sa SVO v hodnotenom období realizovalo len v podprograme ovocie, zelenina.**

Kým v Stratégii SR (2017) sú uvedené 4 typy týchto aktivít, Nariadenie vlády 200/2019 uvádza príklady piatich typov týchto aktivít, ktoré sa môžu realizovať v priebehu školského roka. Na ich organizáciu bolo v hodnotenom období 2017/2018 – 2021/2022 možné prideliť najviac 10 % z prostriedkov EÚ pridelených Slovenskej republike na vykonávanie Školského programu v príslušnom školskom roku.¹⁷

Organizovanie SVO nebolo pre žiadneho aktéra (schválení žiadateľa, alebo zapojené školy) v programe záväzné. Žiadateľmi o pomoc na vykonávanie SVO a propagáciu mohli byť fyzické osoby – podnikatelia alebo právnické osoby, vrátane schválených žiadateľov o dodávanie a distribúciu výrobkov do zapojených škôl. **Podpora organizácie SVO bola len do výšky 80 % nákladov** schváleným žiadateľom o poskytovanie SVO, na základe schváleného projektu realizácie SVO.

Podľa dodávateľov školských produktov (vyjadrenia v dotazníku hodnotenia Školského programu) títo majú rôzne skúsenosti, v hodnotení sa líšia. Do prieskumu sa zapojilo 33 schválených žiadateľov, z toho 13 dodávateľov ovocia, zeleniny a 8 mlieka a mliečnych výrobkov. Žiadosť o vyplnenie dotazníka bola odoslaná všetkým schváleným žiadateľom počas päťročného hodnoteného obdobia, 61 z podprogramu ovocie, zelenina a 13 z podprogramu mlieko a mliečne výrobky.

SVO aktivity sa v hodnotenom období realizovali v SR len pre podprogram Ovocie a zelenina. Veľkí dodávateľia, prevažne výrobcovia, majú pozitívne skúsenosti s prípravou projektov k žiadosti o podporu, organizáciou podujatí, prevažne vo forme návštevy farmy, alebo aktivít v školských záhradách a spätnou väzbou od detí a ich rodičov. Boli však aj takí, ktorí kapacitne **nevedeli vyhovieť všetkým zazmluvneným školám** ich záujmu o podujatie SVO. Alebo dodávateľia, vrátane tých pre mlieko a mliečne výrobky, vypracovali projekty, ktoré však neboli schválené.

Niektorí dodávateľia sa stretli s nezaujmom niektorých škôl¹⁸, ktorý vyplýval aj z **neinformovanosti manažmentu škôl o možnostiach organizácie týchto aktivít**. Školám **chýbali kapacity na realizáciu aktivít (priestory, pracovná sila, administrácia)**. Niektorí dodávateľia **nešli externú firmu** ktorá by SVO v školách pre firmu zabezpečila.

Väčšina dodávateľov, hlavne malých, však uviedla, že o realizáciu SVO nemajú záujem z dôvodu **nedostatku personálnych, odborných, materiálno – technických kapacít, problémov s logistikou a podobne.**

Tretina respondentov dodávateľov mlieka a mliečnych výrobkov bola schválenými poskytovateľmi sprievodných opatrení ale nerealizovala ich. 65 % firiem respondentov nežiadalo o možnosť poskytovanie SVO. Iní respondenti uviedli nedostatok personálu, času a administratívnu náročnosť. Iní respondenti uviedli, že nie sú výrobcami produktov a 80 % dotácia by im nepokryla náklady a majú málo personálu na zabezpečenie SVO.

Rodičia detí v odpovediach dotazníka nevedeli jasne odlíšiť aktivity organizované v školách v rámci Školského programu, a iných podobných programov do ktorých bola škola zapojená.¹⁹

¹⁷ V školskom roku 2022/2023 podľa PPA(2022a), finančné prostriedky pridelené na sprievodné vzdelávacie opatrenia nepresiahnu 15 % z definitívnej pridelenej pomoci Únie pre SR.

¹⁸ Ak škola delegovala kompetencie ohľadne Školského programu na vedúcich jedální, títo uvádzali v komunikácii s dodávateľom o tom, či má, alebo nemá škola záujem o realizáciu SVO.

¹⁹ 32% škôl v našom prieskume (2022) bolo zapojených aj do iných programov, súťaží a aktivít zameraných na zdravé stravovanie detí, zvýšenie spotreby ovocia, zeleniny a iných zdravých potravín, vytvorenia vzťahu k prírode, udržateľnému spôsobu života a pod. Napríklad: Čerstvé hlavičky (Kaufland), HBSC („Health Behaviour in School Aged Children“), Skutočne zdravá škola, Vie čo zjem (Nestlé), Hovoríme o jedle, Týždeň zdravej výživy /školská aktivita/, Deň jablka /Školská aktivita/,

Manažment, učitelia škôl v ktorých aktivity SVO boli realizované sa o SVO vyjadrovali zväčša **pozitívne**, uvádzali aj možné spôsoby ako tieto podujatia deťom zatriktívniť, vhodné spôsoby ako deti oboznámiť s novými produktami a ponúknuť ich na konzumáciu. Medzi najobľúbenejšie deťmi uvádzali ochutnávky a pripomienkovali, že je potrebné ich rozšíriť aj o produkty mliečne, ako aj rozšíriť podujatia SVO aj na podprogram Mlieko a mliečne výrobky.

Aj keď prednášky nepatria medzi obľúbené aktivity SVO, učitelia uvádzali **relevantné témy**, ktoré deťom približujú. Niektoré školy sa deklarovali ako „zelené“, ktoré sa riadia princípmi udržateľnosti a tak vedú aj svojich žiakov.

Z dotazníkov však vyplynulo, že mnohí zástupcovia manažmentu škôl, vedúci jedální škôl zapojených do programu o význame a možnostiach SVO neboli informovaní. Práve tento aspekt Školského programu – vhodnými formami sa oboznamovať s novými produktami, alebo formami ako zdravé produkty konzumovať, oboznámiť deti ako tieto produkty vznikajú, ako sa pestujú, je zaujímavý, podľa vyjadrenia manažmentu škôl zatiaľ nezapojených do programu. V súvislosti s nezvykom detí konzumovať zdravé produkty, alebo preto, že sú tieto pre mnohé z nich nedostupné. **Distribúcia produktov, ktoré nepoznajú, nie sú na nich zvyknuté, sami o sebe ich preferencie stravovania z krátkodobého hľadiska nezmenia.**

Počas hodnoteného obdobia sa SVO realizovalo v nedostatočnom rozsahu. Dokumentuje to aj podiel výdavkov na SVO z **výdavkov podprogramu ovocie, zelenina z prostriedkov EÚ a národných v príslušných rokoch.**

Výdavky SR počas päťročného obdobia programu na SVO v podprograme ovocie, zelenina predstavovali v priemere 12 % z výdavkov z národných zdrojov na podprogram OZ (8 % z národného rozpočtu) v danom roku. Priemerné výdavky na SVO v EÚ predstavujú približne 3 % z prostriedkov EÚ aj národných rozpočtov v ovocí a zelenine a 1 % z prostriedkov EÚ aj podobne aj národných v podprograme mlieko a mliečne výrobky.

Počet detí, ktoré absolvovali SVO podľa jednotlivých typov ukazuje že **najčastejšie sa pre nich organizovali ochutnávky, nasledujú školské záhrady a prednášky** (Obr. 44).

V našom dotazníkovom prieskume hodnotenia Školského programu manažmentom škôl, do ktorého sa zapojilo 189 respondentov z 35 škôl z rôznych častí Slovenska, **respondenti zo 65 % (22) škôl prieskumu, zapojených do ŠP uviedli že sa u nich nerealizovali žiadne sprievodné aktivity Školského programu (SVO).**

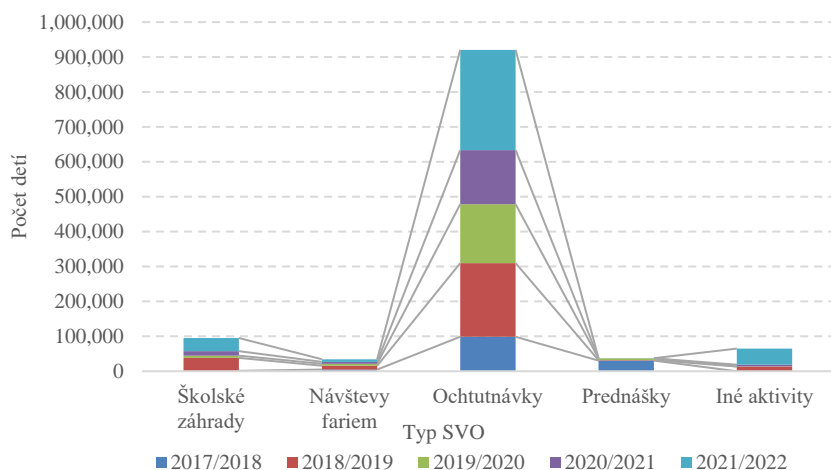
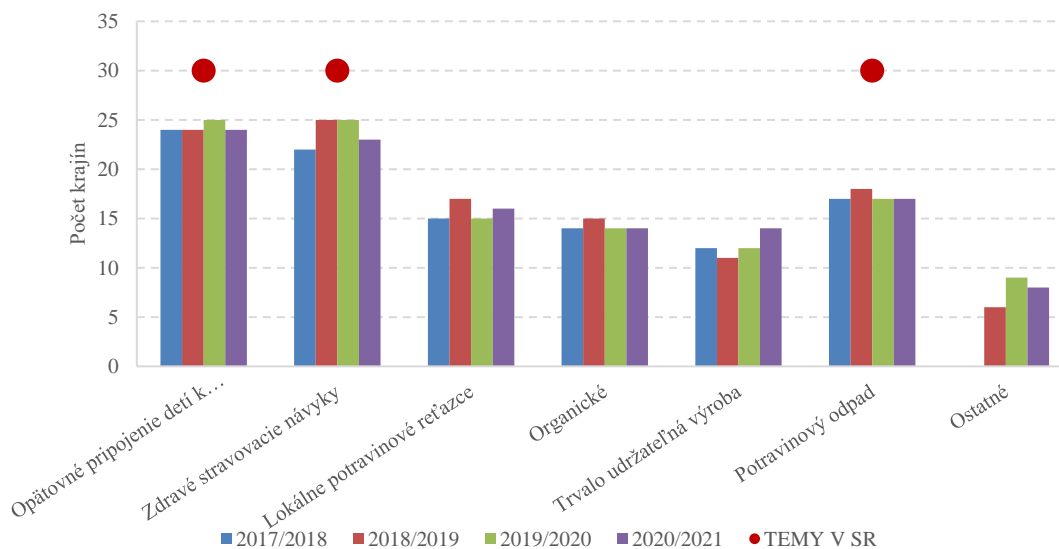
Najčastejšie sa v hodnotenom období v školách so SVO realizovali ochutnávky a súťaže, iné aktivity, práce v školskej záhrade. Menej bolo prednášok a žiadna návšteva farmy. Respondenti v 4 školách boli menej spokojní s úrovňou SVO. Respondenti takmer **70 % škôl v prieskume sa domnievajú, že SVO prispeli k zlepšeniu vedomostí detí a zmene ich stravovacích zvyklostí.**

SVO boli realizované prevažne v rámci vyučovania jednorazovo, alebo pravidelne, alebo ako samostatné podujatie (súťaž, tematický deň), v škole mimo vyučovania, alebo ako exkurzia.

Najväčší podiel pracovníkov školy na realizácii Školského programu v školách v prieskume mali učitelia, v menšej miere zamestnanci školskej jedálne. Zapojenosť rodičov bola nízka, najčastejšie boli poslucháčmi vzdelávacích aktivít.

Témy SVO boli: Zdravá výživa; ovocie, zelenina, mlieko, naše sady, vitamíny; význam zdravej stravy; Ochutnávka nového ovocia; výsadba ovocných stromov a kríkov; Hovoríme o jedle, rôzne ochutnávky pri príležitosti nejakého Dňa - napr. Deň mlieka a pod.; Vplyv a význam konzumácie ovocia a zeleniny; Zdravý životný štýl; školské programy "Zdravá škola", "Zelená škola"; Vitamíny v ovocí, výsadba ovocných stromov a kríkov; Správne pestovanie a starostlivosť o školskú záhradu; Zelenina a bylinky v školskej záhrade; Svetový deň mlieka, výživy, civilizačné ochorenia, zdravé desiate.

Za najúčinnnejšie formy SVO z hľadiska cieľov považujú respondenti ochutnávky produktov, vzdelávacie aktivity, súťaže, prácu v školskej záhrade, najmenej respondentov aj exkurzie do podnikov.

Obrázok 44: Počet detí zúčastnených na sprievodných vzdelávacích aktivitách, v Školskom podprograme ovocie, zelenina v SR

Obrázok 45: Témy SVO v EÚ a SR

Najúčinnejšie témy SVO, ktoré respondenti odporúčajú: zdravá výživa, udržateľnosť; šaláty; vzdelávacie aktivity, prednášky, exkurzie; Ochutnávky k významným dňom; zdravie, mlieko, ekologické potraviny; Oblasť zdravej výživy; Praktické; Zdravý životný štýl; pravidelné aktivity napr. v rámci "Týždňa zdravej výživy", tematických dní napr. "Deň mlieka", "Deň jablka" a pod.; rôzne témy súvisiace so zdravím a ekológiou; Pyramída zdravia; Význam a pôvod potravín; Pestovanie ovocia a zeleniny; Zdravé jedlo.

Na základe ekonometrického modelu hodnotenia vplyvu vybraných faktorov na priemernú priamu spotrebu čerstvého ovocia a štiav na dieťa (Príloha 16), s použitím dostupných údajov evidencie o podporených SVO na konkrétnych školách (PPA, 2022), sme zistili **mierne pozitívny efekt realizácie sprievodných vzdelávacích opatrení. Na priemernú priamu spotrebu čerstvého ovocia na dieťa majú pozitívny vplyv najmä SVO aktivity - školské záhrady a návštevy fariem.** Menší pozitívny efekt na konzumáciu čerstvého ovocia mali aj ochutnávky. V školách kde boli realizované vzdelávacie aktivity **prednáškového typu a súťaže, bola priemerná priama konzumácia čerstvého ovocia na žiaka štatisticky významne nižšia** ako v tých kde boli realizované ostatné druhy sprievodných opatrení, alebo neboli realizované žiadne. Ochutnávky mali významný pozitívny vplyv na priemernú konzumáciu ovocných štiav. Iné aktivity mali významne negatívny vplyv na konzumáciu čerstvého, spracovaného ovocia aj štiav. Vplyv typov SVO a tém SVO na priemernú spotrebu ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov sme analyzovali ekonometrickým modelom aj na základe údajov členských

štátov EÚ v ročných monitorovacích správach. Vplyv SVO na priemernú priamu spotrebu na dieťa sa podľa typu SVO v podprogramoch líši, ale v oboch, ovocie, zelenina aj mlieko a mliečne výrobky majú kladný efekt na priemernú spotrebu na dieťa **SVO ochutnávky (pracovné skupiny varenia) a z tém SVO – potravinový odpad.**

Témy organizovaných SVO v SR sú zamerané na 3 najčastejšie preferované v členských štátoch EÚ zo 7 možných v Školskom programe (Obr. 45) – opätovné prepojenie detí s poľnohospodárstvom, zdravé stravovacie návyky a potravinový odpad.

4.5 Komunikačné a informačné akcie

Členské štáty zapojené do Školského programu (školskej schémy) musia komunikovať toto zapojenie, keďže program je dotovaný Európskou úniou, v súlade s článkom 23a, ods. 8, Nariadenia (EÚ) 2016/791²⁰. Informáciu o dotovaní programu môžu zverejňovať buď v priestoroch školy alebo na iných relevantných miestach a môžu používať plagáty, webové stránky, informačný grafický materiál, informácie a kampane na zvyšovanie povedomia. Zviditeľnenie programu, zvyšovanie informovanosti širokej verejnosti o programe zvýši jeho atraktivnosť. V období keď sa školské produkty poskytujú deťom bezplatne, môže byť aj propagácia programu účinnejšia, aj keď sú s ním ešte spojené administratívne záťaž, ktoré znášajú školy, zariadenia školského stravovania, dodávatelia a PPA ako administrátor programu v SR.

V členských krajinách EÚ je veľa príkladov dobrej praxe ako realizovať propagáciu programu (Obr. 46). V Rakúsku sú napr. informačné opatrenia zamerané na rodičov, učiteľov, žiakov a širokú verejnosť a prispievajú k zvyšovaniu informovanosti o Školskom programe EÚ. Realizujú sa formou brožúr, televíznych a rozhlasových kampaní, kampane v digitálnych médiách, informačnými stretnutiami a novinovými článkami. Všetky opatrenia propagácie musia byť svojou povahou všeobecné a nesmú pomáhať jednotlivým spoločnostiam získavať zákazníkov alebo zvyšovať ich predaj. Reklama na značky a reklama jednotlivých spoločností preto nie sú povolené.²¹

Podiel výdavkov na komunikačné aktivity (Tab. 4-7) bol pre podprogram ovocie zelenina v priemere 10 % z národných výdavkov (8% výdavkov z národného rozpočtu) v danom roku na podprogram OZ, v podprograme mlieko a mliečne výrobky 4 % z národných výdavkov na podprogram ML (3 % výdavkov z národného rozpočtu). Respondenti všetkých skupín v prieskume však zhodne konštatovali že **propagácia programu pre širšiu verejnosť nie je dostatočná, program nie je dostatočne zviditeľnený, chýba mu identita.**

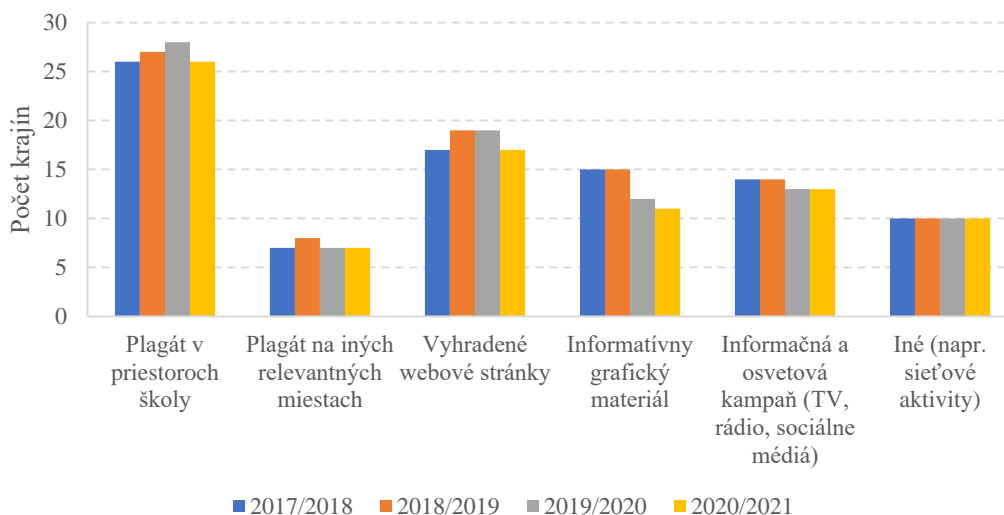
Podľa článku 12 vykonávacieho nariadenia (2017/39) môžu za účelom propagácie finančnej podpory Únie, členské štáty používať plagát, ktorý spĺňa stanovené minimálne požiadavky, a ktorý sa trvale umiestni pri hlavnom vchode zúčastneného vzdelávacieho zariadenia. Podľa článku 12 delegovaného nariadenia (2017/40) ak sa členský štát rozhodne nevyužiť plagát uvedený v článku 12 delegovaného nariadenia (EÚ) 2017/40, vo svojej stratégii jasne vysvetlí, ako bude **verejnosť informovať o finančnom príspevku Únie na svoj Školský program.** Zabezpečenie škôl plagátom, ktoré v SR schválený dodávateľ zabezpečoval pre zazmluvnené školy je jedným z možných komunikačných prostriedkov v programe v EÚ. Jeho cieľom nie je zviditeľnenie programu a jeho cieľov, ale informovanie verejnosti o podpore programu zo zdrojov EÚ. Dodávateľom **zabezpečenie škôl povinným plagátom spôsobuje problémy** a navrhujú (ak táto forma zostane povinná), aby bol tlačný centrálny s tým, že schválení žiadateľa ho budú distribuovať. Plagát v škole však nie je možné považovať za dostatočnú propagáciu Školského programu širokej verejnosti.

²⁰ „Členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na školskom programe, zverejnia v priestoroch školy alebo na iných príslušných miestach informácie o tom, že sa zapájajú do tohto programu a že ho Únia finančne subvencuje. Členské štáty môžu použiť akékoľvek vhodné propagačné nástroje medzi ktoré môžu patriť plagáty, špecializované webové lokality, informatívny grafický materiál, ako aj informačné a osvetové kampane. Členské štáty zabezpečia pridanú hodnotu a zviditeľnenie školského programu Únie v súvislosti s poskytovaním iných jedál vo vzdelávacích zariadeniach“ (Nariadenie (EÚ), 2016/791).

²¹ Pri zvyšovaní informovanosti širokej verejnosti o programe, Maďarsko a Poľsko napr. organizujú informačné podujatia, stretnutia, konferencie, semináre a workshopy. V Poľsku sa informačné a propagačné opatrenia realizujú na základe ročného plánu propagačných opatrení schváleného na daný školský rok. Rozsah činností sa každý rok mení a prispôsobuje sa aktuálnym potrebám. Uchádzači sa vyberajú na základe právnych predpisov o verejnom obstarávaní. Rovnaký postup sa uplatňuje na vzdelávacie opatrenia realizované v rámci programu. Národným orgánom zodpovedným za vykonávanie informačných, propagačných a vzdelávacích opatrení je Národné podporné centrum pre poľnohospodárstvo (Agrosynergie, 2022).

Tabuľka 4-7: Vykonávané komunikačné aktivity v SR

Školský	Plagát	Plagát na iných	Vyhradené	Informatívny	Informačná a osvetová	Iné (napr. sieťové
2017/2018	X	X	X	X	X	
2018/2019	X		X	X	X	
2019/2020	X	X	X		X	
2020/2021	X	X	X	X	X	X
2021/2022	X	X	X	X	X	

Obrázok 46: Vykonávané komunikačné činnosti v EÚ

V odpovediach nášho dotazníkového prieskumu v školách (manažment, učitelia, vedúci jedální, zriaďovatelia) vyplýva, že **nezapojené školy ako jeden z dôvodov** nezapojenia do Školského programu uviedli (52 % respondentov) že **o Školskom programe nemali informácie**.

Respondenti z nezapojených škôl by pre účasť v programe potrebovali: informácie o Školskom programe, podmienkach účasti, postupe (67 % respondentov).

Respondenti hodnotili propagáciu Školského programu v spoločnosti a u nich na škole. 31 % respondentov bol program dostatočne zviditeľnený. Pre 30 % respondentov program nebol dostatočne propagovaný. 18 % sa o Školskom programe dozvedelo z rôznych zdrojov, z médií a nadriadených respondentom. 15 % respondentov nebolo o programe vôbec informovaných. Webstránku Školského programu www.skolskeovocie.sk nepoznalo 42 % respondentov.

Podľa odpovedí respondentov z radov dodávateľov školských produktov, polovica schválených žiadateľov nežiadala o realizáciu propagácie programu. Ako dôvod napr. uviedli, že reklamné agentúry sa nechceli zapájať do prípravy žiadosti pre dotácie z programu. Firmy, ktoré nežiadali o realizáciu Propagácie Školského programu uviedli dôvody nedostatok personálu a času. Niektoré firmy realizovali propagačné akcie ale nežiadali o úhradu výdavkov. Po skúsenosti so žiadosťou o čiastočnú úhradu nákladov na Plagát pre školy, neskôr vo ďalších školských rokoch realizovali plagát na vlastné náklady. Ako problém ktorý je potrebné riešiť označili slabú informovanosť zriaďovateľov škôl a žiadateľov, slabú propagáciu programu pre rodičov.

Zlepšenie propagácie programu, vysvetľovanie jeho cieľov, zmysluplnosti je potrebné nielen vo vzťahu k nezainteresovanej širokej verejnosti, ale priamo aj aktérov Školského programu – schválených žiadateľov, ale aj manažment škôl, učiteľov, rodičov detí.

Len 40-60 % respondentov z radov manažmentu, učiteľov, vedúcich jedální, zriaďovateľov určilo správne ciele programu. Približne 40 % respondentov sa domnieva, že cieľom programu je pomoc školským jedálňam pri zabezpečení stravovania detí, pomoc rodičom detí ak sú v hmotnej núdzi, pomoc zriaďovateľom škôl, resp. pomoc poľnohospodárom. Len 14 % uviedlo, že si deti prehľujú vedomosti o poľnohospodárstve a 11 % nemalo dostatočné informácie aby sa k cieľom programu mohlo vyjadriť.

Z radov respondentov schválených žiadateľov, ciele programu správne identifikovalo 60-80 % respondentov dodávateľov ovocia, zeleniny a mlieka, mliečnych výrobkov. Niektorí však za ciele programu pokladajú pomoc domácim poľnohospodárom, pomoc školským jedálňam, pomoc

zriaďovateľom škôl, pomoc rodičom detí ak sú v hmotnej núdzi, a 6 % uviedlo, že nemá dostatočné informácie.

4.6 Výdavky Školského programu v SR

Rozpočet Školského programu v SR v rokoch 2017/2018 – 2021/2022 pozostával z prostriedkov alokovaných Európskou komisiou v členení na podprogram Ovocie, zelenina a Mlieko a mliečne výrobky.

Podľa Nariadenia (EÚ) (Nariadenie (EÚ), 2016/791) sa pomoc únie prideluje osobitne pre školské ovocie a zeleninu a osobitne pre školské mlieko v súlade s dobrovoľným prístupom k distribúcii. Táto pomoc by sa mala pridelovať každému členskému štátu „na základe počtu šesť- až desaťročných detí v danom členskom štáte a **stupňa rozvoja regiónov** v rámci daného členského štátu tak, aby sa zabezpečilo pridelenie vyššej **pomoci menej rozvinutým regiónom**, menším ostrovom v Egejskom mori a najvzdialenejším regiónom vzhľadom na obmedzenú diverzifikáciu ich poľnohospodárstva a na skutočnosť, že v príslušnom regióne často nemožno nájsť určité výrobky, čo so sebou prináša zvýšené náklady na dopravu a skladovanie.“

Prostriedky boli určené na zabezpečenie dodávok/distribúciu produktov, realizáciu sprievodných vzdelávacích opatrení (v hodnotenom období 2017-2022 10 % z celkového ročného konečného pridelenia pomoci EÚ)¹⁶ a monitorovanie, hodnotenie, propagáciu (v hodnotenom období 2017-2022 maximálne 10 % z celkového ročného konečného pridelenia pomoci EÚ).

Výdavky na Školský program v SR predstavovali najväčší podiel na výdavkoch Opatrení spoločnej organizácie trhu poľnohospodárskej politiky v SR, vyčlenených zo štátneho rozpočtu SR. V roku 2018 predstavovali 64.1 % (PPA, 2019). Protipandemické opatrenia v školskom roku 2020/2021 spôsobili ťažkosti pri dodávaní produktov do škôl a finančná alokácia z EÚ v podprograme ovocie, zelenina bola v danom roku vyčerpaná na 100%, v podprograme mlieko a mliečne výrobky len na 56.47 % (PPA, 2021).

Vynaloženie prostriedkov na podporu dodávok v oboch častiach Školského programu bolo počas päťročného hodnoteného obdobia podľa zdroja financovania s prevahou podielu z celkových prostriedkov z EÚ aj národných zdrojov v podprograme ovocie, zelenina. Na podporu dodávok produktov ktorého sa vynaložilo priemerne 66 % prostriedkov z celkových výdavkov Školského programu z prostriedkov EÚ a 46 % z celkových výdavkov programu z národných zdrojov v danom roku. Pričom podiel výdavkov SR z prostriedkov EÚ za päťročné obdobie v podprograme ovocie ,zelenina klesol o 23 %, v podprograme mlieko a mliečne výrobky klesol o 13 %. Počas piatich rokov sa menila štruktúra výdavkov v podprogramoch podľa zdroja podpory. V podprograme ovocie, zelenina sa počas piatich rokov zvýšil podiel vynaložených prostriedkov z národného rozpočtu, V podprograme mlieko a mliečne výrobky vzrástol podiel výdavkov z prostriedkov EÚ (Príloha 3 – Príloha 7) .

Zo štruktúry výdavkov na jednotlivý podprogram podľa skupín produktov a zdroja podpôr vyplýva pre podprogram ovocie, zelenina **vyšší podiel výdavkov na spracované ovocie, zeleninu – priemere 41 % z výdavkov z prostriedkov EÚ** na dodávky OZ a ML spolu, aj keď za sledované obdobie sa tento podiel znižuje. Na čerstvé ovocie bolo vynaložených v priemere 26 %, na konzumné mlieko v priemere 29 % výdavkov z prostriedkov EÚ na aktivity oboch programov v danom roku. Veľmi nízky je podiel výdavkov na dodávky a distribúciu čerstvého ovocia a zeleniny z výdavkov z prostriedkov národných zdrojov na Školský program v danom roku²² (22 %). Priemerný ročný podiel výdavkov na dodávky a distribúciu spracovaného ovocia a zeleniny v päťročnom období je 32 % a na mlieko a mliečne výrobky 33 %. **Nepriaznivý je vysoký podiel výdavkov z národného rozpočtu na spracované ovocie a zeleninu, aj keď v poslednom hodnotenom roku sa tento podiel znížil.**

S cieľom efektívneho využitia zdrojov by bolo vhodné keby prostriedky na **monitorovanie, hodnotenie a propagáciu boli spoločnou položkou rozpočtu** celého programu.

²² Po zrušení príspevku žiaka v školskom roku 2021/2022, predstavujú prostriedky národného štátneho rozpočtu takmer 100% národných zdrojov.

4.7 Hlavné opatrenia a ustanovenia týkajúce sa vykonávania programu

Spojením Školského programu pre ovocie a zeleninu a Školského programu mlieko 1. augusta 2017 na základe Nariadenia (EÚ) 2016/791, začal Školský program pôsobiť jednotne v rámci spoločného právneho a finančného rámca. Tento postup bol považovaný za najvhodnejší a najúčinnjší spôsob plnenia cieľov školských programov. Členským štátom táto zmena mal umožniť dosiahnuť vyššiu efektívnosť pri distribúcii produktov, cielenejšiu podporu a posilnenie vzdelávacieho rozmeru programu.

Slovensko bolo v predchádzajúcich obdobiach do implementácie samostatných školských programov zapojené. Školský program Mlieko implementovalo už v roku 2004, keď sa stalo členom EÚ. Vtedy sa do programu mohli zapojiť materské a základné školy a sortiment výrobkov bol tvorený len mliekom a neochutenými mliečnymi výrobkami. SR zapojila aj do programu Školské ovocie a zelenina od začiatku jeho realizácie v EÚ. Fungovanie Školského programu na Slovensku má svoju históriu a jeho legislatíva bola prijatá ešte pred hodnotením obdobia 2017/2018. Implementáciu programov upravovali nariadenia 341/2009 Z.z. (školské ovocie a zelenina) a 339/2008 Z.z. (školské mlieko).

Pre hodnotené obdobie 2017/2018 – 2021/2022 obdobie bola implementácia Školského programu upravená nariadením (EÚ) č. 1308/2013 v znení nariadenia (EÚ) č. 2016/791 a nariadením (EÚ) č. 1370/2013 v znení nariadenia (EÚ) č. 2016/795. Podrobné pravidlá pre všetky členské štáty boli stanovené delegovaným nariadením Komisie (EÚ) č. 2017/40 a vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 2017/39.

Podľa Nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 v znení Nariadenia (EÚ) č. 791/2016 mala Slovenská republika podobne ako iné členské štáty participujúce na tejto podpornej schéme povinnosť vypracovať stratégiu na šesťročné obdobie. Stratégia mala definovať potreby, ktoré majú byť realizáciou naplnené a ich vyjadrenie prostredníctvom priorít; cieľové skupiny; zoznam výrobkov distribuovaných v školskom programe; očakávané výsledky a súvisiace merateľné ukazovatele. V stratégii sa taktiež stanovili špecifiká režimu vykonávania Školského programu, ciele a obsah vzdelávacích opatrení a propagácia Školského programu. Stratégia Slovenskej republiky pre realizáciu Školského programu na školské roky 2017/2018 – 2022/2023 bola schválená v júli 2017. Aktualizovaná bola v roku 2019 a v roku 2021.

Na začiatku hodnoteného obdobia, v školskom roku 2017/2018 bola implementácia Školského programu na národnej úrovni upravená Nariadením vlády SR č. 189/2017 Z. Z, o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu mlieka, ovocia, zeleniny a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školských zariadeniach. V auguste 2019 bol tento predpis nahradený Nariadením vlády SR č. 200/2019 o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia, zeleniny, mlieka a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školách.

Realizovanými aktivitami boli podľa nariadenia vlády SR č. 200/2019²³:

- dodávanie alebo distribúciu mliečnych výrobkov,
- dodávanie ovocia a zeleniny,
- sprievodné opatrenia,
- propagáciu Školského programu vykonávaného v Slovenskej republike.

Sprievodné opatrenia zahŕňali podľa nariadenia vlády SR č. 200/2019:

1. ochutnávku školských mliečnych výrobkov alebo školského ovocia a zeleniny žiakmi,
2. exkurziu žiakov u pestovateľa ovocia a zeleniny, na miesto určené na produkciu ovocia a zeleniny, do podniku, v ktorom sa spracúva ovocie a zelenina, do chovu hospodárskych zvierat, v ktorom sa produkujú mliečne výrobky, alebo do podniku, v ktorom sa spracúvajú mliečne výrobky,
3. vzdelávaciu aktivitu pre žiakov súvisiacu s cieľmi Školského programu,
4. súťaž propagujúcu pred žiakmi spotrebu mliečnych výrobkov alebo spotrebu ovocia a zeleniny alebo
5. výsadbu rastlín určených na produkciu ovocia a zeleniny vo vonkajších priestoroch školy podľa písmena a) za účasti žiakov, obhospodarovanie týchto rastlín alebo starostlivosť o tieto priestory školy za účasti žiakov.

²³ Podľa verzie účinnej do 31.08.2022

Definovanie typov sprievodných vzdelávacích opatrení sa počas hodnoteného obdobia menilo. Na začiatku hodnoteného obdobia boli definované štyri typy SVO:

1. Exkurzie a návštevy sadov, poľnohospodárskych podnikov, mliekarní, vrátane podnikových predajní a pod.
2. Informačné semináre/prednášky, výstavy o zdravej výžive pre vytvorenie zdravých stravovacích návykov a o boji proti plytvaniu jedlom.
3. Poskytovanie propagačných a edukačných materiálov o ovocí, zelenine, mlieku a mliečnych výrobkoch.
4. Školské záhrady.

Typy SVO boli uvedené ako príklady v delegovanom nariadení (EÚ) 2017/40²⁴. V nariadení sa taktiež vyslovuje požiadavka aby sa SVO dostali ku všetkým deťom zúčastňujúcim sa na školskom programe.

Formy a typy SVO v SR definujú novely nariadení 189/2017 Z. z. a 200/2019 Z. z. V nariadení vlády SR č. 200/2019 Z. z.²⁵ boli špecifikované „Školské záhrady“. V Nariadení vlády SR č. 195/2020 Z. z. boli upresnené „Exkurzií a návštev sadov, poľnohospodárskych podnikov, mliekarní, vrátane podnikových predajní a pod.“²⁶

Počas hodnoteného obdobia sa v SR realizovali SVO len v podprograme ovocie a zelenina, hoci podľa zoznamov schválených žiadateľov boli na SVO schválení aj žiadatelia z časti mlieko a mliečne výrobky.

Od začiatku školského roku 2019/2020 došlo v Školskom programe k zmene štruktúry cieľovej skupiny detí. Na začiatku hodnoteného obdobia, podľa vtedy platného nariadenia vlády SR č. 189/2017, boli cieľové skupiny pre časť ovocie a zelenina a časť mlieko a mliečne výrobky cieľové skupiny rozdielne. V podprograme ovocie a zelenina boli v cieľovej skupine deti vo veku 3 až 15 rokov (materské a základné školy vrátane škôl so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami), v podprograme mlieko a mliečne výrobky boli v cieľovej skupine aj žiaci stredných škôl. Novelizáciou legislatívy (Nariadenie vlády SR č. 200/2019) a aktualizáciou Stratégie (2017) v roku 2019 došlo k ich zosúladeniu v oboch častiach Školského programu. V podprograme školského mlieka zostali zo stredných škôl v cieľovej skupine len deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. O túto skupinu detí zo stredných škôl so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa rozšírilo aj pôsobenie podprogramu školské ovocie a zelenina. Zmenou štruktúry cieľovej skupiny sa znížil počet detí v cieľovej skupine Školského programu a zameraním sa na deti nižšieho veku mohlo dôjsť k zvýšeniu účinnosti Školského programu.

Pandémia **COVID-19** významne negatívne ovplyvnila realizáciu dodávok výrobkov a sprievodných vzdelávacích opatrení Školského programu v SR. Vládne opatrenia na obmedzenie šírenia pandémie COVID-19 boli prijaté v marci 2020. Kontaktná výučba na základných a stredných školách bola plošne prerušená od 16. marca. Dodávky školských produktov do škôl sa výrazne obmedzili. Snaha o zmiernenie týchto problémov bola reflektovaná v úprave legislatívy. Podľa nariadenia vlády SR č. 195/2020, v súlade s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2020/600, bolo predĺžené trvanie tretieho obdobia realizácie dodávok školských produktov do 30. septembra 2020, v školskom roku 2020/2021 bolo tretie obdobie predĺžené do 30. augusta. Od februára 2021 bolo umožnené dodávanie školských produktov počas dištančného vzdelávania **prostredníctvom „balíčkov“**. Jeden balíček mohol obsahovať maximálne 10 porcií na žiaka. Podľa Stratégie (2017)²⁷ došlo k uvoľneniu niektorých podmienok realizácie dodávok. Počas obmedzeného fungovania škôl mohol podiel porcií spracovaného ovocia a zeleniny presiahnuť 50 % z celkového počtu dodaných porcií (Stratégia, 2017, s. 14).

Do školského roku 2021/2022 bol Školský program okrem príspevku z verejných zdrojov (pomoc EÚ a národný štátny rozpočet) spolufinancovaný tzv. „príspevkom žiaka“ vo výške DPH. Tento systém bol spojený s vysokými transakčnými nákladmi vyberania platieb od rodičov, prípadne vyplácania príspevku z vlastných zdrojov či zo zdrojov externých subjektov. Povinná úhrada príspevku mohla tiež

²⁴ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/245 z 13. decembra 2021, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2017/40, pokiaľ ide o sprievodné vzdelávacie opatrenia a výber a schvaľovanie žiadateľov o pomoc

²⁵ Podľa § 1 c) 5. „výsadbu rastlín určených na produkciu ovocia a zeleniny vo vonkajších priestoroch školy podľa písmena a) za účasti žiakov, obhospodarovanie týchto rastlín alebo starostlivosť o tieto priestory školy za účasti žiakov“

²⁶ Podľa § 1 c) 4. „exkurziu žiakov u pestovateľa ovocia a zeleniny, na miesto určené na produkciu ovocia a zeleniny, do podniku, v ktorom sa spracúva ovocie a zelenina, do chovu hospodárskych zvierat, v ktorom sa produkujú mliečne výrobky, alebo do podniku, v ktorom sa spracúvajú mliečne výrobky,“

²⁷ Stratégia (2017) v aktuálnom znení

odradit' časť rodičov z účasti ich dieťaťa v Školskom programe, najmä pokiaľ ide o sociálne slabšie domácnosti.

Na začiatku školského roku 2020/2021 začali niektoré zariadenia školského stravovania zabezpečujúce realizáciu Školského programu pre školy (školy na nich delegovali právomoci), v mene týchto škôl odmietat' zapojenie do Školského programu. Dôvodom bola nejasnosť o zmene spôsobu financovania Školského programu a účelového použitia finančných prostriedkov na stravovanie detí a žiakov v zariadeniach školského stravovania podľa ustanovenia školského zákona²⁸. V oznámení MPRV a usmernení MPRV (2020a, 2020b) a v online informácii Otázky a odpovede k Školskému programu boli školám a zariadeniam školského stravovania objasnené možnosti financovania príspevku žiaka za školské výrobky dodané v rámci Školského programu. Mali možnosť hradit' ho z vlastných zdrojov neviazaných na iný účel; ponechať jeho úradu na rodičoch zapojených žiakov či financovať tento príspevok externým subjektom. Niektorí schválení žiadatelia, dodávatelia školských produktov a ich zväzy (Slovenský mliekarenský zväz) tento príspevok žiaka hradili.

Od školského roka 2021/22 došlo k zmene financovania Školského programu, ktorá znamenala bezplatné dodávanie školských produktov žiakom. Pri žiadaní o pomoc za realizáciu dodávok produktov mohol žiadateľ žiadať úhradu navyše, tzv. najvyššiu úhradu. Najvyššia úhrada zahŕňala aj DPH. V prípade mlieka a mliečnych výrobkov mohol najvyššiu úhradu žiadať len v prípade neochutených výrobkov. Úhrada vo výške DPH sa hradila z rozpočtu SR.

Taktiež došlo k zmenám v prípade podporených poľnohospodárskych výrobkov a ich baleniach v prílohách 1 a 2 nariadení vlády SR č. 189/2017 Z. z. a 200/2019 Z. z. Nariadením vlády SR č. 221/2018 Z. z. došlo k rozšíreniu neochutených mliečnych výrobkov z 33 na 36. Následne nariadením vlády SR č. 200/2019 Z. z. došlo k rozšíreniu Zoznamu neochutených mliečnych výrobkov na 42 a Zoznamu ochutených mliečnych výrobkov na 11. Podobne Zoznam ochutených mliečnych výrobkov bol rozšírený zavedením nariadenia vlády č. 200/2019 Z. z. a následne jeho novelou 468/2021 Z. z. išlo v prípade neochutených výrobkov o nárast na 52, ochutených na 12 a zoznamu školského ovocia a zeleniny na 20.

4.8 Logistika fungovania a administratívy Školského programu

Podľa odporúčaní EP (2022, s. 102) bola ako jedno z významných úzkych miest implementácie Školského programu identifikovaná administratívna záťaž. Participáciu dodávateľov, škôl na programe má zvýšiť **zjednodušenie administratívnych postupov**. V tomto kontexte analyzujeme administratívny proces Školského programu v SR.

Proces je vizualizovaný na (Príloha 8) a dokumentuje stav k septembru 2022. Schéma je horizontálne rozdelená, pričom jednotlivé horizontálne línie vymedzujú, kto realizuje, prípadne nesie zodpovednosť za dané procesy.

Pre žiadateľa (dodávateľa) proces začínal reagovaním na výzvu „Výzva pre žiadateľov o zabezpečovanie činností v Školskom programe“, ktorú vyhlasovala a zverejňovala na svojom webovom sídle PPA do 31. mája kalendárneho roka, v ktorom sa začínal príslušný školský rok. Po administratívnej kontrole PPA a prípadnej kontrole na mieste, PPA rozhodla o tom, či bude dodávateľ pre dané obdobie schválený. Zoznam schválených žiadateľov bol následne zverejnený na webovom sídle PPA. Žiadatelia boli schvaľovaní zvlášť pre dodávky produktov, realizáciu sprievodných opatrení a realizáciu propagácie (Nariadenie vlády 200/2019).

V druhej fáze došlo ku kontaktovaniu a uzavretiu zmlúv medzi dodávateľom a školami. Počas jedného školského roka mohol na jednu školu realizovať dodávky výlučne jeden dodávateľ a to na základe zmluvy so školou. Po rozhodnutí rodičov o zapojení detí do Školského programu a uzavretí zmluvy s dodávateľom sa škola okrem iného zaviazala, že sa zúčastní Školského programu, uviedla počet jej zmluvných žiakov a potvrdila, ktoré činnosti mal žiadateľ v príslušnom školskom roku vykonávať (Nariadenie vlády 200/2019).

Na to aby žiadateľ mohol realizovať aktivity a následne čerpať finančnú pomoc, bola mu pridelená maximálna výška pomoci pre daný školský rok. Za týmto účelom schválený žiadateľ predkladal žiadosť

²⁸ Podľa delegovaného nariadenia (EÚ) 2017/40 využíva SR možnosť distribuovať výrobky, na ktoré sa poskytuje pomoc EÚ v rámci Školského programu, aj v spojení s riadnymi školskými jedlami. Takto distribuované výrobky však nie sú súčasťou bežného školského stravovania.

na PPA (v školskom roku 2021/22 to bolo od 1. do 30. septembra²⁹). Dôležitou súčasťou tejto žiadosti bol kompletný zoznam škôl s počtom žiakov, ktorým mali byť dodávané produkty. Zoznam škôl sa počas roka nemohol rozšíriť. Ak dodávateľ realizoval sprievodné vzdelávacie opatrenia a/alebo propagačné činnosti, žiadosť taktiež obsahovala projekt zabezpečovania predpokladaných sprievodných vzdelávacích opatrení a projekt predpokladaných propagačných činností. V týchto programoch vymedzuje jednotlivé činnosti a predpokladané náklady Nariadenie vlády 200/2019).

Následne prebiehala realizácia dodávok, sprievodných vzdelávacích opatrení a propagačných aktivít. Pre účely realizácie dodávok je v podmienkach SR školský rok rozdelený do troch realizačných období:

- I. obdobie 1. september až 31. december;
- II. obdobie 1. január až 31. marec;
- III. obdobie 1. apríl až 30. jún.

Dodávateľ musel byť schopný zabezpečiť zásobovanie minimálne počas dvoch realizačných období. Dodávanie bolo limitované nárokom žiaka na jednu porciu produktu denne. Zároveň dodávateľ musel zabezpečovať realizáciu dodávok pre všetky školy najmenej počas jedného realizačného obdobia. Špecifikom bolo, že pri dodávkach musela byť dodržaná maximálna veľkosť jednej porcie (teda napr. jablko do 200g). Ak žiadateľ realizoval SVO, tri pracovné dni pred začatím každej akcie o tom musel informovať PPA.

Poskytnutie pomoci bolo realizované na základe žiadosti, ktorú žiadateľ predkladal na konci každého realizačného obdobia (po 3-4 mesiacoch dodávok). Po realizácii dodávok produktov a vykonaní SVO škola na konci realizačného obdobia vyplnila hlásenie o spotrebe produktov, vykonaných SVO a zabezpečení informačného plagátu a zaslala ho svojmu dodávateľovi. Hlásenie školy predložil žiadateľ k žiadosti o poskytnutie pomoci za každú školu, ktorej dodával produkty / realizoval aktivity. V prípade realizácie SVO či propagácie žiadosť obsahovala informácie aj o ich realizácii. Žiadateľom boli následne vyplatené platby.

Z analýzy procesov realizácie Školského programu vyplýva, že administratívny systém bol charakteristický opakovanými štandardnými krokmi s veľkým množstvom evidencie z pohľadu žiadateľov a škôl. Napríklad ako prílohy žiadostí boli vyžadované:

- Zoznamy počtov žiakov pre ktorých sa na základe zmluvy budú v príslušnom roku zabezpečovať dodávky OZ, IP resp. sprievodné vzdelávacie opatrenia;
- Čestné vyhlásenia škôl o počte ich zmluvných žiakov;
- Projekt zabezpečovania predpokladaných sprievodných vzdelávacích opatrení;
- Projekt predpokladaných propagačných činností;
- Zoznam druhov produktov dodaných za príslušné obdobie;
- Hlásenia škôl o spotrebe produktov;
- Hlásenia škôl o vykonaných činnostiach;
- Hlásenia škôl o zabezpečení informačného plagátu.

Niektoré procesy boli spojené s vysokými transakčnými nákladmi. Systém bol náchylný na vysokú mieru chybovosti a mohol viesť k odraďeniu aktérov od vykonávania aktivít programu.

K problematike administratívnej záťaže a potrebe zmeny procesov a ich urýchleniu sa vyjadrili respondenti nášho dotazníkového prieskumu dodávateľov (2022). Respondenti navrhujú odstrániť duplicitné požadovania informácií a dokladov, ktoré už v systéme verejnej správy existujú a verejné inštitúcie k nim majú prístup (napr. Informácie z registra škôl). Taktiež zmenu v odosielaní údajov o dodávkach dodávateľmi a ich potvrdzovanie školami – online cez PORTÁL. Zmenu v termínoch schvaľovania žiadostí a vyplácania pomoci – po ukončení obdobia, nie školského roku. Ako problematické respondenti uvádzajú **vedenie evidencie počtov detí, riešením ktorého môže byť elektronické potvrdzovanie dodávok školami**. Administratívu spojenú s dodávkami do škôl je treba zjednodušiť aj podľa výsledkov dotazníkového prieskumu manažmentu škôl (2022). Respondenti považujú za nevyhnutné **zaviesť elektronický portál pre priebežné zadávanie údajov o dodávkach dodávateľmi a elektronické potvrdzovanie dodávok školami**. Produkty s nulovou cenou nebolo možné evidovať v elektronických evidenčných systémoch používaných školskými stravovacími

²⁹ Podľa nariadenia vlády SR č. 200/2019 Z. z. v platnom znení to od školského roka 2022/2023 bolo do 15. októbra.

zariadeniami. Evidencia dodávok Školského programu je vykonaná školami oddelenou **papierovou formou**.

Príkladom pre zmeny s cieľom efektívnejšej realizácie Školského programu je skúsenosť ČR, ktorá zjednodušila informačné toky medzi aktérmi a umožnila ich vykonávať prostredníctvom **elektronického Portálu** (Príloha 9). Dodávateľ a škola môžu pri niekoľkých operáciách použiť „Portál Farmáre“³⁰, teda elektronický systém určený na prípravu žiadostí/hlásení a sledovanie stavu ich administrácie, v ktorom dodávateľia a školy fungujú ako používatelia. Takýmto spôsobom sa taktiež vytvárajú predpoklady pre jednotnú evidenciu dát o dodávkach, možnosť ich hromadného elektronického spracovania, okamžitý prehľad o priebehu, stave, čerpaní prostriedkov a následne možnosť hĺbkovej analýzy údajov o fungovaní programu.

V tejto súvislosti je potrebné upozorniť na implementáciu Školského programu v súlade so zákonom 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii) a Národnou koncepciou informatizácie verejnej správy³¹.

Proces schvaľovania a vyplácania pomoci je náročný na evidenciu, v prípade administratívnych chýb sa ešte predlžuje. Respondenti argumentujú že v prípade malých podnikov to ohrozuje ich podnikanie. V ČR je plynulosť a rýchlosť vyplácania pomoci zabezpečená dĺžkou **dodávkového obdobia, ktoré trvá kalendárny mesiac školského roku**³². Schválený žiadateľ tak podáva žiadosť o platbu mesačne a žiadateľovi je vyplatená do troch mesiacov od podania žiadosti (Nařízení vlády č. 74/2017 Sb.). Počas školského roka tak platby dostáva plynule. V tejto súvislosti odporúčame skrátiť realizačné obdobie v SR na jeden kalendárny mesiac a umožniť žiadateľom požiadať o podporu realizovaných dodávok po každom kalendárnom mesiaci školského roka. Realizácia takej to zmeny je v kompetencii členského štátu³³.

Ďalšou zmenou vedúcou k zníženiu administratívnej záťaže na základe skúseností z praxe v ČR je **zmena z maximálnej výšky podpory na fixnú výšku podpory** pre dodávky produktov ku ktorej došlo 31. augusta 2021. Princípom tohto systému je **ročný limit na produkty na jedného žiaka**³⁴, ktorý je každoročne fixne stanovený na základe podielu celkovej podpory pre časti Školského programu a celkového počtu zmluvných žiakov v danom roku. Jeho výšku každoročne zverejňuje SZIF a celková podpora pre dodávateľa potom závisí od limitu a počtu zmluvných žiakov. Tento systém jednak poskytuje **flexibilitu dodávateľovi** rozhodnúť sa aké produkty bude poskytovať (obmedzený je len stanoveným limitom a minimálnym počtom dodávok) **a na druhej strane je tento systém transparentný a zjednodušuje kontrolu**. Od ročného limitu na žiaka je odvodené aj financovanie sprievodných vzdelávacích opatrení³⁵.

³⁰ Používanie „Portálu Farmáre“ je ošetrené špeciálnou príručkou vysvetľujúcou jej používateľské rozhranie krok za krokom, čo vo vyššej miere odbreňuje používateľov z radov škôl či dodávateľov (Príručka pro žadatele Školní projekt na Portálu Farmáre, 2022).

³¹ „Verejná správa získava a má k dispozícii práve tie údaje, ktoré skutočne potrebuje a ukladá si ich na nevyhnutne potrebnú dobu. Nezaťažuje občanov ani úradníkov (pravidelným a opakovaným) zberom údajov, lebo ich vie získať iným zákonným spôsobom. Dôkladne dodržiava princíp jedenkrát a dost'. Dáta vo verejnej správe nie sú duplicitne vyžadované v každom rezorte samostatne, ale konzumované a poskytované na základe účelu ich použitia.“ (Národná koncepcia informatizácie verejnej správy, 2021)

³² Podľa § 9 (1) Nariadenia vlády č. 74/2017 Sb. „Žiadosť o poskytnutí podpory na produkty podáva schválený žiadateľ za každý kalendárny mesiac školního roku) (ďalej jen „dodávkové období“), v jehož průběhu dodává dodávky produktů do škol.“

³³ Podľa článku 4 ods. 1 vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ_2017/39: „Členské štáty určia formu, obsah a frekvenciu žiadostí o pomoc v súlade so svojou stratégiou a pravidlami stanovenými v odsekoch 2 až 6.“; Podľa článku 4 ods. 3. vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ_2017/39: „Žiadosti o pomoc týkajúce sa dodávania a distribúcie výrobkov a sprievodných vzdelávacích opatrení sa môžu vzťahovať na obdobie trvajúce 2 týždne až celý školský rok.“

³⁴ Ročný limit sa vyhlasuje 31. októbra. Dovtedy v danom školskom roku platí predbežný mesačný limit. Podľa § 8 (2) Nariadenia 74/2017 „Predbežný měsíční limit na produkty na jednoho žáka se do doby stanovení ročního limitu vypočítá jako podíl celkové podpory stanovené pro školní projekt Ovoce a zelenina do škol/Mléko do škol po odečtení souvisejících nákladů včetně nákladů na doprovodná vzdělávací opatření a celkového počtu žáků zapojených do školního projektu v předcházejícím školním roce, vydělený deseti“

³⁵ Podľa § 8 (3) Nariadenia 74/2017 „Fond do 1. září příslušného kalendářního roku oznámí každému schválenému žadateli limit na doprovodná vzdělávací opatření na jednoho žáka pro příslušný školní rok. Při stanovení limitu na doprovodná vzdělávací opatření Fond vychází z podílu částky ve výši nejvýše 15 % konečného přidělu podpory stanovené pro Českou

Respondenti – zástupcovia schválených žiadateľov uviedli aj ďalšie problémy súvisiace s fungovaním programu. Škola sa do Školského programu nemôže zapojiť počas školského roka, výška pomoci sa stanovuje na začiatku školského roka (Nariadenie vlády SR č. 200/2019 Z.z.). Podľa výrobcov produktov by **schvaľovanie nových oprávnených produktov, zmeny v ich zložení a pod.** malo byť umožnené aj počas školského roka.

Pre dodávateľov školského ovocia, zeleniny je problematickým nastavenie maximálnej veľkosti porcie, keďže kusy niektorých druhov ovocia túto veľkosť prekračujú. S definovaním veľkosti porcie (maximálna či minimálna) súvisia aj ďalšie problémy už uvedené v časti 4.3 venovanej Hodnoteniu fungovania dodávok/distribúcie produktov Školského programu.

Podľa výsledkov dotazníkového prieskumu názorov dodávateľov (2022), **dodávateľom vzhľadom na skúsenosti so žiadosťami o vykonávanie SVO, s ich realizáciou, chýbajú informácie o postupoch pri príprave projektov a realizácii SVO na školách, v súlade s cieľmi Školského programu a zvýšenia kvality realizovaných SVO.** V ČR je realizácia sprievodných vzdelávacích opatrení spojená so zavedenými Kritériami kvality sprievodných opatrení (MŠMT, 2017). V tomto dokumente sú naformulované základné požiadavky na realizáciu sprievodných opatrení. Kritériá kvality sprievodných opatrení sa odporúčajú aj ako nástroj určený pre manažment škôl, riaditeľov škôl. Má im umožniť vyhodnotiť a rozlíšiť medzi kvalitnými a nekvalitnými ponukami sprievodných opatrení. Členské štáty majú možnosť nastaviť inštitucionálneho rámec aktivít Školského programu³⁶.

Analýza logistiky administratívneho systému Školského programu bola zameraná na identifikáciu procesov ktoré znižujú efektívnosť a účinnosť programu. Niektoré procesy sú charakteristické vysokými transakčnými nákladmi a vysokou mierou chybovosti. Vzhľadom na charakter procesov s veľkým množstvom evidencie je nevyhnutným krokom zavedenie **elektronického systému** umožňujúceho priebežné zadávanie údajov o dodávkach dodávateľmi a elektronické potvrdzovanie dodávok. V nadväznosti na to je potrebné modifikovať a urýchliť systém schvaľovania a vyplácania pomoci, pričom vhodným krokom sa javí skrátenie realizačného obdobia a zavedenie systému fixného limitu na žiaka.

4.9 Zapojenie orgánov zodpovedných za zdravie/výživu, ďalších orgánov verejnej správy a súkromných zainteresovaných strán v súvislosti s plánovaním, vykonávaním, monitorovaním a hodnotením programu

Orgány verejnej správy a inštitúcie zastupujúce dotknuté poľnohospodárstvo, zdravie a výživu, vzdelávanie a **ďalšie zainteresované strany** podieľajúce sa jednotlivých fázach implementácie Školského programu a ich kompetencie v programe ilustrujeme v Prílohe 10. v priemere v členských krajinách EÚ a pre porovnanie v SR, tak ako boli v ročných monitorovacích správach uvedené jednotlivými členskými krajinami.

V SR sú autoritami reprezentujúcimi poľnohospodárstvo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a PPA. PPA má príslušné kompetencie, ktoré sa od MPRV SR líšia tým, že PPA je zapojená do vykonávania programu, MPRV SR je navyše zapojené do hodnotenia, informačných a komunikačných a iných aktivít. Spoločne s PPA sa podieľajú na plánovaní, monitorovaní programu, sú zodpovedné za vykonávanie, dohľad, poradenstvo, sú členmi riadiaceho výboru, zúčastňujú sa pravidelných stretnutí.

PPA zabezpečuje v Školskom programe aj realizáciu kontrol na mieste. V roku 2018 sa uskutočnilo 33 kontrol v podprograme mlieko a mliečne výrobky, v podprograme ovocie, zelenina 42 kontrol na mieste - v školách, u dodávateľov školských produktov (PPA, 2019). Školský rok 2019/2020 bol poznačený protipandemickými opatreniami COVID-19. PPA v roku 2020 uskutočnila 6 kontrol v podprograme mlieko a mliečne výrobky, 6 kontrol v podprograme ovocie, zelenina týkajúce sa dodávok produktov do škôl a 24 kontrol v podprograme ovocie, zelenina v sprievodných vzdelávacích aktivitách (PPA, 2021). Činnosti súvisiace s výkonom odborných kontrol na mieste a činnosti súvisiace s odberom

---

republiku pro jednotlivé projekty), ke které se připočte vnitrostátní podpora vyčleněná na doprovodná vzdělávací opatření pro příslušný školní rok, a celkového počtu žáků ve školách v předcházejícím školním roce.“

³⁶ Napr. zoznam podporovaných výrobkov; ciele a obsah sprievodných vzdelávacích opatrení; formu, obsah a frekvenciu žiadostí o pomoc či dĺžku realizačného obdobia (Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/39)

vzoriek pre podprogram ovocie a zelenina, stiahnutie výrobkov z trhu a podprogram mlieko a mliečne výrobky, intervenčný nákup a súkromné skladovanie zabezpečuje Štátna veterinárna potravinová správa Slovenskej republiky (PPA, 2021).

Úrad verejného zdravotníctva SR je orgánom, autoritou, ktorá reprezentuje problematiku zdravia a výživy. Je zapojený do plánovania, monitoringu, je členom riadiaceho výboru, a zúčastňuje sa pravidelných stretnutí. Vzdelávanie je reprezentované Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a má rovnaké kompetencie ako ÚVZ, okrem monitorovania programu.

Do riadiacich procesov súvisiacich so Školským programom boli v hodnotenom období zapojení zástupcovia zainteresovaných strán z radov poľnohospodárskych prvovýrobcov a spracovateľov poľnohospodárskych produktov, aj keď v ročných monitorovacích správach Školského programu nie sú uvedení. Širšie zapojenie **zainteresovaných strán, napr. z radov zväzov výrobcov, zástupcov združení miest a obcí, občianskych združení, neziskových organizácií, napr. spotrebiteľských organizácií a podobne, by v budúcnosti by mohlo pomôcť dostať program do širokého povedomia a pomôcť účinnejšej realizácie programu.**

5 Odpovede na jednotné hodnotiace otázky

5.1 Do akej miery sa účasťou detí v Školskom programe zvýšila ich celková konzumácia ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov v súlade s vnútroštátnymi odporúčaniami týkajúcimi sa zdravého stravovania

Hodnotiaca otázka súvisí so všeobecným cieľom stratégie **zvýšenia spotreby ovocia a zeleniny, mlieka a výrobkov z nich v strave detí**. Dobrá výživa a prístup k primeranej strave a zdraviu je jedným z kľúčových faktorov rastu a vývoja dieťaťa, udržiavania jeho dobrého zdravia a z dlhodobého hľadiska aj jeho zdravotného stavu v dospelosti. Konzumácia nezdravej stravy, najmä potravín bohatých na soľ, nezdravé cukry a tuky, predstavuje hlavný rizikový faktor pre rozvoj neprenosných chorôb, ako sú kardiovaskulárne ochorenia, nadváha a obezita. Preto cieľom Školského programu je spotrebu ovocia a zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov podporovať.

Hodnotenie efektov programu skúma, či Školský program prispel k zmene celkovej spotreby, ktorú rozdeľujeme na priamu (v školách) a nepriamu (mimo školy, doma).

Zmenu priamej spotreby vyjadrujeme ako relatívnu zmenu priemernej ročnej spotreby produktu na dieťa za päť rokov trvania Školského programu, v roku 2021/2022 v porovnaní s rokom 2017/2018.

Pre hodnotenie zmeny nepriamej spotreby odhadujeme čistý efekt účasti detí v Školskom programe s použitím kontrafaktuálnej analýzy.

Pri hodnotení zmien priamej aj nepriamej spotreby školských produktov využívame indikátory:

1. Zmena priamej a nepriamej spotreby čerstvého ovocia a zeleniny u detí (množstvo a/alebo frekvencia);
2. Zmena priamej a nepriamej spotreby konzumného mlieka u detí (množstvo a/alebo frekvencia);

Indikátory 3 a 4 je možné vyjadriť len o nepriamej spotrebe;

3. Zmena podielu detí, ktorých strava spĺňa odporúčaný denný príjem ovocia a zeleniny;
4. Zmena podielu detí stravujúcich sa v súlade s odporúčaniami vnútroštátnych orgánov zodpovedných za zdravie a výživu, pokiaľ ide o denný príjem konzumného mlieka a iných mliečnych výrobkov.

Hodnotenie efektov Školského programu na zmenu spotreby detí je založené na spracovaní a analýze:

- primárnych údajoch nášho online dotazníkového prieskumu názorov rodičov detí,
- primárnych údajov nášho online dotazníkového prieskumu 24 hodinového monitoringu stravovania sa detí,
- primárnych údajov dotazníkových prieskumov ÚVZ (2017, 2018, 2022),
- sekundárnych údajov z monitorovacích ročných správ Školského programu SR (EK, 2022),
- primárnych údajov výberového súboru údajov z evidencie PPA (2022).

Nami uskutočnený dotazníkový prieskum 24 hod monitoringu stravovacích zvyklostí detí, sme použili na overenie odpovedí rodičov detí v online dotazníkoch hodnotenia programu. Pre kvalitatívnu hodnotenie a identifikáciu faktorov vplyvajúcich na priamu a nepriamu spotrebu školských produktov dieťaťom, na overenie či sa distribuované množstvá výrobkov skutočne konzumovali sme realizovali prípadové štúdiá a riadené rozhovory.

Hodnotenie **zmeny priemernej priamej spotreby školských produktov na dieťa v škole** vyplývajúcej z účasti dieťaťa v Školskom programe sa zameriava na hodnotenie zmeny priemernej spotreby ovocia a zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov na dieťa, v škole ktorú navštevuje, podľa skupín produktov, podľa typu školy a regiónu SR.

Hodnotenie čistých efektov Školského programu na zmenu stravovacích zvyklostí dieťaťa doma, mimo školy, v dôsledku jeho účasti v Školskom programe kvantifikujeme ako **zmenu nepriamej spotreby**.

Analýza čistých efektov účasti dieťaťa v programe **vychádza z kvantitatívneho a kvalitatívneho hodnotenia údajov a informácií** získaných z odpovedí respondentov – rodičov detí v našich dotazníkových prieskumoch. Respondenti/rodičia poskytli kvantitatívne údaje a kvalitatívne informácie o stravovacích zvyklostiach dieťaťa, jeho preferenciách, o stravovacích zvyklostiach členov domácnosti. Otázky ohľadom stravovacích zvyklostí boli zamerané na konzumáciu a zmeny konzumácie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov u detí v rokoch 2017 – 2022.

Rodičia poskytli tiež doplňujúce informácie k priamej spotrebe školských produktov dieťaťom v škole. Napríklad aj o tom, či distribuované výrobky v školách sú skutočne spotrebované deťmi, a ak nie, sú aké sú dôvody, že deti nekonzumovali distribuované výrobky. Rodičia sa vyjadrili aj k hodnoteniu a fungovaniu Školského programu v škole ktorú dieťa navštevuje.

Vplyv Školského programu na nepriamu spotrebu, analýza sa zameriava na kvantitatívne výsledky dotazníkových prieskumov rodičov detí zapojených aj nezapojených do Školského programu vo veku cieľovej skupiny detí Školského programu 3 – 18 ročných, na materských, základných a špeciálnych stredných školách.

Pre odhad čistých efektov Školského programu na priemernú nepriamu spotrebu na dieťa sme použili **kontrafaktuálnu analýzu** (Príloha 15). **Čistý efekt programu** predstavuje rozdiel medzi zmenou spotreby cieľovej skupiny a zmenou spotreby kontrolnej skupiny v hodnotenom päťročnom období. Zmenu spotreby nebolo možné kvantifikovať priamo, z dôvodu absencie údajov niektorých ukazovateľov stravovacích zvyklostí detí zo začiatku hodnoteného obdobia a hlavne absencie údajov kontrolnej skupiny detí nezapojených do programu. Ako proxy zmeny spotreby boli použité **vyjadrenia rodičov detí o vnímaní týchto zmien**. Cieľovú skupinu predstavujú deti v školách zapojených do Školského programu a kontrolnú skupinu získanú párovaním (PSM) deti v školách nezapojených do Školského programu v rokoch 2017/2018 – 2021/2022. Rodičia detí v materských školách vyjadrovali zmenu k roku nástupu dieťaťa do materskej školy.

5.1.1 Zmena priamej a nepriamej konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny u detí

5.1.1.1 Zmena priemernej priamej konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny u detí

Počet detí aj škôl zapojených do podprogramu ovocie, zelenina sa počas piatich rokov programu zvýšil podľa ročných monitorovacích správ ŠP (EK, 2022) aj podľa výberového súboru údajov z evidencie o podporených dodávkach (PPA, 2022). Z panelu údajov výberového súboru vyplýva, že v priemere ročný podiel detí zapojených v programe bol zo západného Slovenska (43 %), stredného Slovenska (24 %) a východného Slovenska (33 %), čo však korešponduje s rozmiestnením populácie v regiónoch SR.

Protipandemické opatrenia v školskom roku 2019/2020 a 2021/2022 ovplyvnili počty detí v školách a teda aj množstvo distribuovaných výrobkov dodávateľmi a tým aj priemernú priamu spotrebu čerstvého ovocia a zeleniny na dieťa v škole.

Priama spotreba konzumácie ovocia a zeleniny na dieťa sa týka distribuovaných množstiev vybraných produktov v školách, v rámci školského roku podliehala značným sezónnym výkyvom. Najvyššie hodnoty dosahovala v prvom distribučnom období školského roku (september – december) aj z dôvodu, že toto obdobie má najvyšší počet pracovných dní.

Čerstvé ovocie a zelenina tvorili v hodnotenom období dominantnú zložku celkovej spotreby ovocia a zeleniny na dieťa. Rast spotreby čerstvého ovocia a zeleniny na dieťa spomalili protipandemické opatrenia. **Priemerná priama spotreba čerstvého ovocia a zeleniny na dieťa sa za päťročné obdobie zvýšila o 21 %, ovocia o 19 %, zeleniny o 476 %.** Nižšie relatívne prírastky priamej spotreby na dieťa v porovnaní s tempom rastu dodávok týchto produktov poukazujú na to, že počet zapojených detí do programu ovocie a zelenina rástol rýchlejšie ako množstvo produktov dodávaných do zapojených škôl. Priemerná priama spotreba spracovaného OZ – ovocného pyrú na dieťa sa v hodnotenom období zvýšila o 159 %. K rastu spotreby prispeli protipandemické opatrenia, keď dodávatelia tieto produkty uprednostnili v balíčkoch. Spracované OZ, predovšetkým **ovocné šťavy majú významný podiel na dodanom množstve produktov OZ.** V hodnotenom období sa priemerná priama spotreba ovocných štiav na dieťa zvýšila o 14.5 %. Aj keď trend dodávok ovocných štiav aj ich priemerná priama spotreba na dieťa boli po piatich rokoch programu mierne klesajúce. Rastúci trend a **vyššie tempo rastu má priemerná priama spotreba ovocného pyrú na dieťa v porovnaní s tempom rastu priemernej priamej spotreby čerstvého ovocia aj zeleniny na dieťa.**

Ukazovateľ krátkodobého vplyvu Školského programu „**5 % zvýšenie priamej spotreby ovocia / zeleniny** a výrobkov z nich u detí po 6 rokoch uplatňovania programu“ uvedenou v Stratégií (2017) sa aj napriek negatívnemu vplyvu COVID-19 pandémie **podarilo po 5 rokoch trvania programu dosiahnuť.**

V porovnaní s vývojom priamej spotreby čerstvého ovocia a zeleniny a jeho úrovňou na dieťa v EÚ (Agrosynergie, 2022) je vývoj na Slovensku priaznivejší. V EÚ došlo k poklesu priemernej priamej spotreby ovocia, zeleniny na dieťa už v roku 2019. Od roku 2020/2021 priemerná priama spotreba v EÚ aj v SR rástla.

V Školskom programe SR majú na dodávkach spracovaného ovocia a zeleniny výrazne vysoký podiel ovocné a zeleninové šťavy. Počet porcií spracovaného ovocia a zeleniny môže dosahovať do 50 % celkového počtu dodaných porcií ovocia a zeleniny. Ovocné a zeleninové šťavy sú častým produktom dodávok. Vývoj v priemernej priamej spotrebe tohto produktu do veľkej miery kopíruje trend čerstvého ovocia a zeleniny. Rast priemernej priamej spotreby ovocných štiav sa spomaľuje, ale stále dosahuje vysoké hodnoty. **Zmena regulácie podielu čerstvých a spracovaných produktov v dodávkach pre školu za školský rok v prospech čerstvého ovocia a zeleniny je žiadúca.**

Najvyšší relatívny prírastok priemernej priamej spotreby čerstvého ovocia a zeleniny na dieťa za päťročné obdobie bol v materských, o niečo nižší v základných školách. Zmeny priemernej priamej spotreby ovocia, zeleniny na dieťa majú výrazné regionálne rozdiely. Na základe ekonometrického modelu sme zistili **významný rast priemernej priamej spotreby čerstvého ovocia na dieťa iba v Bratislavskom a Nitrianskom kraji. V Košickom a Prešovskom kraji došlo k významnému a v Trenčianskom a Žilinskom k miernemu poklesu priemernej priamej spotreby čerstvého ovocia na dieťa zapojené v programe.**

Nižšia priemerná priama spotreba na dieťa na východnom Slovensku (KE, PO) môže súvisieť so sortimentom, frekvenciou dodávok dodávateľmi do škôl v týchto krajoch, aj o relatívne periférnej polohe škôl v rámci krajiny. **Pre dodávateľov teda môže byť výzvou zásobovať čerstvým ovocím a zeleninou tento región s vysokým potenciálom trhu Školského programu.**

5.1.1.2 Zmena nepriamej spotreby čerstvého ovocia a zeleniny u detí. Zmena nepriamej spotreby ovocia u detí

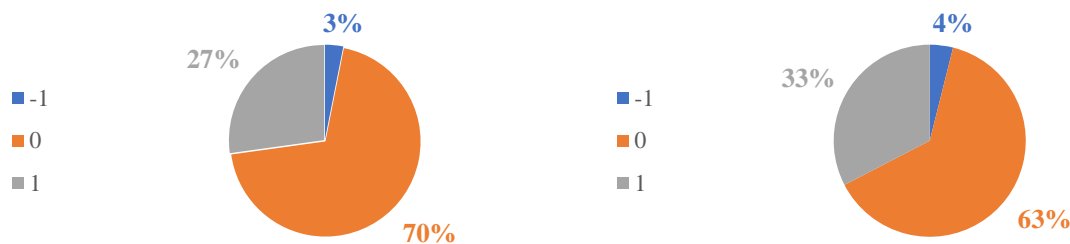
Čistý efekt účasti detí v Školskom programe na zmenu priemernej nepriamej spotreby na dieťa za päťročné obdobie trvania programu odhadujeme kontrafaktuálnou analýzou na základe odpovedí ich rodičov v našom online dotazníku pre rodičov detí (2022), ako tieto zmeny vnímajú (perception). Zmenu nepriamej spotreby ovocia a zeleniny v cieľovej skupine detí zapojených do programu porovnávame so zmenou nepriamej spotreby kontrolnej skupiny detí nezapojených do programu. **Pozitívny čistý efekt naznačuje, že deti zapojené do Školského programu zvýšili spotrebu ovocia a zeleniny doma, mimo školy o viac, ako zvýšili túto spotrebu deti nezapojené do programu.** Zvýšenie nepriamej spotreby ovocia, zeleniny v hodnotenom päťročnom období deťmi zapojenými do Školského programu

je možné považovať za **strednodobý efekt účasti detí v Školskom programe na zmenu ich stravovacích zvyklostí.**

Rodičia odpovedali na otázku, či dieťa konzumuje v roku 2022 ovocie viac a častejšie ako v roku 2017. Na základe odpovedí rodičov/respondentov o zmene konzumácie ovocia dieťaťom v roku 2022 oproti roku 2017, 4 % detí nezapojených do ŠP konzumuje menej častejšie ovocie v porovnaní s rokom 2017, a o niečo menej zapojených detí do ŠP (3 %) konzumuje ovocie menej častejšie. Spotrebu ovocia v období piatich rokov nezmenilo 70 % detí zapojených a len 63 % detí nezapojených do programu. Oproti roku 2017 konzumuje ovocie viac a častejšie 27 % detí zapojených a 33 % detí nezapojených. Väčšina rodičov detí zo zapojených škôl uviedla, že ich deti nezmenili spotrebu ovocia. Rozdiel oproti skupine detí z nezapojených škôl je kladný (7 p.b) (Obr. 47).

Obrázok 47: Zmena konzumácie ovocia v roku 2022 oproti roku 2017; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Vysvetlivky: -1 –zníženie spotreby ovocia 0 –stravovacie zvyklosti sa nezmenili, 1 – zvýšenie spotreby ovocia

Kontrafaktuálnou analýzou sme odhadli čistý efekt účasti detí v Školskom programe na nepriamu spotrebu ovocia v porovnaní s kontrolnou skupinou detí, zostavenou párovaním (PSM). **Zapojené deti do Školského programu konzumovali ovocie v roku 2022 v priemere častejšie oproti roku 2017 než deti v kontrolnej skupine, ktoré neboli do ŠP zapojené, avšak tento rozdiel nebol štatisticky významný.** Účasť detí v Školskom programe v SR prispela k zvýšeniu ich priemernej nepriamej spotreby ovocia, v určitej skupine detí k udržaniu tejto spotreby, alebo spomaleniu poklesu spotreby.

Zmena priemernej nepriamej spotreby ovocia podľa veku dieťaťa, pohlavia, regiónu, urbanizácie miesta bydliska, vzdelania rodičov

Deti vo veku od 11 rokov zo zapojených škôl do ŠP ovocie a zelenina, konzumovali doma a mimo školy v roku 2022 viac ovocia a zaraďovali ho častejšie do jedálneho lístka než v roku 2017 v porovnaní s kontrolnou skupinou detí z nezapojených škôl.

Viac ovocia konzumovali chlapci zo zapojených škôl v porovnaní s kontrolnou skupinou z nezapojených škôl, avšak rozdiel nebol štatisticky významný.

Dievčatá zo zapojených škôl z vidieka konzumovali viac ovocia oproti kontrolnej skupine nezapojených dievčatám z vidieka.

Chlapci zo zapojených škôl štatisticky významne zvýšili konzumáciu ovocia oproti dievčatám zo zapojených škôl.

Účasť detí v Školskom programe v školách na **západnom Slovensku štatisticky významne zvýšila ich konzumáciu ovocia.** Tieto deti zaraďovali ovocie častejšie do jedálneho lístka ako nezapojené deti v programe. Okrem toho, dievčatá zo západného Slovenska zapojené do Školského programu konzumovali viac ovocia v porovnaní s nezapojenými dievčatami a deti zo zapojených škôl zo západného Slovenska z vidieka, konzumovali viac ovocia ako nezapojené.

Bez ohľadu na vek, **zapojené deti zo západného Slovenska konzumovali viac ovocia oproti kontrolnej skupine nezapojených detí, avšak štatisticky významne len deti do 5 rokov z materských škôl.**

Deti zapojené do ŠP zo škôl na **strednom Slovensku štatisticky významne znížili konzumáciu ovocia oproti kontrolnej skupine**. Sú to predovšetkým **dievčatá, deti z vidieka**, ktoré konzumovali menej ovocia ako na začiatku programu.

Podľa vekových kategórií, deti vo veku do 5 rokov a od 11 rokov zo západného Slovenska konzumovali viac ovocia oproti príslušným kontrolným skupinám.

Deti na ZŠ **vo veku od 6 do 10 rokov na strednom Slovensku štatisticky významne znížili konzumáciu ovocia oproti roku 2017 v porovnaní s kontrolnou skupinou**.

Deti zapojené do programu z **východného Slovenska znížili konzumáciu ovocia oproti kontrolnej skupine z východného Slovenska**. Z nich viac ovocia konzumovali zapojení chlapci aj zapojené deti z mesta oproti kontrolným skupinám. Zapojené deti vo veku od 6 do 10 rokov konzumovali viac ovocia ako nezapojené v programe.

Konzumáciu ovocia významne znížili deti žijúce v mestách vo veku od 6 do 10 rokov. Zapojené deti žijúce v mestách, vo veku do 5 rokov a od 11 rokov konzumovali viac ovocia oproti kontrolnej skupine, a deti vo veku do 5 rokov z vidieka konzumovali viac ovocia oproti nezapojeným deťom.

64 % rodičov detí zo zapojených škôl uviedlo, že ich dieťa zvýšilo spotrebu ovocia, a príjem ich domácnosti je vyšší ako 1000 €.

Pre hodnotenie vplyvu programu na zmenu **množstva skonzumovaného ovocia**, rodičia odpovedali na otázku „*Kolko kusov/jednotkových porcií ovocia denne zje vaše dieťa (napr. stredne veľké jablko, hruška, malý banán, miska ovocného šalátu.)*“

21 % zapojených detí do ŠP zje 3 a viac kusov ovocia denne, zatiaľ čo len 17.8 % nezapojených detí do ŠP zje rovnaké množstvo (Obr. 48). Na základe odpovedí rodičov, zapojené deti zjedia viac kusov ovocia ako nezapojené deti, avšak rozdiel nebol štatisticky významný.

Kontrafaktuálnou analýzou sme odhadli **pozitívny čistý efekt účasti detí v Školskom programe na denné množstvo nimi skonzumovaného ovocia doma, mimo školy** v porovnaní s kontrolnou skupinou.

Len **staršie deti zapojené do programu od 11 rokov konzumovali väčší počet porcií ovocia denne** v porovnaní s kontrolnou skupinou. Naopak **malé deti z materských škôl do 5 rokov konzumovali významne nižší počet porcií ovocia** oproti deťom z kontrolnej skupiny z nezapojených škôl.

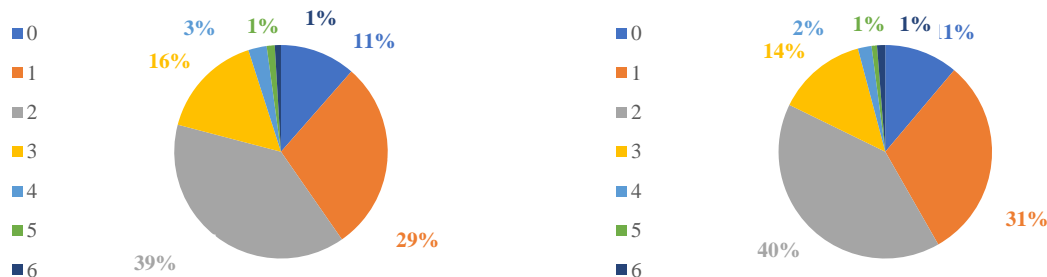
Dievčatá zapojené do ŠP konzumovali významne vyšší počet porcií ovocia za deň a chlapci naopak nižší počet porcií za deň než deti v kontrolnej skupine. Dievčatá z vidieka aj chlapci z vidieka konzumovali vyšší počet porcií za deň v porovnaní s kontrolnými skupinami nezapojených dievčat, resp. chlapcov z vidieka. Naopak dievčatá z mesta a tiež chlapci z mesta konzumovali nižší počet porcií za deň v porovnaní s relevantnými kontrolnými skupinami nezapojených dievčat, resp. chlapcov z mesta.

Deti na **západnom a strednom Slovensku skonzumovali denne vyšší počet porcií ovocia** oproti kontrolnej skupine. Pričom dievčatá na západnom Slovensku zapojené do Školského programu konzumovali významne väčšie množstvo ovocia, a naopak dievčatá na východnom Slovensku zapojené do programu konzumovali nižšie množstvo ovocia v porovnaní s kontrolnou skupinou. Deti z vidieka zo západného a stredného Slovenska konzumovali významne vyšší počet porcií ovocia za deň v porovnaní s kontrolnou skupinou nezapojených detí. Naopak **deti z vidieka z východného Slovenska zapojené do ŠP konzumovali významne menší počet porcií ovocia** za deň v porovnaní s kontrolnou skupinou. .

Deti z vidieka zapojené do ŠP konzumovali väčšie množstvo ovocia denne a naopak, deti z mesta zapojené do programu konzumovali denne menšie množstvo v porovnaní s kontrolnými skupinami detí.

Obrázok 48: Počet porcií ovocia za deň; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Vysvetlivky: 0 – nekonsumuje denné čerstvé ovocie, 1 – 1 kus/porcia, 2 – 2 kusy/porcie, 3 – 3 kusy/porcie, 4 – 4 kusy/porcie, 5 – 5 kusov/porcií, 6 – viac ako 5 kusov porcií ovocia

Pre hodnotenie vplyvu programu na frekvenciu nepriamej konzumácie ovocia deťmi, rodičia odpovedali na otázku „Ako často konzumuje Vaše dieťa ovocie?“

2 % detí v skupine zo zapojených škôl do ŠP v súbore odpovedí respondentov vôbec nekonsumovali ovocie, pričom tento podiel detí v skupine detí z nezapojených škôl do ŠP bol 1 %. Rozdiel množstva a frekvencie konzumácie ovocia deťmi zapojenými do programu v porovnaní s deťmi nezapojenými do ŠP bol kladný. 14 % rodičov detí zo zapojených škôl odpovedalo, že ich deti konzumovali ovocie 1- až 2-krát týždenne. 9 % detí konzumovalo ovocie 3 a viackrát týždenne. Podiel detí zapojených do ŠP, ktoré konzumovali ovocie menej častejšie (len 1- až 2-krát týždenne) bol nižší, v porovnaní s podielom v skupine detí nezapojených do ŠP (rozdiel 2 p.b.). Naopak menší bol podiel detí zapojených do ŠP, ktoré konzumovali ovocie častejšie v porovnaní s deťmi nezapojenými do ŠP (negatívny rozdiel) 1 p.b. s konzumáciou 3 a viackrát denne, a 2 p.b. s konzumáciou 1- až 2-krát denne (Obr. 49).

Kontrafaktuálnou analýzou po párovaní (PSM) sme odhadli **čistý pozitívny efekt účasti detí v Školskom programe na frekvenciu konzumácie ovocia deťmi zapojenými v ŠP v porovnaní s kontrolnou skupinou, avšak nevýznamný**. Síce program v strednodobom horizonte nezvýšil frekvenciu spotreby ovocia, **pozitívne však ovplyvnil konzumáciu ovocia deťmi s frekvenciou konzumácie 1- až 2-krát denne**.

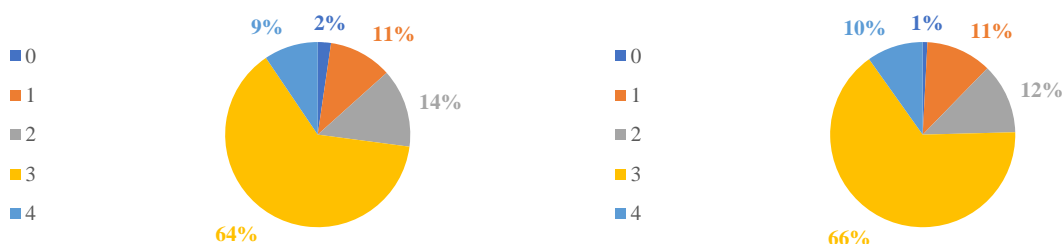
V skupine detí vo veku od 6 do 10 rokov zo škôl zapojených do ŠP došlo k zvýšeniu frekvencie konzumácie ovocia doma, mimo školy v porovnaní s kontrolnou skupinou. **Významne poklesla frekvencia konzumácie ovocia doma, mimo školy u detí zapojených do ŠP v materských školách vo veku do 5 rokov**.

Podľa pohlavia, dievčatá z vidieka, zapojené do ŠP, konzumovali významne menej často ovocie v porovnaní s kontrolnou skupinou nezapojených dievčat z vidieka.

Taktiež podľa regiónu, pozitívny efekt bol u detí zo stredného Slovenska, významný u chlapcov zo SS a taktiež u detí z mesta zo SS vo veku od 6 do 10 rokov.

Podľa bydliska, deti žijúce v mestách konzumovali častejšie ovocie v porovnaní s kontrolnou skupinou. Avšak štatisticky významne len deti z mesta vo veku od 11 rokov konzumovali častejšie ovocie v porovnaní s kontrolnou skupinou nezapojených detí. Naopak **deti od 11 rokov z vidieka štatisticky významne konzumovali menej častejšie** ovocie v porovnaní s kontrolnou skupinou.

Obrázok 49: Frekvencia konzumácie ovocia; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Vysvetlivky: 0 – nekonsumuje vôbec, 1 – 3 a viackrát týždenne, 2 – 1- až 2-krát týždenne, 3 – 1- až 2-krát denne, 4 – 3 a viackrát denne

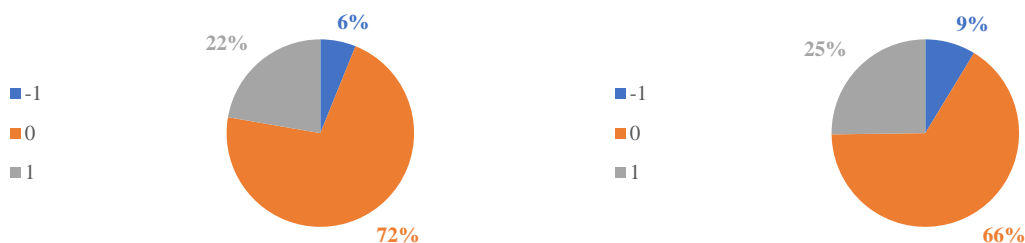
5.1.1.3 Zmena nepriamej spotreby zeleniny u detí

Čistý efekt účasti detí v Školskom programe na zmenu nepriamej spotreby zeleniny na dieťa odhadujeme kontrafaktuálnou analýzou na základe odpovedí ich rodičov.

Relatívne nízka konzumácia zeleniny deťmi je všeobecný problém. Vysvetlením nižšej konzumácie zeleniny môžu byť podľa štúdií chuťové preferencie detí a ich zmena s vekom.³⁷

Rodičia odpovedali na otázku či *dieťa konzumuje v roku 2022 zeleninu viac a častejšie ako v roku 2017*. K zníženiu nepriamej spotreby zeleniny dieťaťom v roku 2022 v porovnaní s rokom 2017 došlo u 6 % detí zapojených do programu a u 9 % detí zo škôl nezapojených do programu. Rovnako často ako na začiatku hodnoteného obdobia programu konzumuje zeleninu 72 % detí zo zapojených a 66 % detí z nezapojených škôl. Oproti roku 2017 konzumuje zeleninu viac a častejšie 22 % detí zapojených do Školského programu a 25 % detí nezapojených do ŠP (Obr. 50). Tieto rozdiely v zmene konzumácie zeleniny v roku 2022 oproti roku 2017 nie sú štatisticky významné. Väčšina rodičov detí zo zapojených škôl do ŠP uviedla, že deti nezmenili spotrebu zeleniny.

Obrázok 50: Zmena konzumácie zeleniny deťmi v roku 2022 oproti roku 2017; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Vysvetlivky: -1 –zníženie spotreby zeleniny 0 –stravovacie zvyklosti sa nezmenili, 1 – zvýšenie spotreby zeleniny

Kontrafaktuálnou analýzou sme odhadli čistý efekt účasti detí v Školskom programe na konzumáciu zeleniny, ktorý bol za celú skupinu zapojených detí do ŠP negatívny, ale štatisticky nevýznamný. **Efekt sa líšil podľa pohlavia, veku detí, regiónu, miesta kde žijú.** Pozitívny čistý efekt na nepriamu spotrebu zeleniny bol odhadnutý pre špecifické skupiny detí.

Zmena nepriamej spotreby zeleniny *podľa veku dieťaťa, pohlavia, regiónu, urbanizácie miesta bydliska, vzdelania rodičov*

Podľa vekových kategórií **deti vo veku od 6 do 10 rokov** zo zapojených škôl do Školského podprogramu ovocie a zelenina štatisticky **významne zvýšili konzumáciu zeleniny v roku 2022 oproti roku 2017** v porovnaní s kontrolnou skupinou. **Deti vo veku do 5 rokov a vo veku od 11 rokov znížili konzumáciu zeleniny** v porovnaní s kontrolnou skupinou, avšak **nie významne**.

Podľa pohlavia, **chlapci aj dievčatá z vidieka zvýšili konzumáciu zeleniny, deti z mesta znížili konzumáciu zeleniny** v roku 2022 v porovnaní s príslušnými kontrolnými skupinami. Významná zmena bola len u chlapcov z mesta.

Deti zapojené do ŠP na **západnom a východnom Slovensku zvýšili** v roku 2022 konzumáciu zeleniny a **zaradujú ich častejšie do jedálneho** ako nezapojené deti oproti roku 2017. Zapojené deti oproti nezapojeným na západnom a východnom Slovensku žijúce na vidieku, zvýšili konzumáciu zeleniny bez ohľadu na pohlavie. Podľa vekových kategórií konzumáciu zeleniny zvýšili zapojené deti na západnom Slovensku vo veku do 5, od 6 do 10 rokov a na východnom Slovensku deti od 6 do 10 rokov. Avšak

³⁷ Podľa Manella (2014) si dieťa vyberá potraviny najmä podľa chuťových preferencií, a tak môže dochádzať k nižšej konzumácii zeleniny. Preferencia sladkej chuti je výraznejšia v detstve, postupom času sa však jej preferencia znižuje a v dospelosti sa stabilizuje na nižšej úrovni, pričom dochádza k vyššej tolerancii ostatných chuťových vnemov. Na druhej strane odmietanie horkej chuti v detstve súvisí s prvotným odmietaním zeleniny, pričom citlivosť na horkú chuť v priebehu života klesá a dospelý človek je následne schopný tolerovať, ba dokonca preferovať horkú chuť.

deti na **strednom Slovensku bez ohľadu na vek významne znížili** konzumáciu zeleniny v porovnaní s kontrolnou skupinou, podľa pohlavia **významne len dievčatá zo SS**.

Deti zo zapojených škôl z **vidieka**, bez rozdielu na pohlavie, **zvýšili konzumáciu zeleniny**, avšak nie štatisticky významne oproti kontrolnej skupine. Podľa bydliska deti z vidieka konzumovali viac zeleniny oproti kontrolnej skupine, avšak nie štatisticky významne. Deti z mesta štatisticky významne znížili konzumáciu zeleniny bez ohľadu na vek a pohlavie. K zvýšeniu spotreby zeleniny u detí z vidieka došlo vo veku do 10 rokov. **K poklesu konzumácie zeleniny došlo u detí z mesta**.

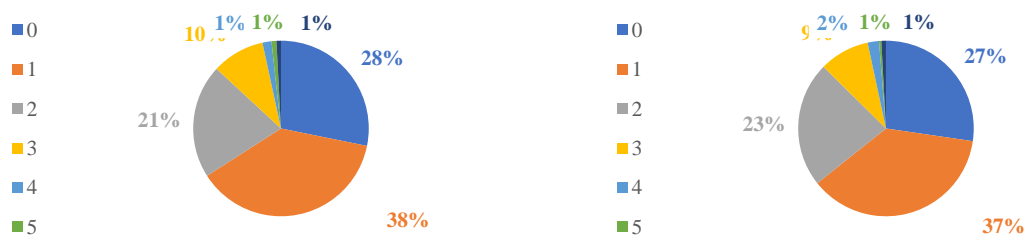
Deti rodičov s vyšším vzdelaním a deti ktoré desiatujú, zvýšili alebo nezmenili konzumáciu zeleniny v hodnotenom období, v porovnaní s deťmi ktoré nedesiatujú a deťmi rodičov s nižším vzdelaním.

Pre odhad vplyvu programu na množstvo skonzumovanej zeleniny dieťaťom denne, rodičia odpovedali na otázku „*Koľko kusov/jednotkových porcií čerstvej zeleniny denne zje vaše dieťa (napr. stredne veľký kus zeleniny, šálka nakrájanej listovej zeleniny, miska zeleninového šalátu, pohár zeleninovej šťavy a pod.)*“.

Na základe odpovedí rodičov o stravovacích zvyklostiach ich detí, čerstvú zeleninu denne nekonzumuje 28 % detí zapojených a 27 % detí nezapojených do ŠP. Z detí zapojených do ŠP 38% konzumovalo jednu porciu zeleniny denne a 34 % detí konzumovalo aspoň dve porcie zeleniny denne. Podiel detí zo zapojených škôl konzumujúcich aspoň jednu porciu zeleniny je o 1 p.b. vyšší v porovnaní so skupinou detí z nezapojených škôl do ŠP. Avšak aspoň dve porcie zeleniny denne konzumuje o 2 p.b. viac detí z nezapojených škôl do ŠP (Obr. 51).

Kontrafaktuálnou analýza sme zistili menšiu nepriamu spotrebu zeleniny dieťaťom doma, mimo školy, v skupine detí zapojených do ŠP v porovnaní so skupinou detí z nezapojených škôl do ŠP .

Obrázok 51: Denné množstvo konzumácie čerstvej zeleniny; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Vysvetlivky: 0 – nekonzumuje denné čerstvú zeleninu, 1 – 1 kus/porcia, 2 – 2 kusy/porcie, 3 – 3 kusy/porcie, 4 – 4 kusy/porcie, 5 – 5 kusov/porcií, 6 – viac ako 5 kusov porcií čerstvej zeleniny

Zmena frekvencie konzumácie zeleniny dieťaťom

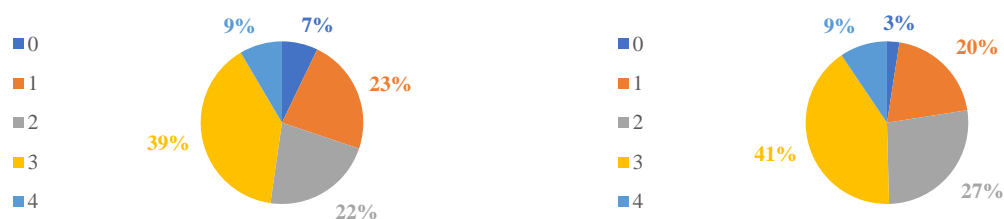
Podiel detí zo škôl zapojených do ŠP ktoré podľa ich rodičov vôbec nekonzumujú zeleninu bol 7 %, detí z nezapojených škôl v prieskume 3 %. Vyšší podiel detí zo zapojených škôl (o 3 p.b.) konzumoval zeleninu 3 a viackrát týždenne. Vyšší bol podiel detí ktoré konzumovali zeleninu 1- až 2-krát týždenne a jeden až dvakrát denne. Podiel detí ktoré konzumovali zeleninu 3- a viackrát denne bol v oboch skupinách rovnaký (Obr. 52).

Kontrafaktuálnou analýzou sme odhadli čistý efekt účasti detí v ŠP na **zmenu frekvencie konzumácie zeleniny**. Aj keď účasť detí v programe nevedla k zvýšeniu ich frekvencie konzumácie zeleniny v priemere pre celú skupinu detí, **rozdielely sú podľa špecifických skupín detí**.

Deti zo zapojených škôl na **strednom Slovenska z vidieka a vo veku do 5 rokov** konzumovali **zeleninu** častejšie v porovnaní s kontrolnou skupinou.

Deti z **vidieka** vo veku **do 5 rokov** a deti z mesta vo veku **od 11 rokov** konzumovali **častejšie zeleninu** v porovnaní s príslušnou kontrolnou skupinou. Avšak štatisticky významne **znížili** konzumáciu zeleniny **zapojené deti z mesta** v porovnaní s kontrolnou skupinou.

Obrázok 52: Frekvencia konzumácie zeleniny; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Vysvetlivky: 0 – nekonzumuje vôbec, 1 – 3 a viackrát týždenne, 2 – 1- až 2-krát týždenne, 3 – 1- až 2-krát denne, 4 – 3 a viackrát denne

5.1.2 Zmena priamej a nepriamej konzumácie konzumného mlieka u detí

5.1.2.1 Zmena priamej konzumácie konzumného mlieka u detí

Z údajov ročných monitorovacích správ ŠP za SR vyplýva, že počet zapojených detí v podprograme mlieko a mliečne výrobky z materských škôl počas 5 rokov ŠP mierne poklesol (-0.34 %), počet zapojených detí zo ZŠ sa zvýšil o 2.5 %. Kým počet zapojených detí má klesajúci trend, počet škôl v podprograme mlieko a mliečne výrobky rastie. Podľa výberového súboru z evidencie PPA (2022) z celkového počtu detí zapojených do tohto podprogramu, podiel detí zo západného Slovenska bol v priemere 45 %, detí z východného 30 % a detí zo stredného Slovenska 25 %. V hodnotenom období sa zvýšil podiel detí z východného Slovenska. Počet zapojených škôl do podprogramu mlieko a mliečne výrobky na strednom Slovensku klesal.

Množstvo dodaného/distribúovaného konzumného mlieka do škôl a priemernú priamu spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov negatívne ovplyvnili v SR protipandemické opatrenia COVID-19, podobne ako v celej EÚ.

Rozdielny vývoj v SR v porovnaní s EÚ, bol v štvrtom roku programu, v raste priemernej priamej spotrebe neochuteného jogurtu na dieťa v SR, ktorý pokračoval aj v školskom roku 2021/2022.

Zvrat vo vývoji dodaného množstva školského mlieka a mliečnych výrobkov v SR priniesol piaty rok programu. Dodané množstvo konzumného mlieka do škôl v školskom roku 2021/2022 bolo o 14.4 % vyššie v porovnaní s prvým hodnoteným školským rokom programu 2017/2018. **Priemerná priama spotreba konzumného mlieka na dieťa sa za päťročné obdobie zvýšila o 20 %.** Dodané množstvo neochuteného jogurtu bolo v piatom roku programu o 131 % vyššie ako v školskom roku 2017/2018 a priemerná priama spotreba neochuteného jogurtu na žiaka vzrástla o 142 %. Táto rozdielna dynamika rastu vyplýva z rastu množstva dodaných produktov do škôl a zároveň klesajúceho počtu zapojených detí do podprogramu mlieko a mliečne výrobky, čím priemerná priama spotreba na dieťa zapojeného do programu rastie rýchlejšie. Dá sa očakávať rastúci trend dodávok aj priemernej priamej spotreby na dieťa mlieka a vybraných mliečnych produktov aj v ďalšom období. V Stratégií Slovenskej republiky pre realizáciu Školského programu je **ukazovateľom krátkodobého vplyvu Školského programu 5 % zvýšenie priamej spotreby mlieka a výrobkov z nich** u detí za šesť rokov trvania programu. Túto zmenu sa **podarilo dosiahnuť v hodnotenom päťročnom období trvania programu.**

Konzumné mlieko a mliečne výrobky sa v SR distribuujú deťom v školách prevažne prostredníctvom zariadení školského stravovania, alebo aj automatmi. Na základe výberového súboru údajov z evidencie PPA (2022) je možné pozorovať klesajúci trend priemernej priamej spotreby konzumného mlieka distribuovaného inak ako automatmi a výrazne **rastúci trend priemernej priamej spotreby konzumného mlieka distribuovaného v školách s automatmi.** Tento rast sa posilnil od školského roku 2021/2022, od kedy sa produkty Školského programu ponúkajú deťom bezplatne. Distribúcia konzumného mlieka a mliečnych výrobkov automatmi má vysoký potenciál, nesporné výhody aj keď jej využitie má určité obmedzenia.

Z údajov výberového súboru evidencie PPA (2022) vyplýva, že relatívne najvyššia priemerná priama spotreba konzumného mlieka na dieťa bola na západnom Slovensku (Trenčiansky kraj). Najnižšia bola na východnom Slovensku. Najvyššia priemerná priama spotreba na dieťa neochutených mliečnych výrobkov bola v zapojených školách na strednom Slovensku (Žilinský kraj). Ochutené mliečne výrobky boli najviac dodávané v školách na západnom Slovensku. Prostredníctvom automatov bolo mlieko

a mliečne výrobky dodávané približne 62 % zapojených žiakov zo západného, 15 % žiakov zo stredného a 24 % žiakov z východného Slovenska. Najvyššia priemerná priama spotreba neochuteného mlieka distribuovaného automatmi bola v Prešovskom kraji, najnižšia v Banskobystrickom. Po zrušení príspevku na žiaka, kde bolo neochutené mlieko v automatoch bezplatne, priemerná priama spotreba prudko vzrástla, najviac v Trenčianskom kraji, vyše o 300 %, pričom za celé obdobie došlo k zvýšeniu priemernej priamej spotreby mlieka a mliečnych výrobkov distribuovaných automatmi o približne 150 %.

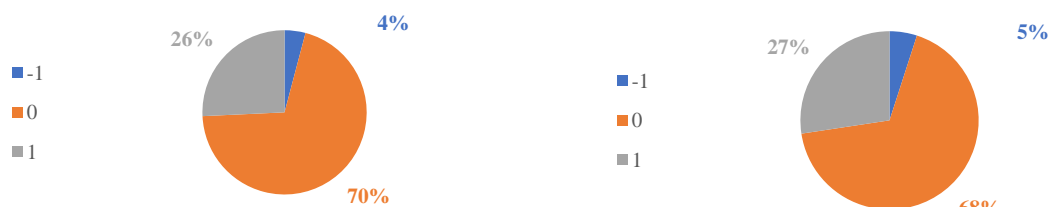
5.1.2.2 Zmena nepriamej konzumácie konzumného mlieka u detí zapojených do Školského programu

V analýze zmeny nepriamej spotreby mlieka a mliečnych výrobkov odhadujeme čistý efekt zapojenia detí do Školského programu, porovnaním zmien nepriamej spotreby mlieka a mliečnych výrobkov v cieľovej skupine detí zapojených do podprogramu mlieko a mliečne výrobky a zmien nepriamej spotreby detí kontrolnej skupine ktorú vytvoríme párovaním (PSM). Odhadnutý **pozitívny čistý efekt účasti detí v Školskom programe na ich nepriamu spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov – doma, mimo školy naznačuje, že v strednodobom horizonte dochádza k pozitívnym zmenám v stravovaní zapojených detí, mlieko a mliečne výrobky konzumujú viac a častejšie.**

Aby sme zistili, či priame dodávky distribúcia mlieka a mliečnych výrobkov v školách počas školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 ovplyvnila nepriamu spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov, rodičia odpovedali na otázku *či dieťa konzumuje v roku 2022 mlieko a mliečne výrobky viac a častejšie ako v roku 2017.*

Na základe odpovedí rodičov v prieskume, 5 % detí z nezapojených škôl do Školského programu konzumuje mlieko menej často v porovnaní s rokom 2017 oproti 4 % detí zo škôl zapojených do ŠP. Rovnako často ako na začiatku obdobia programu konzumuje mlieko 70 % detí z 1045 zo zapojených a 68 % detí z 482 z nezapojených škôl do programu. Oproti roku 2017 konzumuje mlieko viac a častejšie 26 % detí zo zapojených a 27 % z nezapojených škôl. Väčšina rodičov detí zo zapojených škôl uviedla, že deti nezmenili spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov (Obr. 53).

Obrázok 53: Zmena konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov v roku 2022 oproti roku 2017; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Vysvetlivky: -1 –zníženie spotreby mlieka a mliečnych výrobkov, 0 –stravovacie zvyklosti sa nezmenili, 1 – zvýšenie spotreby mlieka a mliečnych výrobkov

Kontrafaktuálnou analýzou sme odhadli čistý efekt účasti detí v Školskom podprograme mlieko a mliečne výrobky. Negatívny čistý efekt na nepriamu spotrebu konzumného mlieka na dieťa zapojené do programu v porovnaní so zmenou nepriamej spotreby detí v kontrolnej skupine môže byť dôsledkom toho, že tieto deti konzumovali mlieko a mliečne výrobky v dostatočnom množstve v škole, nepriama spotreba bola substituovaná priamou spotrebou distribuovaných produktov v škole. Táto zmena však nebola štatisticky preukazná. Kladné efekty programu na nepriamu spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov však boli odhadnuté podľa špecifických skupín detí.

Deti vo veku do 5 rokov v materských školách zapojených v ŠP zvýšili nepriamu konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v roku 2022 oproti roku 2017 v porovnaní s kontrolnou skupinou.

Chlapci zo zapojených škôl **zvýšili** nepriamu konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov oproti kontrolnej skupine aj oproti kontrolnej skupine dievčat zo zapojených škôl.

Dievčatá významne znížili spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov v porovnaní s kontrolnou skupinou.

Deti na **východnom Slovensku** zapojené do programu **významne zvýšili nepriamu konzumáciu** mlieka a mliečnych výrobkov. Deti v tomto regióne **z vidieka konzumovali viac** mlieka doma, mimo školy, v porovnaní s kontrolnou skupinou.

Zapojené deti v školskom podprograme mlieko a mliečne výrobky **na západnom a strednom Slovensku konzumovali menej často mlieko v porovnaní s kontrolnou** skupinou. Avšak podľa ich rodičov, 69 % zapojených detí v prieskume zo západného a 79 % zapojených detí v prieskume zo stredného Slovenska nezmenilo spotrebu mlieka počas piatich rokov. O 13 % viac detí zo stredného Slovenska a o 2 % viac detí zo západného Slovenska zo škôl zapojených do programu si podľa ich rodičov udržali rovnakú spotrebu mlieka v porovnaní s kontrolnou skupinou.

Deti rodičov s vyšším príjmom a deti s diagnostikovaným ochorením konzumovali menej mlieka a mliečnych výrobkov v porovnaní s kontrolnými skupinami.

Chlapci zo stredného Slovenska konzumovali viac mlieka v porovnaní s nezapojenými deťmi kontrolnej skupiny. Štatisticky významne zvýšili konzumáciu nezapojené dievčatá kontrolnej skupiny zo západného Slovenska oproti zapojeným.

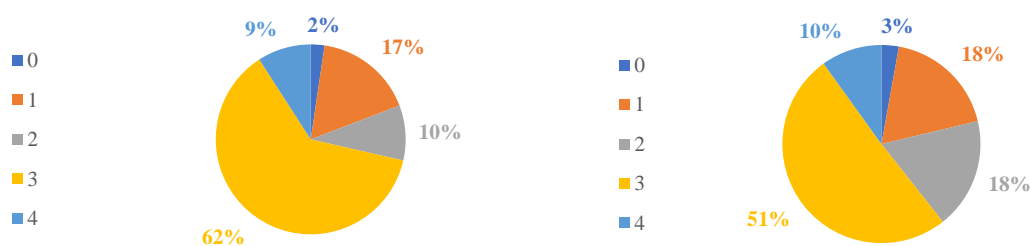
Deti z vidieka zvýšili nepriamu spotrebu mlieka oproti kontrolnej skupine. Z detí bývajúcich **v meste zvýšili konzumáciu mlieka detí vo veku do 5 rokov**.

Účasť detí v podprograme mlieko a mliečne výrobky mala pozitívny vplyv na vyššiu frekvenciu konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov deťmi.

Rodičia odpovedali na otázku *“Ako často konzumuje Vaše dieťa mlieko a mliečne výrobky?”*.

Na základe odpovedí rodičov detí, deti zo zapojených škôl do ŠP konzumovali mlieko častejšie v porovnaní s deťmi z nezapojených škôl. 10 % detí zo zapojených škôl konzumovalo mimo školy mlieko a mliečne výrobky 3 a viackrát denne, v porovnaní s 9 % detí z nezapojených škôl. Najčastejšie však deti konzumovali mlieko a mliečne výrobky 1- až 2-krát denne. O 11 p.b. viac detí zo zapojených škôl malo frekvenciu konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov 1- až 2-krát denne v porovnaní s deťmi z nezapojených škôl. O 1 p.b. viac detí z nezapojených škôl malo frekvenciu konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov 1- až 2-krát týždenne v porovnaní s deťmi zo škôl zapojených do ŠP. Rovnako často ako na začiatku hodnoteného päťročného obdobia konzumuje mlieko 70 % z 1045 zapojených a 68 % z 482 nezapojených. Oproti roku 2017 konzumuje mlieko viac a častejšie 26 % zapojených a 27 % nezapojených. Väčšina rodičov detí zo zapojených škôl uviedla, že deti nezmenili spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov (Obr. 54).

Obrázok 54: Frekvencia konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Pomocou kontrafaktuálnej analýzy sme odhadli čistý efekt účasti detí v Školskom programe na frekvenciu ich konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov. Deti zo zapojených škôl **častejšie konzumovali mlieko a mliečne výrobky doma, mimo školy**, v porovnaní s kontrolnou skupinou.

Deti zo základných škôl vo vekovej kategórii od 6 do 10 rokov, a hlavne staršie deti od 11 rokov konzumovali mlieko a mliečne výrobky častejšie v porovnaní s kontrolnými skupinami.

Staršie deti zo základných škôl, od 11 rokov, významne zvýšili frekvenciu nepriamej konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov oproti kontrolnej skupine.

Chlapci, zvlášť tí z vidieka, rovnako aj dievčatá zapojené do programu zvýšili frekvenciu konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov v porovnaní s kontrolnými skupinami.

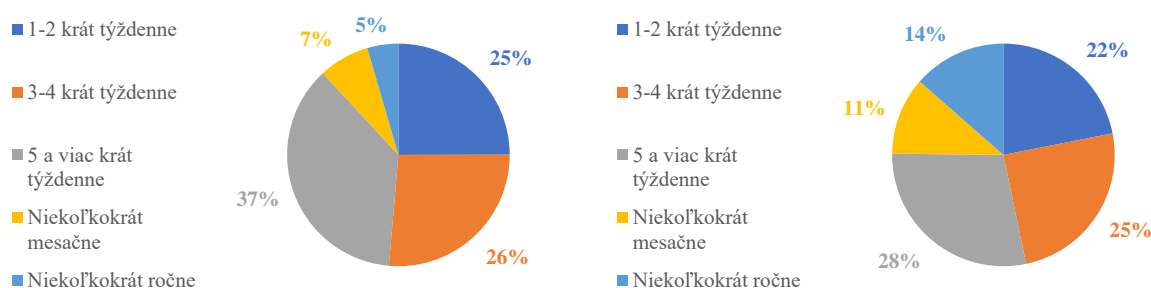
Deti zapojené do ŠP na **západnom a východnom Slovensku častejšie konzumovali** mlieko a mliečne výrobky v porovnaní s príslušnou kontrolnou skupinou. **Deti zapojené do programu na strednom Slovensku frekvenciu nepriamej konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov znížili**, predovšetkým **deti z materských škôl do 5 rokov**. V tejto skupine detí v materských školách na strednom Slovensku došlo v hodnotenom období aj k zníženiu priemernej priamej spotreby mlieka na dieťa.

Konzumné mlieko (neochutené)

Rodičia, ktorých deti *konzumovali konzumné neochutené mlieko* odpovedali na otázku frekvencie mlieka od možnosti frekvencie 5 a viackrát týždenne až po niekoľkokrát ročne.

Podiel detí zapojených do programu, ktoré konzumujú mlieko a mliečne výrobky 5 a viackrát denne, bol o 9 p.b. vyšší oproti deťom zo škôl nezapojených do programu. O 1 p.b. bol vyšší podiel zapojených detí s frekvenciou konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov 3- až 4-krát týždenne, o 3 p.b. vyšší podiel s frekvenciou 1- až 2-krát denne (Obr. 55).

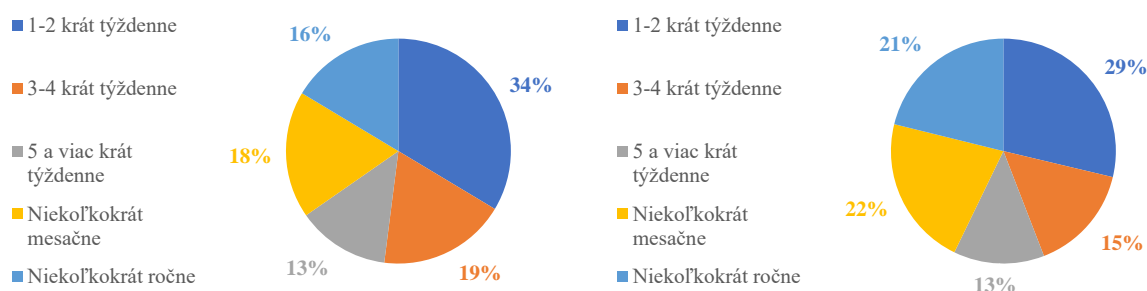
Obrázok 55: Frekvencia konzumného (neochuteného) mlieka; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Ochutené mlieko

Podiel detí zo škôl zapojených do programu, ktoré konzumujú ochutené mlieko 3- až 4-krát týždenne, bol o 4 p.b. vyšší oproti skupine detí z nezapojených škôl, o 5 % bol vyšší u zapojených detí do ŠP, ktoré konzumujú ochutené mlieko 1- až 2-krát týždenne, čo však nemožno považovať za pozitívny efekt účasti detí v ŠP, vzhľadom na preferenciu konzumného mlieka a neochutených mliečnych výrobkov (Obr. 56).

Obrázok 56: Frekvencia konzumácie ochuteného mlieka; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Neochutené jogurty

Podiel detí v prieskume zo zapojených škôl do ŠP, ktoré konzumujú **neochutené jogurty** 1- až 2-krát týždenne bol o **13 p.b. vyšší v porovnaní so skupinou detí z nezapojených škôl** v ŠP. Podiel detí s vyššou frekvenciou konzumácie jogurtov bol v oboch skupinách rovnaký a nezmenil sa v hodnotenom období.

Ochutené jogurty

Pozitívne možno hodnotiť, že podiel detí zo zapojených škôl s najčastejšou konzumáciou ochutených jogurtov 1- až 2-krát týždenne bol o 2 p.b. nižší v porovnaní s deťmi z nezapojených škôl do programu.

Vyšší bol však u detí zapojených do programu s konzumáciou ochutených jogurtov 3- až 4-krát týždenne (o 1 %) aj s frekvenciou konzumácie viac ako 5 krát týždenne (o 8 %).

Tvrde syry

Deti konzumovali tvrdé syry najčastejšie 3- až 4-krát týždenne. Podiel detí zo zapojených škôl ktoré konzumovali tvrdé syry 1 až -2-krát týždenne bol o 6 p.b. vyšší ako v skupine detí z nezapojených škôl. Podiel detí zo zapojených škôl do ŠP, ktoré konzumujú tvrdé syry zriedkavo – niekoľkokrát ročne, bol o 6 p.b. nižší v porovnaní so skupinou detí z nezapojených škôl.

Tvaroh konzumujú deti najčastejšie 1-až 2-krát týždenne a podiel detí zo zapojených škôl s touto frekvenciou konzumácie bol o 4 p.b. vyšší v porovnaní s deťmi zo škôl nezapojených do programu.

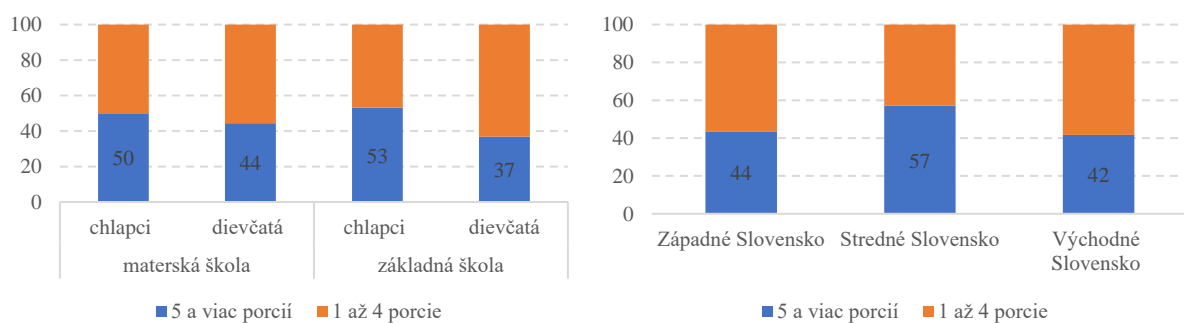
Tavené syry konzumujú deti najčastejšie 3- až 4-krát týždenne a s touto frekvenciou ich konzumuje o 6 % viac detí zo zapojených ako nezapojených škôl do ŠP.

Podiel detí ktoré nikdy nekonzumovali niektoré mliečne výrobky bol v skupine detí zo zapojených škôl nižší než v skupine detí zo škôl nezapojených do ŠP, čo možno hodnotiť ako pozitívny efekt účasti detí v školskom programe.

5.1.3 Zmena podielu detí s odporúčaným denným príjmom ovocia a zeleniny

Z analýzy 24 hodinového monitoringu stravovacích zvyklostí detí na základe záznamov ich rodičov (2023) sme vyhodnotili ich podrobný nutričný protokol stravovacích návykov dieťaťa. Nutričný monitoring nám poskytol informácie o plnení dennej odporúčanej frekvencie konzumácie ovocia a zeleniny. **Vyšší podiel chlapcov** (53 %) v porovnaní s dievčatami (38 %), konzumovalo **5 a viac porcií ovocia a zeleniny**. Podľa vekových kategórií detí, viac ovocia, zeleniny, konzumovali chlapci v predškolskom veku a v mladšom školskom veku (6 – 10 rokov). V staršom školskom veku (11 a viac rokov) mierne viac ovocia a zeleniny konzumovali dievčatá. Kategóriu dospelých nebolo možné relevantne vyhodnotiť kvôli nízkej účasti zapojených detí v tomto veku. Frekvencia spotreby ovocia, zeleniny u detí, v závislosti od typu školy bola podobná. 5 a viac porcií ovocia a zeleniny denne konzumuje v súlade s odporúčanou spotrebou 50 % chlapcov z materských a 53 % zo základných škôl. Relatívne menší je podiel dievčat v materských a základných školách, ktoré konzumujú 5 a viac porcií ovocia a zeleniny. Najvyšší podiel detí konzumujúcich ovocie, zeleninu v súlade s odporúčaniami bol zo stredného Slovenska, nasledovali deti zo západného Slovenska a najnižší podiel bol u detí z východného Slovenska (Obr. 57).

Obrázok 57: Frekvencia konzumácie ovocia, zeleniny deťmi v závislosti od typu školy a regiónu (%)

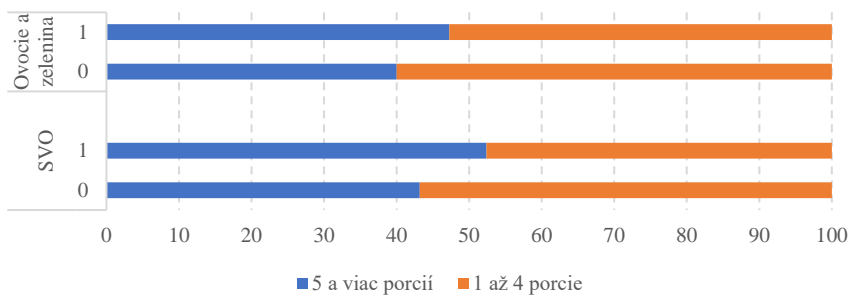

Úspešnosť realizovaných sprievodných vzdelávacích aktivít (SVO) potvrdzuje vyššie percento detí zo zapojených škôl v podprograme ovocie a zelenina so SVO, ktoré konzumujú 5 a viac porcií ovocia a zeleniny v dennom jedálničku, v porovnaní s deťmi v nezapojených školách (Obr. 58). Tento rozdiel bol pozorovaný pri všetkých typoch SVO ktoré deti zo zapojených škôl absolvovali.

Obrázok 58: Konzumácia ovocia a zeleniny denne, podľa zapojenosti školy dieťaťa do Školského programu ovocie a zelenina (OZ) a realizovaných sprievodných vzdelávacích opatrení pre OZ (SVO) na škole (%)

V našom dotazníkovom prieskume pre rodičov detí (2022), rodičia odpovedali na otázku „*Kolko kusov/jednotkových porcií ovocia denne zje vaše dieťa (napr. stredne veľké jablko, hruška, malý banán, miska ovocného šalátu)*“.

Približne 2 % rodičov detí zo zapojených a rovnako aj nezapojených škôl do ŠP odpovedalo, že ich dieťa denne skonzumuje 5 a viac kusov/jednotkových porcií ovocia denne, teda v súlade s odporúčaniami konzumácie. Najčastejšie však deti konzumujú iba dve porcie denne. Konzumáciu ovocia 3-krát denne deťmi zapojenými do programu mohla pozitívne ovplyvniť ich účasť v programe.

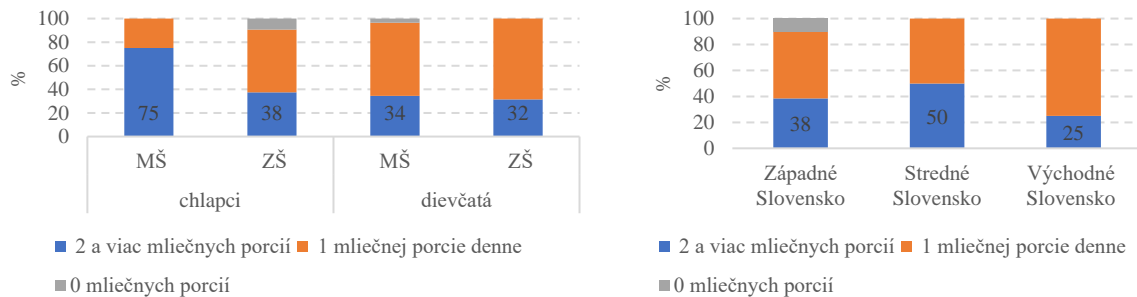
Rodičia odpovedali na otázku *koľko kusov/jednotkových porcií čerstvej zeleniny denne zje vaše dieťa (napr. stredne veľký kus zeleniny, šálka nakrájanej listovej zeleniny, miska zeleninového šalátu, pohár zeleninovej šťavy a pod.)*. Necelé 2 % rodičov detí zapojených v Školskom programe odpovedalo, že ich dieťa denne skonzumuje 5 a viac kusov/porcií čerstvej zeleniny denne, čo je viac ako v skupine detí nezapojených do programu.

5.1.4 Zmena podielu detí stravujúcich sa v súlade s odporúčaniami vnútroštátnych orgánov zodpovedných za zdravie a výživu, pokiaľ ide o denný príjem konzumného mlieka a iných mliečnych výrobkov

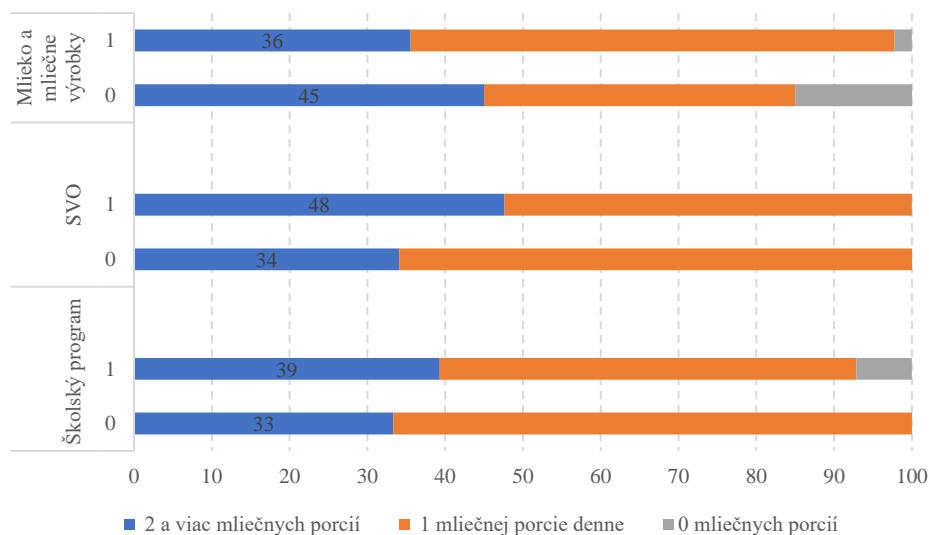
Z analýzy 24 hodinového monitoringu stravovania detí (2023) sme vyhodnotili informácie o plnení denných odporúčaných dávok na konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov.

Vyšší podiel chlapcov v monitoringu (42 %), v porovnaní s dievčatami (35 %), konzumuje 2 a viac porcií konzumného mlieka a mliečnych výrobkov denne v súlade s odporúčaniami. Viac mlieka a mliečnych výrobkov konzumovali chlapci do 5 rokov, a vo veku 6 až 10 rokov – mladšom školskom veku, podobne ako konzumujú v súlade s odporúčaniami aj ovocie a zeleninu. Chlapci v staršom školskom veku (11 a viac rokov) konzumovali mierne viac mlieka a mliečnych výrobkov.

75 % chlapcov z materských a 38 % zo základných škôl konzumuje 2 a viac porcií mlieka a mliečnych výrobkov denne. Odporúčanú konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov má menej dievčat z monitorovanej skupiny. V súlade s odporúčaniami na konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov sa stravuje najviac detí zo stredného, nasledovali deti zo západného Slovenska najnižšiu konzumáciu týchto produktov mali deti z východného Slovenska (Obr. 59).

Obrázok 59: Frekvencia konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov deťmi v závislosti od typu školy a regiónu (%)

Podiel detí zo zapojených škôl iba do školského podprogramu mlieko a mliečne výrobky s odporúčanou dennou konzumáciou 2 a viac porcií mlieka a mliečnych výrobkov bol nižší v porovnaní s deťmi z nezapojených škôl. Vyšší podiel detí zo zapojených škôl do oboch programov ovocie a zelenina, mlieko a mliečne výrobky a tiež zo zapojených škôl s realizovanými SVO mal odporúčanú dennú konzumáciu 2 a viac porcií mlieka a mliečnych výrobkov v porovnaní s deťmi nezapojenými do ŠP a bez SVO (Obr. 60).

Obrázok 60: Konzumácia mlieka a mliečnych výrobkov denne, podľa zapojenosti školy dieťaťa do Školského programu OZ, ML, podprogramu mlieko a mliečne výrobky a realizovaných sprievodných vzdelávacích opatrení (%)

V dotazníkovom prieskume ÚVZ (2017, 2022) odpovedali rodičia na otázku „Ak pije Vaše dieťa mlieko každý deň, uveďte koľko dcl za deň vypije“.

Odpovedalo 972 rodičov v roku 2017 a 1873 rodičov v roku 2022. Mlieko a mliečne výrobky sa odporúča konzumovať minimálne v 2 porciách denne³⁸, preto predpokladáme, že pohár mlieka predstavuje 200 ml mlieka. Na základe odpovedí rodičov, ktorí zadávali denné množstvo skonsumovaného mlieka v dcl, rozlišujeme skupinu detí so spotrebou do 2 dcl a skupinu so spotrebou nad 2 dcl mlieka. V prvom roku programu bol rozdiel v konzumácii v skupinách zapojené vs. nezapojené deti približne 3 p.b.. V roku 2022 bol podiel detí, ktorí pijú denne viac ako 2 dcl 57 % z 909 detí zapojených v podprograme mlieko a mliečne výrobky. Podiel detí, nezapojených do podprogramu mlieko a mliečne výrobky, ktoré pijú denne viac ako 2 dcl bol 51 %. Na začiatku hodnoteného obdobia bol rozdiel v prospech zapojených 3 p.b. a na konci obdobia bol rozdiel 6 p.b. v prospech zapojených.

³⁸ Odporúčaná dávka mlieka a mliečnych výrobkov sú 2 porcie, čo predstavuje 1 pohár 1,5% tučné mlieko obsahuje: 3,4 g bielkovín, vitamíny A, D, B1 a B2 a minerály, hlavne vápnik a fosfor, alebo 1 jogurt (150 ml) alebo 2 plátky syr (50 g). (ÚVZ, 2015).

Podiel detí zapojené do podprogramu mlieko a mliečne výrobky po piatich rokoch trvania programu, ktoré konzumujú viac ako 2 dcl mlieka denne je vyšší o približne 3 %.

5.2 Do akej miery sa vďaka Školskému programu podarilo vštepiť deťom zdravé stravovacie návyky?

Druhá hodnotiacia otázka sa vzťahuje na druhý špecifický cieľ Stratégie (2017) – prehĺbenie znalostí detí v školách v oblasti poľnohospodárstva, o poľnohospodárskych produktoch, výchova k zdravým stravovacím návykom a boj proti plytvaniu s potravinami. Snahou je prepájanie detí s **poľnohospodárstvom** a ich **výchovu k zdravým stravovacím návykom**. Hodnotenie je založené na posúdení hlavných indikátorov a to:

- Zmena **postoja detí** v otázkach konzumácie ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov v súlade s vnútroštátnymi odporúčaniami týkajúcimi sa zdravého stravovania detí
- Zmena úrovne detských **znalostí o zdravotných prínosoch** konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny, konzumného mlieka a mliečnych výrobkov

V dotazníkovom prieskume sme sa zameriavali na vnímanie dôležitosti zdravých stravovacích návykov rodičmi a deťmi, na ich znalosti a vedomosti o zdravom stravovaní.

5.2.1 Zmena postoja detí v otázkach konzumácie ovocia, zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov v súlade s vnútroštátnymi odporúčaniami týkajúcimi sa zdravého stravovania detí

V **hodnotenom období piatich školských rokov boli v rámci Školského programu uskutočnené** sprievodné vzdelávacie opatrenia vo forme piatich typov SVO. Do výberového súboru údajov z evidencie PPA (2022) nebolo možné priradiť ku školám všetky realizované SVO podľa typu SVO z dôvodu nekompletnosti týchto údajov. Zo spracovaných dostupných údajov výberového súboru podľa škôl, kde sa SVO realizovali vyplynulo, že viac ako polovica škôl s realizovanými sprievodnými vzdelávacími opatreniami bola zo západného Slovenska (51.3 %), 25.9 % zo stredného a najmenej škôl s realizovanými SVO boli z východného Slovenska. Sprievodné vzdelávacie opatrenia boli realizované na základných a materských školách.

V dotazníkovom prieskume sme sa zamerali na hodnotenie dôležitosti zdravých stravovacích návykov v domácnosti, ako ich vnímajú rodičia a ich deti. 36 % rodičov detí zapojených v Školskom podprograme ovocie, zelenina, nevedelo odpovedať na otázku *ktorých sprievodných vzdelávacích aktivít o zdravom stravovaní organizovaných v škole sa Vaše dieťa zúčastnilo v rámci Školského programu*.

9 % rodičov odpovedalo, že ich dieťa sa nezúčastnilo žiadnych sprievodných vzdelávacích aktivít. Viac ako polovica respondentov odpovedala, že ich dieťa sa v rámci Školského programu zúčastnilo exkurzii a návštevy sadov, návštevy poľnohospodárskych podnikov, informačných seminárov a prednášok, výstav o zdravej výžive pre vytvorenie zdravých stravovacích návykov a o boji proti plytvaniu jedlom. Dieťa dostalo propagačné materiály o Školskom programe a vzdelávacie materiály o ovocí, zelenine, mlieku a mliečnych výrobkoch.

Na otázku „Čo najčastejšie urobí Vaše dieťa s ovocím, zeleninou, mliekom a mliečnymi výrobkami, ktoré v škole dostáva bezplatne zo Školského programu“ rodičia vo väčšine prípadov odpovedali, že **dieťa výrobky berie domov (53 %), alebo ich skonzumuje v škole (43 %). Len v málo prípadoch dieťa v skutočnosti neskonzumuje distribuovaný výrobok. 28 % rodičov uviedlo, že dieťa zje výrobok cez prestávku na desiatu, 9 % v družine, po obede 8 %, s obedom v školskej jedálni odpovedalo 7 % rodičov.**

Deťom sa Školský program páči. Len necelé jedno percento respondentov ohodnotilo Školský program negatívne a to z dôvodu nízkej frekvencie dodávok, rôznej kvality a malej pestrosti produktov. V dôvodoch pozitívneho hodnotenia programu dieťaťom uviedli rodičia: dostupnosť čerstvého ovocia, dieťa obľubuje ovocie a zeleninu, páči sa mu, že vyskúša rôzne druhy produktov, uvedomuje si že je to zdravé a podporuje svoj zdravý životný štýl. V dôvodoch pozitívneho hodnotenia programu mlieko a mliečne výrobky rodičia uviedli, že deti obľubujú mlieko a tešia sa keď ho dostanú v škole, spestrujú si tak desiatu mliekom a mliečnymi výrobkami. Okrem toho sa deti tešia z toho, že si môžu vybrať mlieko z automatov a učia sa tak hospodáriť s kreditmi na karte. Dôvody neutrálneho hodnotenia programu

deťmi boli hlavne u mladších detí, že si to ešte neuvedomujú, nevedia zhodnotiť program, to čo malé dieťa dostane, to aj zje, vo väčšine prípadov sa dieťa doma k tejto téme nevyjadruje.

Podľa vyjadrení rodičov v našom prieskume (2022), väčšina detí v priebehu hodnoteného obdobia 2017 – 2022 stravovacie zvyklosti nezmenila a stravuje sa zdravo, bez ohľadu na účasť v Školskom programe.

Stravovacie zvyklosti zmenilo a stravuje sa zdravšie a pravidelnejšie 24 % detí zo zapojených škôl do ŠP a 23 % nezapojených detí. Počas hodnotených rokov väčšina detí nezmenila stravovacie zvyklosti a raňajkuje pravidelne. Účasť dieťaťa v Školskom programe mala štatisticky významný vplyv na zmenu zvyklostí dieťaťa raňajkovať. Podiel detí zo zapojených škôl do ŠP, ktoré **raňajkujú pravidelnejšie**, bol o 2 p.b. vyšší v porovnaní so skupinou detí z nezapojených škôl.

Vplyvom protipandemických opatrení COVID-19 **77 % domácností respondentov jedia častejšie varené jedlá doma, 69 % domácností jedia menej jedál z rýchleho občerstvenia (fastfood), 63 % domácností jedia menej sladkostí a nezdravých potravín, 72 % domácností konzumuje viac ovocia, 70 % domácností konzumuje viac zeleniny a 64 % domácností konzumuje viac mlieka a mliečnych výrobkov.**

Pohybová aktivita detí sa vplyvom opatrení COVID-19 v priemere nezmenila, avšak sú štatisticky významné rozdiely podľa účasti detí v programe. Viac ako 2 hodiny za týždeň športuje 47.6 % zapojených detí a len 34.1 % nezapojených detí. Väčšina detí chodí pešo viac ako 3 krát týždenne (70 %) bez ohľadu na účasť v programe. Diétne stravovanie z dôvodu ochorenia počas rokov 2017 – 2022 dodržiavalo 7.6 % zapojených a 8 % nezapojených detí.

Zmena postoja detí v otázkach konzumácie ovocia

Hoci väčšina detí zo zapojených škôl (70 %) nezmenila stravovacie zvyklosti v oblasti konzumácie ovocia a zeleniny v priebehu obdobia rokov 2017 – 2022, **27 % detí zvýšilo konzumáciu ovocia a zaraduje ich častejšie do jedálneho.**

42 % rodičov detí zo zapojených škôl v programe uviedla ako dôvod zvýšenia konzumácie ovocia dieťaťom, že dieťaťu ovocie začalo viac chutiť. Ďalšou príčinou zvýšenia konzumácie bolo zvýšenie vedomostí dieťaťa o prospešnosti konzumácie ovocia (23 %). 21 % odpovedí rodičov detí zapojených v programe uviedlo **účasť dieťaťa v Školskom programe ako príčinu zvýšenia konzumácie ovocia.** Približne 5 % rodičov uviedlo ako príčinu zvýšenej konzumácie ovocia dieťaťom, zlepšenie dostupnosti ovocia v obchodoch a zlepšenie finančných možností ich domácnosti. Niektorí respondenti uviedli, že majú čerstvé bio ovocie a zeleninu zo sadu príbuzných alebo z vlastnej záhrady. Dôvodom zvýšenia konzumácie ovocia bolo aj odmietanie mäsa a tiež zvýšenie konzumácie ovocia pri aktívnom športe.

3 % rodičov detí zapojených v Školskom programe, uviedlo že ich dieťa konzumuje ovocie menej častejšie. Dôvodom bolo, že dieťaťu ovocie menej chutí (50 %), 23 % uviedlo príčinu zhoršenie finančných možností domácnosti, v 4 % prípadoch to bolo z dôvodu diagnostikovanej alergie alebo intolerancií. Ďalšími dôvodmi boli napríklad vysoké ceny ovocia a zeleniny v obchodoch, deti zabúdajú jesť ovocie, alebo znížili spotrebu ovocia vplyvom rôznych informácií z internetu.

Podľa frekvencie konzumácie jednotlivých druhov ovocia, konzumuje väčšina detí, bez ohľadu na účasť v Školskom programe, najčastejšie 3- až 4-krát týždenne jablká. Banány, hrušky, citrusy, hrozno, ovocné pyré konzumuje väčšina detí 1- až 2-krát týždenne. Broskyne, marhule, slivky, jahody, bobuľové ovocie konzumuje väčšia časť detí niekoľkokrát ročne. V porovnaní s deťmi zo škôl nezapojených do programu, deti zo zapojenej škôl konzumovali častejšie hrušky, častejšie banány, menej častejšie citrusy, menej častejšie slivky, broskyne, marhule, jahody, častejšie bobuľové ovocie, častejšie konzumovali sušené jablká, ovocné pyré a šťavy. Podiel detí ktoré nikdy nekonzumovali hrozno, sušené jablká, ovocné pyré a šťavy je nižší v porovnaní so skupinou detí z nezapojených škôl do ŠP.

Podľa odpovedí rodičov detí zo zapojených v Školskom programe, **91 % detí obľubuje čerstvé ovocie v porovnaní s 95 % detí zo škôl nezapojených do ŠP.** Smoothie obľubuje o 2 p.b. viac detí zo zapojených oproti deťom z nezapojených škôl.

Zmena postoja detí v otázkach konzumácie zeleniny

22 % rodičov detí zapojených v Školskom programe uviedlo, že ich dieťa zvýšilo konzumáciu zeleniny. **Najčastejším dôvodom zvýšenia konzumácie zeleniny u detí zapojených v Školskom programe bolo, že dieťaťu začala zelenina viac chutiť (42 %), v 24 % prípadoch dôvodom zvýšenia konzumácie**

zeleniny bolo zapojenie sa dieťaťa do Školského programu. 21 % respondentov uviedlo ako dôvod zvýšenie vedomosti o prospešnosti konzumácie zeleniny. Ďalšími dôvodmi bolo zlepšenie dostupnosti v obchodoch, zlepšenie finančných možností domácnosti respondentov, zapojenie sa do iného programu zdravého stravovania. Dôvodmi bolo aj to, že rodičia im viac ponúkajú zeleninu k jedlu, že doma si sami pestujú zeleninu, došlo k zmene stravovania rodiny, zvýšili sa vedomosti o prospešnosti konzumácie zeleniny, alebo zvýšili konzumáciu zeleniny kvôli odmietaniu mäsa.

6% detí zo zapojených škôl v programe znížilo konzumáciu zeleniny a to vo väčšine prípadov kvôli tomu, že deťom zelenina prestala chutiť. **Realizovanie SVO** by mohlo pomôcť deťom oboznámiť sa ako zeleninu konzumovať.

27 % detí zo zapojených škôl v porovnaní s 31 % detí z nezapojených škôl preferuje konzumáciu zeleniny na obed. **69 % detí zo zapojených škôl a 76 % detí zo škôl nezapojených do ŠP preferuje čerstvú zeleninu.** Viac ako 28 % detí zo zapojených škôl do ŠP, čo je o 4 p.b. viac oproti deťom z nezapojených škôl preferuje konzumáciu tepelne upravenej zeleniny.

Zmena postoja detí v otázkach konzumácie mlieka

70 % detí zo zapojených škôl v ŠP mlieko a mliečne výrobky nezmenila stravovacie zvyklosti konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov počas obdobia rokov 2017 – 2022. 26 % detí konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov zvýšilo. Najčastejším **dôvodom zvýšenia konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov u detí zapojených v programe bolo, že im mlieko a mliečne výrobky začali viacej chutiť** (46 %), účasť dieťaťa v Školskom programe (31 %), zvýšenie vedomosti o prospešnosti konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov (12 %). Ďalšími dôvodmi zvýšenia konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov bolo zlepšenie finančnej situácie rodiny, zlepšenie dostupnosti v obchodoch, zlepšenie zdravotného stavu dieťaťa a aj to že s vekom dieťaťa rastie jeho preferencia k týmto výrobkom. 4 % respondentov, ktorí uviedli zníženie konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov ich detí zapojených v programe, ako príčiny uviedli, že tieto výrobky prestali deťom chutiť (38 %), vplyvom rôznych informácií z internetu (15 %), z dôvodu zhoršenia finančnej situácie v rodine (12 %) alebo z dôvodu diagnostikovaných alergií alebo intolerancií u dieťaťa. Niektorí rodičia uviedli, že mlieko je podľa nich nezdravé a treba ho nahradiť strukovinami, preferujú rastlinné náhrady mlieka, alebo zvýšenie cien mliečnych výrobkov v obchode.

5 % z 1083 rodičov detí zo zapojených a **6 %** z 548 rodičov detí z nezapojených škôl v Školskom programe uviedlo, že ich **dieťa prevažne konzumuje nízkoenergetické mlieko a mliečne výrobky.** Polotučné mlieko alebo mliečne výrobky preferuje 23 % detí z nezapojených a 28 % detí zo zapojených škôl v programe. Plnotučné mlieko alebo mliečne výrobky preferuje 35 % detí zo zapojených a 34 % detí z nezapojených škôl. 1 % rodičov detí zo zapojených a 6 % rodičov detí z nezapojených škôl v prieskume odpovedalo, že ich dieťa konzumuje akékoľvek mlieko a mliečne výrobky.

Väčšina detí v prieskume preferuje ochutené sladené mlieko alebo mliečne výrobky bez ohľadu na účasť dieťaťa v ŠP. **Ochutené sladené výrobky preferuje 36 % z 1083 detí zo zapojených škôl v ŠP ML a 35 % z 548 detí zo škôl nezapojených do ŠP.** 31 % rodičov detí zo zapojených škôl uviedlo, že ich deti majú radi akékoľvek mliečne výrobky v porovnaní s 28 % deťmi z nezapojených škôl. **Neochutené výrobky preferuje 26 % detí zapojených v programe a 25 % detí z nezapojených škôl.** Kyslomliečne a acidofilné preferuje 6 % detí zo zapojených a 5 % detí z nezapojených škôl v ŠP.

5.2.2 Zmena úrovne detských znalostí o zdravotných prínosoch konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny, konzumného mlieka a mliečnych výrobkov

Zmena úrovne znalostí detí o zdravých prínosoch konzumácie ovocia a zeleniny

V dotazníkových prieskumov ÚVZ (2018, 2022) odpovedali rodičia detí zapojených v ŠP na otázku *zdrojom akých prospešných látok sú pre človeka ovocie a zelenina.* Takmer všetci respondenti (99 %) uviedli, že ovocie a zelenina sú zdrojom vlákniny a vitamínov. Takmer o 1 p.b. viac bolo správnych odpovedí rodičov na začiatku obdobia. Počas hodnoteného obdobia sa zlepšila úroveň znalostí o tom, že čerstvé ovocie a zelenina obsahuje vyšší obsah živín, čo uviedlo 99 % rodičov detí na konci monitorovacieho obdobia.

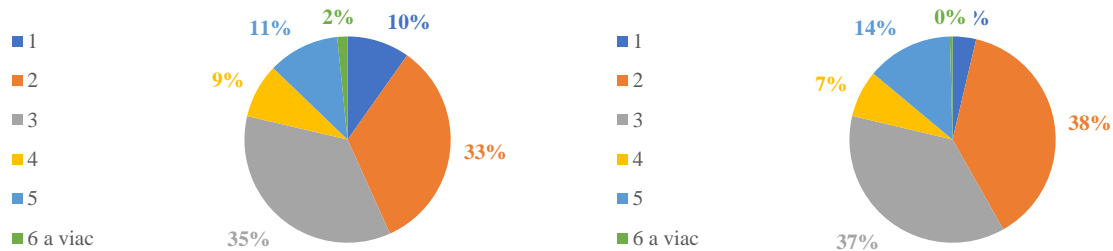

Zmena podielu detí, ktoré vedia koľko porcií ovocia a zeleniny by mali denne zjesť

V našom dotazníkovom prieskume (2022) odpovedali rodičia detí na otázku *aký je doporučený počet porcií ovocia a zeleniny, ktorý by malo dieťa denne zjesť*.

13 % rodičov detí zo zapojených škôl v ŠP označilo správnu odpoveď 5 a viac kusov v porovnaní so 14 % rodičov detí z nezapojených škôl. 35 % rodičov detí zo zapojených škôl uviedlo, že dieťa by malo denne zjesť tri porcie ovocia a zeleniny. 38 % rodičov detí z nezapojených škôl sa domnieva, že dieťa by malo zjesť dve porcie ovocia a zeleniny denne (Obr. 61). V znalostiach rodičov detí zo zapojených v porovnaní s rodičmi detí z nezapojených škôl do ŠP neboli významne rozdiely.

Obrázok 61: Doporučený počet porcií, ktoré by malo dieťa denne zjesť; skupina detí zo zapojených škôl vs. detí z nezapojených škôl do Školského programu

Kontrafaktuálnou analýzou sme po párovaní (PSM) odhadli **pozitívny čistý efekt účasti detí** v Školskom programe na vedomosti rodičov a ich detí zo škôl zapojených do ŠP o **odporúčanom dennom počte konzumovaných porcií ovocia a zeleniny**.

Rodičia detí a deti zo zapojených škôl na strednom a východnom Slovensku mali lepšie vedomosti o odporúčanom počte porcií ovocia, zeleniny, ktoré má dieťa denne konzumovať, v porovnaní s rodičmi a deťmi z nezapojených škôl do programu v týchto regiónoch.

Nižší však bol podiel správnych odpovedí o odporúčanom dennom počte konzumovaných porcií dieťaťom od rodičov a detí zo zapojených škôl na západnom Slovensku v porovnaní s odpoveďami kontrolnej skupiny.

Nižšie povedomie o odporúčanom počte denných porcií ovocia, zeleniny majú rodičia detí v materských školách zapojených do ŠP, v porovnaní s kontrolnou skupinou.

Zmena podielu detí, ktoré vedia o potravinovej pyramíde a o ekologickom poľnohospodárstve

V našom dotazníkovom prieskume (2022) odpovedalo na vedomostnú otázku "Vyberte tvrdenie podľa Vášho dieťaťa a Vás, čo je potravinová pyramída" odpovedalo správne 79 % rodičov a ich detí zo zapojených v školskom programe a 81 % rodičov a ich detí zo škôl nezapojených.

Na otázku *čo je ekologické poľnohospodárstvo* odpovedalo správne 79 % rodičov a ich detí zo škôl zapojených a 81 % rodičov a ich detí z nezapojených škôl. Rozdiel v odpovediach skupín podľa zapojenosti do ŠP je nevýznamný.

Výsledky poukazujú na **potrebu intenzívnejšej realizácie SVO na školách, formami do ktorých sa môžu zapojiť aj rodičia detí**.

Zmena podielu detí, ktoré si uvedomujú negatívny vplyv potravín bohatých na pridanú soľ, tuk, cukor na zdravie

V našom dotazníku (2022) odpovedali rodičia na otázky zamerané na zmenu stravovacích návykov a o znalostiach domácnosti o zdravom stravovaní v roku 2022 oproti roku 2017.

V znalostiach rodičov detí zo zapojených v porovnaní s rodičmi detí z nezapojených škôl do ŠP neboli významné rozdiely. S tvrdením, že *zdravé stravovanie je dôležitou súčasťou životného štýlu rodiny* v priemere súhlasilo 56 % rodičov detí zo zapojených a 54 % rodičov detí z nezapojených škôl do ŠP. Od roku 2017 do roku 2022 stravovacie návyky zmenilo 53 % domácností rodičov detí zo zapojených a 52 % domácností rodičov detí z nezapojených škôl. **Účast' detí v Školskom programe sa podieľala na pozitívnej zmene ich stravovacích zvyklostí a domácností v ktorých tieto deti žijú.**

S tvrdením, že v roku 2022 oproti roku 2017 **jeme menej tučných jedál** úplne súhlasilo 64 % rodičov detí zo zapojených a 62 % rodičov detí z nezapojených škôl do ŠP. 58 % rodičov detí zo zapojených a 56 % rodičov detí z nezapojených škôl súhlasilo s tvrdením, že v roku 2022 oproti roku 2017 **jedia v ich domácnosti menej sladkostí**. 58 % rodičov detí zo zapojených a 54 % rodičov detí z nezapojených škôl súhlasilo s tvrdením, že v roku 2022 oproti roku 2017 **jeme menej slaných jedál a menej solíme**. S tvrdením, že v roku 2022 oproti roku 2017 **jeme viac ovocia** súhlasilo 72 % rodičov detí zo zapojených a 69 % rodičov detí z nezapojených škôl. S tvrdením, že v roku 2022 oproti roku 2017 **jeme viac zeleniny** súhlasilo 69 % rodičov detí zo zapojených a 67 % rodičov detí z nezapojených škôl do ŠP. S tvrdením, že „v roku 2022 oproti roku 2017 máme viac pohybovej aktivity“, súhlasilo 68 % rodičov detí zo zapojených a 68 % rodičov detí z nezapojených škôl.

Zmena úrovne znalosti o zdravých prínosoch mlieka a mliečnych výrobkov

V dotazníkových prieskumoch ÚVZ (2018, 2022) odpovedali rodičia detí zapojených do ŠP na vedomostné otázky o význame konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov. Správnu odpoveď *mlieko je dôležité pre vývoj a pevnosť kostí a zubov* označil rovnaký podiel respondentov (99 %) na začiatku aj na konci hodnoteného obdobia. 79 % rodičov uviedlo v roku 2022 správnu odpoveď *využitelnosť bielkovín a vápnika z mlieka je v porovnaní s rastlinnými bielkovinami vyššia*, čo predstavovalo o 1 p.b. vyšší podiel správnych odpovedí ako na začiatku hodnoteného obdobia.

76 % rodičov detí uviedlo správnu odpoveď, že *plnotučné mlieko má vyšší obsah vitamínov A, D, E, K – rozpustných v tukoch* tak na začiatku ako aj na konci hodnoteného obdobia. Správnu odpoveď *mlieko má významnú úlohu v prevencii osteoporózy, pretože obsahuje vápnik a vitamín D* označilo 96 % rodičov detí v roku 2022, o 1 % p.b. viac ako v roku 2017. V roku 2022 uviedlo 82 % respondentov, čo bolo o 1 p.b. viac ako na začiatku hodnoteného obdobia, že *probiotické baktérie v kyslomliečnych výrobkoch sú dôležité v prevencii onkologických ochorení tráviaceho traktu*.

Školský program prispel v hodnotenom období k udržaniu a zvýšeniu úrovne znalostí o zdravých prínosoch mlieka a mliečnych výrobkov.

Rodičia v našom dotazníku (2022) odpovedali na otázku „*aký je doporučený počet porcií mliečnych výrobkov, ktorý by malo dieťa denne zjesť?*“. Kontrafaktuálnou analýzou sme odhadli štatisticky významný pozitívny čistý efekt účasti dieťaťa v Školskom programe na zvýšenie vedomosti rodičov a ich detí o doporučenom počte denných porcií mlieka a mliečnych výrobkov v porovnaní s vedomosťami rodičov a ich detí v kontrolnej skupine. Účasť detí v Školskom programe ovplyvnila vedomosti významne najmä u detí zo stredného Slovenska, u dievčat, u detí z mesta a detí vo veku do 10 rokov, v porovnaní s kontrolnou skupinou. K rovnakým zámerom dospeli autori ÚVZ (2022) z odpovedí dotazníkov ÚVZ (2017, 2022). Účasť detí v **Školskom programe mala vplyv na zvýšenie vedomostí o odporúčaníach pre denný príjem mlieka a mliečnych výrobkov deťmi**.

Účasť detí v Školskom programe pomohla zvýšiť priamu spotrebu školských produktov, celkovú spotrebu zdravých produktov, zlepšiť stravovacie návyky detí a domácností v ktorých žijú, v porovnaní s kontrolnou skupinou. Zvýšenie priamej spotreby zdravých produktov je predpokladom zlepšenia týchto stravovacích návykov detí a zlepšenia ich vedomostí o zdravom stravovaní zo stredno- a dlhodobého hľadiska. Pozitívny vplyv na priamu spotrebu školských produktov, ale aj zmenu stravovacích zvyklostí detí mali realizované sprievodné vzdelávacie aktivity.

6 Závery a odporúčania

6.1 Účinnosť programu

Výsledky hodnotenia ukazujú, že implementácia Školského programu v Slovenskej republike má svoje opodstatnenie a jeho ciele v SR sú stanovené v súlade s identifikovanými potrebami ako aj hlavnými cieľmi programu v Európskej únii. Všeobecným cieľom programu je zvýšenie spotreby ovocia, zeleniny, mlieka a výrobkov z nich v strave detí. Špecifickými cieľmi sú zvýšenie spotreby ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov u detí v školách, prehĺbenie znalostí detí v školách v oblasti poľnohospodárstva, poľnohospodárskych produktoch, výchova k zdravým stravovacím návykom a boj

proti plytvaniu s potravinami. Tieto ciele sa z krátkodobého aj strednodobého hľadiska darí postupne realizovať.

Fungovanie a účinnosť programu bola v hodnotenom období školských rokov 2017/2018 – 2021/2022 významne negatívne ovplyvnená protipandemickými opatreniami COVID-19. Tie spôsobili prechodný pokles dodávok a distribúcie školských produktov v školách, následne prechodne aj pokles priamej priemernej spotreby na dieťa, s výnimkou neochuteného jogurtu. Naopak, zmena štruktúry cieľovej skupiny a zrušenie príspevku žiaka v školskom roku 2021/2022 od kedy sa školské produkty deťom v školách distribuujú bezplatne, prispeli k zvýšeniu účinnosti programu. Výrazne sa to prejavilo rastom zapojenia škôl do programu a zvýšením priamej spotreby konzumného mlieka distribuovaného automatmi.

Účinnosť Školského programu môže ďalej posilniť užšie prepojenie s národnými politikami a zapojenie externých zainteresovaných strán do procesu plánovania programu.

K vyššej účinnosti programu môžu prispieť zmeny v štruktúre cieľovej skupiny detí, v znížení administratívnej náročnosti, elektronický portál pre online zasielanie dokumentov a potvrdzovanie dodávok, zmeny počtu realizačných období dodávok produktov, zmeny podpory z maximálnej sumy na fixnú sumu (flat-rate system) na žiaka za rok, rozšírenia sortimentu produktov s preferenciou čerstvého ovocia, zeleniny a neochutených mliečnych výrobkov, zvýšenie frekvencie a dĺžky dodávok, zmena vo veľkosti porcie, zvýšenie informovanosti manažmentu škôl a zariadení školského stravovania o možnostiach distribúcie produktov pre všetky deti na škole, rozšírenie SVO aj na podprogram mlieko a mliečne výrobky, realizácia SVO na každej zapojenej škole pre všetky deti. Účinnosť Školského programu môže byť zvýšená zavedením selektívneho distribučného plánu, alebo diferencovanú úhradu dodávok pre školy s vysokým podielom detí zo sociálne slabšieho prostredia, malé a odľahlé školy.

Účinnosť programu v hodnotiacom období piatich rokoch jeho fungovania v SR je z hľadiska krátkodobých a strednodobých cieľov vysoká. Predovšetkým v priamej a nepriamej spotrebe ovocia, mlieka a mliečnych výrobkov deťmi, v zvýšení povedomia detí aj ich rodičov o zdravom stravovaní.

Podľa respondentov našich prieskumov je Školský program deťmi, rodičmi, učiteľmi a dodávateľmi hodnotený pozitívne, chcú aby jeho aktivity pokračovali.

6.2 Získané skúsenosti

Z hľadiska cieľov Školského programu majú **školy na strednom a východnom Slovensku veľký potenciál** pre dodávky čerstvého ovocia, zeleniny, ale aj mlieka a mliečnych výrobkov. Keďže o konzumáciu zeleniny majú deti menší záujem, dôležitú úlohu tu môžu mať **sprievodné vzdelávacie aktivity**.

Celková spotreba mlieka a mliečnych výrobkov poklesla, avšak **spotreba neochuteného mlieka distribuovaného automatmi rástla. Rastie obľuba tejto formy distribúcie školských produktov u detí, ich rodičov aj učiteľov.**³⁹ Mnohé školy nemajú vlastné zariadenia školského stravovania, niektoré ani jedálne. Automaty majú z tohto hľadiska ako forma distribúcie produktov deťom v školách veľkú perspektívu a potenciál.

Keďže Školský program mal relatívne obmedzený účinok na zlepšenie vedomostí/znalostí detí a ich rodičov o prínosoch konzumácie ovocia a zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov pre zdravie, **sprievodné vzdelávacie opatrenia** by mali byť viac podporované, zamerané na zlepšenie stravovacích návykov ale aj vedomostí detí o zdravej výžive a prepojení s poľnohospodárstvom. Pestrý sortiment školských produktov, vyššia frekvencia dodávok školských produktov počas celého školského roka by pomohli zlepšiť stravovacie zvyklosti aj vedomostí detí.

Niektoré školy, ich manažment, ich učители, ich vedúce školských jedální môžu slúžiť ako príklady dobrej praxe. Boli schopné flexibilne zabezpečiť distribúciu školských produktov všetkým deťom v škole mimo času obeda, a bez prerušenia aj počas dištančného vzdelávania v dôsledku pandémie COVID-19.

³⁹ Podľa 54% respondentov nášho prieskumu (2022) názorov manažmentu škôl, učiteľov, by v automatoch mali byť len produkty zdravé, neochutené, nesladené, podľa 43% respondentov len produkty Školského programu a 12% respondentov uviedlo aj produkty iné.

6.3 Odporúčania

Na základe výsledkov hodnotenia a záverov, hodnotiteľ odporúča:

❖ Zjednodušiť administratívne postupy

1. Vytvoriť portál Školského programu pre komunikáciu administrátora programu (PPA) a aktérov jeho realizácie tak, aby údaje získané cez portál umožnili priebežnú a detailnú analýzu fungovania programu.
2. Zabezpečiť online zasielanie údajov a dokumentov cez Portál, vrátane tých o dodávkach do škôl dodávateľmi; potvrdzovanie dodávok školami.
3. Zaistiť, aby sa od žiadateľov a škôl nežiadali duplicitne údaje a informácie, ktoré má verejná správa dostupné (napr. zoznam škôl a počet žiakov na začiatku roka).
4. Revidovať systém realizačných období pre administráciu podpôr z 3 viacmesačných na 10 jednomesačných a administrovať podanie žiadostí o poskytnutie podpory na produkty, ich kontrolu a vyplatenie podpôr priebežne po mesačných obdobiach (následne po vytvorení portálu).

❖ Revidovať financovanie aktivít programu, štruktúru podpôr

5. Revidovať spôsob výpočtu limitu na dodané produkty na jedného žiaka na rok a na mesiac (v nadväznosti na zmenu počtu realizačných období). Zmeniť limit z maximálnej na fixnú sumu (flat-rate system) na žiaka za rok. Úhrada SVO by mohla byť naďalej založená na nákladoch za uskutočnené aktivity (cost-based system).
6. Zaviesť systém fixnej pomoci na časť, ktorá sa má vyplatiť z rozpočtu programu na porciu tak, aby zahŕňala náklady na výroby a súvisiace náklady.
7. V štruktúre rozpočtu zvýšiť podporu podprogramu mlieko a mliečne výrobky, s preferenciou na prioritné produkty – konzumné mlieko a neochutené mliečne výrobky.
8. Rozšíriť oprávnené náklady v prípade distribúcie mlieka a mliečnych produktov v školách automatmi.
9. Zaviesť selektívny distribučný plán školských produktov, alebo poskytovať diferencovanú (vyššiu) úhradu dodávok oprávnených produktov do škôl s vysokým podielom detí zo sociálne slabšieho prostredia, malých a odľahlých škôl.

❖ SVO, komunikačné a informačné aktivity

10. Zmeniť systém riadenia realizácie SVO na školách a propagácie programu na centrálny, prostredníctvom delegovanej relevantnej inštitúcie, zabezpečujúcej vzdelávacie aktivity.
11. Podporiť priebežnú informovanosť a vhodné formy komunikácie s rodičmi, deťmi, manažmentom škôl, učiteľmi, vedúcimi jedální ale aj dodávateľmi o cieľoch a fungovaní programu a to v nezapojených, ale aj zapojených školách aj s cieľom zníženia plytvania potravinami, vrátane tých dodaných prostredníctvom Školského programu.
12. Podporiť realizáciu SVO na každej zapojenej škole a pre každého zapojeného žiaka.
13. Ponechať plánovacie a rozhodovacie činnosti Školského programu v kompetencii riaditeľov škôl (aj SVO), s možnosťou delegovania logistických činností na iných pracovníkov.
14. Zvážiť možnosť spojenia prostriedkov rozpočtu oboch podprogramov OZ a ML, určených na komunikačné a informačné akcie programu.
15. Zlepšiť popularizáciu programu v SR; zamerať propagáciu programu a vzdelávacie aktivity aj na problematické skupiny detí podľa veku, pohlavia, zaostávajúcich regiónov SR z hľadiska účinnosti programu.
16. Rozšíriť zapojenie aktérov do programu o zainteresované strany – relevantné organizácie výrobcov, spotrebiteľov, neziskové organizácie so zameraním na relevantnú problematiku, s cieľom získať potenciálne užitočné vstupy a návrhy na zvýšenie účinnosti programu a jeho efektívnejšie fungovanie a dosiahnutie synergického efektu.

❖ Cieľová skupina programu

17. Prehodnotiť možnosti redukcie cieľovej skupiny tak, aby sa zvýšila účinnosť programu, dosiahol sa maximálny efekt vzhľadom na ciele programu z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska, so

zohľadnením možností rozpočtu programu.

❖ Školy v cieľovej skupine

18. Zlepšiť informovanosť manažmentu škôl o možnostiach a formách distribúcie školských produktov pre všetky deti v škole, nielen pre stravníkov – využiť napr. príklady dobrej praxe.
19. Na základe existujúcich poznatkov o možných umrtných stratách súčasného podávania školských produktov s obedom, zväziť odporúčenie školám realizovať distribúciu školských produktov deťom v školách prednostne doobeda, resp. mimo obedňajších hodín.
20. V spolupráci s dodávateľmi a ďalšími zainteresovanými stranami podporiť relevantnými opatreniami (MPRV a spolupracujúce rezorty – školstva, zdravotníctva) dobudovanie infraštruktúry, materiálno-technického a personálneho zabezpečenie škôl bez vlastného zariadenia školského stravovania, alebo bez vlastnej jedálne tak, aby sa mohli zapojiť do oboch a zvlášť do podprogramu mlieko a mliečne výrobky.
21. Zväziť použitie motivačných nástrojov pre vyššiu zapojenosť učiteľov do realizácie aktivít programu, alebo možnosti finančných kompenzácií za niektoré činnosti v programe.

❖ Sortiment, prioritné produkty

22. Maximálne rozšíriť sortiment oprávnených produktov na dodávky ovocia, zeleniny s dôrazom na čerstvé ovocie a zeleninu (max 25 % spracovaných), konzumné mlieko a neochutené mliečne výrobky s vymedzením tých ktoré budú distribuované len na SVO (ochutené mliečne len na SVO). Umožniť podporu dodávaných porcií zložených z kombinácie druhov čerstvého ovocia, alebo zeleniny¹.
23. Zmeniť definovanie podporenej porcie školských produktov z maximálnej na garantovanú minimálnu.
24. Zmeniť limit oprávnených produktov v podprograme ovocie, zelenina v prospech dodávok porcií čerstvého ovocia a zeleniny, posilniť tak podporu konzumácie prioritných produktov programu. Limitovať podiel druhov dodaných produktov s pôvodom mimo EÚ² na maximálne 10 % z celkového počtu porcií dodaných do zmluvnej školy v danom roku³.

❖ Schválení žiadatelia, dodávatelia

25. Zvýšiť efektívnosť vynakladaných prostriedkov Školského programu na podpory dodávok produktov, s využitím ekonomie z rozsahu tak, že bude pre žiadateľov stanovená dolná hranica počtu škôl pre dodávky. Prioritne schvaľovať žiadateľov veľkých a schválené odbytové organizácie výrobcov.
26. Na začiatku školského roka, po zohľadnení finančných prostriedkov na realizáciu programu v danom školskom roku stanoviť minimálny počet dodávok produktov dodávateľom do každej zazmluvnenej školy za mesiac v priebehu celého školského roka.

7 Zoznam použitej literatúry

1. Agrosynergie (2022). Evaluation support study of the EU school fruit, vegetables and milk schem. Final report.
2. Akčný plán pre potraviny a výživu na roky 2017-2025
3. Beňo, I. (2008). Náuka o výžive: fyziologická a liečebná výživa. 3. vyd. Martin : Osveta, 2008. 145 s. ISBN 978-80-8063-294-6.
4. Branca, F., Nikogosian, H., & Lobstein, T. (2007). The challenge of obesity in the WHO European Region and the strategies for response. Summary. WHO Regional Office for Europe, Denmark, 2007. Internet: http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0003/98247/E89858G.pdf
5. Briefel, R. R., Crepinsek, M. K., Cabili, Ch., Wilson, A., & Gleason, P. M. (2009). School food environments and practices affect dietary behaviors of US public school children. *Journal of the American Dietetic Association*; 109 (2): 91-107. doi: 10.1016/j.jada.2008.10.059.
6. Caliendo, M., & Kopeijnig, S. (2008). Some practical guidance for the implementation of propensity score matching. *Journal of Economic Surveys*, 22, 31-72

7. Cameron, A.C., & Trivedi, P. K. (2005) *Microeconometrics: Methods and Applications*. New York, Cambridge University Press.
8. Cerulli, G. (2022). *Econometric evaluation of socio-economic programs: Theory and applications* Springer-Verlag GmbH Germany. Springer Nature, 2nd edition.
9. Delegované nariadenie (2017/40). Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2017/40 z 3. novembra 2016, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 v súvislosti s pomocou Únie na dodávanie ovocia a zeleniny, banánov a mlieka vo vzdelávacích zariadeniach a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 907/2014
10. EC (2018). Guidelines for the Member States' evaluation of the implementation of the EU school fruit, vegetables and milk scheme ("school scheme").
11. EC (2021). Knowledge for Policy. Health Promotion and Disease Prevention Knowledge Gateway. A reference point for public health policy makers with reliable, independent and up-to date information on topics related to promotion of health and well-being. Food-Based Dietary Guidelines in Europe. https://knowledge4policy.ec.europa.eu/health-promotion-knowledge-gateway/topic/food-based-dietary-guidelines-europe_en
12. EP (2022). European Parliamentary Research Service. Implementation of the EU school scheme for fruit, vegetables and milk products: A mid-term review.
13. EU Action Plan on Childhood Obesity 2014-2020, https://health.ec.europa.eu/system/files/2016-11/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en_0.pdf
14. Eurofresh Distribution (2023). Fresh produce consumption among Europeans drop 10% in 2022. <https://www.eurofresh-distribution.com/news/fresh-produce-consumption-among-europeans-drop-10-in-2022/>
15. European court of auditors (2011). Are the School Milk and School Fruit Schemes Effective? Special Report No 10, 2011.
16. EK (2022). Európska komisia. School scheme explained. Database. Webstránka Európskej komisie https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/market-measures/school-fruit-vegetables-and-milk-scheme/country/slovakia_en
17. Eurostat (2023a). Database. Daily consumption of fruit and vegetables by sex, age and educational attainment level
18. Eurostat (2023b). Database. Daily consumption of fruit and vegetables by sex, age and degree of urbanisation
19. Hochdorn A, Baldi I, Paramesh EC, Kumar M, Gulati A, Gregori D. (2014) Is my kid out of size? Indian mothers' desirability bias in evaluation of their children's weight. *Indian Journal of Pediatrics*, vol. 81, pp. 39–46. <https://doi.org/10.1007/s12098-014-1464-x>.
20. Chatfield M, Mander A. The Skillings-Mack test. Friedman test when there are missing data. *Stata J.* 2009 Apr 1;9(2):299-305.
21. Ip, P., Ho, F. K. W., Loute, L. H. T. et al. (2017). Childhood Obesity and Physical Activity-Friendly School Environments. In *The Journal of Pediatrics* [online], vol. 191, pp. 110-116. ISSN 0022-3476. Dostupné na: <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2017.08.017>
22. Kachútová, I., Tichá, E., Vondrová, D. et al. (2019). Analýza nutričných faktorov školského prostredia a ich vplyv na výskyt detskej obezity. In *Sociálno-zdravotnícke spektrum*. ISSN 1339-2379. Dostupné na: <https://www.szspektrum.eu/ivana-kachutova-analyza-nutricnych-faktorov-skolskeho-prostredia-a-ich-vplyv-na-vyskyt-detskej-obezity/>
23. Kajaba, I., Štencl, J., Ginter, E. et al. (2015). Odporúčané výživové dávky pre obyvateľstvo SR (9. revízia). In *Vestník MZ SR* 2015, roč. 63, čiastka 4-5, s. 17-28. https://www.uvzsr.sk/docs/info/hv/OVD_pre_SR_tabulky.pdf
24. Khandker, S.R., Koolwal, G.B., & Samad, H.A. (2010). *Handbook on impact evaluation. Quantitative methods and practices*. Washington D.C.
25. Liu, Z., Xu, H.-M., Wen, L.-M., Peng, Y.-Z., Lin, L.-Z., Zhou, S., Li, W.-H., & Wang, H.-J. (2019). A systematic review and meta-analysis of the overall effects of school-based obesity prevention interventions and effect differences by intervention components. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 16 (1). Dostupné na: <https://doi.org/10.1186/s12966-019-0848-8>

26. Maximova, K., McGrath, J. J., Barnett, T., O'Loughlin, J., Paradis, G., & Lambert, M. (2008). Do you see what I see? Weight status misperception and exposure to obesity among children and adolescents. *International journal of obesity*, 32(6), 1008–1015. <https://doi.org/10.1038/ijo.2008.15>
27. Mennella, J.A. (2014). Ontogeny of taste preferences: basic biology and implications for health. *The American Journal of Clinical Nutrition*, vol. 99, no. 3, pp. 704-711. doi:10.3945/ajcn.113.067694
28. Metodické usmernenie (2017). Metodické usmernenie k fakturáciám za dodávky ovocia, zeleniny, výrobkov z ovocia a zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov v rámci programu pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia a zeleniny, spracovaných výrobkov z ovocia a zeleniny, čerstvých produktov sektora banánov a mlieka a mliečnych výrobkov deťom v školách alebo školských zariadeniach 15.12.2017, <https://www.skolskeovocie.sk/?pl=1&all=1>
29. MPRV (2020a). Oznámenie pre materské školy, základné školy a školy určené pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami, ktoré sú zapojené do programu poskytovania pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia a zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov Bratislava, 11. septembra 2020
30. MPRV (2020b). Odpovede na často kladené otázky týkajúce sa školského programu k problematike zabezpečenia doplatku rodičov na výrobky školského programu. MPRV SR. 30.9.2020 <https://www.skolskeovocie.sk/?pl=18&article=77>
31. MPRV (2020c). Usmernenie pre materské školy, základné školy a pre školy určené pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré sú zapojené do programu poskytovania pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia a zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov, pokiaľ ide o spôsob úhrad za tieto poľnohospodárske výrobky medzi týmito školami na jednej strane a deťmi a žiakmi na strane druhej
32. MPRV (2022) Školské ovocie. Webstránka. <https://www.skolskeovocie.sk/>
33. MŠMT (2017). Kritéria kvality doprovdných opatrení školních projektů „Ovoce a zelenina do škol“ a „Mléko do škol“
34. Müllerová, D. (2008) Výživa dětí školního věku a adolescentů. In Svačina, Š. et al. 2008. *Klinická dietologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. s. 325 – 330. ISBN 978-80-247-2256-6
35. Nariadenie (2013/1308). Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, v aktuálnom znení
36. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/791 z 11. mája 2016, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 a (EÚ) č. 1306/2013, pokiaľ ide o program pomoci na poskytovanie ovocia, zeleniny, banánov a mlieka vo vzdelávacích zariadeniach
37. Nariadenie Rady (2013). Nariadenie Rady (EÚ) č. 1370/2013 zo 16. decembra 2013, ktorým sa určujú opatrenia týkajúce sa stanovovania niektorých druhov pomoci a náhrad súvisiacich so spoločnou organizáciou trhov s poľnohospodárskymi výrobkami
38. Nariadenie vlády (2008) č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách
39. Nariadenie vlády (2009) č. 341/2009 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby ovocia a zeleniny pre deti v materských školách a pre žiakov v základných školách
40. Nariadenie vlády (2017). Nariadenie vlády č. 189/2017 Z. z. Nariadenie vlády Slovenskej republiky o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu mlieka, ovocia, zeleniny a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školských zariadeniach (účinné 01. 08. 2018 do 31. 07. 2019)
41. Nariadenie vlády (200/2019) 200/2019 z 3. júla 2019 o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia, zeleniny, mlieka a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školách
42. Národná koncepcia informatizácie verejnej správy (2021)
43. Národná stratégia (2016). Národná stratégia Slovenskej republiky pre program podpory spotreby ovocia a zeleniny u detí a žiakov v školách – „Školské ovocie“ na školský rok 2016/2017 (2016)
44. Národný akčný plán (2014). Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025
45. Národný program podpory zdravia v Slovenskej republike (2014)

46. Nařízení vlády (2017). Nařízení vlády č. 74/2017 Sb. Nařízení vlády o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády
47. Oznámenie komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Európsky ekologický dohovor (2019)
48. Oznámenie komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Stratégia „z farmy na stôl“ v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu (2020)
49. PPA (2019, 2020, 2021). Výročná správa PPA za rok 2018, 2019, 2020.
50. PPA (2022). Údaje evidencie podpory dodávok ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov Školského programu.
51. PPA (2022a). Príručka pre žiadateľov o poskytnutie pomoci v rámci školského programu (časť a - školské ovocie a zelenina, časť b – školské mlieko). Pre školský rok 2022/2023
52. Program predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025
53. PRV (2013). Program rozvoja vidieka SR 2014-2022 (po 10. modifikácii schválenej Európskou komisiou 18.8.2022)
54. Regecová V., Ševčíková Ľ., J. Hamade J., Janechová H. (2018). Classification of body mass index in children and adolescents (in Slovak). Klasifikácia hodnôt indexu telesnej hmotnosti u detí a adolescentov, 2018. DOI:10.13140/RG.2.2.27304.26886
55. Stratégia (2017). Stratégia Slovenskej republiky pre realizáciu školského programu na školské roky 2017/2018 – 2022/2023
56. Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014-2030
57. Strategie ČR (2017). Strategie České republiky pro implementaci školního projektu (ovoce, zelenina a mléko do škol). Na školní roky 2017/2018 až 2022/2023. Změněno: 21. srpna 2018, 23. června 2020, 31. srpna 2021, 31. srpna 2022
58. Strategy for the implementation of the school scheme in the Czech Republic. From 2017/2018 to 2022/2023 school year. 26. Července 2017. Č.j. 40270/2017-mze-17222
59. SZIF (2022). Príručka pro žadatele Školní projekt na Portálu farmáře.
60. ŠÚ SR (2023). Spotreba potravín v SR, Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2014, 2018, 2021.
61. Tichá Ľ., Regecová V., Šebeková K., Sedláková D., Hamade J., Podracká Ľ. (2018). Prevalence of overweight/obesity among 7-year-old children-WHO Childhood Obesity Surveillance Initiative in Slovakia, trends and differences between selected European countries. *European Journal of Pediatrics* 2018 Jun;177(6):945-953. doi: 10.1007/s00431-018-3137-7.
62. ÚVZ (2012). Prieskum telesného vývoja detí a mládeže na Slovensku, 2012. <http://www.uvzsr.sk/docs/info/hdm/Antropometria.pdf>
63. ÚVZ (2015). Healthy plate. Public Health Authority of the Slovak Republic. www.uvzsr.sk World Health Organization WHO Country Office in the Slovak Republic. Bratislava, www.who.sk MH SR 2014-15. https://www.uvzsr.sk/en/docs/info/Letak_Zdravy_tanier_EN.pdf
64. ÚVZ (2017). Hodnotiaca správa Slovenskej republiky pre program podpory spotreby ovocia a zeleniny u detí a žiakov v školách. Obdobie školských rokov 2011/2012 až 2015/2016. Databáza odpovedí respondentov.
65. ÚVZ (2018). Školský program 2017-2018. Správa zo štatistickej analýzy. Databáza odpovedí respondentov.
66. ÚVZ (2022a). Správa z hodnotenia školského programu európskej únie vykonaného formou dotazníka. Databáza odpovedí respondentov.
67. UVZ (2022b). Ovocie a zelenina na školách - význam ich konzumácie u detí a mládeže v zariadeniach pre deti a mládež. https://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=1765:ovocie-anzelenina-na-kolach-n-vyznam-ich-konzumacie-undeti-anmladee-vnzariadeniach-pre-deti-anmlade&catid=63:deti-a-mlade&Itemid=70
68. Vykonávacie nariadenie (2017). Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/39 z 3. novembra 2016 o pravidlách uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 v súvislosti s pomocou Únie na dodávanie ovocia, zeleniny, banánov a mlieka vo vzdelávacích zariadeniach

69. Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/600 z 30. apríla 2020, ktorým sa stanovujú výnimky z vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2017/892, vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2016/1150, vykonávacieho nariadenia (EÚ) č. 615/2014, vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2015/1368 a vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2017/39, pokiaľ ide o určité opatrenia na riešenie krízy spôsobenej pandémiou COVID-19
70. WHO (2018). Taking action on childhood obesity report, 2018. <https://www.who.int/end-childhood-obesity/publications/taking-action-childhood-obesity-report/en/>
71. Zákon č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii)
72. Zákon č. 280/2017 Z. z. o poskytovaní podpory a dotácie v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov

Autorský kolektív a poďakovanie

Autorský kolektív:

prof. Ing. Ľubica Bartová, CSc., Ústav štatistiky, operačného výskumu a matematiky, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Ing. Jaroslava Košařová, PhD., Výskumné centrum AgroBioTech, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Ing. Lukáš Varecha, PhD., Ústav regionalistiky a rozvoja vidieka, Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja, SPU v Nitre

doc. Ing. Katarína Melichová, PhD., Ústav regionalistiky a rozvoja vidieka, Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja, SPU v Nitre

Ing. Marta Lorková, PhD., Výskumné centrum AgroBioTech, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Pod'akovanie

Vedecká publikácia vznikla s organizačnou a personálnou podporou Výskumného centra AgroBioTech. Autori vyslovujú vďaku za organizačnú a technickú podporu realizácie projektu Ing. Lucii Gabríny, PhD., riaditeľke Výskumného centra AgroBioTech, SPU v Nitre.

Na technickom spracovaní formulárov dotazníkov a údajov z evidencie PPA sa významnou mierou podieľali:

doc. Ing. Peter Fandel, CSc., Výskumné centrum AgroBioTech, SPU v Nitre

Ján Kobida, študent, ŠP Bc. Aplikovaná ekonómia a analýza dát, Fakulta ekonomiky a manažmentu, SPU v Nitre

Zuzana Lazareková, študentka, ŠP Bc. Aplikovaná ekonómia a analýza dát, Fakulta ekonomiky a manažmentu, SPU v Nitre

doc. Marcela Hallová, PhD., Ústav účtovníctva a informačných technológií, Fakulta ekonomiky a manažmentu, SPU v Nitre

Ing. Martina Gažarová, PhD., Ústav výživy a genomiky, Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov, (FAPZ), SPU v Nitre

Bc. Adam Kožuch, študent, ŠP Ing. Kvantitatívne metódy v ekonómii, Fakulta ekonomiky a manažmentu, SPU v Nitre

Juraj Daniš, Centrum informačných a komunikačných technológií, SPU v Nitre

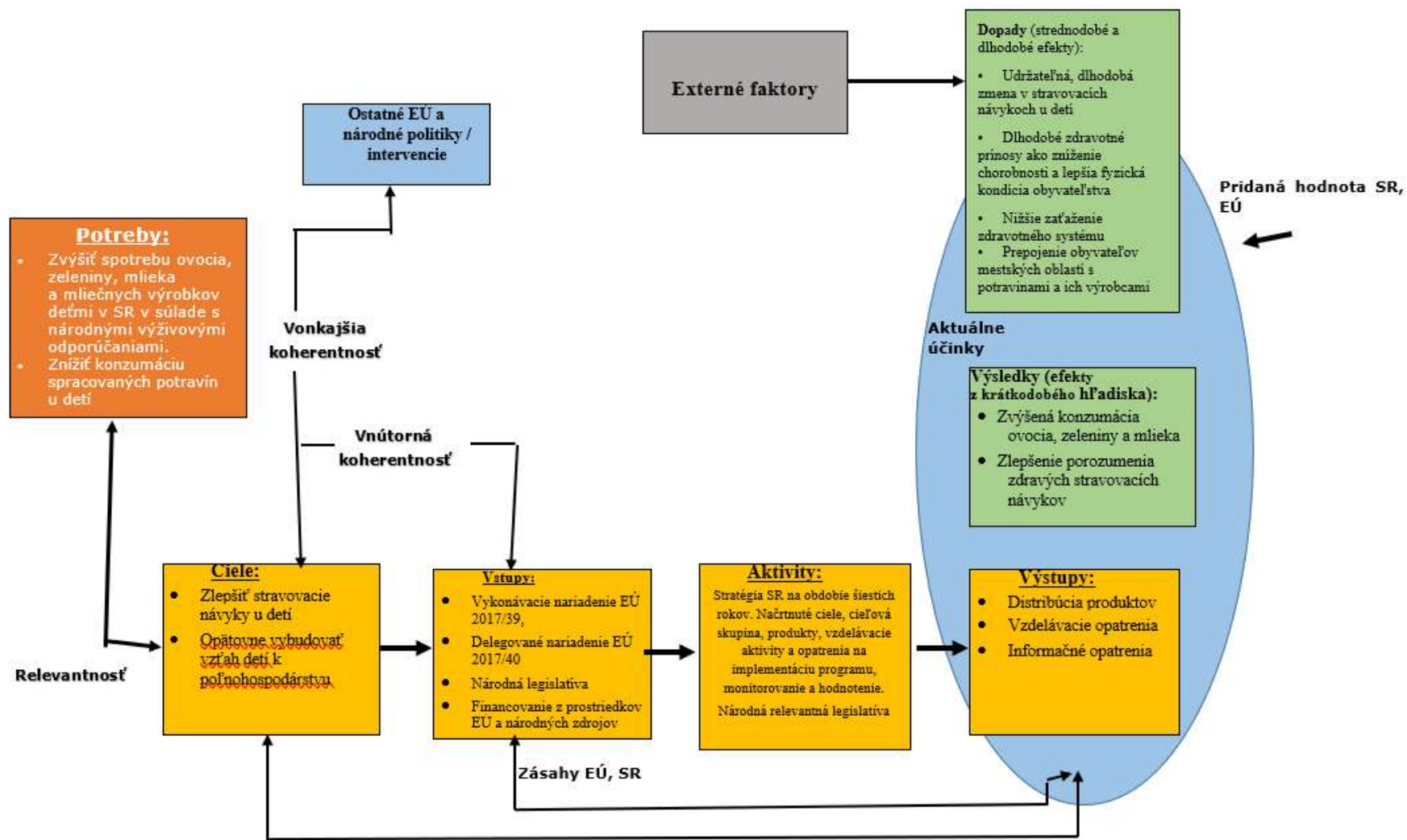
Za cenné pripomienky k štúdiu ďakujeme recenzentom:

pracovníkom Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, sekcie poľnohospodárstva a

Dr. Ing. Pavlovi Ciaianovi, European Commission, Joint Research Centre - Directorate D - Sustainable Resources, Economics of the Food System, Sevilla, Španielsko.

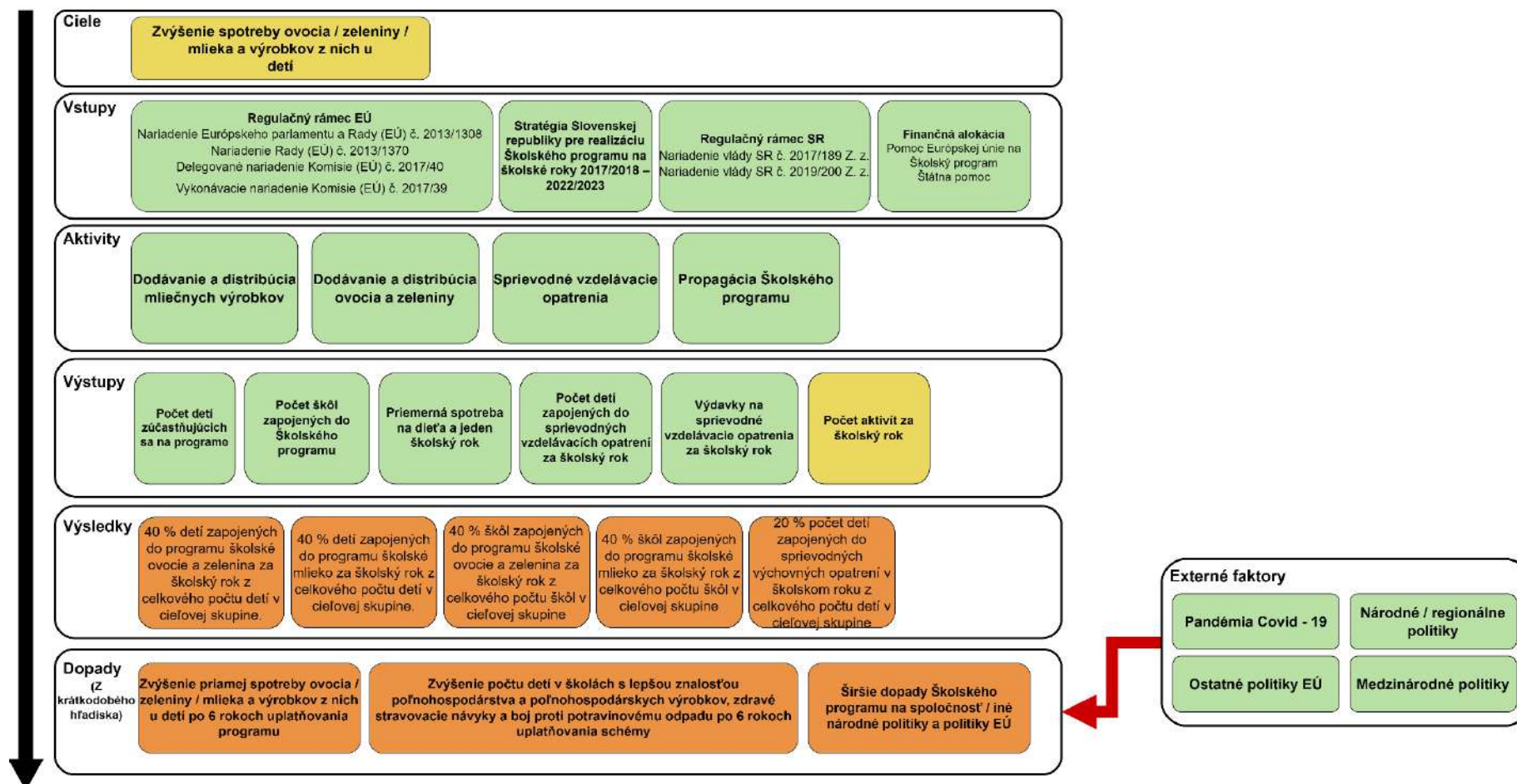
8. Prílohy

Príloha 1: Schéma intervenčnej logiky Školského programu v SR

Príloha 2: Intervenčná logika Školského programu v podmienkach Slovenska

Príloha 3: Výdavky na dodávky/distribúciu produktov Školského programu, SR, 2017/2018-2021/2022 (EUR, % z celkových výdavkov ŠP podľa zdroja (EÚ; národné zdroje, z toho národný rozpočet a súkromné zdroje) v danom roku, zmena v p.b.) ovocie a zelenina

Školský rok	Z rozpočtu EÚ		Národné zdroje		z toho		súkromné zdroje	
	EUR	%	EUR	%	verejné (národný rozpočet) EUR	%	EUR	%
2017/2018	2,187,364	66	1,352,249	35	737,054	55	615,195	45
2018/2019	2,186,685	62	2,060,331	41	1,344,092	65	716,240	35
2019/2020	2,206,131	66	1,777,693	52	1,193,001	67	584,692	33
2020/2021	2,373,557	72	2,826,742	58	2,200,450	78	626,292	22
2021/2022	1,674,807	61	5,095,046	46	5,090,006	100	5,040	0
Priemer	2,125,709	66	2,622,412	46	2,112,921	73	509,492	27
Zmena 2022/2017 (% , p.b.)	-23	-5	277	12	591	45	-99	-45

Príloha 4: Výdavky na dodávky/distribúciu produktov Školského programu, SR, 2017/2018-2021/2022 (EUR, % z celkových výdavkov ŠP podľa zdroja (EÚ, národný rozpočet) v danom roku, zmena v p.b.) mlieko a mliečne výrobky

Školský rok	Z rozpočtu EÚ		Národné zdroje		z toho		súkromné zdroje	
	EUR	%	EUR	%	verejné (národný rozpočet) EUR	%	EUR	%
2017/2018	1,114,765	34	2,032,166	52	1,329,714	65	702,451	35
2018/2019	1,094,760	31	2,263,872	46	1,594,401	70	696,256	31
2019/2020	1,140,984	34	1,149,348	33	668,406	58	480,942	42
2020/2021	922,576	28	1,068,057	22	742,975	70	325,082	30
2021/2022	967,712	35	4,585,192	42	4,429,072	97	156,120	3
Priemer	1,048,159	32	2,219,727	39	1,752,914	72	472,170	28
Zmena 2022/2017 (% , p.b.)	-13	2	126	-10	233	31	-78	-31

Príloha 5: Výdavky Školského programu ovocie, zelenina podľa zdroja financovania (EÚ, národné, z toho verejné a súkromné), spolu dodávky, SVO, propagácia

Šk.rok	Ovocie a Zelenina				Podiel z OZ				Spolu OZ, ML		Podiel zo spolu OZ, ML	
	Pridelené od EÚ	Národné zdroje	z toho verejné	súkromné	Pridelené od EÚ	Národné zdroje	z toho verejné	súkromné	z rozpočtu EÚ	z rozpočtu SR	Pridelené od EÚ	Národné zdroje
	EUR	EUR	EUR	EUR	%	%	%	%	EUR	EUR	%	%
2017/18	2,195,913	1,887,364	1,037,117	850,247	54	46	25	21	3,310,678	3,919,530	46	54
2018/19	2,186,685	2,647,195	1,772,389	874,806	45	55	37	18	3,507,470	4,975,067	41	59
2019/20	2,206,131	2,209,765	1,506,924	702,841	50	50	34	16	3,347,115	3,437,113	49	51
2020/21	2,373,557	3,705,465	2,775,872	929,593	39	61	46	15	3,296,133	4,873,522	40	60
2021/22	1,760,658	6,358,019	6,049,005	309,014	22	78	75	4	2,728,370	11,048,484	20	80
Priemer	2,144,589	3,361,562	2,628,261	733,300	42	58	43	15	3,237,953	5,650,743	39	61
Zmena	-20	237	483	-64	-32	32	49	-17	-18	182	-26	26

Príloha 6: Výdavky Školského programu mlieko a mliečne výrobky podľa zdroja financovania (EÚ, národné, z toho verejné a súkromné), spolu dodávky, SVO, propagácia

Šk.rok	Mlieko a mliečne výrobky				Podiel z ml			
	Pridelené od EÚ	Národné zdroje	z toho verejné	súkromné	Pridelené od EÚ	Národné zdroje	z toho verejné	súkromné
	EUR	EUR	EUR	EUR	%	%	%	%
2017/18	1,114,765	2,032,166	1,329,714	702,451	35	65	42	22
2018/19	1,320,785	2,327,872	1,658,401	696,256	36	64	45	19
2019/20	1,140,984	1,227,348	730,806	496,542	48	52	31	21
2020/21	922,576	1,168,057	822,975	345,082	44	56	39	17
2021/22	967,712	4,689,811	4,533,063	156,748	17	83	80	3
Priemer	1,093,364	2,289,051	1,814,992	479,416	36	64	48	16
Zmena	-13	131	241	-78	-18	18	38	-20

Príloha 7: Výdavky na dodávky/distribúciu vybraných produktov Školského programu, SR, 2017/2018-2021/2022 (EUR, %, p.b.), podiel z výdavkov na dodávky spolu (OZ a ML) v danom roku podľa zdroja**Ovocie a zelenina, čerstvé OZ**

Školský rok	Pomoc od EU		Národné zdroje		z toho Verejné		Súkromné	
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%
2017/2018	782,794	24	508,660	15	277,249	55	231,411	45
2018/2019	846,883	26	773,234	18	544,036	70	229,198	30
2019/2020	864,372	26	626,154	21	561,713	90	64,441	10
2020/2021	1,001,517	30	1,293,862	33	1,194,756	92	99,106	8
2021/2022	611,190	23	2,360,325	24	2,359,641	100	684	0
Priemer	821,351	26	1,112,447	22	987,479	81	124,968	19
Zmena 2022/2017	-22	-1	364	9	751	45	-100	-45

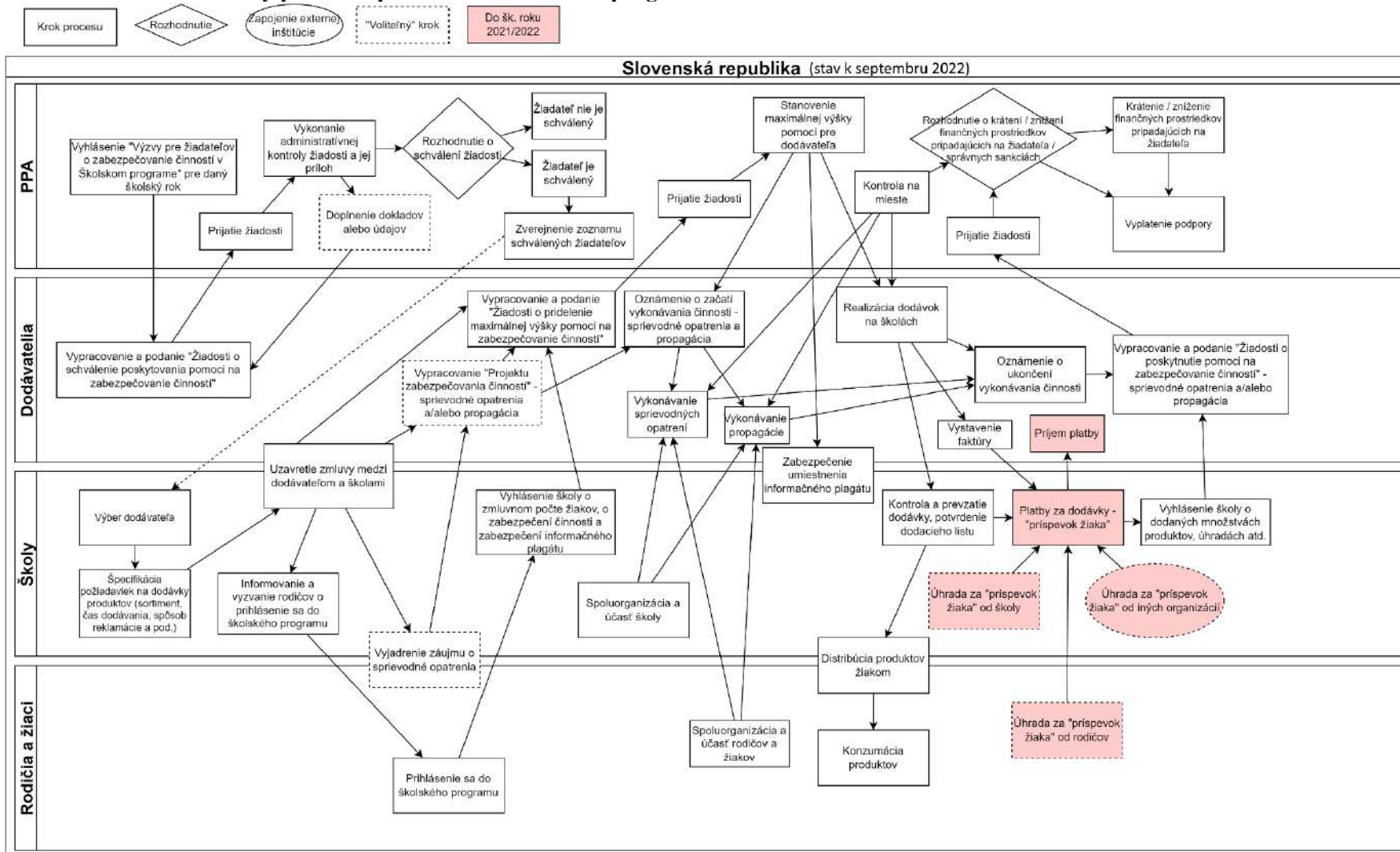
Spracované ovocie

Školský rok	Pomoc od EU		Národné zdroje		z toho Verejné		Súkromné	
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%
2017/2018	1,404,570	43	843,589	25	459,805	55	383,784	45
2018/2019	1,339,802	41	1,287,097	30	800,056	62	487,042	38
2019/2020	1,341,759	40	1,151,539	39	631,288	55	520,251	45
2020/2021	1,372,040	42	1,532,880	39	1,005,694	66	527,186	34
2021/2022	1,063,617	40	2,734,721	28	2,730,365	100	4,356	0
Priemer	1,304,358	41	1,509,965	32	1,125,442	67	384,524	33
Zmena 2022/2017	-24	-2	224	3	494	45	-99	-45

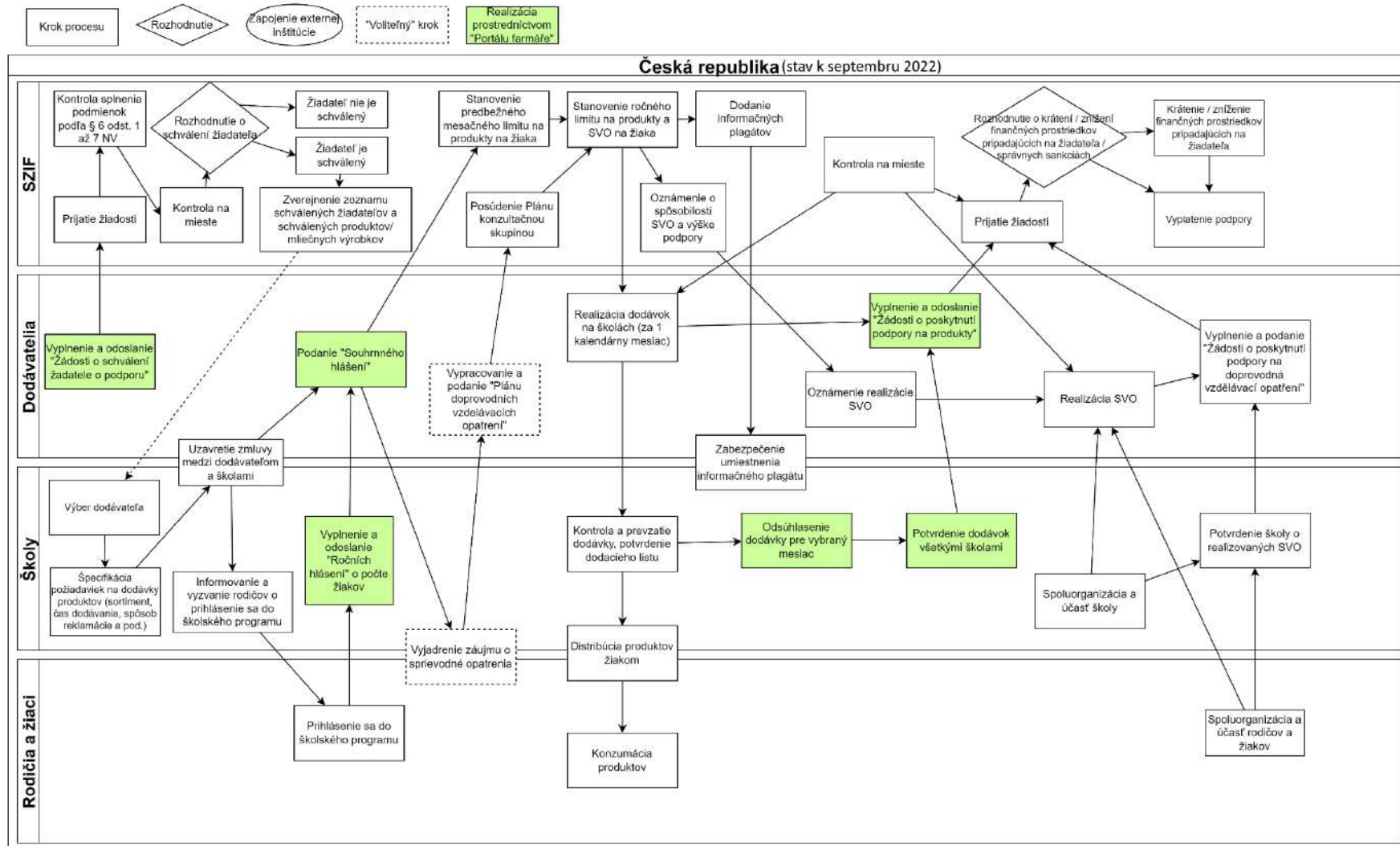
Konzumné mlieko a mlieko bez laktózy

Školský rok	Pomoc od EU		Národné zdroje		z toho Verejné		z toho Súkromné	
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%
2017/2018	972,739	29	1,381,464	41	1,148,443	83	233,020	17
2018/2019	943,291	29	1,631,753	38	1,383,735	85	248,018	15
2019/2020	1,029,912	31	764,291	26	596,024	78	168,267	22
2020/2021	804,356	24	775,024	20	623,172	80	151,852	20
2021/2022	833,282	32	3,978,569	41	3,978,569	100	0	0
Priemer	916,716	29	1,706,220	33	1,545,989	85	160,231	15
Zmena 2022/2017	-14	2	188	0	246	17	-100	-17

Príloha 8: Administratívny proces implementácie Školského programu v SR

Príloha 9: Administratívny proces implementácie Školského programu v ČR

Príloha 10: Zapojenie verejných orgánov zodpovedných za Školský program a zainteresovaných strán v SR a EÚ

V koľkých krajinách		zapojený do plánovania	zapojený do vykonávania	zapojený do monitorovania	Zapojený do hodnotenia	Zodpovedný za vykonávanie/dohľad/poradenstvo (ak áno, uveďte, pre ktorý z tých, ktorí sú v pripomienkach)	člen riadiaceho/poradného alebo koordinačného/monitorovacieho výboru (ak áno, uveďte, ktorý výbor alebo skupina sú predmetom pripomienok)	Účasť na pravidelných stretnutiach	Podujatia (konferencie/semináre, workshopy...) (ak áno, uveďte, ktoré podujatie/udalosti sú uvedené v komentároch)	Prieskumy alebo iné informačné/komunikačné aktivity, a to aj prostredníctvom webu a sociálnych médií (ak áno, uveďte, ktoré aktivity sú v komentároch)	Iný (ak áno, uveďte v komentároch)	
Verejný orgán/ súkromná zainteresovaná strana	Poľnohospodárstvo	Autorita	25	23	23	21	23	18	23	11	15	10
		Zainteresované strany	14	8	6	7	8	8	9	7	4	6
	Zdravie a výživa	Autorita	18	11	8	9	6	11	11	4	5	6
		Zainteresované strany	8	3	6	5	2	6	6	2	2	3
	Vzdelávanie	Autorita	20	16	8	10	5	11	12	4	8	3
		Zainteresované strany	7	5	4	7	3	5	7	3	2	4
	Ostatné sektory	Autorita	11	13	10	9	8	8	9	6	5	4
		Zainteresované strany	8	7	6	6	5	4	7	3	4	2

DOTAZNÍK K HODNOTENIU ŠKOLSKÉHO PROGRAMU OVOCIE ZELENINA, MLIEKO A MLIEČNE VÝROBKY, 2017/2018 - 2021/2022, rodičia, deti (S1)

Vážený rodič,

v súčinnosti s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Úradu verejného zdravotníctva SR **Vás prosíme o pravdivé vyplnenie a odoslanie tohto dotazníka hodnotenia Školského programu ovocie zelenina a mlieko a mliečne výrobky - do 20. novembra 2022, vrátane.** Otázky v dotazníku Vám kladieme s cieľom zistiť, ako účasť/neúčasť Vášho dieťaťa ovplyvnila jeho stravovacie zvyklosti, zvyklosti členov Vašej domácnosti, ako hodnotí Vaše dieťa a Vy fungovanie Školského programu v škole, ktorú Vaše dieťa navštevuje - ak je táto do programu zapojená. Zisťujeme však aj zmeny stravovacích zvyklostí detí v nezapojených školách.

Pre vyplnenie dotazníka **nie je potrebná** žiadna e-mail adresa ani registrácia. Dotazník je možné vyplniť na počítači, alebo na mobilnom telefóne. Vyplnenie dotazníka trvá najviac 30 minút. Dotazník je anonymný. Formulár dotazníka je možné vyplniť na viackrát. Odpovede sa automaticky ukladajú.

Školský program ovocie zelenina a mlieko a mliečne výrobky sa na Slovensku zameriava na podporu konzumácie ovocia, zeleniny a mlieka u detí a žiakov vo veku od 3 do 18 rokov vo vzdelávacích zariadeniach - materské školy, základné školy a špeciálne stredné školy. Program je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie (EÚ) a národného rozpočtu. Fungovanie tohto programu, jeho efekty na zmenu stravovacích návykov detí sú predmetom hodnotenia, ako aj zamerania tohto dotazníka.

Viac informácií o hodnotení Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky v Slovenskej republike nájdete na našej webstránke skolskeovocie.uniag.sk, kde je aj informácia o podporných stanoviskách Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Úradu verejného zdravotníctva SR; zameraní hodnotiacej správy Školského programu Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky pre deti do škôl; tomto dotazníkovom prieskume; ochrane osobných údajov (GDPR) s ním súvisiacich.

Vaše odpovede, názory a podnety poskytnuté v tomto dotazníku sú dôležité pre hodnotenie a zlepšenie účinnosti a fungovania tohto programu v EÚ a predovšetkým na Slovensku.

Dotazník sa skladá zo všeobecných otázok, otázok o stravovacích zvyklostiach a ich zmenách za obdobie 2017-2022 Vášho dieťaťa, Vašej domácnosti, vedomostného testu a otázok o fungovaní Školského programu a možnostiach jeho vylepšenia, čo môže prispieť aj k prínosom pre Vaše dieťa a domácnosť. Hodnotenie programu a hodnotiacia správa, na ktorej sa svojimi odpoveďami budete podieľať, sú podmienkou jeho ďalšieho spolufinancovania z prostriedkov Európskej únie.

Vopred Vám za Vaše odpovede a Váš čas ďakujeme.

Za riešiteľský kolektív zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre - prof. Ing. Ľubica Bartová, CSc.

V prípade otázok k dotazníku nás prosím kontaktujte na: ovociezeleninamlieko@gmail.com

* Required

INFORMÁCIA O SPRACÚVANÍ OSOBNÝCH ÚDAJOV PODĽA ČL. 13 GDPR

<https://skolskeovocie.uniag.sk/gdpr.php>

1. Vyjadrenie súhlasu so spracovaním osobných údajov v dotazníkovom prieskume *

Kliknutím na odkaz „Účasť v prieskume: hodnotenie Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky“ dávate súhlas so spracovaním osobných údajov v dotazníkovom prieskume za účelom vypracovania Hodnotiacej správy Školského programu za obdobie od 1. augusta 2017 do 31. júla 2022.

Mark only one oval.

- Účasť v prieskume: hodnotenie Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky *Skip to question 2*
- Nesúhlasím

Všeobecné informácie

2. 1. Kraj, v ktorom sa nachádza škola, ktorú Vaše dieťa navštevuje: *

Mark only one oval.

- Bratislavský kraj *Skip to question 3*
- Trnavský kraj *Skip to question 4*
- Trenčiansky kraj *Skip to question 5*
- Nitriansky kraj *Skip to question 6*
- Banskobystrický kraj *Skip to question 8*
- Žilinský kraj *Skip to question 7*
- Prešovský kraj *Skip to question 9*
- Košický kraj *Skip to question 10*

Skip to question 11

Bratislavský kraj

3. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- SŠ - Základná škola s MŠ Nedbalova 4 Bratislava-Staré Mesto 81101 EDUID 100018656
- SOŠ sluch. postih Koceľova 26 Bratislava-Ružinov 82108 EDUID 100018566
- Základná škola s MŠ Za kasárňou 2 Bratislava-Nové Mesto 83103 EDUID 100000524
- Súkromná MŠ pri ZŠ Borinská 23 Bratislava-Lamač 84103 EDUID 100000777
- Základná škola Ivana Bukovčana 3 Bratislava-Devínska Nová 84108 EDUID 100000609
- Základná škola Budatínska 61 Bratislava-Petržalka 85106 EDUID 100000831
- Základná škola Rohožník 399 Rohožník 90638 EDUID 100001108
- Základná škola s MŠ Budmerice 430 Budmerice 90086 EDUID 100001169
- Cirkevná materská škola Dr. Kautza 4 Svätý Jur 90021 EDUID 100001282
- Materská škola Komenského 1 Bernolákovo 90027 EDUID 100001315
- Základná škola Komenského 3 Bernolákovo 90027 EDUID 100001318
- Základná škola Kysucká 14 Senec 90301 EDUID 100018418
- Materská škola Vlky 1 Vlky 90044 EDUID 100001523

Skip to question 11

Trnavský kraj

4. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Základná škola Nám. Bélu Bartóka 497/20 Veľký Meder 93201 EDUID 100001885
- OU int. ako o.z. Spoj.š Gorkého 4/90 Okoč 93028 EDUID 100001777
- Základná škola Ulica Fándlyho 763/7A Sereď 92601 EDUID 100002081
- Základná škola s MŠ Železničná 102 Madunice 92242 EDUID 100002292
- Základná škola s MŠ Na výhone 188 Moravany nad Váhom 92221 EDUID 100002360
- Základná škola Školská 285 Čáry 90843 EDUID 100002498
- Základná škola s MŠ Cerová 277 Cerová 90633 EDUID 100002495
- Materská škola Štefánikovo nám. 610 Kopčany 90848 EDUID 100002680
- Základná škola Školská 281 Brodské 90885 EDUID 100002640
- Základná škola Majcichov 536 Majcichov 91922 EDUID 100002856
- Materská škola Nám. A.Hlinku 32 Cífer 91943 EDUID 100002793
- ZŠ Narnia Mozartova 10 Trnava 91701 EDUID 100018957

Skip to question 11

Trenčiansky kraj

5. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Základná škola J. A. Komenského 1290/1 Bánovce nad Bebravou 95704 EDUID 100003319
- ZŠ s MŠ H.Gavloviča Školská 369 Pruské 01852 EDUID 100003504
- Základná škola Sídl. Dolné Lúky 357 Brezová pod Bradlom 90613 EDUID 100003533
- Základná škola Viestova 1 Myjava 90701 EDUID 100003586
- Materská škola Hrádok 149 Hrádok 91633 EDUID 100003648
- Základná škola Hurbanova 128/25 Stará Turá 91601 EDUID 100003744
- ZŠ s MŠ L.V.Riznera Bošáca 396 Bošáca 91307 EDUID 100003615
- Základná škola Školská 14 Bošany 95618 EDUID 100003769
- Materská škola pri ZŠ Udiča 248 Udiča 01801 EDUID 100004016
- Základná škola Školská 235/10 Považská Bystrica 01701 EDUID 100003990
- ZŠ s MŠ sv. Margity Námestie slobody 562/1 Púchov 02001 EDUID 100018996
- Základná škola Dlhé Hony 1 Trenčín 91101 EDUID 100004609
- Základná škola Veľkomoravská 12 Trenčín 91105 EDUID 100004698

Skip to question 11

Nitriansky kraj

6. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- ZŠ M.Korvína s VJM Školská 6 Kolárovo 94603 EDUID 100005322
- Materská škola - Óvoda Kolárovska cesta 821/19 Zemianska Oľča 94614 EDUID 100006509
- Základná škola Starohorská 8 Dulovce 94656 EDUID 100005072
- Základná škola J. Kráľa Mládežnícka 24 Šahy 93601 EDUID 100006701
- Základná škola Štiavnická cesta 26 Pukanec 93505 EDUID 100006087
- Základná škola Bátovce 368 Bátovce 93503 EDUID 100004992
- Základná škola s MŠ - ZŠ Na Hörke 30 Nitra 94911 EDUID 100019460
- Materská škola Ľudovíta Okánika 6 Nitra 94901 EDUID 100005854
- Základná škola Tulipánová 1 Nitra 94901 EDUID 100005843
- Základná škola Ščasného 22 Nitra 94901 EDUID 100005880
- Základná škola časť Cabaj 197 Cabaj-Čápor 95117 EDUID 100005009
- Odborné učilište int. Hviezdoslavova 68 Nová Ves nad Žitavou 95151 EDUID 100005972
- Základná škola Nábrežná 95 Nové Zámky 94057 EDUID 100005939
- Základná škola s MŠ Dedinka 142 Dedinka 94150 EDUID 100005030
- ZŠ s MŠ Bernolákova 1 Šaľa 92705 EDUID 100006737
- Základná škola s MŠ Vlčany 1547 Vlčany 92584 EDUID 100006451
- Základná škola s MŠ Urmince 298 Urmince 95602 EDUID 100006377
- Materská škola Žitavské nábregie 1 Zlaté Moravce 95301 EDUID 100006568
- Základná škola Litoměřická 32 Topoľčianky 95193 EDUID 100006339
- Základná škola Školská 1 Volkovce 95187 EDUID 100006457

Skip to question 11

Žilinský kraj

7. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Základná škola s MŠ Hvozdnica 66 Hvozdnica 01356 EDUID 100007035
- Materská škola Podvysoká 354 Podvysoká 02357 EDUID 100007246
- Základná škola Skalité 729 Skalité 02314 EDUID 100007288
- Základná škola pri SŠ Stred 305 Turzovka 02354 EDUID 100018852
- Základná škola Kohútov sad 1752/4 Dolný Kubín 02601 EDUID 100007373
- Základná škola s MŠ Radoľa 326 Radoľa 02336 EDUID 100007599
- Základná škola s MŠ Starojánska ulica 11/11 Liptovský Ján 03203 EDUID 100007718
- Súkromná ZŠ FELIX Nábregie K. Petroviča 157 Liptovský Mikuláš 03101 EDUID 100018614
- Materská škola Liptovský Peter 1 Liptovský Peter 03301 EDUID 100007811
- Súkromná materská škola Východná 18 Martin 03601 EDUID 100008074
- Základná škola Nade Hejnej 4 Martin 03601 EDUID 100007982
- Základná škola Hruštín 55 Hruštín 02952 EDUID 100008207
- Základná škola Slnecná 168/28 Námestovo 02901 EDUID 100008279
- Cirkevná ZŠ sv. Pavla Sihelné 214 Sihelné 02946 EDUID 100008339
- Základná škola s MŠ Lomná 36 Lomná 02954 EDUID 100008235
- Materská škola Ivachnová 7 Ivachnová 03483 EDUID 100008384
- Základná škola s MŠ Školská 480 Likavka 03495 EDUID 100008401
- Materská škola pri ZŠ Staničná 324 Liesek 02712 EDUID 100008728
- Základná škola s MŠ Nová Doba 482 Nižná 02743 EDUID 100008743
- Základná škola Lichardova 24 Žilina 01001 EDUID 100009168
- SOŠ pre ŽTP pri Ssi Fatranská 3321/22 Žilina 01008 EDUID 100009111

Skip to question 11

Banskobystrický kraj

8. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Odborné učilište int. Švermova 1 Valaská 97646 EDUID 100009795
- Materská škola Komenského 31 Polomka 97666 EDUID 100009769
- Materská škola Kriváň 597 Kriváň 96204 EDUID 100009869
- Základná škola s MŠ A.V Štúrova 12 Detva 96212 EDUID 100009831
- Základná škola s MŠ Bzovík 136 Bzovík 96241 EDUID 100009897
- Základná škola s MŠ Radzovce 418 Radzovce 98558 EDUID 100010139
- Základná škola Školská 9 Lovinobaňa 98554 EDUID 100010039
- Základná škola s VJM Veľké Dravce 220 Veľké Dravce 98542 EDUID 100010180
- Základná škola Slobody 2 Poltár 98701 EDUID 100010225
- SOŠ pri RC Mierová 137 Tornaľa 98201 EDUID 100010342
- Základná škola Muránska Dlhá Lúka 52 Muránska Dlhá Lúka 05001 EDUID 100010289
- Základná škola F.K. Mierová 45 Tornaľa 98201 EDUID 100010346
- Základná škola Ratková 229 Ratková 98265 EDUID 100010293
- Základná škola J.F.R. Nábregie Rimavy 457/19 Hnúšťa 98101 EDUID 100010426
- Zákl.škola s MŠ Bátka 172 Bátka 98021 EDUID 100019255
- Materská škola Školská 295 Jesenské 98002 EDUID 100010466
- Základná škola s VJM Sútor 52 Sútor 98001 EDUID 100010592
- Materská škola Poľná 2 Veľký Krtíš 99001 EDUID 100010771
- Základná škola Krtíšska 87 Veľké Zlievce 99123 EDUID 100010752
- Základná škola s MŠ Župkov 18 Župkov 96671 EDUID 100011067
- Gymnázium sluch.post.i. Kutnohorská 675/20 Kremnica 96701 EDUID 100011129

Skip to question 11

Prešovský kraj

9. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Materská škola pri ZŠ Hertník 261 Hertník 08642 EDUID 100011556
- Základná škola Tarasa Ševčenka 3 Bardejov 08501 EDUID 100011504
- Základná škola Cigeľka 59 Cigeľka 08602 EDUID 100011528
- Základná škola Petrová 7 Petrová 08602 EDUID 100011659
- Základná škola s MŠ Osloboditeľov 204 Kamenica nad Cirochou 06783 EDUID 100011871
- Základná škola s MŠ Udavské 80 Udavské 06731 EDUID 100011954
- Základná škola Zbudské Dlhé 44 Zbudské Dlhé 06712 EDUID 100011974
- Základná škola s MŠ Stráne pod Tatrami 33 Stráne pod Tatrami 05976 EDUID 100012119
- Základná škola Školská 255/6 Spišský Štvrtok 05314 EDUID 100012305
- Špec. základná škola Fraňa Kráľa 3 Levoča 05401 EDUID 100012209
- Základná škola Sládkovičova 501/15 Hranovnica 05916 EDUID 100012378
- Základná škola s MŠ Ul.Štefana Náhalku 396/10 Liptovská Teplička 05940 EDUID 100012392
- Základná škola Jánovce 212 Jánovce 05913 EDUID 100012382
- Základná škola s MŠ Vydriek 121 Vydriek 05914 EDUID 100012569
- Spojená škola - OU Chminianske Jakubovany 21 Chminianske Jakubovany 08233 EDUID 100017071
- Základná škola Petrovany 274 Petrovany 08253 EDUID 100012762
- Základná škola Československej armády 22 Prešov 08001 EDUID 100012807
- Základná škola s MŠ Lipovce 125 Lipovce 08236 EDUID 100012732
- Základná škola Jarovnice 192 Jarovnice 08263 EDUID 100013154
- Základná škola Hlavná 277/78 Ostrovany 08222 EDUID 100017666
- Základná škola s MŠ Sninská 318/16 Zemplínske Hámre 06777 EDUID 100013405
- Základná škola s MŠ Lomnička 29 Lomnička 06503 EDUID 100013455
- Súkromná ZŠ Dukelská 33 Giraltovce 08701 EDUID 100013678
- Základná škola Okružle 3 Okružle 09042 EDUID 100013738
- Materská škola Hlinné 76 Hlinné 09435 EDUID 100013898
- Základná škola Čaklov 495 Čaklov 09435 EDUID 100013853
- Základná škola Štúrova 341 Hanušovce nad Topľou 09431 EDUID 100013884

Skip to question 11

Košický kraj

10. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Základná škola s MŠ Školská 684 Nálepkovo 05333 EDUID 100014557
- Materská škola Školská 3 Jasov 04423 EDUID 100018732
- Základná škola Drienovec 44 Drienovec 04401 EDUID 100015136
- Súkromná základná škola Palackého 14 Košice-Staré Mesto 04001 EDUID 100014725
- Základná škola Kežmarská 30 Košice-Západ 04011 EDUID 100014844
- Materská škola Hemerkova 26 Košice-Sídlisko KVP 04023 EDUID 100014792
- Základná škola Janigova 2 Košice-Sídlisko KVP 04023 EDUID 100014799
- Základná škola Krosnianska 4 Košice-Dargovských hrdino 04022 EDUID 100014923
- Základná škola Staničná 13 Košice-Juh 04001 EDUID 100015005
- Spoj. škola - OU J. Dózsú 32 Veľké Kapušany 07901 EDUID 100016853
- Základná škola Nacina Ves 63 Nacina Ves 07221 EDUID 100015605
- Cirkevná základná škola Elektrárenská 50 Vojany 07672 EDUID 100015702
- Základná škola s MŠ Žbince 145 Žbince 07216 EDUID 100015723
- Materská škola Ulica 9. mája 511 Gemerská Poloma 04922 EDUID 100015791
- Základná škola Zimná 190/144 Dobšiná 04925 EDUID 100015767
- Základná škola s VJM Drnava 105 Drnava 04942 EDUID 100015772
- Základná škola s MŠ Krčava 184 Krčava 07251 EDUID 100015980
- Základná škola Bystrany 13 Bystrany 05362 EDUID 100016052
- Materská škola Hlavná 3 Krompachy 05342 EDUID 100016094
- Základná škola Komenského 3 Smižany 05311 EDUID 100016170
- Základná škola Lesná 55 Bačkov 07661 EDUID 100016323
- Spoj.škola int.- OU i. Poľná 1 Trebišov 07501 EDUID 100016565
- Základná škola Obchodná 5 Sečovce 07801 EDUID 100016485
- Materská škola Nová 1690/11 Sečovce 07801 EDUID 100016483
- Spoj.škola - ŠZŠ F. Rákócziho 432/28 Kráľovský Chlmec 07701 EDUID 100018832
- Spojená škola - PŠ F. Rákócziho 432/28 Kráľovský Chlmec 07701 EDUID 100018833
- Základná škola Sládkovičova 487 Gemerská Poloma 04922 EDUID 100015792
- Základná škola Školská 3 Jasov 04423 EDUID 100015178

Vaše dieťa

11. 2. Vyberte typ školy ktorú Vaše dieťa navštevuje: *

Mark only one oval.

- Materská škola
- Základná škola
- Stredná škola

12.

3. Pohlavie Vášho dieťaťa:

(V prípade, ak danú školu navštevuje viac Vašich detí, prosím, vyplňte dotazník iba za jedno dieťa.)

Mark only one oval.

- Chlapec
- Dievča

13. 4. Vek Vášho dieťaťa v rokoch: *

(Doplňte iba číselne)

---

14. 5. Kde s dieťaťom žijete? *

Mark only one oval.

- V meste
- Na vidieku

15. 6. Počet obyvateľov obce/mesta kde žijete: *

Mark only one oval.

- <= 2 000 obyvateľov
- 2 001 - 5 000 obyvateľov
- 5 001 - 10 000 obyvateľov
- 10 001 - 20 000 obyvateľov
- 20 001 - 50 000 obyvateľov
- 50 001 - 100 000 obyvateľov
- >= 100 001 obyvateľov

16. 7. Telesná výška dieťaťa: *

(Doplňte informáciu v centimetroch)

---

17. 8. Telesná hmotnosť dieťaťa: *

(Doplňte informáciu v kilogramoch)

---

18. 9. Zdravotný stav Vášho dieťaťa je: *

Mark only one oval.

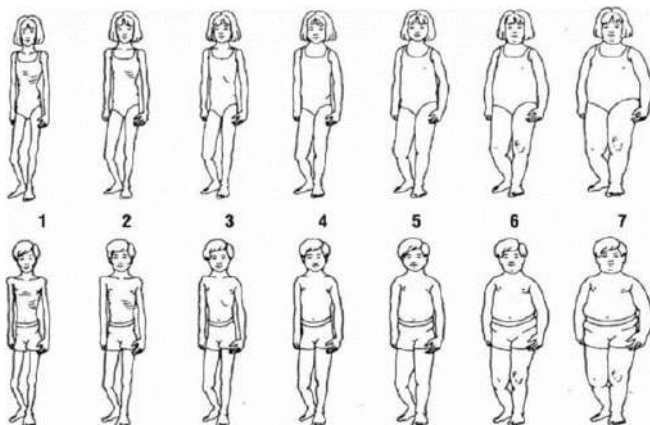
- Dobrý
 Uspokojivý
 Neuspokojivý

19. 10. Označte ak trpí nejakými ochoreniami: *

Check all that apply.

- Alergie/intolerancie
 Choroby imunitného systému
 Choroby tráviaceho traktu
 Kardiovaskulárne ochorenia
 Diabetes mellitus (Cukrovka)
 Choroby pohybového aparátu
 Neuróza
 Iné
 Nevediem
 Žiadne

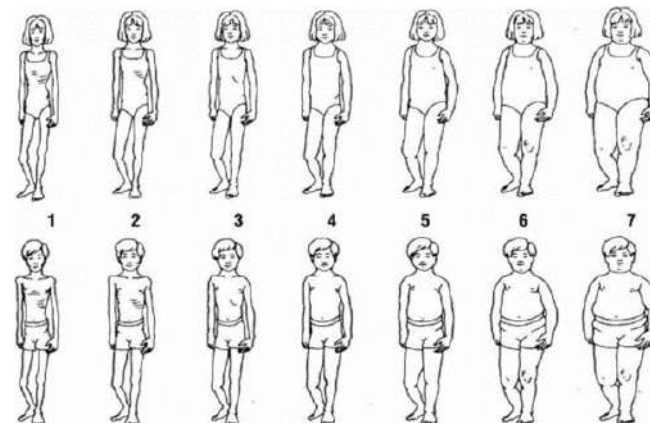
20. 11. Podľa nasledovného obrázku uveďte ako ste videli Vaše dieťa v r. 2017. V prípade, že Vaše dieťa navštevuje Materskú školu, tak v roku nástupu do nej. (uveďte číslo postavy) *

Mark only one oval per row.

	1	2	3	4	5	6	7
2017 (žiak). V roku nástupu do MŠ (dieťa v MŠ)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

21. 12. Podľa nasledovného obrázku uveďte ako vidíte Vaše dieťa teraz? (uveďte číslo postavy) *

Mark only one oval per row.

	1	2	3	4	5	6	7
Súčasnost	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vaša domácnosť

22. 13. Uveďte koľko osôb žije vo Vašej domácnosti? *

Mark only one oval.

- 2 osoby
 3 osoby
 4 osoby
 5 osôb
 6 alebo viac osôb

23. 14. Koľko detí do 18 rokov veku žije vo Vašej domácnosti? *

Mark only one oval.

- 1 dieťa
 2 deti
 3 deti
 4 deti
 5 detí a viac

24. 15. Do ktorej z nasledujúcich skupín spadal priemerný čistý (po zdanení) mesačný príjem Vašej domácnosti v rokoch 2017-2022. *

Mark only one oval.

- Do 400 EUR
 401 – 600 €
 601 - 800 €
 801 - 1 000 €
 1 001 - 1 500 €
 1 501 - 2 000 €
 2 001 - 3 000 €
 viac ako 3 000 €
 neviem, nechcem uviesť

25. 16. Uvedte sumu, ktorú z čistého rodinného príjmu mesačne míňate na stravu? *

Mark only one oval.

- do 300 €
 301 – 400 €
 401 – 500 €
 501 – 700 €
 701 – 900 €
 viac ako 900 €

26. 17. Uvedte približnú sumu, ktorú z priemerného mesačného príjmu Vašej domácnosti tvorili v rokoch 2017-2022 sociálne príjmy (sociálne dávky, dávky v nezamestnanosti, nemocenské dávky, rodinné prídavky a príspevky, iné dávky a príspevky) ak ste ich poberali **dlhodob**. Ak **krátkodob**, uvedte približnú sumu ktorú z rodinného priemerného mesačného príjmu Vašej domácnosti tvorili **v období ich poberania**.

Mark only one oval per row.

	do 300 €	301 – 400 €	401 – 500 €	501 – 700 €	701 – 900 €	viac ako 900 €	Žiadne
Ak domácnosť poberala sociálne príjmy dlhodobo v rokoch 2017 - 2022	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ak domácnosť poberala sociálne príjmy krátkodob	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

27. 18. Dotazník vyplňuje: *

Mark only one oval.

- matka
 otec
 iný člen rodiny

28. 19. Dieťa žije v domácnosti: *

Mark only one oval.

- s oboma rodičmi *Skip to question 29*
 len s matkou *Skip to question 33*
 len s otcom *Skip to question 35*
 Other: _____

Otec dieťaťa

29. 20. Dosiiahnuté vzdelanie otca: *

Mark only one oval.

- základné
- stredné bez maturity
- stredné s maturitou
- vysokoškolské

30. 21. Prevažná ekonomická aktivita otca v období 2017-2022: *

Mark only one oval.

- Pracujúci - zamestnanec
- Pracujúci - vykonáva podnikateľskú činnosť
- Prijemca kapitálových príjmov
- Nezamestnaný
- Na materskej/rodičovskej dovolenke
- Dôchodca (poberajúci starobný, predčasný starobný, invalidný alebo výsluhový dôchodok)
- Pracujúci dôchodca
- Other: _____

Matka dieťaťa

31. 22. Dosiiahnuté vzdelanie matky: *

Mark only one oval.

- základné
- stredné bez maturity
- stredné s maturitou
- vysokoškolské

32. 23. Prevažná ekonomická aktivita matky v období 2017-2022: *

Mark only one oval.

- Pracujúca - zamestnankyňa
- Pracujúca - vykonáva podnikateľskú činnosť
- Prijemkyňa kapitálových príjmov
- Nezamestnaná
- Na materskej/rodičovskej dovolenke
- Dôchodkyňa (poberajúca starobný, predčasný starobný, invalidný alebo výsluhový dôchodok)
- Pracujúca dôchodkyňa
- Other: _____

Matka dieťaťa

33. 22. Dosiiahnuté vzdelanie matky: *

Mark only one oval.

- základné
- stredné bez maturity
- stredné s maturitou
- vysokoškolské

34. 23. Prevažná ekonomická aktivita matky v období 2017-2022: *

Mark only one oval.

- Pracujúca - zamestnankyňa
- Pracujúca - vykonáva podnikateľskú činnosť
- Prijemkyňa kapitálových príjmov
- Nezamestnaná
- Na materskej/rodičovskej dovolenke
- Dôchodkyňa (poberajúca starobný, predčasný starobný, invalidný alebo výsluhový dôchodok)
- Pracujúca dôchodkyňa
- Other: _____

Skip to question 37

Otec dieťaťa

35. 20. Dosiiahnuté vzdelanie otca: *

Mark only one oval.

- základné
- stredné bez maturity
- stredné s maturitou
- vysokoškolské

36. 21. Prevažná ekonomická aktivita otca v období 2017-2022: *

Mark only one oval.

- Pracujúci - zamestnanec
- Pracujúci - vykonáva podnikateľskú činnosť
- Prijemca kapitálových príjmov
- Nezamestnaný
- Na materskej/rodičovskej dovolenke
- Dôchodca (poberajúci starobný, predčasný starobný, invalidný alebo výsluhový dôchodok)
- Pracujúci dôchodca
- Other: _____

Zmena stravovacích návykov a znalostí o stravovaní vo Vašej domácnosti v súčasnosti oproti roku 2017

37. 24. Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami? *

Mark only one oval per row.

	určite súhlasím	skôr súhlasím	skôr nesúhlasím	určite nesúhlasím	neviem
Zdravé stravovanie je dôležitou súčasťou životného štýlu našej rodiny:	☐	☐	☐	☐	☐
V období od roku 2017 do súčasnosti sme stravovacie návyky zmenili:	☐	☐	☐	☐	☐
V súčasnosti oproti roku 2017 jeme menej tučných jedál, údenín:	☐	☐	☐	☐	☐
V súčasnosti, oproti roku 2017, jeme menej sladkostí, menej sladíme:	☐	☐	☐	☐	☐
V súčasnosti, oproti roku 2017, jeme menej slaných jedál, menej solíme:	☐	☐	☐	☐	☐
V súčasnosti, oproti roku 2017, jeme viac zeleniny:	☐	☐	☐	☐	☐
V súčasnosti, oproti roku 2017, jeme viac ovocia:	☐	☐	☐	☐	☐
V súčasnosti,	☐	☐	☐	☐	☐

oproti roku
2017,
máme viac
pohybovej
aktivity:

---

38. 25. Odkiaľ získavate ovocie a/alebo zeleninu? *

Check all that apply.

Z obchodu

Z farmárskych trhov/z tržnice

Z vlastných zdrojov (dopestujeme si)

Other: _____

Vplyv pandémie COVID – 19 na stravovacie návyky členov Vašej domácnosti

Zmena v

stravovacích návykoch vo Vašej domácnosti rodine vplyvom pandémie Covid.

39. 26. Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami? *

V dôsledku opatrení spojených s Covid-19 pandemiou:

Mark only one oval per row.

	určite súhlasím	skôr súhlasím	skôr nesúhlasím	určite nesúhlasím
Jeme častejšie jedlá varené doma	☐	☐	☐	☐
Jeme menej jedlá z fast food	☐	☐	☐	☐
Jeme menej sladkostí, nezdravých potravín	☐	☐	☐	☐
Jeme viac ovocia	☐	☐	☐	☐
Jeme viac zeleniny	☐	☐	☐	☐
Konzumujeme viac mlieka a mliečnych výrobkov	☐	☐	☐	☐

Zmena zvyklostí stravovania, konzumácie ovocia a zeleniny a životného štýlu

Vášho dieťaťa v rokoch 2017 – 2022 a vplyv Covid pandémie.

Do akej

miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami?

40. 27. Zmenili sa počas rokov 2017 – 2022 stravovacie zvyklosti Vášho dieťaťa? *

Mark only one oval.

Nezmenili - stravuje sa zdravo a pravidelne

Nezmenili - nestravuje sa zdravo

Zmenili - stravuje sa zdravšie a pravidelnejšie

Zmenili - stravuje sa menej zdravo, nepravidelne

Neviem

41. 28. Zmenila sa počas rokov 2017 – 2022 zvyklosť Vášho dieťaťa raňajkovať? *

Mark only one oval.

Nezmenila - raňajkuje pravidelne

Nezmenila - raňajkuje občas

Nezmenila - neraňajkuje vôbec

Zmenila - raňajkuje pravidelnejšie

Zmenila - raňajkuje menej pravidelne

Zmenila - prestalo raňajkovať

Neviem

42. 29. Desiatuje Vaše dieťa? *

Mark only one oval.

Áno

Nie

Neviem

43. 30. Dodržiavalo počas rokov 2017-2022 vaše dieťa diétne stravovanie (nejakú diétu)?

Mark only one oval.

Áno

Nie

44. 31. Aká je frekvencia konzumácie jedál za 24 hodín? Aký počet denných jedál *
Vaše dieťa konzumuje? (raňajky, desiata, obed, olovrant, večera, ...)

Mark only one oval.

- menej ako 3
 3
 4
 5
 6
 7 a viac

45. 32. Mala podľa Vás Pandémia Covid-19 vplyv na zmenu stravovacích *
zvyklostí Vášho dieťaťa? (Do akej miery súhlasíte s nasledujúcim tvrdením?)

Mark only one oval.

- určite súhlasím
 skôr súhlasím
 skôr nesúhlasím
 určite nesúhlasím
 neviem

46. 33. V dôsledku pandémie Covid-19, Vaše dieťa konzumuje: *

Mark only one oval per row.

	častejšie / väčšie množstvo	menej často / menšie množstvo	rovnako často /rovnačo	iné
Konzumuje ovocie	☐	☐	☐	☐
Konzumuje zeleninu	☐	☐	☐	☐
Konzumuje mlieko a mliečne výrobky	☐	☐	☐	☐
Konzumuje sladké jedlá	☐	☐	☐	☐
Konzumuje slané jedlá	☐	☐	☐	☐
Konzumuje sladené nápoje	☐	☐	☐	☐

47. 34. Ak ste uviedli v predchádzajúcej otázke "iné" uveďte bližšie ako ovplyvnila Covid pandémie stravovacie zvyklosti Vášho dieťaťa:

_____

48. 35. Pohybová aktivita vášho dieťaťa sa v dôsledku opatrení počas pandémie COVID-19: *

Mark only one oval.

- Zvýšila
 Znížila
 Nezmenila

49. 36. Pohybová aktivita vášho dieťaťa je vo voľnom čase: *

Mark only one oval.

- nízka (napr. domáce práce, zriedkavé prechádzky...)
 stredná (napr. práca v záhrade, časté prechádzky...)
 vysoká (pravidelný šport, turistika)

50. 37. Vaše dieťa športuje:

Mark only one oval.

- nikdy
 občas
 menej ako 1 hod./týždeň
 1 – 2 hod. za týždeň
 viac ako 2 hod. za týždeň

51. 38. Ako často chodí Vaše dieťa pešo? *

Mark only one oval.

- nikdy/skoro nikdy
 občas
 raz za týždeň
 2-krát týždenne
 3-krát týždenne
 viac ako 3-krát týždenne

52. 39. Koľko minút denne venuje Vaše dieťa priemerne chôdzi?

_____

53. 40. Aký je **doporučený** počet porcií ovocia a zeleniny, ktorý by malo dieťa denne zjesť? *

Mark only one oval.

- 1
 2
 3
 4
 5
 6 a viac

54. 41. Ako často konzumuje Vaše dieťa ovocie? *

Mark only one oval.

- 1 až 2 krát denne
 3 a viac krát denne
 1 až 2 krát týždenne
 3 a viackrát týždenne
 Nekonzumuje vôbec Skip to question 62

Sekcia bez názvu

55. 42. Koľko kusov/jednotkových porcií ovocia **denne** zje vaše dieťa (napr. stredne veľké jablko, hruška, malý banán, miska ovocného šalátu.) *

Mark only one oval.

- Nekonzumuje denne čerstvé ovocie
 1
 2
 3
 4
 5
 Viac ako 5

56. 43. Kedy počas dňa konzumuje Vaše dieťa ovocie? *

Check all that apply.

	Raňajky	Desiata	Obed	Olovrant	Večera
Konzumácia ovocia	☐	☐	☐	☐	☐

57. 44. Konzumuje Vaše dieťa v súčasnosti **ovocie** viac a častejšie ako v r. 2017? *

Mark only one oval.

- Áno, konzumuje viacej ovocia a zaraďuje ich častejšie do jedálneho lístka
Skip to question 58
 Nie, jeho zvyklosti sa nezmenili Skip to question 60
 Konzumuje ovocie menej často Skip to question 59
 Neviem Skip to question 60

Sekcia bez názvu

58. 45. Ak Vaše dieťa konzumuje ovocie viac a častejšie, čo spôsobilo tieto zmeny? *

Check all that apply.

- Zapojenie sa do Školského programu na podporu konzumácie ovocia a zeleniny
 Zapojenie sa školy ktorú navštevuje do iného programu podpory zdravého stravovania
 Zvýšenie jeho vedomostí o prospešnosti ich konzumácie
 Zlepšenie dostupnosti ovocia v obchodoch
 Dieťaťu začalo ovocie viacej chutiť
 Zlepšili sa finančné možnosti našej domácnosti, kupujeme viac ovocia
 Other: _____

Skip to question 60

Sekcia bez názvu

59. 46. Ak Vaše dieťa konzumuje ovocie menej a menej často ako v r. 2017, čo spôsobilo tieto zmeny? *

Check all that apply.

- Vplyvom rôznych informácií z internetu
 Znížením dostupnosti ovocia v obchodoch
 Dieťaťu ovocie menej chutiť
 Dieťaťu diagnostikovali alergie, alebo intolerancie
 Zhoršili sa finančné možnosti našej domácnosti, kupujeme menej ovocia
 Other: _____

Sekcia bez názvu

60. 47. V akej forme Vaše dieťa uprednostňuje konzumáciu ovocia? *

Mark only one oval.

- Čerstvé
 Tepelne upravené
 Vo forme 100% štiav, pyrė alebo rozmixované - smoothies
 Other: _____

61. 48. Označte **ako často** konzumuje Vaše dieťaťa vybrané druhy ovocia a či došlo k zmene konzumácie v porovnaní s rokom 2017

Mark only one oval per row.

	5 a viac krát týždenne	3-4 krát týždenne	1-2 krát týždenne	Niekoľkokrát mesačne	Niekoľkokrát ročne	Nikdy	V čas
Jablká - jablká do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Hruška - hrušky do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Banány - banány do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Citrusové ovocia do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Slivky - slivky do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Broskyňa - broskyňa do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Marhúľa - marhúľa do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Jahody - jahody do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Drobné bobuľové ovocia, čučerky, čerešne, růžky do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Hrozno - hrozno do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Sušené jablkové kúsky do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Ovocné pyré do porcie do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(
Ovocné a zeleninové šťavy	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(

španielske
200 g do
200 g

Sekcia bez názvu

Zmena konzumácie zeleniny vašim dieťaťom 2017 - 2022

62. 49. Ako často konzumuje Vaše dieťa zeleninu? *

Mark only one oval.

- 1 až 2 krát denne
 3 a viac krát denne
 1 až 2 krát týždenne
 3 a viac krát týždenne
 Nekonzumuje vôbec Skip to question 70

Sekcia bez názvu

63. 50. Koľko kusov/jednotkových porcií čerstvej zeleniny **denne** zje vaše dieťa *
(napr. stredne veľký kus zeleniny, šálka nakrájanej listovej zeleniny, miska zeleninového šalátu, pohár zeleninovej šťavy a pod.)

Mark only one oval.

- Nekonzumuje denne čerstvú zeleninu
 1
 2
 3
 4
 5
 Viac ako 5

64. 51. Kedy počas dňa konzumuje Vaše dieťa čerstvú zeleninu (možnosť viac odpovedí) *

Check all that apply.

	Raňajky	Desiata	Obed	Olovrant	Večera
Konzumácia zeleniny	☐	☐	☐	☐	☐

65. 52. Konzumuje Vaše dieťa v súčasnosti **zeleninu** viac a častejšie ako v r. 2017? *

Mark only one oval.

- Áno, zaraďuje ju častejšie do jedálnečky Skip to question 66
- Nie, stravovacie zvyklosti nezmenilo Skip to question 68
- Konzumuje zeleninu menej často Skip to question 67
- Neviem Skip to question 68

66. 53. Ak Vaše dieťa konzumuje zeleninu viac a častejšie, čo spôsobilo tieto zmeny? *

Check all that apply.

- Zapojenie sa do školského programu na podporu konzumácie ovocia a zeleniny
- Zapojenie sa do iného programu podpory zdravého stravovania
- Zvýšenie vedomosti o prospešnosti konzumácie zeleniny
- Zlepšenie dostupnosti v obchodoch
- Dieťaťu začala zelenina viacej chutiť
- Zlepšili sa finančné možnosti našej domácnosti, kupujeme viac
- Other: _____

Skip to question 68

67. 54. Ak Vaše dieťa konzumuje zeleninu menej a menej často, čo spôsobilo tieto zmeny? *

Check all that apply.

- Vplyvom rôznych informácií z internetu
- Znížením dostupnosti v obchodoch
- Dieťaťu zelenina menej chutiť
- Dieťaťu diagnostikovali alergie, alebo intolerancie
- Zhoršili sa finančné možnosti Vašej rodiny
- Other: _____

Skip to question 68

Sekcia bez názvu

68. 55. V akej forme Vaše dieťa uprednostňuje konzumáciu zeleniny? *

Mark only one oval.

- Čerstvé
- Tepelne upravené
- Vo forme 100% štiav, alebo rozmixované - smoothies
- Other: _____

69. 56. Označte ako často konzumuje Vaše dieťa vybranú zeleninu a či došlo k zmene konzumácie v porovnaní s rokom 2017

Mark only one oval per row.

	5 a viac krát týždenne	3-4 krát týždenne	1-2 krát týždenne	Niekoľkokrát mesačne	Niekoľkokrát ročne	Nikdy	Viac čas
Paradajky - porcia do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Paprika - porcia do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Redkovka - porcia do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kaleráb - porcia do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uhorka - porcia do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Listová zelenina - porcia do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kapusta, keľ, karfiol - porcia do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mrkva - porcia do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zelený hrášok (nelúpaný) - porcia do 200 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zeleninové šťavy - porcia do 200 ml	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

← _____ ▶

Sekcia bez názvu

Zmena konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov vašim deťom 2017 - 2022

70. 57. Aký je **doporučený** počet porcií mliečnych výrobkov, ktorý by malo dieťa * denne zjesť?

Mark only one oval.

- žiadna
 1
 2
 3
 4
 5 a viac

71. 58. **Ako často konzumuje** Vaše dieťa mlieko a mliečne výrobky? *

Mark only one oval.

- 1 až 2 krát denne
 3 a viac krát denne
 1 až 2 krát týždenne
 3 a viackrát týždenne
 Nekonzumuje vôbec Skip to question 78

Sekcia bez názvu

72. 59. Aký druh mlieka, mliečného výrobku prevažne konzumuje Vaše dieťa? *

Mark only one oval.

- Nízkočučné (syr do 30 % tuku, nízkočučný jogurt, mlieko do 1,5%)
 Polotučné
 Plnotučné
 Akékoľvek, nevyberá si
 Žiadne
 Nevie

73. 60. Aké mlieko a mliečne výrobky prevažne preferuje Vaše dieťa? *

Mark only one oval.

- Neochutené
 Ochutené, sladené
 Kyslomliečne alebo acidofilné
 Akékoľvek, nevyberá si
 Žiadne
 Nevie

74. 61. Konzumuje vaše dieťa v súčasnosti mlieko a mliečne výrobky viac * častejšie ako v roku 2017?

Mark only one oval.

- Áno, konzumuje ich častejšie Skip to question 75
 Nie, jeho zvyklosti sa nezmenili Skip to question 77
 Mlieko a mliečne výrobky konzumuje menej často Skip to question 76
 Nevie Skip to question 77

Sekcia bez názvu

75. 62. Ak Vaše dieťa konzumuje mlieko a mliečne výrobky viac a častejšie ako v r. 2017, čo spôsobilo tieto zmeny?

Check all that apply.

- Zapojenie sa do školského programu na podporu konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov.
 Zapojenie sa do iného programu podpory zdravého stravovania
 Zvýšenie vedomosti o prospešnosti ich konzumácie
 Zlepšenie dostupnosti v obchodoch
 Dieťaťu začali výrobky viacej chutiť
 Zlepšili sa finančné možnosti domácnosti
 Other: _____

Skip to question 77

Sekcia bez názvu

76. 63. Ak Vaše dieťa konzumuje mlieko a mliečne výrobky menej a menej často ako v r. 2017, čo spôsobilo tieto zmeny?

Check all that apply.

- V dôsledku rôznych informácií z internetu
 Zníženie dostupnosti týchto výrobkov v obchodoch
 Dieťaťu výrobky menej chutia
 Dieťaťu diagnostikovali alergie, alebo intolerancie
 Zhoršili sa finančné možnosti domácnosti
 Other: _____

Sekcia bez názvu

77. 64. Označte ako často konzumuje Vaše dieťaťa mlieko a mliečne výrobky a či došlo k zmene konzumácia v porovnaní s rokom 2017

Mark only one oval per row.

	5 a viac krát týždenne	3-4 krát týždenne	1-2 krát týždenne	Niekoľkokrát mesačne	Niekoľkokrát ročne	Nikdy
Mlieko čisté, Mlieko čisté - porcia 200	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mlieko kyslé, Mlieko kyslé - porcia 200	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bezlaktózové mlieko, Bezlaktózové mlieko - porcia 200	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jogurt dočistený - porcia 100 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jogurt dočistený - porcia 150 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jogurtový nepochutený - porcia 200	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jogurtový dočistený - porcia 200	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Syry tvrdé - porcia 30 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Syry tvrdé - porcia 40 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tavené syry - porcia 30 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tvaroh - porcia 85 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tvarohový dočistený - porcia 80 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bryndza - porcia 100 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Iný kyslomliečny, Iný kyslomliečny, atď. Iný atď. - porcia 100 g	☐	☐	☐	☐	☐	☐

atď. Iný kyslomliečny, Iný kyslomliečny, atď. Iný atď. - porcia 200

Iný kyslomliečny, Iný kyslomliečny, atď. Iný atď. - porcia 200	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Sekcia bez názvu

Informácie v domácnosti o zdravom stravovaní

78. 65. Vyberte tvrdenie podľa Vášho dieťaťa a Vás, čo je potravinová pyramída. *

Mark only one oval.

- grafické znázornenie odporúčaného zastúpenia potravín v stravovacom režime
- množstvo a skladba potravín kúpených v obchode
- odporúčané množstvo potravín pre bežné skladovanie v domácnosti
- Nepoznáme tento pojem

79. 66. Vyberte tvrdenie podľa Vášho dieťaťa a Vás, čo je ekologické poľnohospodárstvo. *

Mark only one oval.

- len ručné obrábanie pôdy
- poľnohospodárstvo s použitím hnojív a chemikálií
- pestovanie plodín výlučne v skleníkoch, fóliovníkoch a pod.
- poľnohospodárstvo, ktoré vychádza z princípov návratu k tradičnému spôsobu obrábania pôdy a poľnohospodárskej výroby; je založené na vylúčení škodlivých vstupov chemického priemyslu, uprednostňuje sa tradičné striedanie plodín a prirodzená ochrana proti škodcom
- Nepoznáme tento pojem

80. 67. Odkiaľ čerpáte informácie o zásadách zdravého stravovania, o zdravých potravinách? *

Check all that apply.

- Z internetu
 Z tlače, rozhlasu, TV
 Z propagačných letákov ktoré dieťa dostane v škole
 Z materiálov a webstránky Školského programu Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky do škôl
 Z iných programov o zdravom stravovaní do ktorých je škola zapojená - uveďte názov programu v otázke 68
 Od priateľov, kolegov
 Nezaujímame sa o túto problematiku
 Other: _____

81. 68. Ak ste v predošlej odpovedi uviedli, že čerpáte informácie o zásadách zdravého stravovania z iných programov do ktorých je škola zapojená, uveďte názov z ktorého/ktorých? Zadajte svoju odpoveď

Sekcia bez názvu

O Školskom programe ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky

Školský program je zameraný na podporu konzumácie ovocia, zeleniny a mlieka u detí a žiakov vo vzdelávacích zariadeniach.

82. 69. Je škola ktorú Vaše dieťa navštevuje zapojená (alebo bola) do Školského programu Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky *

Mark only one oval.

- Áno, do podprogramu Ovocie, zelenina aj Mlieko a mliečne výrobky
Skip to question 83
 Áno, iba do podprogramu Ovocie, zelenina *Skip to question 85*
 Áno, iba do podprogramu Mlieko a mliečne výrobky *Skip to question 86*
 Nie je zapojená *Skip to question 93*
 Neviem *Skip to question 93*

Sekcia bez názvu

83. 70. Ak je/bolo Vaše dieťa zapojené do programu Školské ovocie a zelenina, vyberte pri programe v ktorých rokoch, resp. koľko rokov: *

Check all that apply.

- Viac ako 6 rokov
 2016/2017
 2018/2019
 2019/2020
 2020/2021
 2021/2022
 Neviem

84. 71. Ak je/bolo Vaše dieťa zapojené do programu Školské mlieko, vyberte pri programe v ktorých rokoch, resp. koľko rokov: *

Check all that apply.

- Viac ako 6 rokov
 2016/2017
 2018/2019
 2019/2020
 2020/2021
 2021/2022
 Neviem

Skip to question 87

Sekcia bez názvu

85. 70. Ak je/bolo Vaše dieťa zapojené do programu Školské ovocie a zelenina, *
vyberte pri programe v ktorých rokoch, resp. koľko rokov:

Check all that apply.

- Viac ako 6 rokov
 2016/2017
 2018/2019
 2019/2020
 2020/2021
 2021/2022
 Neviem

Skip to question 87

Sekcia bez názvu

86. 71. Ak je/bolo Vaše dieťa zapojené do programu Školské mlieko, vyberte pri *
programe v ktorých rokoch, resp. koľko rokov:

Check all that apply.

- Viac ako 6 rokov
 2016/2017
 2018/2019
 2019/2020
 2020/2021
 2021/2022
 Neviem

Sekcia bez názvu

87. 72. Ak je škola, ktorú Vaše dieťa navštevuje, zapojená do Školského programu,
dostáva Vaše dieťa v priebehu školského roka zadarmo ovocie, zeleninu, mlieko
a mliečne výrobky - mimo uhradenej stravy v školskej jedálni?

Mark only one oval.

- Áno, dostáva ovocie alebo zeleninu
 Áno, dostáva mlieko alebo mliečne výrobky
 Áno dostáva ovocie, zeleninu, mlieko aj mliečne výrobky
 Nie, moje dieťa nedostáva zdravé potraviny poskytované zadarmo
Skip to question 91
 Neviem *Skip to question 93*

Sekcia bez názvu

88. 73. Čo najčastejšie urobí Vaše dieťa s ovocím, zeleninou, mliekom a mliečnymi *
výrobkami ktoré v škole dostáva zadarmo zo školského programu

Mark only one oval.

- Zje/vypije ich v škole
 Dá ich niekomu zo spolužiakov
 Donesie ich domov a zje/vypije ich doma
 Donesie ich domov, ale nezje/nevypije ich
 Neberie si ich vôbec
 Zahodí ich, znehodnotí ich
 Neviem

89. 74. Kedy a kde Vaše dieťa, ovocie zeleninu, mlieko a mliečne výrobky, ktoré *
dostane v rámci školského programu, zje?

Mark only one oval.

- Cez prestávku na desiatu *Skip to question 95*
 S obedom v školskej jedálni *Skip to question 95*
 Po obede *Skip to question 95*
 V družine *Skip to question 95*
 Doma *Skip to question 95*
 Inokedy *Skip to question 90*
 Neje ich *Skip to question 95*
 Neviem

Skip to question 93

Sekcia bez názvu

90. 74. Ak ste v predošlej odpovedi uviedli "Inokedy", uveďte konkrétne kedy.

_____

Skip to question 93

Sekcia bez názvu

91. 75. Ak bola škola, ktorú Vaše dieťa navštevuje, do Školského programu v rokoch 2017-2022 zapojená, čo bolo príčinou, že Vaše dieťa nedostávalo ovocie, zeleninu, mlieko a mliečne výrobky zo Školského programu? *

Mark only one oval.

- Iba deti ktoré sa stravujú v školskej jedálni dostávajú tieto zdravé potraviny zadarmo s jedlom (desiatou, obedom, olovrantom). Skip to question 92
- Moje dieťa sa nestravuje v školskej jedálni Skip to question 92
- Zdravé potraviny neboli poskytované bezplatne. Bolo treba zaplatiť časť ich ceny. Skip to question 95
- Neviem ako dieťa zapojiť do programu. Skip to question 95
- Other: _____

Skip to question 95

Sekcia bez názvu

92. 76. Ak by účasť dieťaťa v Školskom programe nebola podmienená stravovaním sa v školskej jedálni, chceli by ste aby Vaše dieťa dostávalo zdravé potraviny zo školského programu? *

Mark only one oval.

- Áno
- Áno, iba Ovocie a zelenina
- Áno, iba Mlieko a mliečne výrobky
- Nie
- Neviem

Skip to question 95

93. 77. Ak by sa škola, ktorú Vaše dieťa navštevuje, zapojila do Školského programu, mali by ste záujem, aby aj Vaše dieťa bolo v tomto programe zapojené a dostávalo zdravé potraviny zadarmo? *

Mark only one oval.

- Áno, v oboch programoch Ovocie, zelenina, Mlieko a mliečne výrobky Skip to question 113
- Áno, v podprograme Ovocie a zelenina Skip to question 113
- Áno, v podprograme Mlieko a mliečne výrobky Skip to question 113
- Nie Skip to question 94
- Neviem Skip to question 113

Skip to question 113

Sekcia bez názvu

94. 78. Ak ste odpovedali že nemáte záujem aby Vaše dieťa dostávalo zdravé potraviny zo Školského programu, uveďte z akého dôvodu. *

_____

Skip to question 113

Sekcia bez názvu

95. 79. Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami o fungovaní Školského programu poskytovania zdravých potravín deťom zdarma *

Check all that apply.

- Mám dostatočné informácie z rôznych zdrojov
- Mám informácie od dieťaťa
- Mám informácie od učiteľov školy
- Mám informácie zo školskej jedálne
- Nemám o ňom žiadne informácie

96. 80. Vyberte tvrdenia s ktorými súhlasíte, o financovaní dodávok a poskytovania Ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov deťom v škole v rámci Školského programu. *

Check all that apply.

- Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky sú deťom v Školského programe poskytované bezplatne
- Za ovocie, zeleninu, mlieko a mliečne výrobky musia čiastočne zaplatiť rodičia
- Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky sú hrazené školou
- Sú hrazené zo štátneho rozpočtu a čiastočne z rozpočtu Európskej únie
- Neviem kto financuje tieto zdravé potraviny
- Other: _____

Fungovanie školského programu

97. 81. Považujete spôsob výberu dodávateľa a sortimentu zdravých potravín, spôsob ich rozdávania deťom (v triede cez prestávku, alebo v školskej jedálni, alebo v automate, ...) v rámci Školského programu v škole ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Check all that apply.

- Za vyhovujúci
- Náročný na organizáciu, čas učiteľov, personál a vybavenie škôl a školskej jedálne
- Nevyhovujúci, rodičia do výberu dodávateľa a potravín nie sú zapojení
- Nevyhovujúci z iných dôvodov
- Neviem

98. 82. Ak je spôsob fungovania Školského programu deťom v škole ktorú Vaše dieťa navštevuje **nevyhovujúci z iných dôvodov**, uveďte akých a akú zmenu by ste navrhovali?

_____

_____

_____

_____

_____

99. 83. Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami dôležitosti, zamerania, *
pôsobenia a aktivitách Školského programu v rokoch 2017-2022?

Mark only one oval per row.

	určite súhlasím	skôr súhlasím	skôr nesúhlasím	určite nesúhlasím	neviem
Deti dostávajú v škole ovocie, zeleninu, mlieko a mliečne výrobky bezplatne	☐	☐	☐	☐	☐
Frekvencia dodávok produktov Školského programu deťom v školách je dostatočná k tomu aby deti zvýšili ich konzumáciu aj mimo školy	☐	☐	☐	☐	☐
Školský program vplyva na zlepšenie stravovacích návykov detí	☐	☐	☐	☐	☐
Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky poskytované deťom v Školskom programe sú čerstvé a vysokej kvality	☐	☐	☐	☐	☐
Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky poskytované deťom v Školskom programe sú rozmanité. Deti spoznávajú nové druhy výrobkov	☐	☐	☐	☐	☐
Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky poskytované deťom v Školskom programe sú v biokvalite	☐	☐	☐	☐	☐
Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky poskytované deťom v Školskom programe sú od lokálnych, regionálnych výrobcov	☐	☐	☐	☐	☐
Zapojená škola si vyberá dodávateľa a zoznam produktov	☐	☐	☐	☐	☐

podľa preferencií
detí a ich rodičov

V rámci školského programu deti získavajú vedomosti a zručnosti spojené s produkciou a spracovaním potravín (poľnohospodárstvo, pestovanie, chov, produkcia mlieka, príprava jedál, ekologické, udržateľné poľnohospodárstvo) rôznymi formami: prednášky, práca v školských záhradách, exkurzie, návštevy sadov, fariem, súťaže a podobne	☐	☐	☐	☐	☐
Školský program vplyva na zlepšenie informovanosti detí a rodičov o zdravom stravovaní	☐	☐	☐	☐	☐
Školský program vplyva na zlepšenie informovanosti detí a rodičov o udržateľnej konzumácii zdravých potravín a znížení plytvania s potravinami	☐	☐	☐	☐	☐

101. 85. Označte ktorých sprievodných vzdelávacích aktivít o zdravom stravovaní *
organizovaných v škole v rámci Školského programu zúčastnilo

Check all that apply.

- Exkurzie a návštevy sadov, poľnohospodárskych podnikov, mliekarní, vrátane podnikových predajní a pod.
- Informačné semináre/prednášky, výstavy o zdravej výžive pre vytvorenie zdravých stravovacích návykov a o boji proti plytvaniu jedlom
- Ochutnávky, hodiny varenia
- Súťaže, hry
- Dieťa dostalo vzdelávacie materiály o ovocí, zelenine, mlieku a mliečnych výrobkoch
- Dieťa dostalo propagačné materiály o Školskom programe a o ich dodávateľovi do školy
- Neviem
- Žiadne
- Other: _____

102. 86. Zúčastnilo sa Vaše dieťa iných vzdelávacích aktivít o zdravom stravovaní *
organizovaných v škole mimo Školského programu?

Mark only one oval.

- Áno (napr. exkurzie a návštevy sadov, informačné semináre a prednášky, ochutnávky, tematické dni a hry)
- Nie
- Neviem

103. 87. Ak sa Vaše dieťa zúčastnilo vzdelávacích aktivít o zdravom stravovaní organizovaných v škole mimo Školského programu, akých konkrétne. Uveďte názov/názvy organizátora, alebo programu.

---

104. 88. Ako hodnotí Vaše dieťa Školský program? *

Mark only one oval.

- Veľmi pozitívne *Skip to question 105*
- Pozitívne *Skip to question 105*
- Neutrálne *Skip to question 105*
- Negatívne *Skip to question 106*
- Veľmi negatívne *Skip to question 106*

Sekcia bez názvu

105. 89. Uveďte dôvody prečo ho takto hodnotí? Čo sa mu páči: *

Skip to question 107

Sekcia bez názvu

106. 90. Uveďte dôvody prečo ho takto hodnotí? S čím nie je spokojné. Čo by chcelo zmeniť? *

Sekcia bez názvu

109. 93. Označte tvrdenia s ktorými súhlasíte o budúcej realizácii Školského programu *

Check all that apply.

- Netreba nič meniť
- Nerozdávať zdarma zdravé potraviny, rodičia ich sami kúpia dieťaťu a dajú na desiatu
- Nerozdávať zdarma zdravé potraviny, stačí v škole automat so zdravými potravinami, rodičia ich dieťaťu predplatia
- Nerozdávať deťom zdravé potraviny zdarma, nejedia ich
- Rozdávať zdravé potraviny len deťom v školách v zaostávajúcich regiónoch
- Zmeniť spôsob fungovania programu a distribúcie produktov deťom v školách
- Prostriedky Školského programu treba použiť len na vzdelávacie aktivity – exkurzie, prednášky, súťaže a podobne
- Iné

110. 94. Ak ste v predošlej odpovedi uviedli "Iné", uveďte konkrétne

_____

111. 95. Keby Školský program skončil a ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky neboli v školách deťom rozdávané zdarma: *

Mark only one oval.

- Nášmu dieťaťu by sme ich aj tak kupovali častejšie ako ich dostávajú v programe.
- Nášmu dieťaťu by sme ich začali kupovať viac ako doteraz.
- Nevedeli by sme nášmu dieťaťu zabezpečiť zdravé potraviny v dostatočnom množstve. Zdravé potraviny sú drahé.
- Other: _____

112. 96. Napište svoje ďalšie pripomienky a návrhy na zlepšenie, zmenu fungovania Školského programu (napr. na výber dodávateľa školou, výber produktov, spôsob rozdania zdravých potravín deťom v rámci Školského programu v školách, ako často sa výrobky deťom dávajú, v akom balení, ako zabrániť aby deti potraviny neznehodnocovali, návrhy na recykláciu obalov a podobne) *

_____
_____
_____
_____
_____

Sekcia bez názvu

PodĎakovanie a ďalšia spolupráca

113. 97. Označte, či máte záujem pre účely hodnotenia zdravého stravovania detí na Slovensku - poskytnúť informácie o stravovaní Vášho dieťaťa počas 24 hodín. Na ich základe Vám zašleme skutočnú výživovú (nutričnú) a energetickú hodnotu skonzumovaných potravín Vaším dieťaťom a ich zhadnotenie. *

Mark only one oval.

- Áno, mám záujem *Skip to question 114*
- Nie, nemám záujem *Skip to section 48 (Sekcia bez názvu)*

Sekcia bez názvu

114. 98. Ak ste uviedli že máte záujem, uveďte svoju mailovú adresu na ktorú Vám zašleme pokyny. Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu. *

_____

Sekcia bez názvu

Za Vaše odpovede a Váš čas Vám ďakujeme. Prispeli ste ku hodnoteniu fungovania Školského programu a k návrhom na jeho vylepšenie s cieľom zlepšiť stravovacie zvyklosti detí na Slovensku.

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms

Monitoring stravovacích zvyklostí dětí

DOTAZNÍK K HODNOTENÍU ŠKOLSKÉHO PROGRAMU OVOCIE ZELENINA, MLIEKO
A MLIEČNE VÝROBKY, 2017/2018 - 2021/2022, M1

* Required

Vážený rodič,

Ďakujeme Vám, že ste sa zúčastnili prieskumu Hodnotenia Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky a prejavili záujem o zapojenie sa do **24 hodinového monitoringu v priebehu jedného až štyroch po sebe nasledujúcich dní, stravovacích návykov Vášho dieťaťa - žetateľne dva pracovné dni a 2 víkendové dni**. Odporúčame Vám realizovať monitoring stravovania Vášho dieťaťa v bežnom období (mimo sviatkov, osláv) - žetateľne do Vianoc, alebo až po sviatkoch začiatkom januára. Vyplnený formulár Vás prosíme **odoslať čo najskôr, najneskôr však do 15. januára 2023**.

Do tohto monitoringu pre účely hodnotenia Školského programu, sme z radov záujemcov vybrali Vás a ďalších viac ako 100 rodičov detí tak, aby hodnotenie bolo reprezentatívne v rámci Slovenska. Agregované výsledky prieskumu stravovacích zvyklostí detí budú súčasťou hodnotiacej správy o fungovaní Školského programu.

Dotazník je možné vyplniť na počítači, alebo na mobilnom telefóne. Je možné ho vyplňovať po častiach na viackrát. Odpovede sa automaticky ukladajú. Dotazník je anonymný.

Viac informácií o hodnotení Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky v Slovenskej republike nájdete na našej webstránke skolskeovocie.uniag.sk, kde je aj informácia o tomto dotazníkovom prieskume; ochrane osobných údajov (GDPR) s ním súvisiacich.

Vaše odpovede poskytnuté v tomto dotazníku sú dôležité pre hodnotenie a zlepšenie účinnosti a fungovania tohto programu v EÚ a predovšetkým na Slovensku.

Denné **stravovanie Vášho dieťaťa** vyhodnotíme z hľadiska výživovej a energetickej hodnoty skonzumovaných potravín vzhľadom na vek Vášho dieťaťa. Na základe Vami poskytnutých informácií o stravovaní dieťaťa Vám zašleme skutočnú výživovú (nutričnú) a energetickú hodnotu skonzumovaných potravín Vaším dieťaťom a ich **zhodnotenie v priebehu marca 2023**.

Dotazník sa skladá z protokolov pre jednotlivé dni pre zaznamenanie položiek stravovania Vášho dieťaťa v členení raňajky, desiata, obed, večera, druhá večera, konzumácia mimo uvedených jedál.

Hodnotenie programu a hodnotiaci správa, na ktorej sa svojimi odpoveďami budete podieľať, sú podmienkou jeho ďalšieho spolufinancovania z prostriedkov Európskej únie.

Vopred Vám za Vaše odpovede a Váš čas ďakujeme.

Za riešiteľský kolektív zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre - prof. Ing. Ľubica Bartová, CSc.

V prípade otázok k dotazníku nás prosím kontaktujte na: ovociezeleninamlieko@gmail.com

INFORMÁCIA O SPRACÚVANÍ OSOBNÝCH ÚDAJOV PODĽA ČL. 13 GDPR

<https://skolskeovocie.uniag.sk/gdpr.php>

1. Vyjadrenie súhlasu so spracovaním osobných údajov v dotazníkovom prieskume *

Kliknutím na odkaz „**Účasť v prieskume: hodnotenie Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky**“ dávate súhlas so spracovaním osobných údajov v dotazníkovom prieskume za účelom vypracovania Hodnotiacej správy Školského programu za obdobie od 1. augusta 2017 do 31. júla 2022.

Mark only one oval.

- Účasť v prieskume: hodnotenie Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky
- Nesúhlasím

Inštrukcie k monitoringu stravovania Vášho dieťaťa

Vážený rodič, máte možnosť rozhodnúť sa o zaznamenávaní stravovacích návykov **počas jedného dňa, alebo štyroch po sebe nasledujúcich dní – dva pracovné a dva víkendové dni**. Vzhľadom na rozdielnosť stravovania v dňoch počas týždňa by sme Vám **odporúčali monitoring počas štyroch dní**, ktorý lepšie vystihuje stravovacie zvyklosti a redukuje skreslenie v dôsledku možných extrémov počas jedného dňa.

Pre objektívne vyhodnotenie stravovania Vášho dieťaťa - stravovacích návykov a príjmu živín (nutrientov), Vás prosíme o presné vyplňanie záznamov o dennej spotrebe potravín a nápojov v jednotlivých protokoloch formulára dotazníka v priebehu zvoleného počtu dní podľa nasledujúcich pokynov:

Do príslušnej časti jedla dňa (raňajky, desiata, obed, olovrant, večera, druhá večera,) uveďte úplne všetko, čo zjedlo alebo vypilo vaše dieťa počas jednotlivých dní podľa dátumu, v členení na jedlá a nápoje.

Množstvo jedla uvádzajte v gramoch (g), litroch (l), mililitroch (ml), polievkových lyžiciach (PL), čajových lyžičkách (ČL), kusoch (ks); kaše, omáčky a polievky v naberačkách (N).

Pri každom jedle/pokrmе/nápoji uveďte jeho čo najpresnejšiu charakteristiku a následne množstvo, oddelené bodkočiarkou. Napr. mlieko plnotučné neochutené; 200 ml; granko; 1 ČL; polovica bieleho rožka; 30 g; jablko; 1 ks

Pri uvádzaní obedu, resp. desiatej a olovrantu počas školského týždňa, v prípade, ak Vaše dieťa **navštevuje školskú jedáleň, uveďte len kód daného jedla, ktorý nájdete na jedálnom lístku uvedený pri jednotlivých jedlách**. Napríklad: Polievka mrkvová so zemiakmi; (5.063); Kuracie prsia s cestovinou a špenátom; (9.064); Ovocno - zeleninový nápoj z prírodného 100% koncentrátu; (1.025)

Alebo nahrajte do príslušnej časti dotazníka **fotku jedálneho lístka za daný deň**. Ak sa dieťa stravuje v materskej škole, nahrajte ju prosím do sekcie Desiata, ak sa dieťa stravuje v školskej jedálni (obeduje), nahrajte ju do sekcie Obед.

Ak skonzumovalo Vaše dieťa hotové jedlo (napr. jogurt, keksy, pizza) uveďte presné množstvo. Uveďte aj či skonzumované ovocie alebo zelenina bolo v čerstvom či upravenom stave (napr. kompóty a pod.). Okrem jedla a nápojov zaznamenajte aj množstvo **vitamínov a iných výživových doplnkov** (napr. bielkovinové), ktoré v daný deň vaše dieťa užívalo.

Pri zápise položiek jedla do formulára, môžete uvádzať aj skupinu z nasledujúcej ponuky, uveďte názov jedla a množstvo skonzumované dieťaťom: ovocie - uveďte konkrétne aké a či čerstvé alebo spracované; zelenina – uveďte konkrétne aká a či čerstvá alebo spracovaná; mlieko - uveďte či čisté (neochutené), alebo ochutené; kyslomliečne výrobky (napr. jogurty), uveďte či

neochutené, alebo ochutené; syry; mäso; mäsové výrobky; ryby; chlieb a pečivo; celozrnné obilninové výrobky; orechy; strukoviny; oleje a tuky; sladkosti (cukrovinky); nápoje (sladené, nesladené); jedlá rýchleho občerstvenia (fast food); vitamíny; bielkovinové doplnky; iné.

Úvodné informácie

2. Prosím uveďte svoju e-mailovú adresu, na ktorú si prajete odoslať vyhodnotenie * stravovacích návykov Vášho dieťaťa, výživovú (nutričnú) a energetickú hodnotu skonzumovaných potravín Vaším dieťaťom.

---

3. 1. Kraj, v ktorom sa nachádza škola, ktorú Vaše dieťa navštevuje: *

Mark only one oval.

- Bratislavský kraj *Skip to question 4*
- Trnavský Kraj *Skip to question 5*
- Trenčiansky kraj *Skip to question 6*
- Nitriansky kraj *Skip to question 7*
- Banskobystrický kraj *Skip to question 9*
- Žilinský kraj *Skip to question 8*
- Prešovský kraj *Skip to question 10*
- Košický kraj *Skip to question 11*

Skip to question 12

Bratislavský kraj

4. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- SŠ - Základná škola s MŠ Nedbalova 4 Bratislava-Staré Mesto 81101 EDUID 100018656
- SOŠ sluch. postih Koceľova 26 Bratislava-Ružinov 82108 EDUID 100018566
- Základná škola s MŠ Za kasárňou 2 Bratislava-Nové Mesto 83103 EDUID 100000524
- Súkromná MŠ pri ZŠ Borinská 23 Bratislava-Lamač 84103 EDUID 100000777
- Základná škola Ivana Bukovčana 3 Bratislava-Devínska Nová 84108 EDUID 100000609
- Základná škola Budatínska 61 Bratislava-Petržalka 85106 EDUID 100000831
- Základná škola Rohožník 399 Rohožník 90638 EDUID 100001108
- Základná škola s MŠ Budmerice 430 Budmerice 90086 EDUID 100001169
- Cirkevná materská škola Dr. Kautza 4 Svätý Jur 90021 EDUID 100001282
- Materská škola Komenského 1 Bernolákovo 90027 EDUID 100001315
- Základná škola Komenského 3 Bernolákovo 90027 EDUID 100001318
- Základná škola Kysucká 14 Senec 90301 EDUID 100018418
- Materská škola Vlky 1 Vlky 90044 EDUID 100001523

Skip to question 12

Trnavský kraj

5. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Základná škola Nám. Bélu Bartóka 497/20 Veľký Meder 93201 EDUID 100001885
- OU int. ako o.z. Spoj.š Gorkého 4/90 Okoč 93028 EDUID 100001777
- Základná škola Ulica Fándlyho 763/7A Sereď 92601 EDUID 100002081
- Základná škola s MŠ Železničná 102 Madunice 92242 EDUID 100002292
- Základná škola s MŠ Na výhone 188 Moravany nad Váhom 92221 EDUID 100002360
- Základná škola Školská 285 Čáry 90843 EDUID 100002498
- Základná škola s MŠ Cerová 277 Cerová 90633 EDUID 100002495
- Materská škola Štefánikovo nám. 610 Kopčany 90848 EDUID 100002680
- Základná škola Školská 281 Brodské 90885 EDUID 100002640
- Základná škola Majcichov 536 Majcichov 91922 EDUID 100002856
- Materská škola Nám. A.Hlinku 32 Cífer 91943 EDUID 100002793
- ZŠ Narnia Mozartova 10 Trnava 91701 EDUID 100018957

Skip to question 12

Trenčiansky kraj

6. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Základná škola J. A. Komenského 1290/1 Bánovce nad Bebravou 95704 EDUID 100003319
- ZŠ s MŠ H.Gavloviča Školská 369 Pruské 01852 EDUID 100003504
- Základná škola Sídl. Dolné Lúky 357 Brezová pod Bradlom 90613 EDUID 100003533
- Základná škola Viestova 1 Myjava 90701 EDUID 100003586
- Materská škola Hrádok 149 Hrádok 91633 EDUID 100003648
- Základná škola Hurbanova 128/25 Stará Turá 91601 EDUID 100003744
- ZŠ s MŠ L.V.Riznera Bošáca 396 Bošáca 91307 EDUID 100003615
- Základná škola Školská 14 Bošany 95618 EDUID 100003769
- Materská škola pri ZŠ Udiča 248 Udiča 01801 EDUID 100004016
- Základná škola Školská 235/10 Považská Bystrica 01701 EDUID 100003990
- ZŠ s MŠ sv. Margity Námestie slobody 562/1 Púchov 02001 EDUID 100018996
- Základná škola Dlhé Hony 1 Trenčín 91101 EDUID 100004609
- Základná škola Veľkomoravská 12 Trenčín 91105 EDUID 100004698

Skip to question 12

Nitriansky kraj

7. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- ZŠ M.Korvína s VJM Školská 6 Kolárovo 94603 EDUID 100005322
- Materská škola - Óvoda Kolárovska cesta 821/19 Zemianska Oľča 94614 EDUID 100006509
- Základná škola Starohorská 8 Dulovce 94656 EDUID 100005072
- Základná škola J. Kráľa Mládežnícka 24 Šahy 93601 EDUID 100006701
- Základná škola Štiavnická cesta 26 Pukanec 93505 EDUID 100006087
- Základná škola Bátovce 368 Bátovce 93503 EDUID 100004992
- Základná škola s MŠ - ZŠ Na Hôrke 30 Nitra 94911 EDUID 100019460
- Materská škola Ľudovíta Okánika 6 Nitra 94901 EDUID 100005854
- Základná škola Tulipánová 1 Nitra 94901 EDUID 100005843
- Základná škola Ščasného 22 Nitra 94901 EDUID 100005880
- Základná škola časť Cabaj 197 Cabaj-Čápor 95117 EDUID 100005009
- Odborné učilište int. Hviezdoslavova 68 Nová Ves nad Žitavou 95151 EDUID 100005972
- Základná škola Nábrežná 95 Nové Zámky 94057 EDUID 100005939
- Základná škola s MŠ Dedinka 142 Dedinka 94150 EDUID 100005030
- ZŠ s MŠ Bernolákova 1 Šaľa 92705 EDUID 100006737
- Základná škola s MŠ Vlčany 1547 Vlčany 92584 EDUID 100006451
- Základná škola s MŠ Urmince 298 Urmince 95602 EDUID 100006377
- Materská škola Žitavské nábřežie 1 Zlaté Moravce 95301 EDUID 100006568
- Základná škola Litoměřická 32 Topoľčianky 95193 EDUID 100006339
- Základná škola Školská 1 Volkovce 95187 EDUID 100006457

Skip to question 12

Žilinský kraj

8. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Základná škola s MŠ Hvozdnica 66 Hvozdnica 01356 EDUID 100007035
- Materská škola Podvysoká 354 Podvysoká 02357 EDUID 100007246
- Základná škola Skalité 729 Skalité 02314 EDUID 100007288
- Základná škola pri SŠ Stred 305 Turzovka 02354 EDUID 100018852
- Základná škola Kohútov sad 1752/4 Dolný Kubín 02601 EDUID 100007373
- Základná škola s MŠ Radoľa 326 Radoľa 02336 EDUID 100007599
- Základná škola s MŠ Starojánska ulica 11/11 Liptovský Ján 03203 EDUID 100007718
- Súkromná ZŠ FELIX Nábřežie K. Petroviča 157 Liptovský Mikuláš 03101 EDUID 100018614
- Materská škola Liptovský Peter 1 Liptovský Peter 03301 EDUID 100007811
- Súkromná materská škola Východná 18 Martin 03601 EDUID 100008074
- Základná škola Nade Hejnej 4 Martin 03601 EDUID 100007982
- Základná škola Hruštín 55 Hruštín 02952 EDUID 100008207
- Základná škola Slnecná 168/28 Námestovo 02901 EDUID 100008279
- Cirkevná ZŠ sv. Pavla Sihelné 214 Sihelné 02946 EDUID 100008339
- Základná škola s MŠ Lomná 36 Lomná 02954 EDUID 100008235
- Materská škola Ivachnová 7 Ivachnová 03483 EDUID 100008384
- Základná škola s MŠ Školská 480 Likavka 03495 EDUID 100008401
- Materská škola pri ZŠ Staničná 324 Liesek 02712 EDUID 100008728
- Základná škola s MŠ Nová Doba 482 Nižná 02743 EDUID 100008743
- Základná škola Lichardova 24 Žilina 01001 EDUID 100009168
- SOŠ pre ŽTP pri Sši Fatranská 3321/22 Žilina 01008 EDUID 100009111

Skip to question 12

Banskobystrický kraj

9. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Odborné učilište int. Švermova 1 Valaská 97646 EDUID 100009795
- Materská škola Komenského 31 Polomka 97666 EDUID 100009769
- Materská škola Kriváň 597 Kriváň 96204 EDUID 100009869
- Základná škola s MŠ A.V Štúrova 12 Detva 96212 EDUID 100009831
- Základná škola s MŠ Bzovík 136 Bzovík 96241 EDUID 100009897
- Základná škola s MŠ Radzovce 418 Radzovce 98558 EDUID 100010139
- Základná škola Školská 9 Lovinobaňa 98554 EDUID 100010039
- Základná škola s VJM Veľké Dravce 220 Veľké Dravce 98542 EDUID 100010180
- Základná škola Slobody 2 Poltár 98701 EDUID 100010225
- SOŠ pri RC Mierová 137 Tornaľa 98201 EDUID 100010342
- Základná škola Muránska Dlhá Lúka 52 Muránska Dlhá Lúka 05001 EDUID 100010289
- Základná škola F.K. Mierová 45 Tornaľa 98201 EDUID 100010346
- Základná škola Ratková 229 Ratková 98265 EDUID 100010293
- Základná škola J.F.R. Nábřežie Rimavy 457/19 Hnúšťa 98101 EDUID 100010426
- Zákl.škola s MŠ Bátka 172 Bátka 98021 EDUID 100019255
- Materská škola Školská 295 Jesenské 98002 EDUID 100010466
- Základná škola s VJM Sútor 52 Sútor 98001 EDUID 100010592
- Materská škola Poľná 2 Veľký Krtíš 99001 EDUID 100010771
- Základná škola Krtíšska 87 Veľké Zlievce 99123 EDUID 100010752
- Základná škola s MŠ Župkov 18 Župkov 96671 EDUID 100011067
- Gymnázium sluch.post.i. Kutnohorská 675/20 Kremnica 96701 EDUID 100011129

Skip to question 12

Prešovský kraj

10. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Materská škola pri ZŠ Hertník 261 Hertník 08642 EDUID 100011556
- Základná škola Tarasa Ševčenka 3 Bardejov 08501 EDUID 100011504
- Základná škola Cigeľka 59 Cigeľka 08602 EDUID 100011528
- Základná škola Petrová 7 Petrová 08602 EDUID 100011659
- Základná škola s MŠ Osloboditeľov 204 Kamenica nad Cirochou 06783 EDUID 100011871
- Základná škola s MŠ Udavské 80 Udavské 06731 EDUID 100011954
- Základná škola Zbudské Dlhé 44 Zbudské Dlhé 06712 EDUID 100011974
- Základná škola s MŠ Stráne pod Tatrami 33 Stráne pod Tatrami 05976 EDUID 100012119
- Základná škola Školská 255/6 Spišský Štvrtok 05314 EDUID 100012305
- Špec. základná škola Fraňa Kráľa 3 Levoča 05401 EDUID 100012209
- Základná škola Sládkovičova 501/15 Hranovnica 05916 EDUID 100012378
- Základná škola s MŠ Ul.Štefana Náhalku 396/10 Liptovská Teplička 05940 EDUID 100012392
- Základná škola Jánovce 212 Jánovce 05913 EDUID 100012382
- Základná škola s MŠ Vydriák 121 Vydriák 05914 EDUID 100012569
- Spojená škola - OU Chminianske Jakubovany 21 Chminianske Jakubovany 08233 EDUID 100017071
- Základná škola Petrovany 274 Petrovany 08253 EDUID 100012762
- Základná škola Československej armády 22 Prešov 08001 EDUID 100012807
- Základná škola s MŠ Lipovce 125 Lipovce 08236 EDUID 100012732
- Základná škola Jarovnice 192 Jarovnice 08263 EDUID 100013154
- Základná škola Hlavná 277/78 Ostrovany 08222 EDUID 100017666
- Základná škola s MŠ Sninská 318/16 Zemplínske Hámre 06777 EDUID 100013405
- Základná škola s MŠ Lomnička 29 Lomnička 06503 EDUID 100013455
- Súkromná ZŠ Dukelská 33 Giraltove 08701 EDUID 100013678
- Základná škola Okružle 3 Okružle 09042 EDUID 100013738
- Materská škola Hlinné 76 Hlinné 09435 EDUID 100013898
- Základná škola Čaklov 495 Čaklov 09435 EDUID 100013853
- Základná škola Štúrova 341 Hanušovce nad Topľou 09431 EDUID 100013884

Skip to question 12

11. 2. Vyberte školu, ktorú Vaše dieťa navštevuje *

Mark only one oval.

- Základná škola s MŠ Školská 684 Nálepkovo 05333 EDUID 100014557
- Materská škola Školská 3 Jasov 04423 EDUID 100018732
- Základná škola Drienovec 44 Drienovec 04401 EDUID 100015136
- Súkromná základná škola Palackého 14 Košice-Staré Mesto 04001 EDUID 100014725
- Základná škola Kežmarská 30 Košice-Západ 04011 EDUID 100014844
- Materská škola Hemerkova 26 Košice-Sídlisko KVP 04023 EDUID 100014792
- Základná škola Janigova 2 Košice-Sídlisko KVP 04023 EDUID 100014799
- Základná škola Krosnianska 4 Košice-Dargovských hrdino 04022 EDUID 100014923
- Základná škola Staničná 13 Košice-Juh 04001 EDUID 100015005
- Spoj. škola - OU J. Dózsú 32 Veľké Kapušany 07901 EDUID 100016853
- Základná škola Nacina Ves 63 Nacina Ves 07221 EDUID 100015605
- Cirkevná základná škola Elektrárenská 50 Vojany 07672 EDUID 100015702
- Základná škola Sládkovičova 487 Gemerská Poloma 04922 EDUID 100015792
- Materská škola Ulica 9. mája 511 Gemerská Poloma 04922 EDUID 100015791
- Základná škola Zimná 190/144 Dobšiná 04925 EDUID 100015767
- Základná škola s VJM Drnava 105 Drnava 04942 EDUID 100015772
- Základná škola s MŠ Krčava 184 Krčava 07251 EDUID 100015980
- Základná škola Bystrany 13 Bystrany 05362 EDUID 100016052
- Materská škola Hlavná 3 Krompachy 05342 EDUID 100016094
- Základná škola Komenského 3 Smižany 05311 EDUID 100016170
- Základná škola Lesná 55 Bačkov 07661 EDUID 100016323
- Spoj.škola int.- OU i. Poľná 1 Trebišov 07501 EDUID 100016565
- Základná škola Obchodná 5 Sečovce 07801 EDUID 100016485
- Materská škola Nová 1690/11 Sečovce 07801 EDUID 100016483
- Spoj.škola - ŠZŠ F. Rákócziho 432/28 Kráľovský Chlmec 07701 EDUID 100018832
- Spojená škola - PŠ F. Rákócziho 432/28 Kráľovský Chlmec 07701 EDUID 100018833
- Základná škola Školská 3 Jasov 04423 EDUID 100015178
- Základná škola s MŠ Žbince 145 Žbince 07216 EDUID 100015723

Všeobecné informácie

12. 2. Vyberte typ školy ktorú Vaše dieťa navštevuje: *

Mark only one oval.

- Materská škola
 Základná škola
 Stredná škola

13. * *

3. Pohlavie Vášho dieťaťa:

(V prípade, ak danú školu navštevuje viac Vašich detí, prosím, vyplňte dotazník **iba za jedno dieťa.**)

Mark only one oval.

- Chlapec
 Dievča

14. 4. Vek Vášho dieťaťa v rokoch: *

(Doplňte iba číselne)

_____

15. 7. Telesná výška dieťaťa: *

(Doplňte informáciu v centimetroch)

_____

16. 8. Telesná hmotnosť dieťaťa: *

(Doplňte informáciu v kilogramoch)

_____

VÝŽIVOVÝ PROTOKOL č. 1

17. Napíšte dátum monitorovacieho dňa v tvare DD.MM.RRRR *

Example: January 7, 2019

_____

18. Označte deň v týždni, v ktorom prebehlo monitorovanie *

Mark only one oval.

- Štvrtok
 Piatok
 Sobota
 Nedeľa
 Pondelok
 Utorok
 Streda

RAŇAJKY deň č. 1

Uvedte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na raňajky. Napr. mlieko plnotučné neochutené; 200 ml; granko; 1 ČL; polovica bieleho rožka; 30 g; jablko; 1 ks

19. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL *

_____
_____
_____
_____

20. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL *

_____
_____
_____
_____

DESIATA
deň č. 1

Uved'te všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na desiatu. Alebo nahrajte obrázok jedálneho lístka tohto dňa.

21. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

22. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

23. **Materská škola** - V prípade, že máte k dispozícii **fotografiu jedálneho lístka Materskej školy, ktorú Vaše dieťa navštevuje** (desiata, obed, olovrant), nahrajte prosím **jeden súbor** s obrázkom, alebo fotografiou

Files submitted:

OBED
deň č.
1

Uved'te všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na obed. Alebo nahrajte obrázok jedálneho lístka tohto dňa (základná škola, stredná škola)

24. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

25. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

26. **Základné školy** - V prípade, že máte k dispozícii **fotografiu menu obeda v jedálni, v ktorej Vaše dieťa obeduje**, nahrajte prosím súbor s obrázkom, alebo fotografiou

Files submitted:

OLOVRANT
deň č. 1

Uved'te všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na olovrant

27. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

28. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

VEČERA
deň č. 1

Uved'te všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na večeru

29. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL *

---

30. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL *

**DRUHÁ
VEČERA deň č.
1**

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa ako druhú večeru

31. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

32. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

**KONZUMÁCIA MIMO
UVEDENÝCH JEDÁL A
NÁPOJOV deň č. 1**

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa mimo vyššie uvedených jedál a nápojov

33. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

34. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

35. Mám záujem pokračovať v monitorovaní stravovania môjho dieťaťa ďalšie 3 dni *

Mark only one oval.

Áno

Nie *Skip to question 90*

VÝŽIVOVÝ PROTOKOL č. 2

36. Napíšte dátum monitorovacieho dňa v tvare DD.MM.RRRR *

Example: January 7, 2019

37. Označte deň v týždni, v ktorom prebehlo monitorovanie *

Mark only one oval.

- Piatok
 Sobota
 Nedeľa
 Pondelok
 Utorok
 Streda
 Štvrtok

RAŇAJKY deň č. 2

Uvedte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na raňajky.

38. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL *

---

39. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL *

DESIATA deň č. 2

Uvedte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na desiatu,

Alebo nahrajte obrázok jedálneho lístka tohto dňa.

40. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

41. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

42. **Materská škola** - V prípade, že máte k dispozícii **fotografiu jedálneho lístka Materskej školy, ktorú Vaše dieťa navštevuje** (desiata, obed, olovrant), nahrajte prosím **jeden súbor** s obrázkom, alebo fotografiou

Files submitted:

OBED deň č. 2

Uvedte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na obed.

Alebo nahrajte obrázok jedálneho lístka tohto dňa.

43. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

44. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

45. **Základné školy** - V prípade, že máte k dispozícii **fotografiu menu obeda v jedálni, v ktorej Vaše dieťa obeduje**, nahrajte prosím súbor s obrázkom, alebo fotografiou

Files submitted:

OLOVRANT
deň č. 2

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na olovrant

46. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

47. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

VEČERA
deň č. 2

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na večeru

48. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL *

---

49. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL *

DRUHÁ
VEČERA deň č.
2

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa ako druhú večeru

50. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

51. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

**KONZUMÁCIA MIMO
UVEDENÝCH JEDÁL A
NÁPOJOV deň č. 2**

Uvedte všetky potraviny a nápoje,
ktoré skonzumovalo Vaše dieťa mimo vyššie
uvedených jedál a nápojov

52. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

53. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

VÝŽIVOVÝ PROTOKOL č. 3

54. Napíšte dátum monitorovacieho dňa v tvare DD.MM.RRRR *

Example: January 7, 2019

55. Označte deň v týždni, v ktorom prebehlo monitorovanie *

Mark only one oval.

- Sobota
- Nedeľa
- Pondelok
- Utorok
- Streda
- Štvrtok
- Piatok

RAŇAJKY deň č. 3

Uvedte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na raňajky

56. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL *

---

57. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL *

**DESIATA
deň č. 3**

Uvedte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na
desiatu, alebo nahrajte obrázok jedálneho lístka tohto dňa

58. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

59. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

60. **Materská škola** - V prípade, že máte k dispozícii **fotografiu jedálneho lístka Materskej školy, ktorú Vaše dieťa navštevuje** (desiata, obed, olovrant), nahrajte prosím **jeden súbor** s obrázkom, alebo fotografiou

Files submitted:

**OBED
deň č.
3**

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na obed, alebo nahrajte obrázok jedálneho lístka tohto dňa

61. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

62. Nápoj; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

63. **Základné školy** - V prípade, že máte k dispozícii **fotografiu menu obeda v jedálni, v ktorej Vaše dieťa obeduje**, nahrajte prosím súbor s obrázkom, alebo fotografiou

Files submitted:

**OLOVRANT
deň č. 3**

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na olovrant

64. Jedlo; Presné množstvo g/ml/ks/PL

---

65. Nápoje; Presné množstvo g/ml/ks/PL

**VEČERA
deň č. 3**

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na večeru

66. Jedlo; Presné množstvá g/ml/ks/PL *

---

67. Nápoje; Presné množstvá g/ml/ks/PL *

**DRUHÁ
VEČERA deň č.
3**

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa ako druhú večeru

68. Jedlo; Presné množstvá g/ml/ks/PL

---

69. Nápoje; Presné množstvá g/ml/ks/PL

**KONZUMÁCIA MIMO
UVEDENÝCH JEDÁL A
NÁPOJOV deň č. 3**

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa mimo vyššie uvedených jedál a nápojov

70. Jedlo; Presné množstvá g/ml/ks/PL

---

71. Nápoje; Presné množstvá g/ml/ks/PL

VÝŽIVOVÝ PROTOKOL č. 4

72. Napíšte dátum monitorovacieho dňa v tvare DD.MM.RRRR *

Example: January 7, 2019

73. Označte deň v týždni, v ktorom prebehlo monitorovanie *

Mark only one oval.

- Nedela
 Pondelok
 Utorok
 Streda
 Štvrtok
 Piatok
 Sobota

RAŇAJKY deň č. 4

Uvedte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na raňajky

74. Jedlo; Presné množstvá g/ml/ks/PL *

---

75. Nápoje; Presné množstvá g/ml/ks/PL *

DESIATA deň č. 4

Uvedte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na desiatu. Alebo nahrajte obrázok jedálneho lístka tohto dňa

76. Jedlo; Presné množstvá g/ml/ks/PL

---

77. Nápoje; Presné množstvá g/ml/ks/PL

---

78. **Materská škola** - V prípade, že máte k dispozícii **fotografiu jedálneho lístka Materskej školy, ktorú Vaše dieťa navštevuje** (desiata, obed, olovrant), nahrajte prosím **jeden súbor** s obrázkom, alebo fotografiou

Files submitted:

**OBED
deň č.
4**

Uvedte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na obed. Alebo nahrajte obrázok jedálneho lístka tohto dňa

79. Jedlo; Presné množstvá g/ml/ks/PL

---

80. Nápoje; Presné množstvá g/ml/ks/PL

---

81. **Základné školy** - V prípade, že máte k dispozícii **fotografiu menu obeda v jedálni, v ktorej Vaše dieťa obeduje**, nahrajte prosím súbor s obrázkom, alebo fotografiou

Files submitted:

OLOVRANT
deň č. 4

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na olovrant

82. Jedlo; Presné množstvá g/ml/ks/PL

---

83. Nápoje; Presné množstvá g/ml/ks/PL

VEČERA
deň č. 4

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa na večeru

84. Jedlo; Presné množstvá g/ml/ks/PL *

---

85. Nápoje; Presné množstvá g/ml/ks/PL *

DRUHÁ
VEČERA deň č.
4

Uveďte všetky potraviny a nápoje, ktoré skonzumovalo Vaše dieťa ako druhú večeru

86. Jedlo; Presné množstvá g/ml/ks/PL

---

87. Nápoje; Presné množstvá g/ml/ks/PL

**KONZUMÁCIA MIMO
UVEDENÝCH JEDÁL A
NÁPOJOV deň č. 4**

Uvedte všetky potraviny a nápoje,
ktoré skonzumovalo Vaše dieťa mimo vyššie
uvedených jedál a nápojov

88. Jedlo; Presné množstvá g/ml/ks/PL

---

89. Nápoje; Presné množstvá g/ml/ks/PL

PodĎakovanie a spolupráca

90. Označte prosím, či máte záujem zapojiť sa aj v budúcnosti do elektronického prieskumu hodnotenia Školského programu a zdravého stravovania detí na Slovensku. *

Mark only one oval.

- Áno, mám záujem
- Nie, nemám záujem

Za odpovede v monitoringu stravovania Vášho dieťaťa a Váš čas Vám ďakujeme. Prispeli ste ku hodnoteniu fungovania Školského programu a k návrhom na jeho vylepšenie s cieľom zlepšiť stravovacie zvyklosti detí na Slovensku.

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms

DOTAZNÍK K HODNOTENIU ŠKOLSKÉHO PROGRAMU OVOCIE ZELENINA, MLIEKO A MLIEČNE VÝROBKY, 2017/2018 - 2021/2022, pre manažment škôl, učiteľov, vedúcich školských jedální, zriaďovateľov škôl

Vážená pani riaditeľka / Vážený pán riaditeľ,
Vážená pani zástupkyňa/Vážený pán zástupca,
Vážená pani triedny učiteľka, Vážený pán triedny učiteľ,
Vážená pani učiteľka/ Vážený pán učiteľ,
Vážená pani asistentka/Vážený pán asistent,
Vážená pani vedúca/Vážený pán vedúci školskej jedálne,
Vážená pani/Vážený pán poverený zriaďovateľom školy,

v súčinnosti s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Úradu verejného zdravotníctva SR, **Vás prosíme o pravdivé vyplnenie a odoslanie tohto elektronického dotazníka hodnotenia Školského programu ovocie zelenina a mlieko a mliečne výrobky - do 2. decembra 2022, vrátane.**

Pre vyplnenie dotazníka **nie je potrebná** žiadna e-mail adresa ani registrácia. Dotazník je možné vyplniť na počítači, alebo na mobilnom telefóne. Vyplnenie dotazníka trvá najviac 30 minút. Dotazník je anonymný. Formulár dotazníka je možné vyplniť na viackrát. Odpovede sa automaticky ukladajú.

Otázky v dotazníku Vám kladieme s cieľom zistiť,

- ako fungoval Školský program vo Vašej škole, ak v ňom **bola zapojená**, s akými problémami ste sa v zapojených školách pri realizácii Školského programu stretli, ako ste ich riešili, ako by ste navrhovali zlepšiť jeho fungovanie;
- ak Vaša škola **nebola zapojená** v sledovanom období do Školského programu, čo bolo príčinou;
- aká bola propagácia Školského programu
- ako účasť/neúčasť Vašej školy v Školskom programe ovplyvnila stravovacie zvyklosti detí, ako k tomu prispeli sprievodné vzdelávacie aktivity ktoré sú súčasťou Školského programu, ale aj iné aktivity Vašej školy, a aktivity iných programov do ktorých bola Vaša škola zapojená.

Školský program ovocie zelenina a mlieko a mliečne výrobky sa na Slovensku zameriava na podporu konzumácie ovocia, zeleniny a mlieka u detí a žiakov vo veku od 3 do 18 rokov vo vzdelávacích zariadeniach - materské školy, základné školy a špeciálne stredné školy. Produkty sú deťom v zapojených školách poskytované bezplatne. Program je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie (EÚ) a národného rozpočtu. Fungovanie tohto programu, jeho efekty na zmenu stravovacích návykov detí sú predmetom hodnotenia, ako aj zamerania tohto dotazníka.

Viac informácií o hodnotení Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky v Slovenskej republike nájdete na našej webstránke

skolskeovocie.uniag.sk, kde je aj informácia o podporných stanoviskách Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Úradu verejného zdravotníctva SR; zameraní hodnotiacej správy Školského programu Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky pre deti do škôl; o tomto dotazníkovom prieskume, ochrane osobných údajov (GDPR) s ním súvisiacich.

Vaše odpovede, názory a podnety poskytnuté v tomto dotazníku sú dôležité pre hodnotenie a zlepšenie účinnosti a fungovania tohto programu v EÚ a predovšetkým na Slovensku. Hodnotenie programu a hodnotiacia správa, na ktorej sa svojimi odpoveďami budete podieľať, sú podmienkou jeho ďalšieho spolufinancovania z prostriedkov Európskej únie.

Vopred Vám za Vaše odpovede a Váš čas ďakujeme.

Za riešiteľský kolektív zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre - prof. Ing. Ľubica Bartová, CSc.

V prípade otázok k dotazníku nás prosím kontaktujte na:

ovociezeleninamlieko@gmail.com

* Required

INFORMÁCIA O SPRACÚVANÍ OSOBNÝCH ÚDAJOV PODĽA ČL. 13 GDPR
<https://skolskeovocie.uniag.sk/gdpr.php>

1. Vyjadrenie súhlasu so spracovaním osobných údajov v dotazníkovom prieskume *

Kliknutím na odkaz „Účasť v prieskume: hodnotenie Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky“ dávate súhlas so spracovaním osobných údajov v dotazníkovom prieskume (získané údaje od dotknutých osôb budú anonymizované a pseudonymizované - viď [Informáciu GDPR](#)) za účelom vypracovania Hodnotiacej správy Školského programu za obdobie od 1. augusta 2017 do 31. júla 2022.

Mark only one oval.

- Účasť v prieskume: hodnotenie Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky
- Nesúhlasím

Untitled Section

Úvodné otázky

2. 1. Vyberte kraj *

Mark only one oval.

- Nitriansky kraj *Skip to question 6*
- Bratislavský kraj *Skip to question 3*
- Trnavský kraj *Skip to question 4*
- Trenčiansky kraj *Skip to question 5*
- Banskobystrický kraj *Skip to question 8*
- Žilinský kraj *Skip to question 7*
- Košický kraj *Skip to question 10*
- Prešovský kraj *Skip to question 9*

Skip to question 11

Bratislavský kraj

3. 2. Vyberte Vašu školu *

Mark only one oval.

- SŠ - Základná škola s MŠ Nedbalova 4 Bratislava-Staré Mesto 81101 EDUID 100018656
- SOŠ sluch. postih Kocefova 26 Bratislava-Ružinov 82108 EDUID 100018566
- Základná škola s MŠ Za kasárňou 2 Bratislava-Nové Mesto 83103 EDUID 100000524
- Súkromná MŠ pri ZŠ Borinská 23 Bratislava-Lamač 84103 EDUID 100000777
- Základná škola Ivana Bukovčana 3 Bratislava-Devínska Nová 84108 EDUID 100000609
- Základná škola Budatínska 61 Bratislava-Petržalka 85106 EDUID 100000831
- Základná škola Rohožník 399 Rohožník 90638 EDUID 100001108
- Základná škola s MŠ Budmerice 430 Budmerice 90086 EDUID 100001169
- Cirkevná materská škola Dr. Kautza 4 Svätý Jur 90021 EDUID 100001282
- Materská škola Komenského 1 Bernolákovo 90027 EDUID 100001315
- Základná škola Komenského 3 Bernolákovo 90027 EDUID 100001318
- Základná škola Kysucká 14 Senec 90301 EDUID 100018418
- Materská škola Vlky 1 Vlky 90044 EDUID 100001523

Skip to question 11

Trnavský kraj

4. 2. Vyberte Vašu školu *

Mark only one oval.

- Základná škola Nám. Bélu Bartóka 497/20 Veľký Meder 93201 EDUID 100001885
- OU int. ako o.z. Spoj.š Gorkého 4/90 Okoč 93028 EDUID 100001777
- Základná škola Ulica Fándlyho 763/7A Sereď 92601 EDUID 100002081
- Základná škola s MŠ Železničná 102 Madunice 92242 EDUID 100002292
- Základná škola s MŠ Na výhone 188 Moravany nad Váhom 92221 EDUID 100002360
- Základná škola Školská 285 Čáry 90843 EDUID 100002498
- Základná škola s MŠ Cerová 277 Cerová 90633 EDUID 100002495
- Materská škola Štefánikovo nám. 610 Kopčany 90848 EDUID 100002680
- Základná škola Školská 281 Brodské 90885 EDUID 100002640
- Základná škola Majcichov 536 Majcichov 91922 EDUID 100002856
- Materská škola Nám. A.Hlinku 32 Cífer 91943 EDUID 100002793
- ZŠ Narnia Mozartova 10 Trnava 91701 EDUID 100018957

Skip to question 11

Trenčiansky kraj

5. 2. Vyberte Vašu školu *

Mark only one oval.

- Základná škola J. A. Komenského 1290/1 Bánovce nad Bebravou 95704 EDUID 100003319
- ZŠ s MŠ H.Gavloviča Školská 369 Pruské 01852 EDUID 100003504
- Základná škola Sídl. Dolné Lúky 357 Brezová pod Bradlom 90613 EDUID 100003533
- Základná škola Viestova 1 Myjava 90701 EDUID 100003586
- Materská škola Hrádok 149 Hrádok 91633 EDUID 100003648
- Základná škola Hurbanova 128/25 Stará Turá 91601 EDUID 100003744
- ZŠ s MŠ L.V.Riznera Bošáca 396 Bošáca 91307 EDUID 100003615
- Základná škola Školská 14 Bošany 95618 EDUID 100003769
- Materská škola pri ZŠ Udiča 248 Udiča 01801 EDUID 100004016
- Základná škola Školská 235/10 Považská Bystrica 01701 EDUID 100003990
- ZŠ s MŠ sv. Margity Námestie slobody 562/1 Púchov 02001 EDUID 100018996
- Základná škola Dlhé Hony 1 Trenčín 91101 EDUID 100004609
- Základná škola Veľkomoravská 12 Trenčín 91105 EDUID 100004698

Skip to question 11

Nitriansky kraj

6. 2. Vyberte Vašu školu *

Mark only one oval.

- ZŠ M.Korvína s VJM Školská 6 Kolárovo 94603 EDUID 100005322
- Materská škola - Óvoda Kolárovskej cesty 821/19 Zemianska Oľča 94614 EDUID 100006509
- Základná škola Starohorská 8 Dulovce 94656 EDUID 100005072
- Základná škola J. Kráľa Mládežnícka 24 Šahy 93601 EDUID 100006701
- Základná škola Štiavnická cesta 26 Pukanec 93505 EDUID 100006087
- Základná škola Bátovce 368 Bátovce 93503 EDUID 100004992
- Základná škola s MŠ - ZŠ Na Hôrke 30 Nitra 94911 EDUID 100019460
- Materská škola Ľudovíta Okánika 6 Nitra 94901 EDUID 100005854
- Základná škola Tulipánová 1 Nitra 94901 EDUID 100005843
- Základná škola Ščasného 22 Nitra 94901 EDUID 100005880
- Základná škola časť Cabaj 197 Cabaj-Čápor 95117 EDUID 100005009
- Odborné učilište int. Hviezdoslavova 68 Nová Ves nad Žitavou 95151 EDUID 100005972
- Základná škola Nábřežná 95 Nové Zámky 94057 EDUID 100005939
- Základná škola s MŠ Dedinka 142 Dedinka 94150 EDUID 100005030
- ZŠ s MŠ Bernolákova 1 Šaľa 92705 EDUID 100006737
- Základná škola s MŠ Vlčany 1547 Vlčany 92584 EDUID 100006451
- Základná škola s MŠ Urmince 298 Urmince 95602 EDUID 100006377
- Materská škola Žitavské nábřežie 1 Zlaté Moravce 95301 EDUID 100006568
- Základná škola Litoměřická 32 Topoľčianky 95193 EDUID 100006339
- Základná škola Školská 1 Volkovce 95187 EDUID 100006457

Skip to question 11

Žilinský kraj

7. 2. Vyberte Vašu školu *

Mark only one oval.

- Základná škola s MŠ Hvozdnica 66 Hvozdnica 01356 EDUID 100007035
- Materská škola Podvysoká 354 Podvysoká 02357 EDUID 100007246
- Základná škola Skalité 729 Skalité 02314 EDUID 100007288
- Základná škola pri SŠ Stred 305 Turzovka 02354 EDUID 100018852
- Základná škola Kohútov sad 1752/4 Dolný Kubín 02601 EDUID 100007373
- Základná škola s MŠ Radoľa 326 Radoľa 02336 EDUID 100007599
- Základná škola s MŠ Starojánska ulica 11/11 Liptovský Ján 03203 EDUID 100007718
- Súkromná ZŠ FELIX Nábřežie K. Petroviča 157 Liptovský Mikuláš 03101 EDUID 100018614
- Materská škola Liptovský Peter 1 Liptovský Peter 03301 EDUID 100007811
- Súkromná materská škola Východná 18 Martin 03601 EDUID 100008074
- Základná škola Nade Hejnej 4 Martin 03601 EDUID 100007982
- Základná škola Hruštín 55 Hruštín 02952 EDUID 100008207
- Základná škola Slnecná 168/28 Námestovo 02901 EDUID 100008279
- Cirkevná ZŠ sv. Pavla Sihelné 214 Sihelné 02946 EDUID 100008339
- Základná škola s MŠ Lomná 36 Lomná 02954 EDUID 100008235
- Materská škola Ivachnová 7 Ivachnová 03483 EDUID 100008384
- Základná škola s MŠ Školská 480 Likavka 03495 EDUID 100008401
- Materská škola pri ZŠ Staničná 324 Liesek 02712 EDUID 100008728
- Základná škola s MŠ Nová Doba 482 Nižná 02743 EDUID 100008743
- Základná škola Lichardova 24 Žilina 01001 EDUID 100009168
- SOŠ pre ŽTP pri Sši Fatranská 3321/22 Žilina 01008 EDUID 100009111

[Skip to question 11](#)

Banskobystrický kraj

8. 2. Vyberte Vašu školu *

Mark only one oval.

- Odborné učilište int. Švermova 1 Valaská 97646 EDUID 100009795
- Materská škola Komenského 31 Polomka 97666 EDUID 100009769
- Materská škola Kriváň 597 Kriváň 96204 EDUID 100009869
- Základná škola s MŠ A.V Štúrova 12 Detva 96212 EDUID 100009831
- Základná škola s MŠ Bzovík 136 Bzovík 96241 EDUID 100009897
- Základná škola s MŠ Radzovce 418 Radzovce 98558 EDUID 100010139
- Základná škola Školská 9 Lovinobaňa 98554 EDUID 100010039
- Základná škola s VJM Veľké Dravce 220 Veľké Dravce 98542 EDUID 100010180
- Základná škola Slobody 2 Poltár 98701 EDUID 100010225
- SOŠ pri RC Mierová 137 Tornaľa 98201 EDUID 100010342
- Základná škola Muránska Dlhá Lúka 52 Muránska Dlhá Lúka 05001 EDUID 100010289
- Základná škola F.K. Mierová 45 Tornaľa 98201 EDUID 100010346
- Základná škola Ratková 229 Ratková 98265 EDUID 100010293
- Základná škola J.F.R. Nábřežie Rimavy 457/19 Hnúšťa 98101 EDUID 100010426
- Zákl.škola s MŠ Bátka 172 Bátka 98021 EDUID 100019255
- Materská škola Školská 295 Jesenské 98002 EDUID 100010466
- Základná škola s VJM Sútor 52 Sútor 98001 EDUID 100010592
- Materská škola Poľná 2 Veľký Krtíš 99001 EDUID 100010771
- Základná škola Krtíšska 87 Veľké Zlievce 99123 EDUID 100010752
- Základná škola s MŠ Župkov 18 Župkov 96671 EDUID 100011067
- Gymnázium sluch.post.i. Kutnohorská 675/20 Kremnica 96701 EDUID 100011129

[Skip to question 11](#)

Prešovský kraj

9. 2. Vyberte Vašu školu *

Mark only one oval.

- Materská škola pri ZŠ Hertník 261 Hertník 08642 EDUID 100011556
- Základná škola Tarasa Ševčenka 3 Bardejov 08501 EDUID 100011504
- Základná škola Cigeľka 59 Cigeľka 08602 EDUID 100011528
- Základná škola Petrová 7 Petrová 08602 EDUID 100011659
- Základná škola s MŠ Osloboditeľov 204 Kamenica nad Cirochou 06783 EDUID 100011871
- Základná škola s MŠ Udavské 80 Udavské 06731 EDUID 100011954
- Základná škola Zbudské Dlhé 44 Zbudské Dlhé 06712 EDUID 100011974
- Základná škola s MŠ Stráne pod Tatrami 33 Stráne pod Tatrami 05976 EDUID 100012119
- Základná škola Školská 255/6 Spišský Štvrtok 05314 EDUID 100012305
- Špec. základná škola Fraňa Kráľa 3 Levoča 05401 EDUID 100012209
- Základná škola Sládkovičova 501/15 Hranovnica 05916 EDUID 100012378
- Základná škola s MŠ Ul.Štefana Náhaluku 396/10 Liptovská Teplička 05940 EDUID 100012392
- Základná škola Jánovce 212 Jánovce 05913 EDUID 100012382
- Základná škola s MŠ Vydrník 121 Vydrník 05914 EDUID 100012569
- Spojená škola - OU Chminianske Jakubovany 21 Chminianske Jakubovany 08233 EDUID 100017071
- Základná škola Petrovany 274 Petrovany 08253 EDUID 100012762
- Základná škola Československej armády 22 Prešov 08001 EDUID 100012807
- Základná škola s MŠ Lipovce 125 Lipovce 08236 EDUID 100012732
- Základná škola Jarovnice 192 Jarovnice 08263 EDUID 100013154
- Základná škola Hlavná 277/78 Ostrovany 08222 EDUID 100017666
- Základná škola s MŠ Sninská 318/16 Zemplínske Hámre 06777 EDUID 100013405
- Základná škola s MŠ Lomnička 29 Lomnička 06503 EDUID 100013455
- Súkromná ZŠ Dukelská 33 Giraltovce 08701 EDUID 100013678
- Základná škola Okružle 3 Okružle 09042 EDUID 100013738
- Materská škola Hlinné 76 Hlinné 09435 EDUID 100013898
- Základná škola Čaklov 495 Čaklov 09435 EDUID 100013853
- Základná škola Štúrova 341 Hanušovce nad Topľou 09431 EDUID 100013884

Skip to question 11

Košický kraj

10. 2. Vyberte Vašu školu *

Mark only one oval.

- Základná škola s MŠ Školská 684 Nálepko 05333 EDUID 100014557
- Materská škola Školská 3 Jasov 04423 EDUID 100018732
- Základná škola Školská 3 Jasov 04423 EDUID 100015178
- Súkromná základná škola Palackého 14 Košice-Staré Mesto 04001 EDUID 100014725
- Základná škola Kežmarská 30 Košice-Západ 04011 EDUID 100014844
- Materská škola Hemerkova 26 Košice-Sídlisko KVP 04023 EDUID 100014792
- Základná škola Janigova 2 Košice-Sídlisko KVP 04023 EDUID 100014799
- Základná škola Krosnianska 4 Košice-Dargovských hrdino 04022 EDUID 100014923
- Základná škola Staničná 13 Košice-Juh 04001 EDUID 100015005
- Spoj. škola - OU J. Dózsú 32 Veľké Kapušany 07901 EDUID 100016853
- Základná škola Nacina Ves 63 Nacina Ves 07221 EDUID 100015605
- Cirkevná základná škola Elektrárrenska 50 Vojany 07672 EDUID 100015702
- Základná škola Sládkovičova 487 Gemerská Poloma 04922 EDUID 100015792
- Materská škola Ulica 9. mája 511 Gemerská Poloma 04922 EDUID 100015791
- Základná škola Zimná 190/144 Dobšiná 04925 EDUID 100015767
- Základná škola s VJM Drnava 105 Drnava 04942 EDUID 100015772
- Základná škola s MŠ Krčava 184 Krčava 07251 EDUID 100015980
- Základná škola Bystrany 13 Bystrany 05362 EDUID 100016052
- Materská škola Hlavná 3 Krompachy 05342 EDUID 100016094
- Základná škola Komenského 3 Smižany 05311 EDUID 100016170
- Základná škola Lesná 55 Bačkov 07661 EDUID 100016323
- Spoj.škola int. - OU i. Poľná 1 Trebišov 07501 EDUID 100016565
- Základná škola Obchodná 5 Sečovce 07801 EDUID 100016485
- Materská škola Nová 1690/11 Sečovce 07801 EDUID 100016483
- Spoj.škola - ŠZŠ F. Rákócziho 432/28 Kráľovský Chlmec 07701 EDUID 100018832
- Spojená škola - PŠ F. Rákócziho 432/28 Kráľovský Chlmec 07701 EDUID 100018833
- Základná škola Drienovec 44 Drienovec 04401 EDUID 100015136
- Základná škola s MŠ Žbince 145 Žbince 07216 EDUID 100015723

Skip to question 11

11. 3. Vyberte typ školy *

Mark only one oval.

- Materská škôlka
- Základná škola
- Stredná škola

12. 4. Vyberte prosím na akej pozícii pracujete *

Mark only one oval.

- Riaditeľka/riaditeľ
 Učiteľka/učiteľ
 Asistentka/asistent učiteľa
 Kompetentný zamestnanec zriaďovateľa školy
 Vedúca/vedúci školskej jedálne

Otázky 5 - 11 vyplňuje manažment školy zapojenej aj nezapojenej do Školského programu v rokoch 2017/2018 - 2021/2022. Od otázky 12 14 sú adresované pre všetkých respondentov zapojených aj nezapojených škôl do Školského programu.

13. 5. (Vyplňuje riaditeľka/riaditeľ). Vyberte prosím v akom intervale bol v rokoch 2017-2022 priemerný podiel detí (v %) vo Vašej škole z rodín zo sociálne vylúčených spoločností (<https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-služby/socialne-vylucene-spolocenstva/>)

Mark only one oval.

- 0 - 5 %
 6 - 20 %
 21 - 40 %
 41 - 60 %
 61 - 80 %
 81 - 100 %

14. 6. (Vyplňuje riaditeľka/riaditeľ) Vyberte prosím v akom intervale bol v rokoch 2017-2022 priemerný podiel detí (v %) vo Vašej škole z rodín v hmotnej núdzi

Mark only one oval.

- 0 - 5 %
 6 - 20 %
 21 - 40 %
 41 - 60 %
 61 - 80 %
 81 - 100 %

15. 7. (Vyplňuje riaditeľka/riaditeľ) Vyberte prosím v akom intervale bol v rokoch 2017-2022 priemerný podiel detí (v %) vo Vašej škole ktoré sa stravovali v priebehu školského roka v školskej jedálni (Vašej, alebo poskytujúcej stravovanie deťom Vašej školy)

Mark only one oval.

- 0 - 5 %
 6 - 20 %
 21 - 40 %
 41 - 60 %
 61 - 80 %
 81 - 100 %

16. 8. (Vyplňuje riaditeľka/riaditeľ) Bolo možné vo Vašej škole rozoslať všetkým rodičom informácie o elektronickom dotazníku k hodnoteniu Školského programu ovocie zelenina a mlieko a mliečne výrobky, ktorý sme Vás prosili rozoslať?

Mark only one oval.

- Áno
 Nie

17. 9. (Vyplňuje riaditeľka/riaditeľ) Ak dotazník nebolo možné distribuovať všetkým rodičom detí, uveďte prosím z akých dôvodov.

---

18. 10. (Vyplňuje riaditeľka/riaditeľ) Označte prosím či Vaša škola bola zapojená v školských rokoch 2017/2018 -2021/2022 do Školského podprogramu Ovocie a zelenina a ak bola, označte prosím koľko období v príslušnom roku dostávala Vaša škola dodávky Ovocia a zeleniny (školský rok je rozdelený na 3 obdobia)

Mark only one oval per row.

	Celý rok (3 obdobia)	Dve obdobia	Jedno obdobie	Nebola zapojená
2017/2018	☐	☐	☐	☐
2018/2019	☐	☐	☐	☐
2019/2020	☐	☐	☐	☐
2020/2021	☐	☐	☐	☐
2021/2022	☐	☐	☐	☐

19. 11. (Vyplňuje riaditeľka/riaditeľ) Označte prosím či Vaša škola bola zapojená v školských rokoch 2017/2018 -2021/2022 do Školského podprogramu Mlieko a mliečne výrobky a ak bola, označte prosím koľko období v príslušnom roku dostávala Vaša škola dodávky Mlieka a mliečnych výrobkov (školský rok je rozdelený na 3 obdobia: september - december; január - marec; apríl - jún)

Mark only one oval per row.

	Celý rok (3 obdobia)	Dve obdobia	Jedno obdobie	Nebola zapojená
2017/2018	☐	☐	☐	☐
2018/2019	☐	☐	☐	☐
2019/2020	☐	☐	☐	☐
2020/2021	☐	☐	☐	☐
2021/2022	☐	☐	☐	☐

OTÁZKY PRE VŠETKÝCH RESPONDENTOV

Odpovedzte prosím na nasledovné otázky aj v prípade, ak Vaša škola v Školskom programe v rokoch 2017-2022, resp. doteraz v ňom zapojená nebola

20. 12. Vyberte z nasledovného zoznamu aké sú podľa Vás ciele Školského programu. (viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte) *

Check all that apply.

- Pomoc školským jedálňam pri zabezpečení stravovania detí
- Pomoc rodičom detí ak sú v hmotnej núdzi
- Zlepšenie vedomostí detí o zdravotných účinkoch ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkoch
- Pomoc zriaďovateľom pri financovaní stravovania detí v školskej jedálni
- Pomoc domácim poľnohospodárskym výrobcam a spracovateľom potravín
- Pôsobenie na zlepšenie stravovacích zvyklostí detí
- Zvýšenie spotreby ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov deťmi
- Prehĺbenie znalostí detí o poľnohospodárstve, poľnohospodárskych produktoch
- Boj proti plytvaniu s potravinami
- Boj s obezitou detí
- Nemám dostatočné informácie
- Other: _____

21. 13. Od školského roku 2021/2022 sa na Slovensku zmenilo financovanie Školského programu. Vyberte z nasledovného zoznamu ako bol podľa Vás Školský program financovaný v školských rokoch 2017/2018 - 2020/2021 (viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte) *

Check all that apply.

- Časť hradil zriaďovateľ
- Časť hradila škola
- Dodávky hradil zriaďovateľ školy, škola a časť rodičia
- Časť hradili rodičia
- Časť bola hradená z národného rozpočtu
- Časť hradili dodávateľia produktov do školy v rámci programu
- Časť bola hradená z prostriedkov EÚ, časť z národného rozpočtu a časť hradili rodičia
- Časť bola hradená z prostriedkov EÚ a časť z národného rozpočtu
- Bol plne hradený z prostriedkov EÚ
- Nemám dostatočné informácie
- Other: _____

22. 14. Z akých zdrojov informácií ste sa dozvedeli a informujete sa o Školskom programe ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky? (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte) *

Check all that apply.

- Z internetovej stránky školského programu (<https://www.skolskeovocie.sk/>)
- Z internetovej stránky Pôdohospodárskej platobnej agentúry
- Od pracovníkov Regionálneho odboru školstva
- Od pracovníkov Regionálneho úradu verejného zdravotníctva
- Od potenciálneho dodávateľa zapojeného do programu
- Od rodiča dieťaťa/žiaka, skupiny rodičov
- Z inej školy
- Od neziskovej organizácie zameranej na zdravé stravovanie
- Z médií
- V rokoch 2017/2018 – 2021/2022 sme nemali informáciu o Školskom programe
- Doteraz sme nemali informáciu o Školskom programe
- Other: _____

23. Vyberte z ponuky nasledujúcich možností ďalšie otázky podľa toho, či Vaša škola bola, alebo nebola zapojená do Školského programu v školských rokoch 2017/2018 - 2021/2022 *

Mark only one oval.

- Otázky pre respondentov zo škôl ktoré boli v Školskom programe v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 ZAPOJENÉ *Skip to question 24*
- Otázky pre respondentov z NEZAPOJENÝCH škôl v Školskom programe v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 *Skip to question 110*

Zapojené školy do Školského programu v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022

Realizácia Školského programu na Vašej škole

Odpovedzte prosím na otázky podľa Vašich vedomostí a skúseností pri realizácii Školského programu na Vašej škole

24. 15. Kto má kompetencie rozhodovať o zapojení Vašej školy do školského programu Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky (vyberte jednu možnosť, ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte) *

Mark only one oval.

- Riaditeľka/riaditeľ
- Zriaďovateľ školy
- Vedúca/vedúci jedálne
- Neviem
- Other: _____

25. 16. Koľko rokov ste osobne zapojení do realizácie Školského programu? *

Mark only one oval.

- 1
 2
 3
 4
 5
 viac ako 5
 Other: _____

26. 17. Uvedte aké percento detí/žiakov/študentov bolo priemerne ročne zapojených do Školského programu v rokoch 2017-2022 vo Vašej škole *

Mark only one oval per row.

	Menej ako 10%	Do 50%	Do 80%	Všetky deti boli zapojené	Škola nebola v tomto podprograme zapojená	Neviem
Ovocie, zelenina	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mlieko a mliečne výrobky	☐	☐	☐	☐	☐	☐

27. 18. Označte ako sa menil podiel zapojených detí v Školskom programe na Vašej škole sa v rokoch 2017-2022 na Vašej škole z celkového počtu žiakov v danom roku *

Mark only one oval per row.

	Zvyšoval sa	Znižoval sa	Bol stabilný
Ovocie, zelenina	☐	☐	☐
Mlieko a mliečne výrobky	☐	☐	☐

Odpovedzte na otázky ktoré sú relevantné pre Vašu školu Váš názor

28. 19. Ak do Školského podprogramu ovocie, zelenina neboli v rokoch 2017-2022 zapojení všetci žiaci na škole, uveďte prečo, z akého dôvodu/dôvodov.

---

29. 20. Ak do Školského podprogramu mlieko, mliečne výrobky neboli v rokoch 2017-2022 zapojení všetci žiaci na škole, uveďte prečo, z akého dôvodu/dôvodov.

---

30. 21. Ak Vaša škola účast' v Školskom programe ovocie, zelenina zrušila, alebo prerušila, uveďte prosím z akého dôvodu/dôvodov.

---

31. 22. Ak Vaša škola účast' v Školskom programe mlieko, mliečne výrobky zrušila, alebo prerušila, uveďte prosím z akého dôvodu/dôvodov.

---

32. 23. Ak bola Vaša škola zapojená len do podprogramu Ovocie a zelenina napíšte prosím z akého dôvodu sa nezapojila do podprogramu Mlieko a mliečne výrobky?

---

33. 24. Ak bola Vaša škola zapojená len do podprogramu Mlieko a mliečne výrobky napíšte prosím z akého dôvodu sa nezapojila do podprogramu Ovocie, zelenina?

---

34. 25. Do školského roku 2021/2022 boli produkty Školského programu poskytované s príspevkom žiaka. Kým bol tento príspevok hrađený na Vašej škole *

Check all that apply.

- dodávateľom produktov
 rodičmi detí zapojených do programu
 z rozpočtu zriaďovateľa
 z rozpočtu neziskovej organizácie
 Other: _____

35. 26. Označte kto je podľa Vás na Vašej škole zodpovedný za jednotlivé fázy fungovania programu na škole? (viac možností)

Check all that apply.

	Výber dodávateľa	Objednávanie produktov	Komunikácia s dodávateľom	Distribúcia produktov deťom v škole	Administratíva
Riaditeľ školy	☐	☐	☐	☐	☐
Poverený pedagogický pracovník	☐	☐	☐	☐	☐
Vedúca/vedúci jedálne	☐	☐	☐	☐	☐
Iný pracovník jedálne	☐	☐	☐	☐	☐
Iný nepedagogický pracovník	☐	☐	☐	☐	☐
Poverený pracovník zriaďovateľa školy	☐	☐	☐	☐	☐
Rodič alebo skupina rodičov	☐	☐	☐	☐	☐
Iný externý pracovník	☐	☐	☐	☐	☐

36. 27. Ak ste v predošlej otázke uviedli Iné, špecifikujte kompetencie a kto a za čo je zodpovedný

_____
 _____
 _____
 _____

37. 28. Uvedte číslom koľko interných zamestnancov (učitelia, nepedagogickí pracovníci) Vašej školy bolo zapojených do realizácie Školského programu v rokoch 2017/2022 mimo svojho pracovného času?

_____

38. 29. Boli títo zamestnanci finančne kompenzovaní za aktivity týkajúce sa Školského programu?

Mark only one oval.

Áno

Nie

39. 30. V akom rozsahu boli o Školskom programe v rokoch 2017 – 2022 na Vašej škole informovaní rodičia a ako boli zapojení do jeho fungovania na škole? (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- Naši učitelia poskytli rodičom detí základné informácie o Školskom programe, dodávateľoch a sortimente poskytovaných produktoch
 Vyžvali sme rodičov detí na spoluprácu pri výbere dodávateľa, distribúciu produktov deťom, na jeho organizácii na škole
 Rodičia detí boli informovaní o podujatiach a zúčastnili sa na sprievodných vzdelávacích aktivitách (ekurzíe, súťaže, ochutnávky, prednášky a iné) organizovaných dodávateľom v rámci Školského programu
 Rodičia detí dostali v rámci Školského programu vzdelávacie materiály o zdravom stravovaní a propagačné materiály o Školskom programe
 Rodičia detí sa aktívne spolupodieľali na organizácii niektorej z častí Školského programu (pri rozdávaní produktov deťom, pri organizovaní sprievodných podujatí a pod.)
 Other: _____

40. 31. Akým spôsobom informuje Vaša škola rodičov detí o Školskom programe? (Viac možností, ak vyberiete možnosť aj „Iné“, prosím špecifikujte) *

Check all that apply.

- Plagátom Školského programu od dodávateľa
 Cez webovú stránku školy
 Na triednych schôdkach s rodičmi
 E-mailom/sms správami
 Letákmi/plagátmi
 Naša škola rodičov o projekte neinformuje
 Other: _____

41. 32. Ak Vaša škola informuje rodičov o Školskom projekte, vedia rodičia ktorý deň bude dodávka ovocia, zeleniny alebo mlieka a mliečnych výrobkov? (jedna možnosť, ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Mark only one oval.

Áno sú zo školy priebežne informovaní

Škola rodičov o presných dňoch dodávok neinformuje

Neviem

Other: _____

42. 33. Uvedte aká bola priemerná **frekvencia (počet) dodávok ovocia, zeleniny za mesiac** do Vašej školy v rokoch 2017-2022 (mimo obdobia Covid pandémie)?

_____

43. 34. Uvedte číslom aký bol **priemerný počet porcií** ovocia, zeleniny **na žiaka za týždeň** (ktoré boli deťom rozdané) vo Vašej škole v rokoch 2017-2022 (mimo obdobia Covid pandémie)?

_____

44. 35. Uvedte číslom aká bola priemerná **frekvencia (počet) dodávok mlieka a mliečnych výrobkov** do Vašej školy v rokoch 2017-2022 (mimo obdobia Covid pandémie)?

_____

45. 36. Uvedte číslom aký bol **priemerný počet porcií** mlieka a mliečnych výrobkov **na žiaka za týždeň** (ktoré boli deťom rozdané) vo Vašej škole v rokoch 2017-2022 (mimo obdobia Covid pandémie)?

_____

46. 37. Uvedte či sú podľa Vás frekvencia dodávok a počet porcií Ovocia a zeleniny, Mlieka a mliečnych výrobkov na dieťa na mesiac dostatočné aby prispeli k zvýšeniu konzumácie ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov deťmi a k zmene ich stravovacích zvyklostí

Mark only one oval per row.

	Postačuje	Nepostačuje, treba zvýšiť	Treba zvýšiť na jednu porciu na deň
Počet porcií ovocia a zeleniny na žiaka za týždeň	☐	☐	☐
Počet porcií mlieka a mliečnych výrobkov na žiaka za týždeň	☐	☐	☐
Frekvencia dodávok mlieka a mliečnych výrobkov za mesiac	☐	☐	☐
Frekvencia dodávok ovocia a zeleniny za mesiac	☐	☐	☐

47. 38. Mala Vaša škola v rokoch 2017 -2022 v rámci Školského programu automat/automaty na mlieko a mliečne výrobky

Mark only one oval.

Áno

Nie

48. 39. Ak škola mala automaty v rámci školského programu, napíšte prosím aké máte s nimi skúsenosti. Odporúčali by ste ich aj iným školám?

_____

_____

_____

_____

49. 39a. Mali by podľa Vás byť v automatoch v školách ponúkané aj iné produkty než tie zo Školského programu (menej zdravé produkty)? (Otázka pre všetkých respondentov)

Check all that apply.

Len produkty ponuky Školského programu (bezplatné)

len produkty zdravé - neochutené, nesladené, ...

aj produkty neponúkané v školskom programe

akékoľvek, aj nezdravé, za ktoré dieťa platí (kartou) plnú cenu

Other: _____

Pandémia COVID 19

50. 40. Ak prerušila Vaša škola príjem dodávok produktov počas pandémie Covid 19, uveďte v ktorých obdobiach dodávok produktov Školského programu ste vynechali (školský rok je rozdelený na 3 obdobia dodávok) počas školského roku 2020/2021 a 2021/2022.

Check all that apply.

Január - Marec 2021

Apríl - Jún 2021

September - December 2021

51. 40a. Ak škola prerušila príjem dodávok uveďte z akých dôvodov. Ak ste vybrali možnosť Iné, špecifikujte.

Check all that apply.

Nemali sme možnosti produkty deťom distribuovať

Problém bol na strane dodávateľa

Nemali sme možnosť pripraviť balíčky

Nemali sme možnosť vytvoriť odberné miesto balíčkov

Other: _____

52. 41. Ak Vaša škola dodávky produktov v Školskom programe počas pandémie Covid 19 neprerušila, alebo len čiastočne, a odoberala od dodávateľov produkty aj počas pandémie Covid 19, akým spôsobom ste ich deťom rozdávali? (ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- Vytvorili sme odberné miesto pre prevzatie balíčkov
 Other: _____

Dodávky OZ a mlieka

53. 42. Má Vaša škola školskú jedáleň?(vyberte jednu možnosť, ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte) *

Mark only one oval.

- Áno, v našej školskej jedálni sa varí a deti sa v nej stravujú
 Áno, ale v našej školskej jedálni sa nevarí, je tu len výdajné miesto
 Nie, nemáme jedáleň, naši žiaci sa stravujú v jedálni inej školy
 Nie, nemáme jedáleň
 Other: _____

54. 43. Bola Vaša školská jedáleň, alebo stravovacie zariadenie inej školy v ktorej sa Vaši žiaci stravujú zapojená do realizácie Školského programu vo Vašej škole? (Viac možností, ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- Áno, má kompletne v kompetencii realizáciu Školského programu (dodávky, rozdelenie deťom, sprievodné vzdelávacie opatrenia)
 Áno, rozdáva produkty Školského programu, ale len svojim stravníkom
 Áno, podieľa sa na rozdávaní produktov Školského programu pre všetky deti na škole
 Áno, podieľa sa na organizovaní sprievodných vzdelávacích podujatiach (prednášky, ochutnávky, súťaže, ...)
 Nie, naša školská jedáleň, alebo stravovacie zariadenie inej školy nie je zapojená do realizácie Školského programu
 Naša škola školskú jedáleň nemá, vedenie školy komunikuje s dodávateľom a rozdelenie produktov deťom zabezpečujú naši učitelia
 Other: _____

55. 44. Akým spôsobom vybrala v rokoch 2017-2022 Vaša škola dodávateľa? (Viac možností, ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

	Ovocia a zeleniny	Mlieka a mliečnych výrobkov
Na základe návrhu rodičov detí	☐	☐
Na základe informácií z Poľnohospodárskej platobnej agentúry	☐	☐
Na základe odporúčania regionálneho odboru školstva	☐	☐
Na základe skúseností kolegov z iných škôl	☐	☐
Oslovil nás dodávateľ	☐	☐
Zmenili sme dodávateľa na základe skúseností s predošlým dodávateľom	☐	☐
Nevedeli sme, že si môžeme vybrať alebo zmeniť dodávateľa	☐	☐
Naša škola nebola zapojená	☐	☐
Neviem	☐	☐

56. 45. Čo ovplyvnilo výber dodávateľa ovocia a zeleniny pre Vašu školu? (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- Široký sortiment ovocia a zeleniny
 Dodávateľ dodáva ovocie a zeleninu ktoré aj pestuje
 Dobrá ponuka domáceho sezónneho ovocia a zeleniny
 Chutné, čerstvé a kvalitné ovocie a zelenina
 Dodávky sú prevažne od slovenských výrobcov
 Ponuka ovocia a zeleniny je prevažne od lokálnych výrobcov
 Ovocie a zelenina je dodávané šetrne k životnému prostrediu, s minimom plastových obalov, s používaním recyklovateľných obalov
 Dodávateľ nemá špeciálne administratívne a iné požiadavky
 Komunikácia s dodávateľom je online a je s ňou spojená relatívne jednoduchá administratíva
 Flexibilné online objednávanie z ponuky ovocia a zeleniny
 Spoľahlivosť a ústretovosť dodávateľa
 Dodávateľ je z nášho regiónu
 Skúsenosti s dodávateľom v iných školách
 Naša škola nebola zapojená
 Neviem

57. 46. Čo ovplyvnilo výber dodávateľa mlieka a mliečnych výrobkov pre Vašu školu? (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- Pestrá ponuka mliečnych výrobkov
 Dodávateľ dodáva výrobky ktoré vyrába
 Deti obľubujú výrobky ktoré dodávateľ ponúka
 Dodávky mlieka a mliečnych výrobkov sú prevažne od slovenských výrobcov
 Ponuka mlieka a mliečnych výrobkov sú od lokálnych výrobcov
 Mlieko a mliečne výrobky si deti vyberajú z automatu
 Mlieko a mliečne výrobky sú dodávané šetrne k životnému prostrediu, s minimom plastových obalov, s používaním recyklovateľných obalov
 Relatívne jednoduchá administratíva dodávok tohto dodávateľa
 Online objednávanie z ponuky mlieka a mliečnych výrobkov
 Spoľahlivosť a ústretovosť dodávateľa
 Dodávateľ je z nášho regiónu
 Skúsenosti s dodávateľom v iných školách
 Naša škola nebola zapojená
 Neviem
 Other: _____

58. 47. Do akej miery si Vaša škola môže vybrať sortiment produktov v jednotlivých dodávkach od dodávateľa?

Check all that apply.

	Ovocia a zeleniny	Mlieka a mliečnych výrobkov
Sortiment je obmedzený, jednotvárny a daný dodávateľom	☐	☐
Sortiment si určí školská jedáleň z ponuky dodávateľa v danom týždni	☐	☐
Dohodou školy s dodávateľom na základe jeho sezónnej ponuky	☐	☐
Naša škola je výdajným miestom, dodávateľ a sortiment vyberá školská jedáleň ktorá nám stravu dodáva	☐	☐
Iné	☐	☐

59. 48. Ak ste v predošlej odpovedi uviedli iné, špecifikujte odpoveď

---

60. 49. Má škola možnosť požiadať o zmenu v ponuke sortimentu dodávateľa v priebehu školského roka?

Mark only one oval.

- Áno
 Nie
 Neviem

61. 50. Má škola možnosť ovplyvniť veľkosť balenia produktov? Ak áno, uveďte akým spôsobom

Mark only one oval.

- Áno
 Nie
 Neviem

62. 51. Uveďte aký bol podľa Vás v školských rokoch od r. 2017 -2022 v dodávkach ovocia, zeleniny do Vašej školy v rámci Školského programu - priemerný podiel produktov ktoré pochádzali od slovenských pestovateľov, výrobcov *

Mark only one oval.

- Menej ako 60 %
 Menej ako 40 %
 Menej ako 20 %
 Nebolo možné zistiť pôvod výrobkov
 Nesledovali sme
 Neviem

63. 52. Uveďte aký bol v školských rokoch od r. 2017 - 2022 priemerný podiel čerstvých, nespracovaných produktov ovocia, zeleniny v dodávkach ovocia a zeleniny do Vašej školy v rámci Školského programu? *

Mark only one oval.

- Viac ako 80 %
 50 -80%
 40=50%
 20-40%
 Menej ako 20%
 Nesledovali sme
 Neviem

64. 53. Uvedte aký bol v školských rokoch od r. 2017 -2022 priemerný podiel konzumného neochuteného mlieka z produktov mlieka a mliečnych výrobkov dodaných do Vašej školy v rámci Školského programu? *

Mark only one oval.

- viac ako 80 %
 60 - 80 %
 20 - 40 %
 menej ako 20 %
 nesledovali sme
 neviem

65. 54. Uvedte aký bol v školských rokoch od r. 2017 -2022 priemerný podiel ochutených mliečnych výrobkov a ochuteného mlieka dodaného do Vašej školy v rámci Školského programu? *

Mark only one oval.

- viac ako 80 %
 60 - 80 %
 20 - 40 %
 menej ako 20 %
 nesledovali sme
 neviem

66. 55. Vyberte z uvedených možností aké máte skúsenosti s dodávateľom na Vašej škole počas školských rokov 2017/2018 -2021/2022. (vyberte jednu možnosť, ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- Stalo sa, že dodávateľ prestal počas školského roka dodávať produkty bezdôvodne
 Stalo sa, že dodávateľ prestal počas školského roka dodávať produkty z uvedením vážneho dôvodu
 Stalo sa, že dodávateľ nezačal produkty vôbec v danom školskom roku dodávať aj keď Vaša škola Zmluvu o dodávke
 Nemali sme žiadne problémy
 Neviem
 Other: _____

67. 56. Ako hodnotíte dodávky produktov dodávateľom počas školských rokov 2017/2018 -2021/2022

Check all that apply.

	Ovocia a zeleniny	Mlieka a mliečnych výrobkov
Bezproblémové	☐	☐
Riešime malé problémy	☐	☐
Riešime občas vážne problémy	☐	☐
Nie je to v našej kompetencii, sme výdajné miesto	☐	☐
Neviem	☐	☐

68. 57. Ak sa vyskytli problémy s dodávateľom ovocia a zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov, čoho konkrétne sa týkali. (Viac možností, ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

	Kvality dodávaných produktov	Nezrelosti dodávaného ovocia, alebo bolo ovocie prezreté	Sortimentu produktov (limitovaná jednotvárná ponuka)	Dodávok (oneskorené dodávky, nesprávne množstvo, nevhodné balenie a pod.)	Nebolo to v našej kompetencii, naša škola bola výdajným miestom	Neviem
Ovocie a zelenina	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mlieko a mliečne výrobky	☐	☐	☐	☐	☐	☐

69. 58. Aká bola podľa vás kvalita dodávaného ovocia a zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov do Vašej školy v rámci Školského programu v rokoch 2017-2022? (Viac možností, ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- Veľmi dobrá
 Občas sa stalo, že ovocie, alebo zelenina neboli vyhovujúce (plesen, hniloba, poškodené transportom, nezrelé)
 Často sa stalo, že ovocie, alebo zelenina neboli vyhovujúce (plesen, hniloba, poškodené transportom, nezrelé)
 Občas sa stalo, že mlieko a mliečne výrobky neboli vyhovujúce (poškodené transportom, po uplynutí dátumu spotreby, a pod.)
 Často sa stalo, mlieko a mliečne výrobky neboli vyhovujúce (poškodené transportom, po uplynutí dátumu spotreby, a pod.)
 Other: _____

70. 59. Vedela Vaša škola vopred aký bude dátum dodania produktov dodávateľom?

Mark only one oval.

- Áno
 Nie
 Niekedy
 Neviem

71. 60. Ak Vaša škola vedela vopred dátum dodania produktov ovocia, zeleniny, koľko dní vopred?

_____

72. 61. Ak Vaša škola vedela vopred dátum dodania produktov mlieka a mliečnych výrobkov, koľko dní vopred?

_____

73. 62. Vedela Vaša škola vopred aký sortiment produktov Vám dodávateľ dodá?

Check all that apply.

	Ovocie, zelenina	Mlieko a mliečne výrobky
Áno	☐	☐
Nie	☐	☐
Niekedy	☐	☐
Neviem	☐	☐

Distribúcia produktov Školského programu deťom v škole v školských rokoch 2017/2018 - 2021/2022

74. 63. Kedy v akom čase počas dňa bolo žiakom vo Vašej škole rozdávané ovocie a zelenina? (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte) *

Check all that apply.

- V našej materskej škole počas desiatej, alebo obeda, alebo olovrantu
 Vylučne v školskej jedálni v čase obeda žiakom - stravníkom
 Cez prestávku v čase desiatej všetkým deťom v triede
 Cez prestávku v čase obeda všetkým deťom v triede
 Cez prestávku v čase olovrantu všetkým deťom v triede
 Počas vyučovania, pričom obsah výučby bol relevantný k cieľom školského programu (žiaci sa učili o ...)
 Počas vyučovania, pričom obsah výučby nebol relevantný k cieľom školského programu
 V družine si deti zoberú to ovocie, zeleninu ktoré zostalo nerozdané počas dňa
 Other: _____

75. 64. Kedy v akom čase počas dňa boli žiakom vo Vašej škole rozdávané mlieko a mliečne výrobky? (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- V našej materskej škole počas desiatej, alebo obeda, alebo olovrantu
 Vylučne v školskej jedálni v čase obeda žiakom - stravníkom
 Cez prestávku v čase desiatej všetkým deťom v triede
 Cez prestávku v čase obeda všetkým deťom v triede
 Cez prestávku v čase olovrantu všetkým deťom v triede
 Počas vyučovania, pričom obsah výučby bol relevantný k cieľom školského programu (žiaci sa učili o ...)
 Počas vyučovania, pričom obsah výučby nebol relevantný k cieľom školského programu
 Máme automat/automaty, všetky deti majú karty pre výber bezplatného produktu
 Máme automat/automaty, ale nie všetky deti majú karty pre výber bezplatného produktu
 Other: _____

76. 65. Ak boli produkty školského programu rozdávané deťom ktoré sa stravujú v školskej jedálni (stravovacom zariadení), bola upravená ponuka jedál podľa sortimentu vtedy dodaných produktov?

Mark only one oval.

- Áno, ponuka jedla v deň dodávky bola upravená podľa dodaného ovocia, zeleniny, mlieka, alebo mliečnych výrobkov
 Nie, neprispôbuje sa ponuka jedál

77. 66. Kde boli produkty Školského programu žiakom rozdávané. (Viac možností)

Check all that apply.

	Ovocie a zelenina	Mlieko a mliečne výrobky
V triede	☐	☐
Na chodbe / na repcii školy	☐	☐
V šatni	☐	☐
V miestnosti školskej jedálne počas obeda	☐	☐
V miestnosti školskej jedálne mimo obeda	☐	☐
V školskom bufete	☐	☐
Vyberajú si v automate	☐	☐
Iné	☐	☐

78. 67. Ak ste v predošlej odpovedi uviedli Iné, špecifikujte odpoveď

---

79. 68. Kto žiakom rozdával ovocie a zeleninu, mlieko a mliečne výrobky? (Viac možností)

Check all that apply.

	Ovocie, zelenina	Mlieko a mliečne výrobky
Pedagogický pracovník (učiteľ/vychovávateľ) pričom rozdával produkty žiakom z triedy, za ktorú zodpovedá (napr. triedny učiteľ)	☐	☐
Pedagogický pracovník (učiteľ/vychovávateľ), pričom rozdával produkty všetkým žiakom, resp. väčšej skupine žiakov bez rozdielu	☐	☐
Žiaci – obslúžili sa sami	☐	☐
Žiaci – vybraní žiaci rozdávali produkty ďalším mladším žiakom	☐	☐
Rodičia - dobrovoľníci	☐	☐
Pracovník školskej jedálne	☐	☐
Iný nepedagogický pracovník školy	☐	☐
Pracovník zriaďovateľa školy	☐	☐
Iný externý pracovník	☐	☐
Žiaci si majú možnosť vybrať produkty z automatu	☐	☐
Iné	☐	☐

80. 69. Ak ste v predošlej odpovedi uviedli iné, špecifikujte odpoveď

---

81. 70. Ktoré deti/žiaci dostávali produkty zo školského programu? (ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte) *

Check all that apply.

- Len deti ktoré sa stravovali v školskej jedálni si brali povinne (kontrolované)
 Všetky prítomné deti v škole dostali produkty (kontrolované)
 Odber bol dobrovoľný, brali si deti ktoré produkt chceli
 Nevieam
 Other: _____

82. 71. Kedy deti/žiaci prevažneedia produkty zo Školského programu. (ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte) *

Check all that apply.

- Spoločne v škole počas desiatej, obedu, alebo olovrantu
 Individuálne v škole
 Berú si ich domov
 Nevieame, nesledujeme
 Other: _____

83. 72. Čo sa deje s produktami, ktoré si žiaci vo Vašej škole pri rozdávaní nevezmú? (viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte ako inak ste riešili také situácie) *

Check all that apply.

- Ponúkame ich neskôr (napr. v družine), vezmú si ich žiaci ktorí chcú
 Odoberie ich školská jedáleň pre stravníkov
 Likvidujú sa
 Nevieam
 Other: _____

84. 73. Ako žiaci na Vašej škole prevažne hodnotia Školský program. (viac možností)

Check all that apply.

	Ovocie a zelenina	Mlieko a mliečne výrobky
Pozitívne. Majú o ponúkaný sortiment záujem a konzumujú ho radi	☐	☐
Produkty si berú bez väčšieho záujmu, ale skonzumujú ich, alebo si ich berú domov	☐	☐
Produkty si berú bez záujmu a často ich dajú niekomu inému, alebo ich vyhodia	☐	☐
Často sa stáva, že si produkty nevezmú	☐	☐
Nechutia im, nie sú zvyknutí ich konzumovať	☐	☐
Naša škola nebola do podprogramu zapojená	☐	☐
Nevieam	☐	☐

91. 80. Ako prevažne hodnotia rodičia detí na Vašej škole Školský podprogram Mlieko a mliečne výrobky ak ste v ňom boli zapojení? Ak nie pokračujte v odpovediach na ďalšie otázky *

Mark only one oval per row.

	Velmi pozitívne	Pozitívne	Neutrálne	Negatívne	Velmi negatívne	Nemali sme program
Výber dodávateľa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sortiment	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kvalitu produktov	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spôsob distribúcie produktov deťom	☐	☐	☐	☐	☐	☐

92. 81. Označte či sa vo Vašej škole vyskytli problémy súvisiace s realizáciou Školského programu v rokoch 2017-2022? (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte aké ďalšie sa vyskytli).

Check all that apply.

- Distribúcia ovocia a zeleniny deťom zafažuje učiteľov a ostatných zamestnancov školy
- Produkty neboli poskytované pre deti bezplatne, mali sme problém s výberom doplatkov od rodičov
- Produkty Školského programu rozdávame v jedálni len deťom ktoré chodia na obedy. Nevieme zapojiť do programu deti, ktoré na obedy nechodia
- Naša škola nemá školskú jedáleň, nemáme personálne ani materiálne vybavenie aby sme školu mohli zapojiť do podprogramu Mlieko a mliečne výrobky
- Naša škola nemá vhodné skladovacie priestory pre ovocie, zeleninu ani pre mlieko a mliečne výrobky
- Máme problém ako deťom podať mlieko a mliečne výrobky v triedach
- Ovocie je často dodávané nezrelé, alebo prezreté, deťom nechutí, znehodnocujú ho
- Deťom z marginalizovaných komunit sortiment produktov v Školskom programe nevyhovuje, nie sú zvyknuté konzumovať dodávané produkty, znehodnocujú ich
- V škole sa hromadí odpad
- Deti zahadzujú obaly, ale aj samotné produkty v okolí školy
- Nevyhovuje balenie produktov
- Balenie produktov nie je ekologické
- Produkty zostávajú v škole, musíme to riešiť
- Nemali sme žiadne sprievodné vzdelávacie aktivity organizované distribútorom ovocia, zeleniny, mlieka a mliečných výrobkov v rámci Školského programu
- Nemali sme problémy s realizáciou Školského programu
- Other: _____

93. 82. Vyberte z nasledovných možností resp. napíšte či a aké problémy súvisiace s fungovaním Školského programu vo Vašej škole by ste potrebovali riešiť. (Viac možností, ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte).

Check all that apply.

- Potrebujeme finančné prostriedky na pracovnú silu, ktorá by zabezpečovala prípravu porcií a distribúciu produktov Školského programu všetkým deťom v triedach cez prestávky.
- Naša škola nemá materiálne vybavenie aby deti v škole mohli priamo konzumovať mlieko a mliečne výrobky (poháre, lyžičky, a pod.)
- Chceme aby boli organizované sprievodné vzdelávacie aktivity Školského programu aj v našej škole – exkurzie detí na farmy, do sádov, ochutnávky, prednášky, pomoc pri budovaní školského sadu, a podobne a aby boli organizované pravidelne.
- Chceli by sme aby dodávateľ ponúkal mlieko a mliečne výrobky v našej škole v automate
- Nemáme žiadne problémy spojené s realizáciou programu v našej škole
- Other: _____

94. 83. Napíšte prosím svoj názor čo by podľa Vás pomohlo zlepšiť fungovanie Školského programu vo Vašej škole a zmenilo stravovacie zvyklosti detí vo Vašej škole?

Sprievodné vzdelávacie opatrenia Školského programu 2017/2018 - 2021/2022

95. 84. Realizovali v rokoch 2017-2022 v rámci Školského programu dodávateľa alebo regionálny Úrad verejného zdravotníctva, alebo zástupcovia inej inštitúcie na Vašej škole sprievodné vzdelávacie aktivity (prednášky o zdravom stravovaní, produkcii potravín, poľnohospodárstve; exkurzie do poľnohospodárskych alebo potravinárskych podnikov, ovocných sádov; ochutnávky zdravých produktov; súťaže; podporu pestovania v školskej záhrade a pod.) *

Mark only one oval.

- Áno, pravidelne každý rok v ktorom bola škola zapojená do Školského programu
- Áno, niekoľkokrát za celé obdobie
- Nie, žiadne
- Neviem

96. 85. Označte, ktoré typy sprievodných vzdelávacích aktivít a v ktorých školských rokoch realizovali v rokoch 2017-2022 v rámci Školského programu dodávateľa produktov, alebo regionálny Úrad verejného zdravotníctva, alebo zástupcovia inej inštitúcie na Vašej škole (prednášky o zdravom stravovaní, produkcii potravín, poľnohospodárstve; exkurzie do poľnohospodárskych alebo potravinárskych podnikov, ovocných sádov; ochutnávky zdravých produktov; súťaže; podporu pestovania v školskej záhrade a pod.). (Viac možností!)

Check all that apply.

	Ochutnávky ovocia, zeleniny, výrobkov z nich, mlieka a mliečnych výrobkov	Exkurzia do ovocného sadu, návšteva poľnohospodárskeho podniku, mliekarny	Informačný seminár alebo prednáška, výstava o zdravej výžive pre vytvorenie zdravých stravovacích návykov a o boji proti plytvaniu jedlom	Výsadba a údržba školskej záhrady	Súťaž, tematický deň a hry	Ž
2017/2018	☐	☐	☐	☐	☐	
2018/2019	☐	☐	☐	☐	☐	
2019/2020	☐	☐	☐	☐	☐	
2020/2021	☐	☐	☐	☐	☐	
2021/2022	☐	☐	☐	☐	☐	

97. 86. Zhodnoťte Vašu spokojnosť s úrovňou sprievodných vzdelávacích aktivít Školského programu. *

Mark only one oval.

- Veľmi spokojný
 Spokojný
 Menej spokojný
 Nespokojný
 Neboli žiadne takéto aktivity v rámci Školského programu

98. 87. Ak boli sprievodné vzdelávacie opatrenia v rámci Školského programu realizované, prispeli podľa Vás k zlepšeniu vedomostí detí o zdravých potravinách, o ich produkcii, spracovaní, k zvýšeniu záujmu detí o zdravé potraviny a zdravé stravovanie, k zmene ich stravovacích zvyklostí?

Mark only one oval.

- Skôr áno
 Áno
 Skôr nie
 Nie
 Neviem posúdiť

99. 88. Akým spôsobom boli sprievodné vzdelávacie aktivity Školského programu na škole organizované? (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- V škole v rámci vyučovania – jednorazovo, napr. prednáška, ochutnávka a pod.
 V škole v rámci vyučovania – pravidelne
 V škole mimo vyučovania
 V škole ako event – napr. súťaž, tematický deň
 Mimo školy, v priestoroch zabezpečených dodávateľom – exkurzia, návšteva farmy, sadu a pod.
 Other: _____

100. 89. Ako boli do sprievodných vzdelávacích aktivít v rámci Školského programu zapojení rodičia, učitelia a zamestnanci Vašej školy?

Check all that apply.

	Rodičia	Učitelia	Zamestnanci školskej jedálne	Iní zamestnanci	Pracovníci regionálneho ÚVZ
Prednášali, prezentovali	☐	☐	☐	☐	☐
Podieľali sa na organizácii	☐	☐	☐	☐	☐
Podieľali sa ako poslucháči vzdelávacích aktivít	☐	☐	☐	☐	☐
Podieľali sa inak	☐	☐	☐	☐	☐
Neboli zapojení	☐	☐	☐	☐	☐

101. 90. Na aké témy boli zamerané sprievodné vzdelávacie opatrenia? (otvorená otázka)

_____

_____

_____

_____

102. 91. Aké typy sprievodných vzdelávacích aktivít boli podľa Vás (resp. aké by boli aj keď ste ich zatiaľ vo Vašej škole nemali) účinné v zmysle dosiahnutia cieľov Školského programu - napr. zvýšenia spotreby ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov deťmi, zlepšenia/zmeny ich stravovacích zvyklostí? (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- Vzdelávacie aktivity súvisiace s cieľmi školského programu (prednášky, diskusie s odborníkmi na zdravé potraviny, zdravé stravovanie, farmármi, výrobcami potravín, a pod.)
- Ochutnávky ovocia, zeleniny a výrobkov z nich
- Exkurzie do poľnohospodárskych podnikov, potravinárskych podnikov, do ovocného sadu, a pod.
- Súťaže propagujúce spotrebu ovocia a zeleniny a zdravé stravovanie
- Práca v školskej záhrade, pestovanie ovocia a zeleniny
- Other: _____

103. 92. Aké témy sprievodných vzdelávacích aktivít boli podľa Vás najúčinnnejšie v zmysle dosiahnutia cieľov Školského programu?

_____

_____

_____

_____

_____

Celkové hodnotenie Školského programu 2017-2022 na Vašej škole

104. 93. Ohodnotte či účasť Vašej školy v Školskom programe v období od školského roku 2017/2018 do roku 2021/2022 prispela podľa Vás k zvýšeniu obľúbenosti, množstva a frekvencie konzumácie ovocia a zeleniny / mlieka a mliečnych výrobkov deťmi na Vašej škole, k zvýšeniu ich informovanosti o zdravom stravovaní? Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami o konzumácii ovocia a zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov a vedomostí detí o zdravom stravovaní?

Mark only one oval per row.

	Určite súhlasím	Skôr súhlasím	Skôr nesúhlasím	Určite nesúhlasím	Neviem posúdiť
Deti na našej škole majú radšej a jedia viac a častejšie ovocie a zeleninu v r. 2022, než to bolo pred zapojením našej školy do Školského programu, resp. rokom 2017	☐	☐	☐	☐	☐
Deti na našej škole majú radšej a konzumujú viac a častejšie mlieko a mliečne výrobky v r. 2022, než to bolo pred zapojením našej školy do Školského programu, resp. rokom 2017	☐	☐	☐	☐	☐
Deti na našej škole si nosia z domu zdravšie jedlá, menej sladkostí	☐	☐	☐	☐	☐
Nevidím zmeny v obľube, množstve a frekvencii jedenia ovocia a zeleniny u detí v našej škole v r. 2022 v porovnaní s obdobím pred zapojením školy do Školského	☐	☐	☐	☐	☐

107. 96. Aká je Vaša celková spokojnosť s realizáciou Školského programu vo Vašej škole v období školských rokov 2017 - 2022, ak bola Vaša škola do neho zapojená aspoň jeden školský rok. *

Mark only one oval.

- Veľmi spokojný
 Spokojný
 Neutrálne
 Menej spokojný
 Nespokojný

108. 97. Do akej miery súhlasíte s nasledovnými tvrdeniami možných zmien v realizácii Školského programu? *

Mark only one oval per row.

	Určite súhlasím	Skôr súhlasím	Skôr nesúhlasím	Určite nesúhlasím
Pri schvaľovaní dodávateľov Poľnohospodárskou platobnou agentúrou - zaviesť povinný podiel sortimentu a objemu produktov pestovaných/vyrábaných domácimi výrobcami	☐	☐	☐	☐
Pri schvaľovaní dodávateľov Poľnohospodárskou platobnou agentúrou - uprednostniť dodávateľov z radov domácich výrobcov a pestovateľov	☐	☐	☐	☐
Pri schvaľovaní dodávateľov Poľnohospodárskou platobnou agentúrou uprednostniť dodávateľov produktov od domácich výrobcov a pestovateľov	☐	☐	☐	☐
Podpora distribúcie produktov deťom v školách - podpora vybavenia škôl automatmi s ponukou zdravých potravín	☐	☐	☐	☐
Podpora distribúcie produktov deťom v školách - podporiť materiálne, priestorové a personálne zabezpečenia distribúcie produktov na školách	☐	☐	☐	☐
Sprievodné vzdelávacie opatrenia - zaviesť povinnosť realizovať sprievodné vzdelávacie opatrenia (prednášky, exkurzie, súťaže, podpora pestovania v školskej záhrade a pod.) na každej škole ktorá je do Školského programu zapojená	☐	☐	☐	☐
Pri výbere dodávateľov školami - uprednostniť dodávateľov s prevahou domácich výrobkov a produktov	☐	☐	☐	☐

Pri výbere dodávateľov školami - uprednostniť dodávateľov bioproduktov a tých používajúcich ekologické balenia	☐	☐	☐	☐
Pri výbere dodávateľov školami - uprednostniť tých s ponukou bioproduktov	☐	☐	☐	☐
Pri výbere dodávateľov školami - uprednostniť tých s ekologickými baleniami	☐	☐	☐	☐
Požadovať od dodávateľov dodávky zrelého ovocia (nie nezrelého, alebo prezretého)	☐	☐	☐	☐
Zaviesť povinnosť dodávateľov realizovať v každej škole sprievodné vzdelávacie opatrenia, exkurzie, ochutnávky, súťaže, pomoc pri pestovaní ovocia, zeleniny v škole	☐	☐	☐	☐
Zvýšiť v rozpočte Školského programu podiel prostriedkov na realizáciu sprievodných vzdelávacích opatrení	☐	☐	☐	☐
Rozšíriť ponuku ovocia o občasné dodávky obľúbeného exotického ovocia (banány, iné)	☐	☐	☐	☐
Umožniť školám ponúkať mladším deťom a zvlášť deťom marginalizovaných komunít nakrájané ovocie a zeleninu	☐	☐	☐	☐
Zabezpečiť relevantnými inštitúciami priebežnú propagáciu a informovanosť spoločnosti o programe a jeho cieľoch s využitím rôznych médií.	☐	☐	☐	☐
Vytvoríť atraktívnu a priebežne aktualizovanú webstránku programu,	☐	☐	☐	☐
Vhodnou formou poskytnúť a priebežne aktualizovať	☐	☐	☐	☐

informácie, inštrukcie pre relevantné zainteresované strany Školského programu (deti, školy, zriaďovateľov, rodičov, dodávateľov.

Vytvorí platformu pre prepojenie aktivít Školského programu s inými iniciatívami zdravého stravovania detí, do ktorých sú školy zapojené, a ktoré sa realizujú v spolupráci s ÚVZ SR, MŠVVaŠ SR, súkromnými spoločnosťami, neziskovými organizáciami.

Vysvetlí postup zapojenia sa školy do Školského programu, prehľad jej možností a povinností na webstránke Školského programu

Vytvorí online prístup Školského programu na webstránke Poľnohospodárskej platobnej agentúry pre školy a dodávateľov, zabezpečí elektronické potvrdzovanie dodávok školami, minimalizovať administratívnu náročnosť projektu

109. 98. Prosím podelte sa o svoje dobré skúsenosti s realizáciou Školského programu na Vašej škole, radami pre iné školy, návrhmi na zlepšenie Školského programu na Slovensku, fáz realizácie programu, vzdelávacích aktivít (sprievodné vzdelávacie aktivity), výber dodávateľa, dodávky, sortiment, zlepšenie kvality produktov, distribúcie ovocia a zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov deťom na škole).

Skip to question 113

Otázky pre nezapojené školy do Školského programu

110. 99. Ak sa Vaša škola do Školského programu v období rokov 2017-2022 ***** ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky vôbec nezapojila, označte z akého dôvodu. (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte).

Check all that apply.

- Nemali sme informácie o Školskom programe
- Nebol záujem zo strany rodičov
- Škola má nízky počet žiakov, škola nie je atraktívna pre dodávateľov
- Škola sa nachádza na periférii, je vzdialená od hlavných dopravných ťahov, náklady na dopravu produktov sú vysoké, škola nie je atraktívna pre dodávateľov
- Škola nemá vlastnú školskú jedáleň
- Nemal nám kto poradiť ako realizovať program keď nemáme školskú jedáleň
- Škola nemá dostatočné personálne kapacity na administráciu Školského programu
- Škola nemá dostatočné personálne kapacity na distribúciu produktov deťom v škole
- Škola nemá vhodné skladovacie priestory
- Other: _____

111. 100. Ak sa doteraz Vaša škola nezapojila do Školského programu, označte čo ***** by Vám pre jej zapojenie pomohlo. (Viac možností, ak vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- Informácie o školskom programe, podmienkach účasti a postupe ako sa do neho zapojiť
- Informácie o potenciálnych dodávateľoch do školy
- Pestrejšia ponuka produktov ponúkaných dodávateľmi
- Informácie o skúsenostiach iných škôl ako, kde a kedy by sme mohli rozdávať deťom ovocie a zeleninu
- Škola potrebuje personálnu, materiálnu a finančnú pomoc pri distribúcii ovocie, zeleniny deťom
- Škola potrebuje personálnu, materiálnu a finančnú pomoc pri distribúcii mlieka a mliečnych výrobkov deťom
- Other: _____

112. 101. Ohodnotte či v období od školského roku 2017/2018 do roku 2021/2022 ***** došlo podľa Vás **k zvýšeniu** obľúbenosti, množstva a frekvencie konzumácie ovocia a zeleniny / mlieka a mliečnych výrobkov deťmi na Vašej škole, k zvýšeniu ich informovanosti o zdravom stravovaní z rôznych zdrojov? Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami o konzumácii ovocia a zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov a vedomostí detí o zdravom stravovaní?

Mark only one oval per row.

	Určite súhlasím	Skôr súhlasím	Skôr nesúhlasím	Určite nesúhlasím	Neviem
Deti na našej škole majú radšej a jedia viac a častejšie ovocie a zeleninu v r. 2022, než to bolo v r. 2017	☐	☐	☐	☐	☐
Deti na našej škole majú radšej a konzumujú viac a častejšie mlieko a mliečne výrobky v r. 2022, než to bolo v r. 2017	☐	☐	☐	☐	☐
Deťom na našej škole chutí mlieko a mliečne výrobky viac v r. 2022, než to bolo v r. 2017	☐	☐	☐	☐	☐
Deti na našej škole si nosia z domu zdravšie jedlá, menej sladkostí v r. 2022, než to bolo v r. 2017	☐	☐	☐	☐	☐
Nevidím zmeny v obľube, množstve a frekvencii jedenia ovocia a zeleniny u	☐	☐	☐	☐	☐

Untitled Section

Propagácia Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky

Otázky pre všetky školy, zapojené aj nezapojené do Školského programu

113. 102. Ako hodnotíte propagáciu Školského programu ovocie, zelenina, mlieko *
a mliečne výrobky v spoločnosti a u Vás na škole? (Viac možností, ak
vyberiete aj možnosť „Iné“, prosím špecifikujte)

Check all that apply.

- Školský program a jeho ciele bol dostatočne zviditeľnený v spoločnosti
 Školský program a jeho ciele nebol dostatočne propagovaný
 O Školskom programe sme sa dozvedeli z rôznych oficiálnych zdrojov, z médií a
našich nadriadených
 Po zapojení sa do Školského programu sme dostali propagačné materiály o
Školskom programe a jeho cieľoch na Slovensku
 Po zapojení sa do Školského programu sme od dodávateľa produktov dostali
vzdelávacie a propagačné materiály pre deti a ich rodičov o zdravom stravovaní
 Po zapojení sa do Školského programu sme od prednásateľov regionálneho Úradu
verejného zdravotníctva a z iných inštitúcií dostali vzdelávacie a propagačné materiály
pre deti a ich rodičov o zdravom stravovaní cieľoch Školského programu
 Po zapojení sa do Školského programu sme od dodávateľa produktov propagačné
suveníry, ale propagovali firmu dodávateľa, nie zdravé stravovanie
 Neboli sme o programe vôbec informovaní
 Other: _____

Internetová webstránka Školského programu

114. 103. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky *
má zriadenú internetovú stránku <https://www.skolskeovocie.sk/> pre Školský
program ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky. Navštívili ste ju a využili
informácie na nej poskytnuté?

Mark only one oval.

- Áno, často ju využívam
 Áno, ale zriedka ju využívam
 Áno, navštívil som ju raz
 Nie, nepoznám ju

115. 104. Ako hodnotíte túto webovú stránku Školského programu? *

Mark only one oval per row.

	1 - veľmi dobre	2 - dobre	3 - neutrálne	4 - zle	5 - veľmi zle
Informativnosť obsahu pre návštevníka z rôznych zainterosovaných strán (škola, zriaďovateľ, rodič, dieťa, dodávateľ, a pod.)	☐	☐	☐	☐	☐
Rozsah a detailnosť informácií	☐	☐	☐	☐	☐
Zrozumiteľnosť – jasnosť obsahu	☐	☐	☐	☐	☐
Aktuálnosť obsahu / užitočnosť obsahu	☐	☐	☐	☐	☐
Používateľnosť – jednoduchá orientácia jednoduchá navigácia po stránke (jednoduché nájst na stránke informáciu ktorú hľadám aká je orientácia na stránke	☐	☐	☐	☐	☐
Vzhľad stránky – grafika	☐	☐	☐	☐	☐

Vaše celkové hodnotenie školského programu

116. 105. Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami dôležitosti, zamerania, pôsobenia a aktivitách Školského programu v rokoch 2017-2022? *

Mark only one oval per row.

	Určite súhlasím	Skôr súhlasím	Skôr nesúhlasím	Určite nesúhlasím	Neviem
Deti dostávajú v škole ovocie, zeleninu, mlieko a mliečne výrobky bezplatne	☐	☐	☐	☐	☐
Frekvencia dodávok produktov Školského programu deťom v školách je dostatočná k tomu aby deti zvýšili ich konzumáciu aj mimo školy	☐	☐	☐	☐	☐
Školský program vplýva na zlepšenie stravovacích návykov detí	☐	☐	☐	☐	☐
Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky poskytované deťom v Školskom programe sú čerstvé a vysokej kvality	☐	☐	☐	☐	☐
Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky poskytované deťom v Školskom programe sú rozmanité. Deti spoznávajú nové druhy výrobkov	☐	☐	☐	☐	☐
Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky poskytované deťom v Školskom programe sú v biokvalite	☐	☐	☐	☐	☐
Ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky poskytované deťom v Školskom programe sú od lokálnych, regionálnych výrobcov	☐	☐	☐	☐	☐
Zapojená škola si vyberá dodávateľa a zoznam produktov podľa preferencií detí a ich rodičov	☐	☐	☐	☐	☐
V rámci školského programu deti získavajú vedomosti a zručnosti spojené s produkciou a spracovaním	☐	☐	☐	☐	☐

potravín (poľnohospodárstvo, pestovanie, chov, produkcia mlieka, príprava jedál, ekologické, udržateľné poľnohospodárstvo) rôznymi formami: prednášky, práca v školských záhradách, exkurzie, návštevy sadov, fariem, súťaže a podobne

Školský program vplýva na zlepšenie informovanosti detí a rodičov o zdravom stravovaní

Školský program vplýva na zlepšenie informovanosti detí a rodičov o udržateľnej konzumácii zdravých potravín a znížení plytvania s potravinami

118. 107. Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami o potenciálnom prínose Školského programu na Slovensku. *

Mark only one oval per row.

	Určite súhlasím	Skôr súhlasím	Skôr nesúhlasím	Určite nesúhlasím	Neviem
Pozitívny vplyv na zdravú výživu detí	☐	☐	☐	☐	☐
Zvýšenie spotreby ovocia, zeleniny a výrobkov z nich u detí	☐	☐	☐	☐	☐
Zvýšenie spotreby mlieka a mliečnych výrobkov u detí	☐	☐	☐	☐	☐
Lepší prístup žiakov z nízko-príjmových domácností k dodávaným produktom	☐	☐	☐	☐	☐
Vytvorenie pozitívneho vzťahu detí k poľnohospodárstvu, nadobúdanie vedomostí o výrobe a spracovaní ovocia a zeleniny	☐	☐	☐	☐	☐
Zníženie plytvania potravinami a zníženie odpadu	☐	☐	☐	☐	☐
Získanie vedomostí a zručností detí o pestovaní ovocia a zeleniny	☐	☐	☐	☐	☐
Zvýšenie vedomostí o potrebe spotreby lokálnych produktov, krátkom dodávateľskom reťazci, udržateľnej výrobe a udržateľnom spôsobe života	☐	☐	☐	☐	☐

119. 108. Bola Vaša škola zapojená v školských rokoch 2017/2018 až 2021/2022 do iných programov, súťaží a aktivít zameraných na zdravé stravovanie detí, zvýšenie spotreby ovocia, zeleniny a iných zdravých potravín, vytvorenia vzťahu k prírode, udržateľnému spôsobu života a pod. - okrem Školského programu? Organizovaných napríklad neziskovými združeniami, medzinárodnými organizáciami, nadnárodnými firmami, komerčnými obchodnými reťazcami, verejnými inštitúciami a podobne. Napr. Čerstvé hlavičky (Kaufland), HBSC („Health Behaviour in School Aged Children“), Skutočne zdravá škola, Vie čo zjem (Nestlé) a pod. *

Mark only one oval.

- Nie
 Áno

120. 109. Ak Bola Vaša škola do takýchto programov, súťaží, aktivít zapojená, uveďte ich názov a organizátora/firmu/združenie.

---

121. 110. Čím boli tieto programy, aktivity zaujímavé a podnetné pre deti, ich rodičov, Vašu školu, Vás?

---

122. 111. Mala by podľa Vás Vaša škola pokračovať (ak je zapojená), alebo zapojiť sa (ak zatiaľ nie je) v Školskom programe v nasledujúcich rokoch? *

Check all that apply.

- Áno, v celom programe ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky
 Áno, len v podprograme ovocie zelenina
 Áno, Len v podprograme mlieko a mliečne výrobky
 Nie, naša škola by nemala byť v ďalších rokoch v programe zapojená
 Neviem
 Other: _____

123. 113. Podelte sa prosím o dobré skúsenosti s aktivitami Vašej školy, programov, súťaží do ktorých je Vaša škola zapojená a majú podľa Vás pozitívny vplyv na zvýšenie spotreby zdravých potravín deťmi, zlepšenie ich stravovacích zvyklostí aj z dlhodobého hľadiska. *

POĎAKOVANIE

Za Vaše odpovede a Váš čas Vám ďakujeme. Prispeli ste ku hodnoteniu fungovania Školského programu a k návrhom na jeho vylepšenie s cieľom zlepšiť stravovacie zvyklosti detí na Slovensku.

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms

DOTAZNÍK PRE SCHVÁLENÝCH ŽIADATEĽOV NA REALIZÁCIU ČINNOSTÍ ŠKOLSKÉHO PROGRAMU V ROKOCH 2017/2018 – 2021/2022

Hodnotenie Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky deťom v školách 2017/2018 – 2021/2022

Vážený pán riaditeľ / Vážený pán konateľ / Vážený pán manažér pre Školský program

Na základe informácie ktorú ste dostali z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, si Vás ako zástupcu firmy ktorá bola schváleným žiadateľom na realizáciu činností Školského programu v rokoch 2017/2018 – 2021/2022, dovoľujeme osloviť so žiadosťou o **pravdivé vyplnenie a odoslanie** tohto dotazníka za Vašu firmu **do 20.decembra 2022**

O vyplnenie dotazníka Vás prosíme aj v prípade keď sa Vaša firma zapojila do programu krátkodobo, alebo nezačala činnosti Školského programu vykonávať.

Pre vyplnenie dotazníka **nie je potrebná** žiadna e-mail adresa ani registrácia. Dotazník je možné vyplniť na počítači, alebo na mobilnom telefóne. Vyplnenie dotazníka trvá najviac 30 minút. Dotazník je anonymný. Formulár dotazníka je možné vyplniť na viackrát. Odpovede sa automaticky ukladajú.

Viac informácií o hodnotení Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky v Slovenskej republike nájdete na našej webstránke skolskeovocie.uniag.sk

Vaše odpovede, názory a podnety poskytnuté v tomto dotazníku sú dôležité pre hodnotenie a zlepšenie účinnosti a fungovania tohto programu v EÚ a predovšetkým na Slovensku.

Dotazník sa skladá zo všeobecných otázok, otázok o zapojení Vašej firmy do činností Školského programu 2017-2022, otázok o fungovaní Školského programu a možnostiach jeho vylepšenia. Hodnotenie programu a hodnotiaci správa, na ktorej sa svojimi odpoveďami budete podieľať, sú podmienkou jeho ďalšieho spolufinancovania z prostriedkov Európskej únie.

Vopred Vám za Vaše odpovede a Váš čas ďakujeme.

Za riešiteľský kolektív zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre - prof. Ing. Ľubica Bartová, CSc.

V prípade otázok k dotazníku nás prosím kontaktujte na: ovociezeleninamlieko@gmail.com

INFORMÁCIA O SPRACÚVANÍ OSOBNÝCH ÚDAJOV PODĽA ČL. 13 GDPR

<https://skolskeovocie.uniag.sk/gdpr.php>

1. Vyjadrenie súhlasu so spracovaním osobných údajov v dotazníkovom prieskume *

Kliknutím na odkaz „Účast' v prieskume: hodnotenie Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky“ dávate súhlas so spracovaním osobných údajov v dotazníkovom prieskume za účelom vypracovania Hodnotiacej správy Školského programu za obdobie od 1. augusta 2017 do 31. júla 2022.

Mark only one oval.

- Účast' v prieskume: hodnotenie Školského programu ovocie, zelenina, mlieko a mliečne výrobky
- Nesúhlasím

Úvodné otázky

2. 1. Názov firmy *

---

3. 2. Sídlo firmy (obec) *

---

4. 3. Ak Vaša firma realizovala aktivity Školského programu v rokoch 2017/2018 – 2021/2022 z pobočiek (sklady, priestory mimo sídla firmy) uveďte miesta (obce) kde sa nachádzajú

---

* Required

5. 4. Počet stálych zamestnancov Vašej firmy je z intervalu: *

Mark only one oval.

- Menej ako 10
 11 – 50
 51 - 250
 Viac ako 250

6. 5. Napíšte prosím na akej pozícii pracujete. Ak ste na inej pozícii, v Iné uvedte prosím konkrétne akej *

Mark only one oval.

- Riaditeľ/Konateľ
 Manažér pre Školský program
 Other: _____

7. 6. Napíšte číslom koľko rokov pracujete na tejto pozícii *

_____

8. 7. Uvedte prosím, aký podiel (%) na Vašej pracovnej náplni tvorili činnosti súvisiace s realizáciou Školského programu v rokoch 2017/2018 - 2021/2022 *

Mark only one oval.

- Menej ako 10%
 10 až 30%
 30 až 60%
 Viac ako 60%

9. 8. Napíšte číslom koľko rokov je Vaša firma na trhu *

_____

10. 9. Vyberte z možností informácie o **právnej forme** Vašej firmy. Ak označíte Iné, * prosím špecifikujte. Firma je:

Mark only one oval.

- Samostatne hospodáriaci roľník
 Živnostník
 Akciová spoločnosť
 Spoločnosť s ručeným obmedzením
 Obchodná spoločnosť
 Družstvo
 Združenie právnických osôb – odbytová organizácia výrobcov
 Združenie právnických osôb – iné
 Registrovaný sociálny podnik podľa Zákona 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch
 Other: _____

11. 10. Vyberte aké **hlavné činnosti** vykonávala Vaša firma podľa Klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2 v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 (Viac možností, ak vyberiete možnosť „Iné“, prosím špecifikujte) *

Check all that apply.

- Prvovýroba poľnohospodárskych komodít
 Spracovanie potravín
 Maloobchod v nešpecializovaných predajniach
 Sprostredkovanie obchodu s potravinami, nápojmi a tabakom
 Veľkoobchod s ovocím a zeleninou
 Other: _____

12. 11. Vykonáva Vaša firma prvovýrobu poľnohospodárskych výrobkov? *

Mark only one oval.

- Áno Skip to question 13
 Nie Skip to question 15

Prvovýroba poľnohospodárskych výrobkov

13. 12. Ak je Vaša firma poľnohospodárskym prvovýrobcom, akú celkovú výmeru poľnohospodárskej pôdy obhospodaruje? *

_____

14. 13. Ak je Vaša firma poľnohospodárskym prvovýrobcom, uveďte ktoré produkty z vlastnej produkcie ste dodávali v školských rokoch 2017/2018 - 2021/2022 do škôl v rámci Školského programu?

_____
_____
_____
_____
_____

Činnosti firmy v Školskom programe

15. 14. Napíšte nám prosím, čo hlavne motivovalo Vašu firmu aby sa zapojila do činností Školského programu. *

_____
_____
_____
_____

16. 15. Označte prosím v ktorých rokoch 2017/2018 -2021/2022 a v koľkých obdobiach školského roka dodávala Vaša firma v rámci Školského podprogramu **Ovocie a zeleninu** do škôl (školský rok rozdelený na 3 obdobia) *

Mark only one oval per row.

	Celý rok (3 obdobia)	Dve obdobia	Firma nebola zapojená
2017/2018	☐	☐	☐
2018/2019	☐	☐	☐
2019/2020	☐	☐	☐
2020/2021	☐	☐	☐
2021/2022	☐	☐	☐

17. 16. Označte prosím v ktorých rokoch 2017/2018 -2021/2022 a v koľkých obdobiach školského roka dodávala Vaša firma v rámci Školského podprogramu **Mlieko a mliečne výrobky** do škôl (školský rok rozdelený na 3 obdobia) *

Mark only one oval per row.

	Celý rok (3 obdobia)	Dve obdobia	Firma nebola zapojená
2017/2018	☐	☐	☐
2018/2019	☐	☐	☐
2019/2020	☐	☐	☐
2020/2021	☐	☐	☐
2021/2022	☐	☐	☐

18. 17. Uvedte počty škôl v jednotlivých školských rokoch do ktorých Vaša firma realizovala dodávky **Ovocie a zelenina** v rámci Školského programu v jednotlivých školských rokoch 2017/2018; 2018/2019; 2019/2020; 2020/2021; 2021/2022. Na oddelenie počtov použite bodkočiarku.

---

19. 18. Uvedte počty škôl v jednotlivých školských rokoch do ktorých Vaša firma realizovala **dodávky Mlieka a mliečnych výrobkov** v rámci Školského programu v jednotlivých školských rokoch 2017/2018; 2018/2019; 2019/2020; 2020/2021; 2021/2022. Na oddelenie počtov použite bodkočiarku.

---

20. 19. Ak Vaša firma dodávala školám **Ovocie, zeleninu Školského programu, uveďte priemerne koľko druhov produktov** ste školám ponúkali v jednotlivých školských rokoch 2017/2018; 2018/2019; 2019/2020; 2020/2021; 2021/2022. Na oddelenie počtov použite bodkočiarku.

---

21. 20. Ak Vaša firma dodávala školám **Mlieko a mliečne výrobky Školského programu**, uveďte **priemerne koľko druhov produktov** ste školám ponúkali v jednotlivých školských rokoch 2017/2018; 2018/2019; 2019/2020; 2020/2021; 2021/2022. Na oddelenie počtov použite bodkočiarku.

---

22. 21. Ak bola Vaša firma dodávateľom produktov **Ovocie, zelenina**, koľko času (**koľko percent**) z celkového objemu práce venovanej Školskému projektu **v priemere ročne** ste venovali dole uvedeným činnostiam v rokoch 2017/2018 -2021/2022? Uvedte percentá v poradí v akom sú zoradené činnosti. Súčet musí byť rovný 100%. Na oddelenie podielov použite bodkočiarku.

Administratíva; Sprievodné vzdelávacie opatrenia; komunikácia zo školami; Komunikácia s distribútormi produktov do škôl (ak boli externí); komunikácia s PPA; ostatné činnosti (uveďte konkrétne aké)

---

23. 22. Ak bola Vaša firma dodávateľom produktov **Mlieko a mliečne výrobky**, koľko času (**koľko percent**) z celkového objemu práce venovanej Školskému projektu ste **v priemere ročne** venovali dole uvedeným činnostiam? Uvedte percentá v poradí v akom sú zoradené činnosti. Súčet musí byť rovný 100%. Na oddelenie podielov použite bodkočiarku.

Administratíva; Sprievodné vzdelávacie opatrenia; komunikácia zo školami; Komunikácia s distribútormi produktov do škôl (ak boli externí); komunikácia s PPA; ostatné činnosti (uveďte konkrétne aké)

---

24. 23. Dodávky produktov v rámci Školského programu predstavovali v školských * rokoch 2017/2018 – 2021/2022 v priemere

Mark only one oval.

- do 10% obratu Vašej firmy
 do 20% obratu Vašej firmy
 do 30% obratu Vašej firmy
 do 40% obratu Vašej firmy
 do 50% obratu Vašej firmy
 viac ako 50% obratu Vašej firmy
 Other: _____

25. 24. Ak bola Vaša firma v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 dodávateľom **Ovocia a zeleniny** do škôl, uveďte aký **podiel v priemere podľa pôvodu a špecifických charakteristík** tvorili vo Vašich dodávkach do škôl produkty Ovocia a zeleniny

Mark only one oval per row.

	0%	1 – 25%	25 – 50%	50 – 75%	75 – 100%
Vaše vlastné produkty	☐	☐	☐	☐	☐
Od výrobcov z rovnakého okresu	☐	☐	☐	☐	☐
Od výrobcov z rovnakého kraja	☐	☐	☐	☐	☐
Od výrobcov zo Slovenska	☐	☐	☐	☐	☐
Od výrobcov zo zahraničia	☐	☐	☐	☐	☐
Od distribútora z rovnakého okresu	☐	☐	☐	☐	☐
Od distribútora z rovnakého kraja	☐	☐	☐	☐	☐
Od distribútora zo Slovenska	☐	☐	☐	☐	☐
Od distribútora zo zahraničia	☐	☐	☐	☐	☐
Produktov ekologického hospodárstva	☐	☐	☐	☐	☐
S použitými obalmi z recyklovaných materiálov	☐	☐	☐	☐	☐
Z lokálnych krátkych	☐	☐	☐	☐	☐

**dodávateľských
reťazcov**

**Dodávky do škôl
prostredníctvom
automatov**

26. 25. Ak bola Vaša firma v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 dodávateľom **Ovocia a zeleniny** do škôl, uveďte aký **podiel v priemere tvorili školy podľa vzdialenosti od miesta z ktorého ste tieto produkty dodávali do škôl**

Mark only one oval per row.

	0%	1 – 25%	25 – 50%	50 – 75%	75 – 100%
Školy v tom istom okrese ako zásobovacie miesto	☐	☐	☐	☐	☐
Školy v tom istom kraji ako zásobovacie miesto	☐	☐	☐	☐	☐
Školy v tej istej oblasti (Západné vs. Stredné vs. Východné Slovensko)	☐	☐	☐	☐	☐

27. 26. Ak bola Vaša firma v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 dodávateľom **Mlieka a mliečnych výrobkov** do škôl, uveďte aký **podiel v priemere podľa pôvodu a špecifických charakteristík** tvorili vo Vašich dodávkach do škôl produkty Mlieko a mliečne výrobky

Mark only one oval per row.

	0%	1 – 25%	25 – 50%	50 – 75%	75 – 100%
Vaše vlastné produkty	☐	☐	☐	☐	☐
Od výrobcov z rovnakého okresu	☐	☐	☐	☐	☐
Od výrobcov z rovnakého kraja	☐	☐	☐	☐	☐
Od výrobcov zo Slovenska	☐	☐	☐	☐	☐
Od výrobcov zo zahraničia	☐	☐	☐	☐	☐
Od distribútora z rovnakého okresu	☐	☐	☐	☐	☐
Od distribútora z rovnakého kraja	☐	☐	☐	☐	☐
Od distribútora zo Slovenska	☐	☐	☐	☐	☐
Od distribútora zo zahraničia	☐	☐	☐	☐	☐
Produktov ekologického hospodárstva	☐	☐	☐	☐	☐
S použitými obalmi z recyklovaných materiálov	☐	☐	☐	☐	☐
Z lokálnych krátkych	☐	☐	☐	☐	☐

**dodávateľských
refázcov**

**Dodávky do škôl
prostredníctvom
automatov**

28. 27. Ak bola Vaša firma v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 dodávateľom **Mlieka a mliečnych výrobkov** do škôl, uveďte aký **podiel v priemere tvorili školy podľa vzdialenosti od miesta z ktoré ste tieto produkty dodávali do škôl**

Mark only one oval per row.

0%   1 – 25%   25 – 50%   50 – 75%   75 – 100%

Školy v tom istom okrese ako zásobovacie miesto

Školy v tom istom kraji ako zásobovacie miesto

Školy v tej istej oblasti (Západné vs. Stredné vs. Východné Slovensko)

29. 28. Vyberte z nasledovného zoznamu aké sú podľa Vás **ciele** Školského programu. *

Check all that apply.

- Pomoc školským jedálníam pri zabezpečení stravovania detí
 Pomoc rodičom detí ak sú v hmotnej núdzi
 Zlepšenie vedomostí detí o zdravotných účinkoch ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkoch
 Pomoc zriaďovateľom pri financovaní stravovania detí v školskej jedálni
 Pomoc domácim poľnohospodárskym výrobcam a spracovateľom potravín
 Pôsobenie na zlepšenie stravovacích zvyklostí detí
 Zvýšenie spotreby ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov deťmi
 Prehĺbenie znalostí detí o poľnohospodárstve, poľnohospodárskych produktoch
 Boj proti plytvaniu s potravinami
 Boj s obezitou detí
 Nemám dostatočné informácie
 Other: _____

30. 29. Ako zabezpečovala Vaša firma distribúciu dodávok do škôl? Ak uvediete iné, prosím špecifikujte. Na dopravu využívala: *

Check all that apply.

- Vlastné dopravné prostriedky
 Dopravné prostriedky inej firmy - špecializovaného prepravcu
 Other: _____

31. 30. Ak ste pre distribúciu dodávok do škôl využívali inú firmu, na základe akých kritérií ste ju vyberali? Ak uvediete Iné, špecifikujte prosím.

Check all that apply.

- Kompletné zabezpečenie distribučnej logistiky. Balenie, príprava produktov na expedíciu do škôl.
- Komunikácia so školami o dodávkach, plánovanie termínov dodávok, distribúcia do škôl atď.
- Prepravná kapacita firmy vzhľadom na požadované množstvo produktov pre distribúciu
- Cena dopravy
- Dopravná vzdialenosť od škôl
- Flexibilita pri riešení mimoriadnych požiadaviek
- Other: _____

32. 31. Akým spôsobom Vaša firma, alebo firma, ktorá distribuovala Vaše produkty ich odovzdávala v školách? Ak uvediete Iné, špecifikujte prosím. *

Check all that apply.

- Dodávku preberal poverený pracovník školy
- Dodávku odovzdávala na dohodnutom mieste v škole
- Dodávku dovezla a distribuovala produkty deťom do tried
- Produkty dovezla do automatov
- Other: _____

DODÁVKY DO ŠKÔL

33. 32. Pracovník na akej pozícii v škole bol najčastejšie poverený jednaním s Vašou firmou o dodávkach produktov Školského programu v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022. Ak uvediete Iné, prosím špecifikujte. *

Mark only one oval.

- Riaditeľka/riaditeľ školy
- Zástupkyňa/zástupca školy
- Vedúca/vedúci školskej jedálne
- Poverená/ý pracovníčka/pracovník zriaďovateľa školy
- Poverená/ý učiteľka/učiteľ školy
- Other: _____

34. 33. Akým spôsobom boli väčšinou stanovené termíny dodávok do škôl? *

Mark only one oval.

- Termíny boli pevné, vopred dohodnuté
- Školy dostávali dodávky vždy v konkrétne dni v týždni, mesiaci.
- Termíny dodávok boli plánované každý mesiac vopred podľa možností školy po dohode s poverenými pracovníkmi školy.
- Termíny dodávok si stanovila naša firma v rámci mesiaca náhodne. Rozhodovala dostupnosť produktov, momentálna kapacita distribútora, dopravná situácia a pod. Škola bola o konkrétnom termíne vopred informovaná
- Other: _____

35. 34. V akom časovom predstihu (priemerný počet dní) mali školy informáciu o termíne dodávky? *

_____

36. 35. Mohli školy ovplyvniť obsah dodávok? Ak uvediete Iné, prosím špecifikujte *

Mark only one oval.

- Áno, celý obsah dodávky zostavoval poverený pracovník školy
- Len v určitých prípadoch
- Nie, obsah dodávky zostavovala naša firma
- Other: _____

37. 36. Aké najčastejšie problémy riešila Vaša firma v školách v súvislosti s dodávkami produktov do škôl?

---

38. 37. Aké boli podľa Vašich skúseností **preferencie škôl** pri objednávaní druhov **ovocia a zeleniny** v rámci Školského programu v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022. Ako často ich objednávali?

Mark only one oval per row.

	Najčastejšie	Často	Menej často	Zriedka	Neobjednávali
Ovocie sezónne domácej produkcie (jablko, hruška, slivka, ..)	☐	☐	☐	☐	☐
Drobné bobuľové ovocie (ríbezle, čučoriedky, maliny, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Čerstvú koreňovú zeleninu (reďkovky, mrkva, kaleráb,..)	☐	☐	☐	☐	☐
Zeleninu (rajčiak, paprika, hrášok, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
100% ovocné šťavy	☐	☐	☐	☐	☐
100% zeleninové šťavy	☐	☐	☐	☐	☐
Ovocné pyré	☐	☐	☐	☐	☐
Sušené ovocné lupienky	☐	☐	☐	☐	☐

Iné

39. 38. Ak Vaša firma dodávala do škôl **Ovocie a zeleninu**, mali ste vlastné skladové kapacity pre ovocie a zeleninu? Ak uvediete Iné, prosím špecifikujte

Mark only one oval.

- Áno, máme vlastné vhodné sklady
 Áno, máme prenajaté sklady
 Other: _____

40. 39. Dodávala Vaša firma do škôl ovocie v konzumnej zrelosti vhodné k okamžitej konzumácii, alebo bolo produkty potrebné na určitý čas ešte vhodne uskladniť.

Mark only one oval.

- Áno, ovocie sme dodávali v konzumnej zrelosti
 Nie, ovocie bolo potrebné na určitý čas v škole uskladniť
 Other: _____

41. 40. Balila Vaša firma do samostatných porcií krájané ovocie a zeleninu a balila ich v obaloch dohodnutých so školami?

Mark only one oval.

- Áno
 Nie

42. 41. Aké boli podľa Vašich skúseností **preferencie škôl** pri objednávaní **mlieka a mliečnych výrobkov** v rámci Školského programu v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022. Ako často ich objednávali?

Mark only one oval per row.

	Najčastejšie	Často	Menej často	Zriedka	Neponúkali sme
Konzumné mlieko neochutené polotučné	☐	☐	☐	☐	☐
Konzumné mlieko neochutené plnotučné	☐	☐	☐	☐	☐
Mlieko ochutené polotučné	☐	☐	☐	☐	☐
Mlieko ochutené plnotučné	☐	☐	☐	☐	☐
Mliečne výrobky neochutené (napr. jogurty)	☐	☐	☐	☐	☐
Mliečne výrobky ochutené (jogurty)	☐	☐	☐	☐	☐
Fermentované, alebo acidofilné mliečne výrobky neochutené	☐	☐	☐	☐	☐
Fermentované, alebo acidofilné mliečne výrobky ochutené	☐	☐	☐	☐	☐

43. 42. Aký skupinový obal používala Vaša firma pre distribúciu mlieka a mliečnych výrobkov? Ak uvediete Iné, špecifikujte prosím.

Check all that apply.

- Plastová prepravka
 Drevená prepravka
 Kartónová prepravka
 Igelitový obal
 Other: _____

44. 43. Dodávala Vaša firma mlieko a mliečne výrobky do škôl aj formou automatov?

Mark only one oval.

- Áno *Skip to question 47*
 Nie

Automaty v budúcnosti

45. 44. Ak Vaša firma automaty nevyužívala, a ak by bola v budúcnosti v rámci Školského programu možná podpora úhrady časti nákladov na Automat, využila by Vaša firma túto možnosť dodávania produktov do škôl?

Check all that apply.

- Áno
 Nie
 Other: _____

46. 45. Napíšte prosím dôvody voľby v predošlej otázke.

Skip to question 52

AUTOMATY

47. 46. Ak Vaša firma dodávala do škôl mlieko a mliečne výrobky formou Automatu, plánujete rozšíriť túto formu poskytovania aj na ďalšie školy? *

Mark only one oval.

- Áno
 Nie

48. 47. Aké najčastejšie problémy riešila Vaša firma v školách v súvislosti s využívaním automatov?

---

49. 48. Kto rozhodoval o sortimente produktov ktoré ste ponúkali v automate? *

Mark only one oval.

- Naša firma
 Zástupca našej firmy s povereným pracovníkom školy
 Other: _____

50. 49. Ak Vaša firma mlieko a mliečne výrobky Školského programu ponúkala deťom v školách v automatoch, aké boli podľa Vašich skúseností **preferencie detí v konzumácii** týchto výrobkov v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022. Ako často ste ich v priemere do automatov dopĺňali v priebehu mesiaca?

Mark only one oval per row.

	Najčastejšie	Často	Menej často	Zriedka	Neponúkali sme
Konzumné mlieko neochutené polotučné	☐	☐	☐	☐	☐
Konzumné mlieko neochutené plnotučné	☐	☐	☐	☐	☐
Mlieko ochutené polotučné	☐	☐	☐	☐	☐
Mlieko ochutené plnotučné	☐	☐	☐	☐	☐
Mliečne výrobky neochutené (jogurty)	☐	☐	☐	☐	☐
Mliečne výrobky ochutené (jogurty)	☐	☐	☐	☐	☐
Fermentované, alebo acidofilné mliečne výrobky neochutené	☐	☐	☐	☐	☐
Fermentované, alebo acidofilné mliečne výrobky ochutené	☐	☐	☐	☐	☐

Syry a tvaroh

51. 50. Ak Vaša firma mlieko a mliečne výrobky Školského programu ponúkala deťom v školách v **automatoch**, a ponúkali ste **v nich aj iné produkty**, aké boli podľa Vašich skúseností preferencie detí v konzumácii týchto výrobkov v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022. Ktoré produkty ste dopĺňali najčastejšie? Ako často ste ich v priemere do automatov dopĺňali v priebehu mesiaca

---

Komunikácia so školami

52. 51. Ako Vaša firma získavala školy pre dodávky produktov? Ak uvediete Iné, * špecifikujte prosím.

Check all that apply.

- Naša firma oslovila zástupcu školy
 Zástupca školy oslovil našu firmu
 Other: _____

53. 52. Aké kritériá boli pre Vašu firmu rozhodujúce pri oslovení nových škôl? *

Mark only one oval per row.

	Dôležité	Menej dôležité	Skôr nedôležité	Nedôležité
Vzdialenosť školy	☐	☐	☐	☐
Veľkosť školy (počet žiakov)	☐	☐	☐	☐
Dopravná dostupnosť školy	☐	☐	☐	☐
Požiadavky školy	☐	☐	☐	☐
Iné	☐	☐	☐	☐

54. 53. Ak ste v predošlej odpovedi uviedli Iné, prosím špecifikujte.

---

55. 54. Ak ste uviedli, že bola pre Vás rozhodujúcim kritériom veľkosť školy, aký bol maximálny a aký minimálny počet žiakov pre zabezpečenie dodávok produktov.

---

56. 55. Ak ste uviedli, že bola pre Vás rozhodujúcim kritériom veľkosť školy, aká vzdialenosť školy s minimálnym a maximálnym počtom žiakov bola pre Vás akceptovateľná z hľadiska dopravných, prevádzkových a iných nákladov.

---

57. 56. Ak ste uviedli, že bola pre Vás rozhodujúcim kritériom veľkosť školy, akým spôsobom ovplyvnila výpočet ceny dopravy?

---

58. 57. Dostala sa Vaša firma v školských rokoch 2017/2018 – 2021/2022 do situácie, že musela odmietnuť záujemcov – školy pre dodávanie produktov z kapacitných, alebo iných dôvodov. *

Mark only one oval.

Áno

Nie

59. 58. Ak Vaša firma musela školu/školy odmietnuť, uvedte prosím z akých dôvodov.

---

60. 59. Objednávky škôl na dodávky produktov Vašou firmou a ich zmeny sa realizovali: *

Check all that apply.

- Elektronicky cez portál našej firmy
 Elektronicky mailovou komunikáciou
 Telefonicky, alebo faxom
 Písomne poštou
 Other: _____

61. 60. Od školského roku 2021/2022 sa na Slovensku zmenilo financovanie Školského programu. Ak ste dodávali produkty Školského programu do r. 2021, kým boli hradené príspevky žiakov do r. 2021/2022? Ak vyberiete Iné, špecifikujte prosím. *

Check all that apply.

- Hradila ich naša firma
 Dopĺacali rodičia dieťaťa
 Uhradza ich zriaďovateľ školy
 Uhradza ich škola
 Other: _____

Fungovanie Školského programu

Na základe skúseností vo Vašej firme, vyberte z nasledovných možností hodnotenie fáz realizácie účasti Vašej firmy v Školskom programe v rokoch 2017/2018 – 2021/2022 - dodávky produktov do škôl, Sprievodné vzdelávacie opatrenia, Propagácia. Môžete vybrať viac možností, ak vyberiete Iné, špecifikujte prosím.

62. 61. Na základe skúseností vo Vašej firme, vyberte z nasledovných možností hodnotenie fáz realizácie účasti Vašej firmy v Školskom programe v rokoch 2017/2018 – 2021/2022 - dodávky produktov do škôl, Sprievodné vzdelávacie opatrenia, Propagácia. Môžete vybrať viac možností, ak vyberiete Iné, špecifikujte prosím. *

Vypracovanie a podanie žiadosti o poskytovanie pomoci na zabezpečovanie činností v Školskom programe (dodávky produktov, SVO, propagácia programu), oznámenie o výsledku hodnotenia žiadosti, podanie žiadosti o poskytnutie pomoci na zabezpečovanie činností pre schváleného žiadateľa, komunikácia s PPA (nezrovnalosti, chýbajúce informácie, nejasnosti, a pod.)

Check all that apply.

- proces nám vyhovuje, je nenáročný
 administratívne náročné
 realizujeme s elektronickou podporou
 proces je zdĺhavý
 preferujeme elektronickú komunikáciu
 potrebné zjednodušiť
 vyhovoval by nám elektronický portál programu pre elektronické priebežné odovzdávanie dokumentov
 nemáme včas informácie o zmenách v legislatíve a postupoch
 Other: _____

63. 62. Priebežná administratíva: dodávok, realizácie SVO, realizácie Propagácie *

Check all that apply.

- proces nám vyhovuje, je nenáročný
 administratívne náročné
 realizujeme s elektronickou podporou
 proces je zdĺhavý
 preferujeme elektronickú komunikáciu
 potrebné zjednodušiť
 vyhovoval by nám elektronický portál programu pre elektronické priebežné odovzdávanie dokumentov a ich potvrdzovanie školami
 Other: _____

64. 63. Komunikácia so školami o dodávkach (ponuka sortimentu, objednávanie, zmeny, a pod.), o realizácii SVO *

Check all that apply.

- proces nám vyhovuje, je nenáročný
- administratívne náročné
- realizujeme s elektronickou podporou
- proces je zdĺhavý
- preferujeme elektronickú komunikáciu
- potrebné zjednodušiť
- vyhovoval by nám elektronický portál programu pre elektronické priebežné odovzdávanie dokumentov a ich potvrdzovanie školami
- nemáme dostatočné informácie
- Other: _____

65. 64. Kontrola na mieste realizovaná pracovníkmi PPA *

Check all that apply.

- proces nám vyhovuje, je nenáročný
- administratívne náročné
- proces je zdĺhavý
- preferujeme elektronickú komunikáciu
- potrebné zjednodušiť
- Other: _____

66. 65. Výber externých firiem pre realizáciu SVO, propagácie programu a komunikácia s nimi *

Check all that apply.

- proces nám vyhovuje, je nenáročný
- administratívne náročné
- realizujeme s elektronickou podporou
- proces je zdĺhavý
- preferujeme elektronickú komunikáciu
- potrebné zjednodušiť
- vyhovoval by nám elektronický portál programu pre elektronické priebežné odovzdávanie dokumentov
- Other: _____

Sprievodné vzdelávacie opatrenia (aktivity) – SVO a propagácia Školského programu

67. 66. Bola Vaša firma schváleným poskytovateľom **Sprievodných vzdelávacích opatrení** na školách v rámci Školského programu

Check all that apply.

	Ovocie, zelenina	Mlieko a mliečne výrobky
Áno, realizovali sme ich pravidelne v každom roku	☐	☐
Áno, firma bola schváleným poskytovateľom, ale nerealizovala ich	☐	☐
Áno, firma bola schváleným poskytovateľom, ale realizovali sme ich v obmedzenom rozsahu	☐	☐
Áno, firma bola schváleným poskytovateľom, realizovali sme ich, ale nestali sme refundáciu príslušnej časti nákladov	☐	☐
Nie, naša firma nežiadala o poskytovanie SVO	☐	☐
Naša firma žiadala o poskytovanie SVO, ale nebola schválená	☐	☐
Iné	☐	☐

68. 67. Bola Vaša firma schváleným poskytovateľom **Propagácie Školského programu** *

Mark only one oval.

- Áno, realizovali sme ju pravidelne v každom roku
- Áno, firma bola schváleným poskytovateľom, ale nerealizovala propagáciu
- Áno, firma bola schváleným poskytovateľom, ale realizovala propagáciu v obmedzenom rozsahu
- Áno, firma bola schváleným poskytovateľom, realizovala propagáciu, ale nedostala refundáciu príslušnej časti nákladov
- Nie, naša firma nežiadala o realizáciu Propagácie
- Žiadali sme o realizáciu Propagácie, ale naša firma nebola schválená
- Other: _____

69. 68. Ak Vaša firma nežiadala o poskytovanie Sprievodných vzdelávacích opatrení, uveďte z akých dôvodov to bolo?

---

70. 69. Ak Vaša firma bola schváleným poskytovateľom Sprievodných vzdelávacích opatrení, ale nerealizovala ich, alebo len v obmedzenom rozsahu, uveďte prosím z akých dôvodov.

---

71. 70. Ak Vaša firma nežiadala o realizáciu Propagácie Školského programu, uveďte z akých dôvodov to bolo.

---

72. 71. Ak Vaša firma bola schváleným subjektom pre propagáciu Školského programu, ale nerealizovala ju, alebo len v obmedzenom rozsahu, uveďte prosím z akých dôvodov.

---

73. 72. Sprievodné vzdelávacie opatrenia realizovala Vaša firma, alebo ste ich zabezpečovali v školách pomocou externých pracovníkov, alebo firiem?

Mark only one oval.

- uskutočnila naša firma internými pracovníkmi
- prostredníctvom externej firmy, alebo inej organizácie
- prostredníctvom externých pracovníkov
- kombinovane našimi aj externými pracovníkmi
- Other: _____

74. 73. Ak ste boli poskytovateľom Sprievodných vzdelávacích opatrení, označte aké typy sprievodných opatrení realizovala Vaša firma v školách v školských rokoch

Check all that apply.

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Ochutnávky školských mliečnych výrobkov alebo školského ovocia a zeleniny žiakmi	☐	☐	☐	☐	☐
Exkurzie žiakov u pestovateľa ovocia a zeleniny, na miesto určené na produkciu ovocia a zeleniny, do podniku, v ktorom sa spracúva ovocie a zelenina, do chovu hospodárskych zvierat, v ktorom sa produkujú mliečne výrobky, alebo do podniku, v ktorom sa spracúvajú mliečne výrobky	☐	☐	☐	☐	☐
Vzdelávacie aktivity pre žiakov súvisiace s cieľmi školského programu,	☐	☐	☐	☐	☐
Súťaž propagujúca pred žiakmi spotrebu mliečnych výrobkov alebo spotrebu ovocia a zeleniny	☐	☐	☐	☐	☐
Výsadba rastlín určených na produkciu ovocia a zeleniny vo vonkajších	☐	☐	☐	☐	☐

**priestoroch školy
za účasti žiakov,
obhospodarovanie
týchto rastlín
alebo starostlivosť
o tieto priestory
školy za účasti
žiakov**

75. 74. Ak organizovala Vaša firma ochutnávky produktov, kto so školami plánoval ich zameranie a termíny?

Mark only one oval.

- Témy, zameranie a termíny sme plánovali v spolupráci so školami
- Témy, zameranie a termíny plánovala firma a školám sme ich oznamovali
- Other: _____

76. 75. Realizovali ste Sprievodné vzdelávacie opatrenia (SVO) vo všetkých školách do ktorých ste dodávali produkty Školského programu? Ak vyberiete iné, prosím špecifikujte.

Mark only one oval.

- vo všetkých školách do ktorých dodávame pre všetky deti v škole
- vo všetkých školách do ktorých dodávame, pre vybranú skupinu detí
- vo všetkých školách ktoré prejavili záujem o SVO na začiatku školského roka, pre všetky deti
- vo všetkých školách ktoré prejavili záujem o SVO na začiatku školského roka, pre vybranú skupinu detí
- vo vybraných školách z tých ktoré prejavili záujem o SVO na začiatku školského roka pre všetky deti
- vo vybraných školách z tých ktoré prejavili záujem o SVO na začiatku školského roka pre vybranú skupinu detí
- Other: _____

77. 76. Ktoré Sprievodné vzdelávacie aktivity (opatrenia) podľa Vašich skúseností boli u detí najobľúbenejšie?

Mark only one oval per row.

	veľmi obľúbené	obľúbené	menší záujem	nezáujem
Ochutnávky školských mliečnych výrobkov alebo školského ovocia a zeleniny žiakmi	☐	☐	☐	☐
Exkurzie žiakov u pestovateľa ovocia a zeleniny, na miesto určené na produkciu ovocia a zeleniny, do podniku, v ktorom sa spracúva ovocie a zelenina, do chovu hospodárskych zvierat, v ktorom sa produkujú mliečne výrobky, alebo do podniku, v ktorom sa spracúvajú mliečne výrobky,	☐	☐	☐	☐
Vzdelávacie aktivity pre žiakov súvisiace s cieľmi školského programu,	☐	☐	☐	☐
Súťaž propagujúca pred žiakmi spotrebu mliečnych výrobkov alebo spotrebu ovocia a zeleniny	☐	☐	☐	☐
Výsadba rastlín určených na produkciu ovocia a zeleniny vo	☐	☐	☐	☐

vonkajších priestoroch školy za účasti žiakov, obhospodarovanie týchto rastlín alebo starostlivosť o tieto priestory školy za účasti žiakov

---

78. 77. Na aké témy boli sprievodné vzdelávacie opatrenia zamerané? Ak vyberiete aj Iné, špecifikujte

Check all that apply.

- Zdravé stravovacie zvyklosti a ich vplyv na verejné zdravie
- Výživové odporúčania
- Regionálne potravinové reťazce
- Ekologické poľnohospodárstvo
- Distribúcia a spotreba ovocia, zeleniny, alebo mlieka a mliečnych výrobkov a ochrana životného prostredia
- Udržateľná produkcia a spotreba potravín
- Boj proti plytvaniu potravinami
- Other: _____

79. 78. Označte aké problémy ste mali pri realizácii sprievodných vzdelávacích opatrení. Ak vyberiete aj Iné, špecifikujte.

Check all that apply.

- Naša firma nemala dostatočné kapacity na realizáciu SVO vo všetkých školách, ktoré o nich mali záujem
- Naša firma nemala dostatočné kapacity na realizáciu SVO (priestory, pracovná sila, administrácia)
- Nemali sme dostatočné finančné zdroje na realizáciu SVO
- Nenašli sme externú firmu ktorá by SVO v školách pre nás zabezpečila
- Logistické problémy spojené s dopravou žiakov
- Školám chýbali kapacity na realizáciu aktivít (priestory, pracovná sila, administrácia)
- Nízky záujem zo strany škôl o realizáciu SVO
- Other: _____

COVID 19 pandémia

80. 79. Ak Vaša firma ako schválený žiadateľ Školského programu počas pandémie COVID 19 **krátkodobo prerušila činnosti**, označte z akých dôvodov. Môžete vybrať viac možností, ak označíte Iné, špecifikujte.

Check all that apply.

- Problémy so zabezpečením sortimentu a množstva produktov iných výrobcov pre dodávky do škôl
- Problémy s dopravou do škôl
- Problémy s logistikou zabezpečenia dodávok školám
- Naša firma mala nedostatočné skladovacie priestory
- Naša firma mala nedostatočné personálne vybavenie
- Počas protipandemických opatrení (Covid 19) naša firma nevedela zabezpečiť sortiment, množstvo produktov a dodávky do škôl
- V dôsledku protipandemických opatrení školy nemali záujem o dodávky produktov
- Naša firma nevedela realizovať požiadavky škôl na dodanie balíčkov produktov počas protipandemických opatrení
- Other: _____

Ukončenie účasti v Školskom programe

81. 80. Ak bola Vaša firma krátkodobo zapojená ako **schválený žiadateľ Školského programu**, uveďte dôvody, pre ktoré túto **činnosť ukončila**. Môžete vybrať viac možností, ak vyberiete Iné, špecifikujte.

Check all that apply.

- Administratívna náročnosť školského programu
- Problémy so zabezpečením sortimentu a množstva produktov iných výrobcov pre dodávky do škôl
- Problémy s dopravou do škôl
- Problémy s logistikou zabezpečenia dodávok školám
- Finančné problémy našej firmy, neskorá refundácia nákladov po ukončení dodávok v školskom roku
- Vysoké náklady našej firmy na zabezpečenie sortimentu, nedostatočná úhrada nákladov na produkty Školského programu
- Naša firma mala nedostatočné skladovacie priestory
- Naša firma mala nedostatočné personálne vybavenie
- Nedostatočný záujem škôl v regióne o produkty Školského programu, ktoré naša firma mohla dodávať
- Administratívny problémy pri spracovaní dokumentácie k žiadosti, dokumentov počas dodávok a pre žiadosť o úhradu nákladov
- Problematická komunikácia so školami ohľadne dodávok (objednávky, zmeny, reklamácie, a pod.)
- Došlo k zvýšeniu nákladov, rastu cien vstupov, podpora z programu zmeny cien nereflektovala
- Počas protipandemických opatrení (Covid 19) naša firma nevedela zabezpečiť sortiment, množstvo produktov a dodávky do škôl
- V dôsledku protipandemických opatrení školy nemali záujem o dodávky produktov
- Naša firma nevedela realizovať požiadavky škôl na dodanie balíčkov produktov počas protipandemických opatrení
- Other: _____

Celkové hodnotenie Školského programu

82. 81. Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami o budúcej realizácii Školského programu. *

Mark only one oval per row.

	Určite súhlasím	Skôr súhlasím	Skôr nesúhlasím	Určite nesúhlasím
Nastavenie programu v SR nie je potrebné meniť	☐	☐	☐	☐
Sortiment produktov Školského programu by bolo potrebné rozšíriť	☐	☐	☐	☐
Schválení by mali byť prioritne žiadatelia, ktorí sú pestovateľmi/výrobcami produktov Školského programu	☐	☐	☐	☐
V sortimente produktov Školského programu by mali mať prioritu bioprodukty a ekologické balenia	☐	☐	☐	☐
Malo by sa zvýšiť financovanie programu na zvýšenie frekvencie dodávok produktov do škôl a zvýšenie počtu porcií na žiaka za rok	☐	☐	☐	☐
Zvýšenie pomoci pri úhrade nákladov na dodávky produktov	☐	☐	☐	☐
Rozšírenie pomoci o úhradu nákladov na automaty v školách	☐	☐	☐	☐
Prostriedky Školského programu by mali byť vo väčšej miere použité na vzdelávacie aktivity –	☐	☐	☐	☐

exkurzie, prednášky,
súťaže a podobne

Rozšírenie pomoci o
úhradu nákladov na
prípravu porcií
produktov

Realizácia SVO a
propagácie programu
inými firmami než
schválenými
dodávateľmi
produktov

Redukcia
administratívy,
zavedenie
elektronickej
komunikácie

83. 82. Napíšte aký bol najvýznamnejší prínos účasti Vašej firmy v Školskom *
programe v rokoch 2017/2018 - 2021/2022 pre Vašu firmu.

---

84. 83. Ako Vy hodnotíte realizáciu Školského programu na Slovensku *

Mark only one oval per row.

	Veľmi pozitívne	Pozitívne	Neutrálne	Negatívne	Veľmi negatívne
Kvalita, dodávaných zdravých potravín	☐	☐	☐	☐	☐
Pestrosť sortimentu dodávaných zdravých potravín	☐	☐	☐	☐	☐
Distribúcia do škôl	☐	☐	☐	☐	☐
Spôsob rozdávania zdravých potravín deťom v škole	☐	☐	☐	☐	☐
Sprievodné vzdelávacie aktivity v rámci Školského programu	☐	☐	☐	☐	☐
Propagácia programu v médiách, informačné materiály o ňom	☐	☐	☐	☐	☐
Celkový prínos programu pre zdravé stravovanie detí a domácností	☐	☐	☐	☐	☐
Vaše celkové	☐	☐	☐	☐	☐

85. 84. Aké zmeny v Školskom programe by boli z Vášho pohľadu prínosné a čo konkrétne je podľa Vášho názoru možné na fungovaní školského programu pre firmy - Žiadateľov o podporu zlepšiť? *

Napište prosím svoje pripomienky a návrhy na zlepšenie, zmenu fungovania Školského programu, napr. podmienky a limity stanovené legislatívou pre schválenie dodávateľa, sortiment produktov možných dodávať v SR, vedenie administratívy, poskytnutie dokladov pre účely poskytnutia podpory, výber dodávateľa školou, frekvenciu dodávok, počet porcií na žiaka, spôsob rozdania zdravých potravín deťom v školách, balenie produktov Školského programu, ako zabrániť aby deti potraviny neznehodnocovali, návrhy na recykláciu obalov, realizácia Sprievodných vzdelávacích opatrení, propagácia programu a podobne.

---

86. 85. Popíšte príklady dobrej praxe (pozitívne skúsenosti), s ktorými ste sa stretli * pri realizácii aktivít Školského programu Vašou firmou

---

Za Vaše odpovede a Váš čas Vám ďakujeme. Prispeli ste ku hodnoteniu fungovania Školského programu a k návrhom na jeho vylepšenie s cieľom zlepšiť stravovacie zvyklosti detí na Slovensku.

Príloha 15: Výsledky hodnotenia efektov Školského programu. Kontrafaktuálna analýza.

PTažka 1: Vplyv účasti detí v Školskom podprograme ovocie a zelenina na vybrané ukazovatele. Kontrafaktuálna analýza

Ukazovateľ	Cieľová vs. Kontrolná skupina	Celková zmena	Podľa regiónu		Podľa regiónu						Podľa pohlavia	Podľa pohlavia		Podľa bydliiska	Podľa bydliiska		Podľa veku												
					Podľa pohlavia		Podľa bydliiska		Podľa veku			Podľa pohlavia	Podľa bydliiska		Podľa veku														
					Dievča	Chlapec	Vidiek	Mesto	Do 5 rokov	6 - 10 rokov					Od 11 rokov	Dievča		Vidiek	Mesto	Vidiek	Mesto	Do 5 rokov	6 - 10 rokov	Od 11 rokov					
Zmena konzumácie ovocia	1 vs 0	+	Západné Slovensko	+	*	Dievča	+	**	Vidiek	+		Do 5 rokov	+	*	Dievča	-	Vidiek	-	Do 5 rokov	+	Do 5 rokov	0							
						Chlapec	+		Mesto	-		6 - 10 rokov	+						6 - 10 rokov	-									
											Od 11 rokov	+																	
						Dievča	-	***	Vidiek	-	***	Do 5 rokov	+						Mesto	+			Vidiek	+	Od 11 rokov	-		Od 11 rokov	-
						Chlapec	-		Mesto	-		6 - 10 rokov	-	***											6 - 10 rokov	-			
											Od 11 rokov	+																	
			Dievča	-		Vidiek	+		Do 5 rokov	nd		Chlapec	+	Mesto	-	6 - 10 rokov	-	***			6 - 10 rokov	-							
			Chlapec	+		Mesto	nd		6 - 10 rokov	+						Mesto	-								Od 11 rokov	+			
								Od 11 rokov	-																				

Vysvetlivky: nd – nedostupný, „0“ – žiadna zmena; „+“ – pozitívny vplyv; „-“ – negatívny vplyv; *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

PTabulka 3: Vplyv účasti detí v Školskom podprograme ovocie a zelenina na vybrané ukazovatele. Kontrafaktuálna analýza

Ukazovateľ	Cieľová vs. Kontrolná skupina	Celková zmena	Podľa regiónu	Podľa regiónu						Podľa pohlavia	Podľa pohlavia		Podľa bydliska	Podľa bydliska		Podľa veku													
				Podľa pohlavia		Podľa bydliska		Podľa veku			Podľa bydliska			Podľa veku															
Denná porcia ovocia	1 vs 0	+	Západné Slovensko	+	Dievča	+	**	Vidiek	+	**	Do 5 rokov	-	Dievča	+	Vidiek	+	Do 5 rokov	+	Do 5 rokov	-	**								
					Chlapec	-		Mesto	+	6 - 10 rokov	+	6 - 10 rokov					+												
									Od 11 rokov	+	Od 11 rokov	+																	
					Dievča	+		Vidiek	+	**	Do 5 rokov	+					Chlapec	-					Od 11 rokov	+	6 - 10 rokov	-	-	-	-
					Chlapec	+		Mesto	+	6 - 10 rokov	+	6 - 10 rokov					+												
									Od 11 rokov	+	Do 5 rokov	-					Do 5 rokov	-											
			Dievča	-	***	Vidiek	-	**	Do 5 rokov	nd	Chlapec	-	Mesto	-	6 - 10 rokov	-	6 - 10 rokov	-	-	-									
			Chlapec	+		Mesto	nd	6 - 10 rokov	-	6 - 10 rokov					-														
							Od 11 rokov	+	Od 11 rokov	+																			
			Dievča	-				6 - 10 rokov	-	6 - 10 rokov					-	Chlapec					-	Mesto	-	Od 11 rokov	+	Od 11 rokov	+	+	
			Chlapec	+		Mesto	nd	Od 11 rokov	+	Od 11 rokov					+														

Vysvetlivky: nd – nedostupný, „0“ – žiadna zmena; „+“ – pozitívny vplyv; „-“ – negatívny vplyv; *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

PTaľuľka 4: Vplyv uľasti detí v Œkolskom podprograme ovocie a zelenina na vybrané ukazovatele. Kontraľaktuálna analýza

Ukazovateľ	Cieľová vs. Kontrolná skupina	Celková zmena	Podľa regiónu	Podľa regiónu			Podľa pohlavia	Podľa pohlavia		Podľa bydliska	Podľa bydliska		Podľa veku																
				Podľa pohlavia	Podľa bydliska	Podľa veku		Podľa pohlavia	Podľa bydliska		Podľa bydliska	Podľa veku																	
Zmena konzumácie zeleniny	1 vs 0	-	Západné Slovensko	+	Dievľa	+	Vidiek	+	Do 5 rokov	+	Dievľa	+	Vidiek	+	Vidiek	+	Do 5 rokov	+	Do 5 rokov	-									
					Chlapec	+	Mesto	-	6 - 10 rokov	+		-		-		-	6 - 10 rokov	+											
									Od 11 rokov	-							6 - 10 rokov	+											
				-	Dievľa	- **	Vidiek	- *	Do 5 rokov	-		Chlapec	+	Mesto	-	-	-	-			-	-	-	-	-	-			
					Chlapec	-	Mesto	- ***	6 - 10 rokov	-			-		-												-	Od 11 rokov	-
									Od 11 rokov	-																		6 - 10 rokov	-
			Východné Slovensko	+	Dievľa	+	Vidiek	+	Do 5 rokov	nd	Chlapec	+	Mesto	- ***	-	-	-	-	-	-	-	-							
					Chlapec	+	Mesto	nd	6 - 10 rokov	+		-		-									-	6 - 10 rokov	-				
									Od 11 rokov	-														6 - 10 rokov	-				
				-	Dievľa	-	Vidiek	-	Do 5 rokov	nd		Chlapec		+	Mesto	- **	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
					Chlapec	+	Mesto	nd	6 - 10 rokov	+				-		-										-	Od 11 rokov	- **	
									Od 11 rokov	-																	Od 11 rokov	- **	

Vysvetľivky: nd – nedostupný, „0“ – Œiadna zmena; „+“ – pozitívny vplyv; „-“ – negatívny vplyv; *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

PTaľuľka 6: Vplyv uľasti detí v Œkolskom podprograme ovocie a zelenina na vybrané ukazovatele. Kontraľaktuálna analýza

Ukazovateľ	Cieľová vs. Kontrolná skupina	Celková zmena	Podľa regiónu	Podľa regiónu						Podľa pohlavia	Podľa pohlavia		Podľa byľlika		Podľa byľlika		Podľa veku					
				Podľa pohlavia		Podľa byľlika		Podľa veku			Podľa pohlavia	Podľa byľlika	Podľa byľlika	Podľa veku								
				Podľa pohlavia	Podľa byľlika	Podľa pohlavia	Podľa byľlika	Podľa pohlavia	Podľa byľlika						Podľa pohlavia	Podľa byľlika						
Denná porcia zeleniny	1 vs 0	-	Západné Slovensko	-	Dievľa	- **	Vidiek	+	Do 5 rokov	-	Dievľa	-	-	+	Do 5 rokov	+	Do 5 rokov	-				
					Chlapec	+	Mesto	-	6 - 10 rokov	-					6 10 rokov	-						
									Od 11 rokov	+					Od 11 rokov	-						
				Stredné Slovensko	+	Dievľa	+	Vidiek	+	Do 5 rokov		+	Chlapec	+	***	-		-	Od 11 rokov	-	6 - 10 rokov	-
						Chlapec	+	Mesto	-	6 - 10 rokov		+							Do 5 rokov	-		
										Od 11 rokov		- ***							Od 11 rokov	+		
			Východné Slovensko	-	Dievľa	-	Vidiek	+	Do 5 rokov	nd	Mesto	-		-	-	-	6 - 10 rokov	-	Od 11 rokov	+		
					Chlapec	-	Mesto	nd	6 - 10 rokov	- ***							Od 11 rokov	+				
									Od 11 rokov	+												

Vysvetľivky: nd – nedostupný, „0“ – Œiadna zmena; „+“ – pozitívny vplyv; „-“ – negatívny vplyv; *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

PTabulka 7: Vplyv účasti detí v Školskom podprograme mlieko a mliečne výrobky na vybrané ukazovatele. Kontrafaktuálna analýza

Ukazovateľ	Cieľová vs. Kontrolná skupina	Celková zmena	Podľa regiónu	Podľa regiónu			Podľa pohlavia	Podľa pohlavia		Podľa bydliska	Podľa bydliska		Podľa veku																		
				Podľa pohlavia	Podľa bydliska	Podľa veku		Podľa pohlavia	Podľa bydliska		Podľa veku																				
Zmena konzumácie mlieka	1 vs 0	-	Západné Slovensko	Dievča	-	**	Vidiek	+	Do 5 rokov	0	Dievča	-	**	Vidiek	-	+	Do 5 rokov	-	Do 5 rokov	+											
																					Chlapec	-		Mesto	-	6 - 10 rokov	-	-	*	Mesto	-
				Dievča	-		Vidiek	-	Do 5 rokov	0																					
																					Chlapec	+		Mesto	-	**	6 - 10 rokov	-	**	Vidiek	0
				Dievča	+	***	Vidiek	+	**	Do 5 rokov																					
																					Chlapec	+	***	Mesto	nd	6 - 10 rokov	nd	Mesto	-		Od 11 rokov

Vysvetlivky: nd – nedostupný, „0“ – žiadna zmena; „+“ – pozitívny vplyv; „-“, „-“ – negatívny vplyv; *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

PTabuľka 8: Vplyv účasti detí v Školskom podprograme mlieko a mliečne výrobky na vybrané ukazovatele. Kontrafaktuálna analýza

Ukazovateľ	Cieľová vs. Kontrolná skupina	Celková zmena	Podľa regiónu		Podľa regiónu			Podľa pohlavia	Podľa pohlavia		Podľa bydliska	Podľa bydliska		Podľa veku									
					Podľa pohlavia	Podľa bydliska	Podľa veku		Podľa pohlavia			Podľa bydliska											
									Podľa pohlavia	Podľa bydliska		Podľa veku	Podľa veku										
Frekvencia konzumácie mlieka	1 vs 0	+	Západné Slovensko	+	Dievča	+	Vidiek	+	Do 5 rokov	+	Dievča	+	Vidiek	-	Do 5 rokov	-							
					Chlapec	+	Mesto	+	**	6 - 10 rokov		+	*	Mesto	+	Vidiek	+	6 - 10 rokov	+				
										Od 11 rokov		-											
					Dievča	-	Vidiek	-	***	Do 5 rokov		-	***	Mesto	+	Vidiek	+	Od 11 rokov	+	6 - 10 rokov	+		
					Chlapec	-	Mesto	+		6 - 10 rokov		-							Do 5 rokov		+		
										Od 11 rokov		+					Vidiek	+	**				
			Východné Slovensko	+	*	Dievča	+	Vidiek	+	*	Do 5 rokov	nd	Chlapec	+	Mesto	+	6 - 10 rokov	+	6 - 10 rokov	+			
											Od 11 rokov	nd					Od 11 rokov	+			Od 11 rokov	+	
											Chlapec	+					*	Mesto			nd	6 - 10 rokov	nd
											Od 11 rokov	nd							Mesto	+	Od 11 rokov	+	***

Vysvetlivky: nd – nedostupný, „0“ – žiadna zmena; „+“ – pozitívny vplyv; „-“, - negatívny vplyv; *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

PTabulka 9: Vplyv účasti detí v Školskom podprograme mlieko a mliečne výrobky na vybrané ukazovatele. Kontrafaktuálna analýza

Ukazovateľ	Cieľová vs. Kontrolná skupina	Celková zmena	Podľa regiónu	Podľa regiónu			Podľa pohlavia	Podľa pohlavia		Podľa bydliska	Podľa bydliska		Podľa veku															
				Podľa pohlavia	Podľa bydliska	Podľa veku		Podľa pohlavia	Podľa bydliska		Podľa bydliska	Podľa veku																
Doporučený počet porcií mliečnych výrobkov	1 vs 0	+ **	Západné Slovensko	+	Dievča	+ **	Vidiek	-	Do 5 rokov	+ **	Dievča	+ ***	Vidiek	+	Vidiek	+	Do 5 rokov	+	Do 5 rokov	+ *								
																					Chlapec	+	Mesto	+ ***	6 - 10 rokov	+	Od 11 rokov	+
					Dievča	+ **	Vidiek	+	Do 5 rokov	-																		
																					Chlapec	+	Mesto	+	6 - 10 rokov	+	Od 11 rokov	+
					Dievča	+ ***	Vidiek	+	Do 5 rokov	nd																		
																					Chlapec	+	Mesto	nd	6 - 10 rokov	nd	Mesto	+
			Dievča	+	Mesto	nd	Do 5 rokov	nd	Mesto	+	Od 11 rokov	+ **																
													Chlapec	+	Mesto	nd	6 - 10 rokov	nd	Mesto	+	Od 11 rokov	+ **						

Vysvetlivky: nd – nedostupný, „0“ – žiadna zmena; „+“ – pozitívny vplyv; „-“, „-“ – negatívny vplyv; *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

PTaľka 10: Sprievodn vzdelávacie opatrenia Œkolskho podprogramu ovocie a zelenina – zmena priamej konzumácie ovocia a zeleniny deťmi

Ukazovateľ	Cieľov vs. Kontroln skupina	Celkov zmena	Podľa reģionu			Podľa reģionu			Podľa pohlavia	Podľa pohlavia		Podľa bydliska	Podľa bydliska		Podľa veku												
						Podľa pohlavia		Podľa veku		Podľa bydliska			Podľa veku														
Zmena konzumácie ovocia	1 vs 0	+ **	Západné Slovensko	+	Dieva	+	Vidiek	+	Do 5 rokov	+	***	Dieva	-	Vidiek	+	Do 5 rokov	-	Do 5 rokov	-	*							
						Chlapec	+	*	Mesto	+	6 – 10 rokov				+	Mesto	+		6 – 10 rokov	+	6 – 10 rokov	+					
											Od 11 rokov				+					Od 11 rokov		+					
					Stredn Slovensko	+	Dieva	+	Vidiek	+	Do 5 rokov			+	Chlapec	+	Mesto		+	Do 5 rokov	+	6 – 10 rokov	+	*			
								Chlapec	+	Mesto	-			***					6 – 10 rokov	+	Vidiek		+	**	Do 5 rokov	+	**
																			Od 11 rokov	+					Od 11 rokov	+	
			Vchodn Slovensko	+	***	Dieva	+	Vidiek	+	Do 5 rokov	-	Chlapec	+	**	Mesto	+	*	6 – 10 rokov	-	Od 11 rokov	+						
							Chlapec	+	Mesto	nd	6 – 10 rokov					+	Mesto	+	Od 11 rokov		+	**					
																Od 11 rokov		+	**				Od 11 rokov	+			

Vysvetlivky: nd – nedostupn, „0“ – Œiadna zmena; „+“ – pozitívny vplyv; „-“ – negatívny vplyv; *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

PTaľuľka 11: Sprievodn vzdelávacie opatrenia Œkolskho podprogramu ovocie a zelenina – zmena priamej konzumácie ovocia a zeleniny deťmi

Ukazovateľ	Cieľov vs. Kontroln skupina	Celkov zmena	Podľa reģionu	Podľa reģionu			Podľa pohlavia	Podľa pohlavia	Podľa bydliska	Podľa bydliska	Podľa bydliska	Podľa veku												
				Podľa pohlavia	Podľa bydliska	Podľa veku							Podľa pohlavia	Podľa bydliska	Podľa bydliska	Podľa veku								
																	Dieva	Vidiek	Do 5 rokov	Dieva	Vidiek	Do 5 rokov		
Zmena konzumácie zeleniny	1 vs 0	-	Západné Slovensko	-	Dieva	-	Vidiek	+	Do 5 rokov	-	Dieva	-	Vidiek	-	Do 5 rokov	-	Do 5 rokov	-						
					Chlapec	+	Mesto	-	**	6 – 10 rokov					+	6 – 10 rokov			-					
									Od 11 rokov	-					Od 11 rokov	-								
				Stredn Slovensko	-	Dieva	0	Vidiek	-	Do 5 rokov		0	Chlapec	+	-	Mesto			+	Od 11 rokov	-	Od 11 rokov	-	
						Chlapec	-	Mesto	+	**		6 – 10 rokov								+	6 – 10 rokov			-
										Od 11 rokov		-								Od 11 rokov	-			
			Vchodn Slovensko	+	Dieva	+	Vidiek	-	Do 5 rokov	0	Chlapec	+	-	Mesto	+	6 – 10 rokov	+	6 – 10 rokov	+					
					Chlapec	+	Mesto	nd	6 – 10 rokov	+						**	Od 11 rokov			+				
									Od 11 rokov	+						Od 11 rokov	+							

Vysvetlivky: nd – nedostupn, „0“ – Œiadna zmena; „+“ – pozitívny vplyv programu; „-“, „-“ – negtvny vplyv programu; *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

PTaľuľka 12: Distribúcia mlieka a mliečnych výrobkov – zmena priamej spotreby mlieka a mliečnych výrobkov deťmi

Ukazovateľ	Cieľová vs. Kontrolná skupina	Celková zmena	Podľa regiónu		Podľa regiónu				Podľa pohlavia	Podľa pohlavia		Podľa bydliska			
					Podľa pohlavia		Podľa bydliska			Podľa bydliska					
					Dievča	Chlapec	Vidiek	Mesto		Dievča	Vidiek		Mesto		
Zmena konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov	1 vs 0	+	Západné Slovensko	+	Dievča	-		Vidiek	-	Dievča	-	Vidiek	-		
					Chlapec	-		Mesto	+		Vidiek	-			
			Stredné Slovensko	-	Dievča	+		Vidiek	-	Chlapec	+	Mesto	-	Vidiek	-
					Chlapec	-	**	Mesto	-		Vidiek	-	Mesto	-	
			Východné Slovensko	-	Dievča	-	***	Vidiek	-	Chlapec	+	Mesto	+	Mesto	+
					Chlapec	+		Mesto	+		Mesto	+			

Vysvetlivky: nd – nedostupný, „0“ – žiadna zmena; „+“ – pozitívny vplyv programu; „-“ – negatívny vplyv programu; *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Príloha 16 Výsledky hodnotenia efektov Školského programu - ekonometrických modelov panelových údajov mlieko a mliečne výrobky, ovocie a zelenina

Zdroj údajov: vybrané údaje evidencie PPA podporených dodávok produktov Školského programu (2022)

PTaľuľka 13: Priemerná priama spotreba na ťiaka mlieka a mliečnych výrobkov

Ukazovateľ	Celková zmena		Podľa typu školy		Podľa kraja			
A (l/ťiaka)	-	***	MŠ	-	***	BA	-	***
			ZŠ	-	***	BB	-	***
			SŠ	-	ns	KE	-	***
			SpojŠ	-	***	NR	-	***
						PO	-	***
TN	-	***						
TT	-	***						
ZA	-	***						
C (l/ťiaka)	-	ns	MŠ	nd		BA	-	ns
			ZŠ	-	*	BB	+	ns
			SŠ	nd		KE	+	ns
						NR	+	ns
			SpojŠ	nd		PO	+	ns
TN	+	**						
TT	-	ns						
ZA	-	ns						

Ukazovateľ	Celková zmena		Podľa typu školy		Podľa kraja			
A dodávané mimo automatov (l/ťiaka)	-	***	MŠ	-	***	BA	-	***
			ZŠ	-	***	BB	-	***
			SŠ	-	ns	KE	-	***
			SpojŠ	-	***	NR	-	***
						PO	-	***
TN	-	***						
TT	-	***						
ZA	-	***						
A dodávané automatmi (l/ťiaka)	+	***	MŠ	nd		BA	+	***
			ZŠ	+	***	BB	+	*
			SŠ	nd		KE	+	***
						NR	+	***
			SpojŠ	nd		PO	+	***
TN	+	***						
TT	+	***						
ZA	+	***						

Vysvetlivky: * p<0.05; ** p<0 .01; *** p<0.001, nd – nedostupný, ns - nevýznamný

Priemerná priama spotreba na žiaka mlieka a mliečnych výrobkov (pokračovanie)

Ukazovateľ	Celková zmena		Podľa typu školy			Podľa kraja		
B dodávané mimo automatov (l/žiaka)	+	ns	MŠ	+	ns	BA	+	ns
			ZŠ	+	ns	BB	+	*
			SŠ	-	ns	KE	+	ns
			SpojŠ	-	ns	NR	-	ns
						PO	-	ns
					TN	+	ns	
					TT*	-	ns	
					ZA	+	ns	
B dodávané mimo automatov (kg/žiaka)	+	ns	MŠ	+	ns!	BA	+	ns
			ZŠ	+	ns	BB	-	ns
			SŠ	-	ns	KE	-	ns
			SpojŠ	-	ns	NR	+	ns
						PO	+	ns
					TN	+	**	
					TT	-	ns	
					ZA	-	ns	

Ukazovateľ	Celková zmena		Podľa typu školy			Podľa kraja		
C dodávané mimo automatov (l/žiaka)*	-	**	MŠ	-	*	BA	-	ns
			ZŠ	-	ns	BB	-	ns
			SŠ		nd	KE	-	*
			SpojŠ	-	ns	NR	-	ns
						PO	-	*
					TN	-	ns	
					TT		nd	
					ZA	-	*	
C dodávané prostredníctvom automatov (l/žiaka)	-	***	MŠ		nd	BA	-	***
			ZŠ	-	***	BB	-	*
			SŠ		nd	KE	-	***
			SpojŠ		nd	NR	-	***
						PO	-	***
					TN	-	**	
					TT	-	***	
					ZA	-	***	

Ukazovateľ	Celková zmena		Podľa typu školy			Podľa kraja		
D dodávané mimo automatov (kg/žiaka)*	-	ns	MŠ	-	ns	BA		nd
			ZŠ	+	ns	BB	+	ns
			SŠ	-	ns	KE	+	ns
			SpojŠ		nd	NR	-	ns
						PO		nd
					TN	-	ns	
					TT		nd	
					ZA	-	ns	

Vysvetlivky: * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001, nd – nedostupný, ns - nevýznamný

PTabulka 14: Priemerná priama spotreba na žiaka ovocia, zeleniny a výrobkov z nich

Skupiny produktov	Celková zmena		Podľa typu školy			Podľa kraja					
	+	ns	MŠ	+	ns	BA	+	***			
čerstvé ovocie	+	ns	MŠ	+	ns	BB	-	ns			
						ZŠ	+	ns	KE	-	***
			SŠ	nd	NR	+	***	PO	-	***	
					SpojŠ.	-	***	TN	-	ns	
			SpojŠ.	-	***	TT	-	**	ZA	-	*
						ZA	-	*			
spracované ovocie (kg)	+	***	MŠ	+	**	BA	+	***			
						ZŠ	+	***	BB	+	***
			SŠ	nd	KE	+	ns	NR	-	***	
					SpojŠ.	-	***	PO	+	*	
			SpojŠ.	-	***	TN	+	ns	TT	-	***
						TT	-	***	ZA	+	***
						ZA	+	***			
spracované OZ - ovocné šťavy (l)	-	***	MŠ	-	***	BA	+	***			
						ZŠ	-	***	BB	-	***
			SŠ	nd	KE	-	***	NR	-	ns	
					SpojŠ.	-	***	PO	-	***	
			SpojŠ.	-	***	TN	-	***	TT	-	***
						TT	-	***	ZA	-	***
						ZA	-	***			

Jednotlivé produkty

jablká	-	***	marhule	+	ns	jahody	+	***	hrach	+	ns	paprika	-	ns
hrušky	+	***	slivky	-	**	drobné bobuľové	+	***	mrkva	+	***	sušené jablká	+	***
broskyne	-	**	čerešne	+	ns	kaleráb	+	ns	rajčiny	+	**	pyré	+	***

Vysvetlivky: * p<0.05; ** p<0 .01; *** p<0.001, nd – nedostupný, ns - nevýznamný